

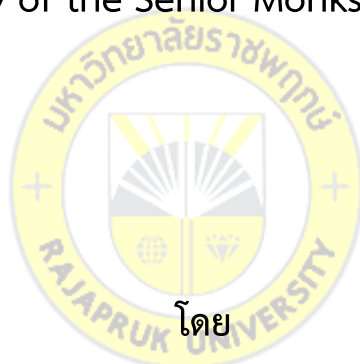

รายงานวิจัย

เรื่อง

อัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

The Identity of the Senior Monks in Nonthaburi

โดย

พิทักษ์ สีนาลาด

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ชื่องานวิจัย: อัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

ชื่อผู้วิจัย: พัทธ์ชัย ลีนาลาด

ปีที่ทำการวิจัยแล้วเสร็จ: 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องอัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงสำรวจทางประวัติศาสตร์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นศาสตร์เฉพาะด้าน เช่น วิชาหมอยาสมุนไพร วิชาช่าง เป็นต้น และที่สำคัญคือ วิชาพุทธศาสตร์จากบูรพาจารย์ ต่อจากนั้น จึงได้ฝึกฝนตนเองในการปฏิบัติกรรมฐาน ทั้งที่เป็นสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากัมมัฏฐาน จนบรรลุธรรมขั้นสูงแล้ว จึงได้เมตตาสั่งสอนผู้ศรัทธาโดยใช้หลักพุทธคุณและหลักพุทธธรรม มีการสร้างวัตถุมงคลเพื่อเป็นสื่อหรือเครื่องมือเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลเข้าสู่พุทธวิถี ซึ่งวัตถุมงคลนั้นสามารถนำผู้บูชาไปสู่พุทธมงคลที่สูงขึ้นได้โดยไม่ยาก

พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี มีรูปแบบและวิธีการสร้างอัตลักษณ์เฉพาะตน เป็นบุคคลต้นแบบที่มีคุณค่า พัฒนาตนและนำความสุขมาสู่สังคมชุมชนท้องถิ่น ทางวัดได้อนุญาตให้ชุมชนมาใช้พื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าของชุมชนและของที่ระลึกต่าง ๆ หรือเรียกทั่วไปว่าตลาดน้ำ ตลาดชุมชน หรือตลาดนัดประจำวัน ทำให้ชุมชนมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ก่อให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนทางเศรษฐกิจ

อัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสร้างอัตลักษณ์ส่วนบุคคล ที่ปรากฏชัดเจน ได้แก่

- 1) ความมีเมตตากรุณาที่สูงจนสามารถพัฒนาตัวเองและสังคมชุมชนท้องถิ่นได้ดี
- 2) มีความเคร่งครัดพระธรรมวินัยตามแบบของเพศบรรพชิต
- 3) ความจิตใจใฝ่สงเคราะห์ช่วยเหลือสังคมชุมชนท้องถิ่น
- 4) ความเป็นผู้ไม่ยึดติดในตัวตนและสิ่งรอบข้างภายนอก คือเป็นผู้สมถะและสันโดษ

2. ด้านการสร้างอัตลักษณ์ทางวัตถุมงคล

วัตถุมงคลของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ได้สร้างคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ความเป็นพุทธศิลป์ และมูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ผู้ที่ได้ครอบครอง เป็นที่มาของความมั่งคั่งและยั่งยืนของผู้มีไว้บูชา วัตถุมงคลของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี มีลักษณะเฉพาะตนที่โดดเด่น เช่น พระปิดตา ตะกรุด รูปเหมือนหนุมาน และเหรียญชนิดต่าง ๆ เป็นต้น ล้วนแล้วแต่มีมูลค่าสูงเป็นที่ต้องการของประชาชนทั่วไป

คำสำคัญ: อัตลักษณ์, พระเกจิอาจารย์, เมืองนนทบุรี

Research Title: The Identity of the Senior Monks in Nonthaburi
Researcher: Phithak Leenalad
Year: 2021

Abstract

The research on the identity of the senior monks in Nonthaburi is qualitative research and historical survey of monks in Nonthaburi from past to present. The purpose of this research was to study methods for creating the identity of the senior monks in Nonthaburi.

The results of this research indicated that: the senior monks in Nonthaburi had been through the process of learning by various sciences both a specific science such as herbal medicine, technician, etc. and more importantly, Buddhism-science from parents. After that, the senior monks had also accomplished and sharpened themselves in mentalities and meditations until achieving high morals. Therefore, have mercy to teach the believers by using the Buddha's principles virtues, or attributes of the Dhamma. Sacred objects are created as media or tools to motivate people to enter the Buddhist way, which sacred objects can lead worshipers to higher auspicious Buddha images without difficulty.

As for the senior monks in Nonthaburi, there were methods for creating a unique identity who was a valuable role model, self-development, and bring happiness to the local community society, in order to allow the community to use the area to sell community products and souvenirs or commonly known as floating markets, community markets, or daily markets. Thus, people in the community have gained the income to support themselves and their families causing stability in life, prosperity, and sustainability of the economy.

The identity of the senior monks in Nonthaburi was divided into two aspects:

1. Personal identity creation (the obvious one) includes:

- 1) Having a high level of compassion and loving-kindness is developing yourself and the local community.
- 2) Having strictly in the discipline of the priesthood.
- 3) The spirit of caring to help the local community society.

4) Being independent of one's self and surroundings who is modest and secluded

2. Identity creation of sacred object

The sacred objects of senior monks in Nonthaburi have created historical value, Buddhist art, and economic value to those who worship. It is the source of stability, prosperity, and sustainability. These sacred objects are outstanding characteristics such as Phra Pidta amulets, Takrut, a figure similar to Hanuman, and various kinds of coins, which are of high value and are in demand by the general public.

Keywords: identity, the senior monks, Nonthaburi

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี” ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ดร. อณาวุฒิ ชูทรัพย์ อธิการบดี ประธานกรรมการวิจัย คณะกรรมการการวิจัยทุกท่านที่ได้พิจารณาทุนอุดหนุนการวิจัยให้แก่ข้าพเจ้าเข้าร่วมถึงที่ปรึกษาโครงการวิจัย รศ. ดร. โกสุม สายใจ ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าคณะพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี ทายกและผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และได้สละเวลาในการให้ข้อมูลซึ่งทำให้งานวิจัยเรื่องนี้เสร็จสมบูรณ์

พิทักษ์ สีนาลาด

มกราคม 2565

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 คำถามการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 ประโยชน์ของงานวิจัย.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง	8
2.2 ประวัติเมืองนนทบุรี	16
2.3 พระเกจิอาจารย์.....	18
2.4 กรรณฐานสู่ปาฏิหาริย์.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
3.2 การดำเนินการวิจัย.....	28
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	29
3.4 การนำเสนอข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
4.1 เถลถายในการแบ่งประเภทของการวิจัยเชิงสำรวจ	31
4.2 ลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 วิธีการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี.....	32
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	190
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัยและคำถามการวิจัย.....	190
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	190
5.3 การอภิปรายผล.....	193
5.4 ข้อเสนอแนะ	208
บรรณานุกรม.....	209
ภาคผนวก แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	212
ประวัติผู้วิจัย	216

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม วัดสพานสูง	34
4.2 พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม พิมพ์ชะลูดใหญ่ หรือว่าวจุฬาใหญ่	36
4.3 พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยมพิมพ์ตะพาน หรือพิมพ์ว่าวจุฬาเล็ก	36
4.4 พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม พิมพ์พนมมือ	37
4.5 รูปหล่อหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม หน้าอุโบสถ วัดสพานสูง	39
4.6 หลวงพ่อกลิ่น วัดสพานสูง ศิษย์เอกหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม	41
4.7 ตัวอย่างวัตถุมงคลหลวงพ่อกลิ้น เช่น พระปิดตา และตะกรุดโสฬสมหามงคล	43
4.8 รูปหล่อหลวงพ่อกลิ้น ณ ระเบียบอุโบสถในปัจจุบัน	46
4.9 หลวงพ่อทองสุข วัดสพานสูง	48
4.10 รวมวัตถุมงคลเป็นที่นิยมของหลวงพ่อทองสุข เช่น พระปิดตา ตะกรุด	50
4.11 รูปหล่อหล่อพ่อทองสุข ณ ระเบียบอุโบสถ	52
4.12 รูปหล่อหลวงปู่เอี่ยม หลวงปู่กลิ่น และหลวงพ่อทองสุข	52
4.13 รูปหลวงพ่อเปรี๊ยะ วัดบางจาก	54
4.14 พระปิดตาหลวงพ่อเปรี๊ยะ	55
4.15 ภาพข่าวตีพิมพ์ทางหนังสือพิมพ์ข่าวสด	55
4.16 ภาพข่าวตีพิมพ์ทางหนังสือพิมพ์ข่าวสด	56
4.17 หลวงปู่บุญยัง วัดบางจาก	58
4.18 ตะกรุดเป่าเล่น หลวงปู่บุญยัง	59
4.19 รูปหล่อหลวงปู่บุญยังองค์ใหญ่	60
4.20 รูปหลวงปู่เผือก ตามจินตนาการของหลวงพ่อสมภพ	62
4.21 เหรียญหลวงปู่เผือกนั่งบนหลังสิงห์ รุ่นแรก สร้างในปี พ.ศ.2507	65
4.22 รูปหล่อหลวงปู่เผือก ประดิษฐาน ณ วิหารในวัดสาลิโว	67
4.23 หลวงพ่อจำ วัดสาลิโว	70
4.24 รูปหล่อหลวงพ่อจำปา ภายในวิหารวัดสาลิโว	71

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.25 เกรียลหหลวงพ้อจำปาสร้าง ประมาณ ปี พ.ศ.2492-2493.....	71
4.26 หลวงพ้ออุ่น วัดสาละโว้	72
4.27 เกรียลหหลวงพ้ออุ่นสร้างในวาระโอกาสต่างๆ	72
4.28 รูปถ่ายหลวงพ้อสมภพ เตชปุณโญ.....	73
4.29 เกรียลหหลวงปู่เผือกุ่นแรก (พ.ศ.2510) ออกวัดสาละโว้.....	74
4.30 วัดถุ่มงคลที่สร้างโดยหลวงพ้อสมภพ เตชปุณโญ	75
4.31 วัดถุ่มงคลหลวงพ้อสมภพ แห่งพุทธอุทยานธรรมโกศล	76
4.32 หลวงปู่กุหลาบ	77
4.33 วัดถุ่มงคล หลวงปู่กุหลาบ วัดใหญ่สว่างอารมณ์	78
4.34 รูปหล่อหลวงพ่อกุหลาบประดิษฐาน ณ มณฑปในวัดวัดใหญ่สว่างอารมณ์	79
4.35 หลวงพ้ออ่าง หรือ พระนันทวิริยาภรณ์	81
4.36 หนุมานหลวงพ้ออ่างท่านศึกษามาจากหลวงพ้อสุน	83
4.36 ตัวอย่างวัดถุ่มงคลหลวงพ้ออ่าง	83
4.37 หลวงพ้อแฉ่ง	86
4.38 พระหลวงพ้อแฉ่ง วัดบางพังเนื้อฝงน้ำมันผสมใบลาน พิมพ์ทรงหนุมา	87
4.39 วัดถุ่มงคลพระหลวงพ้อแฉ่ง วัดบางพังเนื้อฝงน้ำมันผสมใบลาน พิมพ์ทรงหงส์	88
4.40 รูปหล่อหลวงพ้อแฉ่ง ประดิษฐานในวิหารวัดบางพัง	89
4.41 หลวงปู่เหรียญ วัดบางระโห่ง.....	90
4.42 ตะกรุดศมรที่หลวงปู่เหรียญสร้าง	92
4.43 เบี้ยแก้หลวงปู่เหรียญสร้าง	92
4.44 รูปหล่อหลวงปู่เหรียญประดิษฐานในวิหาร และรูปหล่อยืนประดิษฐานหน้าอุโบสถ	93
4.45 หลวงพ้อประสิทธิ์ วัดไทรน้อย.....	100
4.46 ตะกรุดโทนเดี่ยว ตะกรุดโทนคู่ ตะกรุดโทน 2 ชั้นดอกเล็กของหลวงพ้อประสิทธิ์	101
4.47 หลวงปู่แย้ม วัดตะเคียน	104
4.48 ตะกรุดคอกหมา และเสื่อของหลวงปู่แย้ม วัดตะเคียน	106

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.49 ตะกรุดคอหมา และเสื่อของหลวงปู่แยม วัดตะเคียน.....	106
4.50 รวมวัตถุมงคลของหลวงปู่แยม วัดตะเคียน.....	107
4.51 รูปหล่อหลวงปู่แยมนั่งเสื่อ ประดิษฐานในวิหาร ภายในวัดตะเคียน	109
4.52 หลวงพ่อกี้ วัดหูช้าง.....	113
4.53 หลัซิกอินโด่งดั่ง ของหลวงพ่อกี้ วัดหูช้าง	114
4.54 รูปหล่อหลวงพ่อกี้ ประดิษฐานภายในวัดหูช้าง.....	116
4.55 หลวงพ่อตี วัดหูช้าง.....	117
4.56 รวบรวมวัตถุมงคลหลวงพ่อตี วัดหูช้าง	118
4.57 หลวงพ่อผัน	120
4.58 พระปิดตาเนื้อผงใบลานและเนื้อผงใบลานผสมผงพุทธคุณ ปี 2517	121
4.59 รวมวัตถุมงคลหลวงพ่อผัน	122
4.60 รูปหล่อหลวงพ่อผัน ประดิษฐานในวิหารสดอินทาราม.....	123
4.61 ภาพสะเก็ดหลวงพ่อเลี่ยม โดย เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน	124
4.62 รวมวัตถุมงคลหลวงพ่อเลีย	125
4.63 วัตถุมงคลหลวงพ่อก้าม อินทสโร วัดพระเงิน	127
4.64 วัตถุมงคลหลวงพ่อก้าม อินทสโร วัดพระเงิน	127
4.65 รูปหล่อหลวงพ่อก้าม อินทสโร ประดิษฐานในวิหารในวัดพระเงิน.....	128
4.66 รูปลือคเกิดหลวงปู่แก้ว เกสโร วัดอมฤต.....	129
4.67 หลวงปู่ขัน โสวตถิโก วัดอมฤต	130
4.68 เหรียญเสมา หลวงปู่แก้ว เกสโร เป็นเหรียญรุ่นแรก ปี 2512	131-132
4.69 เหรียญหล่อเนื้อเงิน รุ่นแรก หลวงพ่อสนิท วัดสะแก	133
4.70 รูปหล่อหลวงพ่อสนิท ประดิษฐานในวัดสะแก.....	134
4.71 หลวงปู่เก้ หรือ พระมงคลนนทวุฒิ วัดปากน้ำ.....	136
4.72 วัตถุมงคลหลวงปู่เก้ หรือ พระมงคลนนทวุฒิ วัดปากน้ำ	137
4.73 รูปหล่อภาพหลวงปู่เก้ หรือ พระมงคลนนทวุฒิ ประดิษฐาน ณ วิหารในวัดปากน้ำ	138
4.74 หลวงปู่ท้วม วัดบางขวาง.....	139

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.75 เหรียญรูปครึ่งองค์ หลวงปู่ท้วม ด้านหน้าระบุ พ.ศ.2403-2475	140
4.76 รูปหล่อหลวงพ่อท้วม ธรรมธโร ประดิษฐาน ณ ด้านข้างอุโบสถ วัดบางขวาง	142
4.77 หลวงพ่อสั้น อินทสโร อยู่ในกรอบล๊อคเก็ต.....	143
4.78 พระปิดตาหลวงพ่อสั้น สร้างราวปี พ.ศ 2500 เนื้อผงจุ่มรัก.....	144
4.79 รูปหล่อหลวงพ่อสั้น อินทสโร ประดิษฐานภายในศาลา ณ วัดท่าอิฐ.....	145
4.80 หลวงปู่เปี้ย ติดไว้ในศาลหลวงปู่เปี้ย ในวัดค้ำคาว	146
4.81 พระปิดตาเนื้อผงลงรักหลวงปู่เปี้ย.....	147
4.82 ศาลที่ตั้งรูปถ่ายหลวงปู่เปี้ย ประดิษฐานทางด้านหน้าทางเข้าวัดค้ำคาว	148
4.83 หลวงปู่สาย ปภาโส หรือ พระครูนนทการประสิทธิ์.....	149
4.84 รวมวัตถุมงคลหลวงปู่สาย ปภาโส หรือ พระครูนนทการประสิทธิ์.....	150
4.85 รูปหล่อหลวงปู่สาย ปภาโส ประดิษฐานภายในวิหารวัดบางรักใหญ่.....	153
4.86 สรีระสังขาร หลวงปู่สาย ปภาโส ประดิษฐานภายในวิหารวัดบางรักใหญ่	154
4.87 หลวงพ่อพร้อม หรือพระครูนนทการประสิทธิ์.....	156
4.88 เหรียญหลวงพ่อพร้อม วัดรวกบางสีทอง รุ่นแรก ปี พ.ศ.2494	156
4.89 รูปหล่อพ่อพร้อม ประดิษฐานในวิหารภายในวัดรวกบางศรีทอง.....	156
4.90 ล๊อคเก็ต หลวงพ่อสิริ สิริวิฑฒโน	157
4.91 รวมวัตถุมงคล หลวงพ่อสิริ สิริวิฑฒโน	158
4.92 พระปิดตาแร่บางไผ่ หลวงปู่จัน วัดโมลี	160
4.93 หลวงปู่เผือก ติสสเถโร หรือ พระราชปริชานนทมนี.....	162
4.94 วัตถุมงคลหลวงปู่เผือก ติสสเถโร หรือ พระราชปริชานนทมนี.....	162
4.95 เหรียญพระ หลวงพ่อเผือก เหรียญเลื่อนสมณศักดิ์ปี พ.ศ.2504	163
4.96 รูปหล่อหลวงปู่เผือก ติสสเถโร หรือ พระราชปริชานนทมนี ประดิษฐานในวิหารวัดโมลี	163
4.97 ล๊อคเก็ตหลวงพ่อเกิด วัดบางเตือ	166
4.98 พระชุดปิดตาแร่บางไผ่ หลวงปู่เกิด วัดมะเตือ ปี พ.ศ.2547	166
4.99 รูปหล่อหลวงพ่อเกิด ประดิษฐานในวิหารในวัดบางเตือ	167
4.100 หลวงปู่ช่วง จนทโชโต วัดบางแพรกใต้	168

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.101 เหรียญที่ระลึกหลวงปู่ช่วง จนทโชโต รุ่นแรกในการทำบุญฉลองอายุครบ 85 ปี	169
4.102 รูปหล่อหลวงปู่ช่วง จนทโชโต ประดิษฐานในวิหาร วัดบางแพรกใต้.....	170
4.103 หลวงพ่อสนธิ์ ธมฺสโร วัดปราสาท	171
4.104 เหรียญหลวงพ่อสนธิ์ วัดปราสาท.....	172
4.105 รูปหล่อหลวงพ่อสนธิ์ ธมฺสโร ประดิษฐานในมณฑป วัดปราสาท	173
4.106 หลวงพ่อทองย้อย มงคล หรือ พระครูมงคลกิจจาทร วัดอัมพวัน.....	174
4.107 วัตถุมงคลหลวงพ่อทองย้อย มงคล หรือ พระครูมงคลกิจจาทร วัดอัมพวัน	176
4.108 วัตถุมงคลของหลวงปู่รอด วัดมะขวิด	177
4.109 หลวงพ่อสุ่น วัดศาลากุล.....	178
4.110 หนุมานของหลวงพ่อสุ่น วัดศาลากุล	179
4.111 หนุมานหลวงพ่อสุ่น ประดิษฐาน ณ วิหารหลังเล็ก ภายในวัดศาลากุล	180
4.112 หลวงพ่อสิน วัดบางบัวทอง	181
4.113 เหรียญหลวงพ่อสินรุ่นนี้ สร้างโดยพระครูโสภณศาสนกิจ ในปี พ.ศ.2481	182
4.114 รูปหล่อหลวงพ่อสิน ประดิษฐานในวิหารภายในวัดบางบัวทอง	182

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในทางพระพุทธศาสนา พระภิกษุสงฆ์ถือว่าเป็นหนึ่งในพระรัตนตรัย อันประกอบไปด้วยพระพุทธรัตน พระธรรมรัตน และพระสังฆรัตน มีหน้าที่ศึกษาปฏิบัติธรรมและเผยแผ่คำสอนของพระพุทธเจ้าตลอดถึงต้องสืบทอดพระพุทธศาสนาดังนั้นจำเป็นต้องมีคุณธรรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (2546) กล่าวว่า พระสงฆ์เป็นผู้ประพฤดีปฏิบัติชอบเป็นหลักสำคัญมากในการสืบทอดพระพุทธศาสนาซึ่งได้รับการเคารพยกย่องอย่างสูงโดยจัดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ คุณของพระสงฆ์โดยสรุป มี 9 ประการ เรียกว่าสังฆคุณ คือ

1. สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆ แปลว่า พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติดีแล้ว หมายถึง พระสงฆ์สาวกผู้ปฏิบัติตามทางสายกลาง (มัชฌิมปฏิปทา) ไม่หย่อนนั้ก ไม่ตึงนั้ก ปฏิบัติไม่ถอยหลัง ปฏิบัติกลมเกลียวกับพระศาสดา ไม่ปฏิบัติเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน

2. อุชุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆ แปลว่า พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติตรง หมายถึง ไม่ปฏิบัติเป็นคนลวงโลก ไม่มีมายาสาโดย ปฏิบัติมุ่งตรงต่อข้อปฏิบัติอันยังสัตว์ให้ถึงพระนิพพาน ปฏิบัติตรงต่อพระศาสดา และเพื่อนพระสาวกด้วยกัน ไม่มีข้อลั้ล้บที่จะปิดบังอำพรางไว้ใใจ

3. ญายปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆ แปลว่า พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติถูกทาง หมายถึง ปฏิบัติไม่ผิดเพี้ยนไปจากหลักคำสอนของพระศาสดา ไม่ผิดไปจากธรรมเนียมอันดีงาม ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบแบบแผน

4. สามีจิปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆ แปลว่า พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติสมควร หมายถึง สมควรที่จะได้รับความเคารพนับถือ เป็นผู้ปฏิบัติตั้งอยู่ในสังวร ปฏิบัติเป็นผู้ตื่นอยู่ คือรู้ถึงเหตุการณ์อันเป็นไปอยู่ ไม่งมงาย รู้จักประพฤติกิริยาทางกาย และวาจาต่อผู้อื่นโดยไม่ทะนงตนมีใจหนักแน่นเพื่อแผ่ มีใจกว้างไม่คับแคบ

5. อาหุเนยโย แปลว่า เป็นผู้ควรแก่ของที่เขานำมาถวาย หรือผู้ควรแก่ของค่านับ หมายถึง เป็นผู้สมควรได้รับของถวายและได้รับการแสดงความเคารพด้วยเครื่องสักการะเนื่องในเทศกาลต่าง ๆ

6. ปาหุเนยโย แปลว่า เป็นผู้ควรแก่การต้อนรับ หมายถึง พระสงฆ์สาวกเป็นผู้ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูกทาง และเป็นผู้ปฏิบัติสมควรแล้ว ไม่ว่าจะท่านจะใคร่จะไปสู่ที่ใด ย่อมยังประโยชน์สุข

และประโยชน์เกื้อกูลให้เกิด ณ ที่นั้น ผู้เลื่อมใสจึงเปิดประตูบ้านต้อนรับด้วยความปิติ ที่ได้พบเห็นอัน
ถือเป็นมงคลในชีวิตอย่างหนึ่ง

7. ทกขิณโย แปลว่า เป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทาน หมายถึง พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระ
ภาคเจ้า เป็นผู้บริสุทธ์ สมควรที่จะได้รับของบริจาคทาน (ทักษิณาทาน) และจะต้องได้รับผลดีอย่าง
แน่นอน

8. อลฺหสิกรณโย แปลว่า เป็นผู้ควรแก่การกราบไหว้ หมายถึงพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระ
ภาคเจ้า ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ เป็นผู้บริสุทธ์ ย่อมตั้งอยู่ในฐานะที่ควรแก่กระทำอัญชลีคือการกราบ
ไหว้ให้ความเคารพ ยกย่อง

9. อนุตฺตรํ ปุณฺณกเขตต์ โลกสฺส แปลว่า เป็นเนื่อบุญอันยอดเยี่ยมของโลก ไม่มีเนื่อบุญ
อื่นยิ่งกว่า หมายถึง พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติถูก
ทาง ปฏิบัติสมควร และเป็นผู้บริสุทธ์ สมควรได้รับการกราบไหว้บูชาแล้วการบริจาคทานแก่ท่านย่อม
มีอานิสงส์มาก ดุจผืนนาที่มีดินดีสมบูรณ์ด้วยปุ๋ยอันเป็นธาตุอินทรีย์ เมล็ดพืชที่หวานหรือปลูกลงบน
ผืนดินนี้ย่อมผลิตผลอย่างสมบูรณ์เต็มเม็ดเต็มหน่วย พระสงฆ์สาวกเหล่านี้จึงเป็นปฏิคาหก (ผู้รับ) ที่
ยอดเยี่ยม เป็นที่ปลูกฝังความดีงามและเป็นที่รักษาไว้ซึ่งความดีงามทั้งปวง

พระสงฆ์สาวกที่มาในบทสังฆคุณ 9 บทนี้ ท่านหมายเอาพระอรหันต์ 4 คู่ 8 บุคคล ซึ่งท่าน
เหล่านี้ล้วนตั้งอยู่ในมรรคผลทั้งสิ้น

นอกจากนี้แล้ว การได้พบเห็นพระภิกษุสงฆ์ผู้ประพฤติดีงาม ก็ยังถือว่าเป็นมงคลแก่ชีวิต
(พระสุตตันตปิฎก) สำหรับหลักความประพฤติอันดีงามที่ต้องปฏิบัติหรือทำหน้าที่ของพระภิกษุ ทั้ง
โดยตรง และจำต้องมีความเกี่ยวข้องกับคฤหัสถ์ คือ การอนุเคราะห์ชาวบ้าน (สมบุรณ์ สุขสำราญ,
2527)

ตามหลักปฏิบัติในฐานะที่พระภิกษุเป็นเสมือนทิศเบื้องบน พระภิกษุสงฆ์ซึ่งเป็นบรรพชิตใน
พระพุทธศาสนา มีหน้าที่ศึกษา ปฏิบัติธรรม เผยแผ่คำสอน และสืบต่อพระพุทธศาสนาโดยตรงมี
คุณธรรมและหลักความประพฤติที่ต้องปฏิบัติมากมาย แต่กล่าวตามหน้าที่ทางศาสนาแล้ว มี 6 อย่าง
ได้แก่

1. ห้ามปรามสอนให้เว้นจากความชั่ว
2. แนะนำสั่งสอนให้ตั้งอยู่ในความดี
3. อนุเคราะห์ด้วยความปรารถนาดี
4. ให้ได้ฟัง ได้รู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้ ไม่เคยฟัง
5. ชี้แจงอธิบาย ทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
6. บอกล่าวสรวรรค์ สอนวิธีดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ สุข ความเจริญในชีวิต (ทิศ 6)

นอกจากนี้พระภิกษุสงฆ์ยังมีบทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อพระภิกษุประพฤติปฏิบัติชอบตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วย่อมนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนและบุคคลผู้พบเห็นโดยทั่วไปการสั่งสอนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเทศนา ปาฐกถาธรรม หรือเผยแผ่ธรรมทางสื่อมวลชนการทากิจกรรมอันเป็นการสงเคราะห์ชาวบ้าน เช่น ช่วยสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ เป็นผู้นำชาวบ้านในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น รักษาป่า ขุดลอกหนองบึง ส่งเสริมอาชีพสุจริตจัดกิจกรรมเป็นประเพณีและศาสนพิธีในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ชาวบ้านได้ทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดความรักสามัคคีในหมู่บ้าน ชุมชน สังคม รวมทั้งการถือโอกาสเทศนาธรรมสั่งสอนให้คนเว้นจากอบายมุข ให้ประพฤติดี หลีกหนีความชั่วการเป็นผู้นำในการปฏิบัติธรรม เช่น ฝึกสมาธิเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงพระพุทธศาสนาจากการปฏิบัติอย่างแท้จริง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2518)

เมืองนนทบุรี (ออนไลน์) หรือจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบัน มีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “ทุเรียนเหนือชั้น เครื่องปั้นดินเผา เมืองเก่าวัดงาม ตลาดน้ำน่าชม รื่นรมย์สวนสมเด็จ เกาะเกร็ดงามตา พุทธยานานาพันธุ์ บ้านจัดสรรเป็นเลิศ” มีประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันเก่าแก่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาเป็นเวลานานนับหลายร้อยปี เป็นแหล่งของพระอริยสงฆ์ที่ประชาชนมีความศรัทธาเลื่อมใสมากมายหลายท่านมีทั้งที่มรณภาพแล้ว และยังมีชีวิตอยู่ พระเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและเป็นที่เคารพศรัทธาของผู้เลื่อมใสมีด้วยกันหลายรูป เช่น หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม วัดสะพานสูง เป็นพระเกจิอาจารย์ที่ดังที่สุดในจังหวัดนนทบุรี เรียกได้ว่าเป็นเทพแห่งคลองพระอุดม จังหวัดนนทบุรี โด่งดังมากในเรื่องพระปิดตาลวงปู่กลีน วัดสะพานสูง เป็นศิษย์เอกหลวงปู่เอี่ยมร่วมรุ่นกับ อ.แปลก ร้อยบาง ที่ขึ้นชื่อเรื่องตะกรุด ท่านได้สืบสานตำนานพระปิดตาวัดสะพานสูง หลวงพ่อทองสุข เจ้าอาวาสวัดสะพานสูง รูปที่ 3 ท่านได้ศึกษาวิชาจากหลวงปู่กลีนโดยตรง หรือหลวงตาवास วัดสะพานสูง ซึ่งท่านเป็นหลานแท้ ๆ ของหลวงปู่เอี่ยมและเป็นหลานแท้ ๆ ของหลวงพ่อสุน และ หลวงปู่เผือก วัดสาส์โย เป็นตำนานอีกท่านหนึ่งในคลองพระอุดม มีความเชื่อว่าวัดถุ่มงคลของท่านเด่นด้านคงกระพันชาตรี เป็นต้น

พระเกจิอาจารย์เหล่านี้ได้สร้างความศรัทธาและผลงานไว้ให้ประชาชนได้เคารพศรัทธามากมายและแต่ละท่านต่างมีความสามารถที่แตกต่างกันไปคนละด้านความแตกต่างในความถนัดของตัวเอง จนเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนปรากฏว่าบทบาทของพระสงฆ์ได้มีจนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมหลายกิจกรรมพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยเฉพาะกิจกรรมที่พระสงฆ์จัดขึ้นก็พบว่าชาวบ้านให้ความร่วมมือ

ความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกพระเกจิอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นที่เคารพและศรัทธาของพระสงฆ์และประชาชนด้วยเหตุผลและความสำคัญของพระเกจิอาจารย์เมือง

นนทบุรี ปรากฏมีผลงานและเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชน มีชื่อเสียงไปทั่วประเทศไทยและต่างประเทศจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเอกลักษณ์การสร้างพลังศรัทธา การสร้างความมั่นคงของพระเกจิอาจารย์ที่มีต่อชุมชน เพื่อให้ทราบถึงความนิยม ศรัทธา ความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเกจิอาจารย์ และการประพฤติปฏิบัติของเกจิอาจารย์ในการประกอบศาสนกิจต่าง ๆ ในการสร้างพลังศรัทธาและสร้างความมั่นคงของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมื่อนนนทบุรี

1.3 คำถามการวิจัย

วิธีการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมื่อนนนทบุรีเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาอัตชีวประวัติและวัตถุมงคลของพระเกจิอาจารย์เมื่อนนนทบุรีในอดีตจากเอกสาร ตำรา หนังสือ งานวิจัย พระไตรปิฎก วรรณกรรม และจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมื่อนนนทบุรี ที่มีชื่อเสียงเป็นที่กล่าวขาน ซึ่งท่านได้มรณภาพแล้ว และยังมีชีวิตอยู่จำนวน 40 รูป ได้แก่

1. หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม วัดสพานสูง เป็นพระเกจิอาจารย์ที่ดังที่สุดในจังหวัดนนทบุรี เรียกว่าเป็นเทพแห่งคลองพระอุดม จังหวัดนนทบุรี โด่งดังมากในเรื่องพระปิดตา
2. หลวงปู่กลิ่น วัดสพานสูง เป็นศิษย์เอกหลวงปู่เอี่ยมร่วมรุ่นกับ อ.แปลก ร้อยบาง ที่ขึ้นชื่อเรื่องตะกรุดท่านได้สืบสานตำนานพระปิดตาวัดสพานสูง
3. หลวงพ่อทองสุข เจ้าอาวาสวัดสพานสูง องค์ที่สาม และหลวงตาवास ท่านได้ศึกษาวิชาจากหลวงปู่กลิ่นโดยตรง
4. หลวงพ่อเปื้อง วัดบางจาก (ปัจจุบันย้ายไปแล้ว) ท่านเป็นศิษย์ของหลวงพ่อทองสุขโดยตรง
5. หลวงปู่บุญยัง วัดบางจาก เจ้าอาวาสยุคต้นแห่งวัดบางจาก
6. หลวงปู่เผือก วัดสาละโว้ เป็น ตำนานอีกท่านหนึ่งในคลองพระอุดม สายท่านเหนียวนัก ในนนทบุรี
7. หลวงพ่อจำปา และหลวงพ่อกุ่น วัดสาละโว้ ผู้สืบทอดสายเหนียวรูปสุดท้าย
8. หลวงพ่อสมภพ วัดสาละโว้ ท่านมีญาณของหลวงปู่เผือก

9. พระอาจารย์อ่าง วัดใหญ่สว่างอารมณ์ เรียนวิชามาสายหลวงพ่อสุ่นและวัดสะพานสูง ขึ้นชื่อทั้งตะกรุดและหนุมาน
10. หลวงพ่อกุหลาบ วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ท่านเก่งมากในย่านปากเกร็ด เก่งทุกด้าน โดยเฉพาะตะกรุด
11. หลวงพ่อบ้าง วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ท่านเก่งมากในย่านปากเกร็ด เก่งทุกด้านโดยเฉพาะตะกรุด
12. หลวงพ่อแฉ่ง วัดบางพิงท่านเป็นพระเกจิสมัยสงครามโลก
13. หลวงปู่เหรียญ วัดบางระโหง ท่านโด่งดังและเป็นที่น่าเชื่อถือมากในย่านบางศรีเมืองและบางศรีทองเหรียญท่านราคาสูงมาก
14. หลวงพ่อประสิทธิ์ วัดไทรน้อย ท่านดังมากเรื่องตะกรุด ตะกรุดท่านมีชื่อมากเรื่องแคล้วคลาดหนังเหนียว
15. หลวงปู่แย้ม วัดตะเคียน ขึ้นชื่อมาก ๆ ทั้งตะกรุดคอกหมา และ รูปหล่อเสื่อ ตะกรุดคอกหมานั้นท่านทำให้หมาในวัดซึ่งมีจำนวนมากและชอบโดนรังแก ต่อมาหมาตัวหนึ่งโดนยิงไปแล้วไม่เป็นอะไร ตะกรุดคอกหมาจึงโด่งดังมาก
16. หลวงพ่อกี้ วัดหูช้าง ท่านเป็นพระเกจิที่มีชื่อเสียงและเป็นทีเคารพของชาวบ้านมากมาย ท่านขึ้นชื่อเรื่อง ปลัดขิก มาก
17. หลวงพ่อตี๋ วัดหูช้าง ท่านเป็นศิษย์สายตรงของหลวงพ่อกี้ วัดหูช้าง
18. หลวงพ่อผัน วัดอินทาราม เป็นศิษย์สายวัดสะพานสูงอีกรูปหนึ่ง ท่านเป็นศิษย์ร่วมรุ่นกับหลวงพ่อดองสุข
19. หลวงปู่เลี่ยม วัดศรีบุญเรือง บางกรวย ท่านเป็นศิษย์เอกของหลวงปู่ภู ท่านจึงได้รับมรดกตกทอดผงพุทธคุณวิเศษ สมเด็จพระพุฒจารย์ โต พรหมรังสี
20. หลวงพ่อคร้าม วัดพระเงิน ท่านเป็นพระเกจิยุคเดียวกับหลวงปู่เลี่ยม สมเด็จยันต์เต่าเรื่องของท่านเป็นที่แสวงหาของคนนนทบุรี
21. หลวงปู่ขัน วัดอมฤต และหลวงปู่ขัน ท่านเป็นพระสายวัดชัยพฤกษมาลา และ วัดสะพานสูง เก่งและเป็นที่น่าเชื่อถือมาก
22. หลวงพ่อสนิท วัดสะแก ท่านเป็นพระเกจิที่เคารพและนับถือของคนบางใหญ่เก่า เก่งการแพทย์
23. หลวงปู่เก๋ วัดปากน้ำ ท่านเป็นที่รู้จักและนับถือเป็นอย่างดีในจังหวัดนนทบุรี ลูกศิษย์มากมาย
24. หลวงปู่ท้วม วัดบางขวาง เป็นเกจิอาจารย์ยุคต้น ๆ เป็นเจ้าของเหรียญหลักของนนทบุรี
25. หลวงปู่สั้น วัดท่าอิฐ เกจิสายวัดสะพานสูงอีกรูป พระปิดตาท่านคล้ายหลวงปู่กลิ่นมาก

26. หลวงพ่อเปีย วัดค้ำควา เกจิองค์ที่มีชื่อเสียงไม่เป็นสองรองใครในจังหวัดนนทบุรี
27. หลวงปู่สาย วัดบางรักใหญ่ พระเกจิที่โด่งดังที่สุดในเขต บางรักน้อย – ใหญ่
28. หลวงพ่อพร้อม วัดรวกบางศรีทอง โด่งดังในละแวกบางศรีทองมาก
29. หลวงพ่อสิริ วัดตาล (ย้ายไปจำวัดที่วัดอื่นแล้ว) เกจิผู้สร้างน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์
30. หลวงปู่จัน วัดโมลี ถ้าถามถึงพระปิดตาแร่บางไผ่ของท่านเทียบเท่าพระปิดตาหลวงปู่เอี่ยมเลยก็ว่าได้ ท่านเป็นพระสายเขมร
31. หลวงปู่เกิด วัดมะเดื่อ พระสหายสายเดียวกับหลวงปู่จัน
32. หลวงปู่เผือก วัดโมลี เป็นพระเกจิที่น่านับถือ เป็นเจ้าอาวาสรุ่นหลังจากหลวงปู่จัน หลายรุ่น
33. หลวงปู่ช่วง วัดบางแพรกใต้ โด่งดังสุด ๆ ในยุคของท่าน เจริญท่านได้รับความนิยมนมาก และมีราคาสูง
34. หลวงพ่อสนธิ์ วัดปราสาท เป็นพระเกจิที่มีเหรียญเป็นที่นิยมรวมถึงสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ท่านเป็นโบราณสถานที่สวยงาม
35. หลวงพ่อทองย้อย วัดอัมพวัน ท่านเก่งหลายด้านมากรวมถึงพระปิดตาของท่าน ชาวบ้านในละแวกนับถืออื่นมาก ๆ
36. พระอธิการรอด วัดขวิด หรือ วัดแสงสิริธรรม ในปัจจุบัน ท่านเป็นเกจิสายรามัญยุคต้น ๆ พระเครื่องของท่านมีเอกลักษณ์ และเส้นสายสวยงาม
37. หลวงพ่อสุน วัดศาลากุล เป็นพระเกจิที่เก่งมาก ขึ้นชื่อและเป็นปรมาจารย์ด้านหนุมาน
38. พระอธิการสิน วัดบางบัวทอง เป็นพระเกจิยุคเก่า เจริญท่านมีราคาสูงมากในพื้นที่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

อัตลักษณ์ หมายถึง ตน หรือ ตัวเอง กับ ลักษณะ ซึ่งหมายถึง สมบัติเฉพาะตัว คำว่า อัตลักษณ์ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Identity หมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ เช่น นักร้องกลุ่มนี้มีอัตลักษณ์ทางด้านเสียงที่เด่นมาก ใครได้ยินก็จำได้ทันที สังคมแต่ละสังคมมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง โลกาภิวัตน์ทำให้อัตลักษณ์ของสังคมไทยเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

พระเกจิอาจารย์ หมายถึง แปลว่า พระอาจารย์บางพวก (ซึ่งภายหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว สาวกของพระองค์ได้รวบรวมคำสอนของพระองค์ไว้เป็นหมวดหมู่ เรียกว่า พระไตรปิฎก ต่อมา มีภิกษุผู้เป็นนักปราชญ์ได้แต่งอรรถกถาและฎีกาเพื่ออธิบายข้อความในพระไตรปิฎกให้เข้าใจง่ายขึ้น เรียกภิกษุผู้แต่งหนังสือนี้ว่า พระอรรถกถาจารย์ และ พระฎีกาจารย์

และในหนังสือที่แตงนั้นมักจะมื่อ้างถึงความคิดเห็นของอาจารย์พวกอื่น ๆ ที่เห็นด้วยหรือเห็นแย้งกับผู้แตง จึงเรียกอจารย์ที่ถูกอ้างถึงนั้นว่า พระเกจิอาจารย์”

คำว่า “พระเกจิอาจารย์” ในปัจจุบันถูกใช้ในความหมายที่ผิดไปจากเดิม คือใช้เรียกภิกษุที่เชื่อกันว่ามีความรู้ความสามารถในด้านคาถาอาคมและการปลุกเสกเครื่องรางของขลังหรือเรียกสั้น ๆ ว่า พระเกจิ

เมืองนนทบุรี หมายถึง จังหวัดนนทบุรีในปัจจุบัน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเรียกว่า “เมืองนนทบุรี”

วัตถุมงคล หมายถึง เครื่องรางของขลังที่เชื่อว่าจะนำความสุขความเจริญเป็นต้นมาให้ หรือป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ

นอกจากนั้น วัตถุมงคลยังเป็นเรื่องของความเชื่อและศรัทธาในสิ่งของที่สร้างขึ้นมีความสัมพันธ์ทางด้านศาสนา ตามสมัยนิยมตั้งแต่โบราณกาลมีหลักฐานเป็นวัตถุมงคลที่สร้างขึ้นมีอายุเก่าแก่เกือบ 2,000 ปี วัตถุมงคลจะมีมากมายในสังคมไทย เช่น พระเครื่อง, พระกริ่ง, ปลัดขิก, ผ้ายันต์, ตะกรุด, มีดหมอ และองค์เทพ เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ของงานวิจัย

- 1.6.1 ได้ศึกษาวิธีการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี
- 1.6.2 ได้สนับสนุนส่งเสริมพลังศรัทธาของพุทธศาสนิกชนต่อพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี
- 1.6.3 ได้สร้างความมั่งคั่งและมั่นคงสภาพรของชุมชนท้องถิ่นเมืองนนทบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

อัตลักษณ์เป็นคุณสมบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล เป็นลักษณะที่เป็นความจริงเกี่ยวกับสิ่งที่บุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นอยู่ หรือสิ่งหนึ่งหรือเฉพาะของสิ่งนั้นที่ทำให้โดดเด่นขึ้นมาและมีความแตกต่างจากสิ่งอื่น (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546)

นอกจากนี้ นัทธนี ประสานนาม (2550) ยังกล่าวว่า อัตลักษณ์ เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง ประกอบด้วยความตระหนักในตัวเองและพื้นฐานของการ เลือกลงอย่าง เป็นการแสดงตนที่สามารถระบุได้ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร

สอดคล้องกับ ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2550) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์ว่ามีกระบวนการถูกผลิตให้เกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกบริโภค และถูกควบคุมจัดการให้อยู่ในวัฒนธรรม และยังมี การสร้างความหมายต่าง ๆ ผ่านทางระบบต่าง ๆ ของการสร้างภาพตัวแทน เพื่อน มาสร้างเป็นอัตลักษณ์ของเรา อัตลักษณ์สามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท

ในเรื่องนี้ สุภชฌาน ศรีเอี่ยม (2554) ได้ศึกษาอัตลักษณ์ ตามแนว ทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง สามารถแบ่งอัตลักษณ์เป็น 3 ด้านคือ ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ด้านความ เข้าใจตนเองและด้าน ความเห็นเกี่ยวกับตนเอง

ซึ่ง พิมพ์ชนก กลิ่นสุโท (2554) กล่าวว่าโครงสร้างของอัตลักษณ์ตามแนวคิดของอิริคสันมีหลายองค์ประกอบหรือหลายด้านที่สำคัญคือ ด้านอาชีพการงาน ด้านศาสนา ด้านการเมือง ด้านบทบาททางเพศและทางด้านค่านิยม และ กุญชรี้ คำชาย ได้กล่าวถึงอัตลักษณ์ว่ามีหลายองค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบ ทางกาย เพศ สังคม อาชีพ จริยธรรม อุดมการณ์และลักษณะทางจิตซึ่งเป็น องค์ประกอบรวมเกิดเป็น ความคิดรวบยอดและเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาเก่าแก่เกิดหลังศาสนาพราหมณ์-ฮินดูกว่า 2,000 ปี มีแหล่งกำเนิดในประเทศอินเดียและเนปาล เกิดก่อนศาสนาคริสต์ประมาณ 543 ปี พระพุทธศาสนา ได้ตั้งมั่นลงในทุกประเทศทั่วอาเซียน ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ได้ส่งพระเถระชาว อินเดีย 2 รูป คือ “พระโสณะ” และ “พระอุตตระ” มาเผยแผ่ศาสนาพุทธในแถบอาเซียนเมื่อสองพันปีที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้อาเซียนยังได้รับอิทธิพล “พระพุทธศาสนา” จากสองอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่ คือ จีนและอินเดีย ในดินแดนแถบนี้จึงประกอบไปด้วยพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทและนิกายมหายาน ประเทศที่

นับถือพระพุทธศาสนา มาตั้งแต่อดีตเมื่อราว 2,000 ปี เช่นกัน (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552)

หลักการหรือหลักธรรม (พุทธทาส อินทปัญโญ, 2553) ที่เป็นแนวการปฏิบัติในพระพุทธศาสนามีอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างจากศาสนาอื่น ได้แก่ หลักอริยสัจ 4 หมายถึงความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ

- 1) ทุกข์ คือ ความไม่สบายกายไม่สบายใจ
- 2) สมุทัย คือ เหตุของความ เป็นทุกข์ ได้แก่ ตัณหา
- 3) นิโรธ คือ ความดับทุกข์ หรือนิพพาน
- 4) มรรค คือ ข้อปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่ความดับทุกข์

โดยมีหลักปฏิบัติเรียกว่า อริยมรรค 8 (สุเทพ พรหมเลิศ, 2552) ประกอบด้วย

- 1) สัมมาทิฐิ คือ ความเห็นชอบ
- 2) สัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบ
- 3) สัมมาวาจา คือ การเจรจาชอบ
- 4) สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำชอบ
- 5) สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบ
- 6) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ
- 7) สัมมาสติ คือ การตั้งสติชอบ
- 8) สัมมาสมาธิ คือ การตั้งใจชอบ อริยมรรค 8

เมื่อกล่าวสรุปรวมแล้วเรียกว่า “ไตรสิกขา” ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นหลักการและแนวปฏิบัติ เพื่อไปให้ถึงกฎไตรลักษณ์ หรือความหลุดพ้น (นิพพาน) กล่าวคือ 1) อนิจจตา คือ ความไม่เที่ยง 2) ทุกขตา คือ ความเป็นทุกข์ 3) อนัตตา คือ ความไม่ใช่ตัวตน (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2530).

หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา จะมีพิธีกรรมที่เป็นศาสนพิธีซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตทุกช่วงเวลา โดยยึดหลักวัฒนธรรมของขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ แล้วแต่บริบทของชุมชน ท้องถิ่น และแต่ละประเทศ โดยมีพระรัตนตรัยคือ พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า และพระสงฆ์เจ้าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

พระสงฆ์นั้นมี 2 ประเภท คือ

1. สมมติสงฆ์ คือ พระภิกษุที่บวชในพระพุทธศาสนา ศึกษาเล่าเรียนตามพระวินัย
2. อริยสงฆ์ คือ พระสงฆ์ที่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจนเป็นพระอริยบุคคลบรรลุตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไปจนถึงพระอรหันต์ (พระราชานิโรจน์รังสี, 2560)

การเข้าใจในกิจของพระภิกษุสงฆ์ เช่น การศึกษา การปฏิบัติธรรม และการเป็นนักบวชที่ดี พระภิกษุเป็นพุทธบริษัทระดับนำ จึงมีภาระหน้าที่ในการสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยทำหน้าที่หลักใหญ่ ๆ 3 ประการคือ

1. การศึกษา ได้แก่ การทำ “คั่นถุระ” หมายถึง พระภิกษุจะต้องศึกษาหลักพระธรรมวินัยตามพระคัมภีร์พระไตรปิฎก เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในพระธรรมวินัย อย่างถูกต้อง สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสมณเพศ

2. การปฏิบัติ ได้แก่การทำ “วิปัสสนาธุระ” หมายถึง การฝึกฝนอบรมจิตให้เป็นสมาธิ ให้มีพลัง เพื่อนำไปใช้ในการช่มหรือกำจัดกิเลสคือความเศร้าหมองแห่งจิต และให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงจากการทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ส่วนตน (พระธรรมปิฎก, 2546)

ทั้งประการนั้นก็เพื่อนำไปสั่งสอน ถ่ายทอด และเผยแผ่พระธรรม แก่พุทธศาสนิกชนและบุคคลทั่วไป การสั่งสอนและเผยแผ่พระธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของพระภิกษุในการเผยแผ่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อให้พุทธศาสนิกชน และบุคคลทั่วไป ได้เข้าใจในหลักธรรมและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเองและสังคมได้อย่างปกติสุข เป็นการทำให้ประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

ในพระไตรปิฎกเล่มที่ 11 พระพุทธเจ้าได้ตรัสหน้าที่ของพระสงฆ์ในการสั่งสอนเผยแผ่หลักธรรมแก่ประชาชนไว้ 6 ประการคือ

1) สอนให้ละเว้นความชั่ว คือ การชักจูงใจให้บุคคลพึงละเว้นจากสิ่งทีกระทำให้ไปแล้วเกิดโทษ ไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดเป็นความทุกข์

2) สอนให้ทำความดี คือ การชักจูงใจให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สิ่งที่เป็นกุศล เป็นไปเพื่อประโยชน์สุข

3) อนุเคราะห์ด้วยจิตใจอันงาม หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ และแนะนำสั่งสอนด้วยความปรารถนาดี มุ่งประโยชน์ที่บุคคลถึงได้รับเป็นสำคัญ ไม่หวังสินจ้างรางวัล ลาภ ยศ หรือชื่อเสียงใด ๆ เป็นการตอบแทน

4) สอนสิ่งที่เขาไม่เคยสดับรับฟังมาก่อน ประชาชนส่วนมากมักกังวลอยู่กับการทำมาหาเลี้ยงชีพ ไม่ค่อยมีเวลาศึกษาและสดับพระธรรม พระสงฆ์ผู้ได้มีโอกาสศึกษาและปฏิบัติมากกว่าชาวบ้าน จึงต้องนำเอาสิ่งที่ตนเรียนรู้มาถ่ายทอดให้เขาได้รู้ด้วย

5) อธิบายสิ่งที่เขาได้ยินได้ฟังมาแล้วให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น บางเรื่องที่เขาฟังมาแล้วเกิดความสงสัยไม่แน่ใจ ก็ต้องชี้แจงให้เขาเข้าใจแจ่มแจ้งหายสงสัย โดยรู้จักการจับประเด็นที่สำคัญมาขยาย และชี้แจงแต่ละประเด็นให้ชัดเจน

6) บอกทางสวรรค์ให้ หมายถึง การบอกทางสุข ทางเจริญ โดยการแนะนำทางดำเนินชีวิตที่ดีงาม และเป็นประโยชน์สุขแก่ประชาชน

3. การเป็นนักบวชที่ดี พระภิกษุสงฆ์ ซึ่งเป็นบรรพชิตในพระพุทธศาสนา มีหน้าที่ศึกษา ปฏิบัติธรรม เผยแผ่คำสอน ดังที่กล่าวมาแล้ว พระภิกษุจะต้องเป็นผู้สืบต่อพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม และหลักความประพฤติที่ต้องปฏิบัติมากมาย นอกจากอนุเคราะห์พุทธศาสนิกชนแล้ว พระภิกษุ จะต้องหมั่นพิจารณาตนเอง คือ พิจารณาเตือนใจตนเองอยู่เสมอตามหลัก ปัพพชิตอภินิหปัจจเวกขณัม คือ ธรรมที่บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ 10 ประการดังนี้คือ (พระมหาอุเทน ปัญญาปริทัตต์, 2546)

3.1 เรามีเพศต่างจากคฤหัสถ์ สัตแล้วซึ่งฐานะ ควรเป็นอยู่อย่าง จะถือเอาแต่ใจตนเอง ไม่ได้

3.2 ความเป็นอยู่ของเราต้องอาศัยผู้อื่นในการเลี้ยงชีพ ควรทำตัวให้เลี้ยงง่าย และบริโภคน้อย 4 โดยพิจารณา ไม่บริโภคด้วยตัณหา

3.3 เรามีอากัปภิกิริยาที่พึงทำต่างจากคฤหัสถ์ อากาภิกิริยาใด ๆ ของสมณะ พระภิกษุต้อง ทำอากาภิกิริยานั้น ๆ และยังคงต้องปรับปรุงตนให้ดียิ่งขึ้นไปกว่านี้

3.4 ตัวเราเองยังติเตียนตัวเองโดยศีลไม่ได้หรือไม่

3.5 เพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ผู้เป็นวิญญูชน พิจารณาแล้ว ยังติเตียนเราโดยศีลไม่ได้หรือไม่

3.6 เราจักต้องถึงความพราจจากของรักของชอบใจไปทั้งสิ้น

3.7 เรามีกรรมเป็นของตน เราทำกรรมใด ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม จักต้องเป็นทายาทของกรรม นั้น

3.8 วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่

3.9 เรายินดีในสิ่งที่ส่งต่ออยู่หรือไม่

3.10 คุณวิเศษยิ่งกว่ามนุษย์สามัญที่เราบรรลุลแล้วมีอยู่หรือไม่ ที่จะให้เราเป็นผู้ไม่ก่อเขิน เมื่อถูกเพื่อนบรรพชิตถามในกาลภายหลัง

พระพุทธองค์ได้แสดงถึงหลักประมาณ หรือ ปมาณิก 4 คือ บุคคลที่ถือประมาณต่าง ๆ กัน คนในโลกผู้ถือเอาคุณสมบัติต่าง ๆ กัน เป็นเครื่องวัดในการที่จะเกิดความเชื่อความเลื่อมใส (Those who measure, judge or take standard) (พระไตรปิฎก, 2546) ได้แก่

1. รูปประมาณ คือ ผู้ถือประมาณในรูป, บุคคลที่มองเห็นรูปร่างสวยงาม ทรวดทรงดี อดวัยวะ สมส่วน ทำทางสง่า สมบูรณ์พร้อม จึงชอบใจเลื่อมใสในใจที่จะเชื่อถือ (one who measures by from or outward appearance; one whose faith depends on good appearance)

2. โฆษประมาณ คือ ผู้ถือประมาณในเสียง, บุคคลที่ได้ยินได้ฟังเสียงสรรเสริญ เกียรติคุณหรือ เสียงพูดจาที่ไพเราะ จึงชอบใจเลื่อมใสในใจที่จะเชื่อถือ (one who measures by voice or reputation; one whose faith depends on sweet voice or good reputation)

3. ลูษประมาณ คือ ผู้ถือประมาณในความคร่ำหรือเศร้าหมอง, บุคคลที่มองเห็นสิ่งของเครื่องใช้ความเป็นอยู่ที่เศร้าหมองเช่น จีวรคร่ำ ๆ เป็นต้น หรือมองเห็นการกระทำคร่ำครึยดเป็นทุกรกิริยา ประพฤติเคร่งครัดเข้มงวดขูดเกลาดตน จึงชอบใจ เลื่อมใสโน้มใจที่จะเชื่อถือ (one who measures or judges by shabbiness, mediocrity or hard life; one whose faith depends on shabbiness or ascetic or self-denying practices)

4. ธรรมประมาณ คือ ผู้ถือประมาณในธรรม, บุคคลที่พิจารณาด้วยปัญญาเห็นสสารธรรมหรือการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา จึงชอบใจเลื่อมใส โนมใจที่จะเชื่อถือ (one who measures or judges by the teaching or righteous behavior; one whose faith depends on right teachings and practices)

บุคคล 3 จำพวกต้น ยังมีทางพลาดได้มาก โดยอาจเกิดความคิดใคร่ ถูกครอบงำชักพาไปด้วยความหลง ถูกพัตวนเวียนหรือติดอยู่แค่ภายนอก ไม่รู้จักคนที่ตนมองได้อย่างแท้จริงและไม่เข้าถึงสาระส่วนผู้ถือธรรมเป็นประมาณ จึงจะรู้จักคนที่ตนมองอย่างแท้จริง ไม่ถูกพัตพาไป เข้าถึงธรรมที่ปราศจากสิ่งครอบคลุม

พระพุทธเจ้าทรงมีพระคุณสมบัติครบถ้วนทั้งสี่ข้อ (เฉพาะข้อ 3 ทรงถือแต่พอดี) จึงทรงครองใจคนทุกจำพวกได้ทั้งหมด คนที่เห็นพระพุทธเจ้าแล้ว ที่จะไม่เลื่อมใสนั้น หาได้ยากยิ่งนัก

ในชั้นนอรรกถา นิยมเรียกบุคคล 4 ประเภทนี้ว่า รูปปมาณิกา โสฬสปมาณิกา ลูษปมาณิกา และธัมมปมาณิกา ตามลำดับ

แนวคิดเรื่องความเชื่อหรือศรัทธา ซึ่ง พระมหากษัตริย์ ญาณธโร (2507) ได้นิยามว่า ความเชื่อคือความคิดในคติของบุคคลหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถ หาหลักฐานหรือการพิสูจน์ว่ามีความเป็นจริงหรือไม่ อีกทั้งความเชื่อยังเป็นความคิดในคติเชิงบวกของ บุคคลนั้นว่าสิ่ง ๆ นั้นมีอยู่จริง

ประเภทของความเชื่อ ได้จัดแบ่งประเภทของความเชื่อว่ามี 4 ประเภท ได้แก่

1. ความเชื่อตามที่เป็นอยู่เป็นการเชื่อในสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่า จริง- เท็จ ถูก-ผิด มีความเชื่อว่าโลกกลม มีความเชื่อว่าพระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก เป็นต้น

2. ความเชื่อเชิงประเมินค่าเป็นความเชื่อที่แฝงความรู้สึก รวมทั้งมีการประเมิน ในขณะเดียวกัน เช่น เชื่อว่าบุหรีเป็นสิ่งที่อันตรายต่อสุขภาพ เป็นต้น

3. ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำและควรห้ามเป็นความเชื่อว่าสิ่งใดที่พึงปรารถนาไม่พึงปรารถนา เช่น เชื่อว่าเด็กควรเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นต้น

4. ความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุ เป็นความเชื่อในสภาพที่ก่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามมา เช่น เชื่อว่าการตัดไม้ทำลายป่าทำให้เกิดความแห้งแล้ง การสร้างเขื่อนเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เป็นต้น

ทั้งนี้ ประเภทของความเชื่อตามแบบของสังคมไทย จากการศึกษาพบว่า สังคมไทยมีความเชื่อที่หลากหลาย หากจะแบ่งประเภท อาจแบ่งออกได้เป็น 7 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (สนธิ ศรีสำแดง, 2544)

1. ความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิและศาสนา เช่น เชื่อในเรื่องการทำสมาธิเพื่อรักษาโรค เชื่อในพลังอำนาจของพระเจ้า เชื่อในเรื่องนรก-สวรรค์เชื่อในเรื่อง บาป-บุญ ต่่าพ่อแม่ชาติหน้าปากจะเท่าไรผู้เป็นต้น

2. ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ผีสิงเทวดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่น เชื่อในเรื่องคาถาอาคม การทำเสน่ห์การเสกตะปูเข้าท้อง การสะเดาะเคราะห์เชื่อในเรื่องผีบ้านผีเรือน ผีปอบ ผีแม่หม้าย หรือเชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลัง บั้งไฟพญานาคหรือสิ่งที่มีปาฏิหาริย์ต่าง ๆ

3. ความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์โหราศาสตร์โหราศาสตร์และฮวงจุ้ย เช่น เชื่อในเรื่องของการดูดวงชะตา ดูลายมือ เชื่อในเรื่องบุคลิกลักษณะสัมพันธ์กับชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมที่ทำงานและที่อยู่อาศัยสัมพันธ์การดำเนินชีวิต

4. ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลางและฤกษ์ยาม เช่น เชื่อในเรื่องของการไม่ตัดผมในวันพุธ การไม่เดินทางไกลถ้าจิ้งจกทัก หรือการหาฤกษ์ยามสำหรับการทำงานมงคลต่าง ๆ

5. ความเชื่อเกี่ยวกับความฝันและคำทำนายฝัน เช่น เชื่อว่าถ้าฝันว่าเห็นงูจะได้เนื้อคู่ ถ้าฝันว่าฟันหักญาติผู้ใหญ่จะเสียชีวิต ฝันเห็นคนตายจะเป็นการต่ออายุ

แนวคิดและความเป็นมาของความเชื่อความศรัทธาในพระเกจิและอาจารย์ และวัตถุมงคลที่พระคณาจารย์เหล่านั้นสร้างขึ้นนั้น มีความเป็นมาของวัตถุมงคล หรือพระเครื่อง เครื่องราง คือ พระพิมพ์ต่าง ๆ อาจจะเป็นผง ดิน โลหะหรือวัตถุอย่างอื่น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิอันวิเศษสร้างขึ้นมา เพื่อให้พกติดตัวได้สะดวก พระเครื่องมีคุณวิเศษหลายประการ มีอานุภาพอิทธิปาฏิหาริย์เช่น เมตตามหานิยม คงกระพันชาตรีแคล้วคลาด เป็นต้น พระเครื่องราง จะมีอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์เฉพาะผู้เลื่อมใสศรัทธาและพกติดตัวไปในที่ต่าง ๆ ทุกโอกาส เป็นกำลัง พลัง ทางจิต เกิดความเชื่อมั่นในพระบรมพุทธานุภาพ ส่งผลให้ผู้มีศรัทธาเลื่อมใสเจริญรุ่งเรืองด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ซึ่งพระเครื่องรางนั้นมีสองชนิด ชนิดที่หนึ่งผู้ทรงคุณวุฒิวิเศษสร้างขึ้นด้วยพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ด้วยการปลุกเสกลงเลขยันต์ เช่น ตะกรุด ผ้าประเจียด แหวนพิรอด ปลัดขิก เป็นต้น เครื่องรางชนิดที่สองนี้ ได้แก่ เหล็กไหล เพชรตาแมว เขี้ยวหมูตัน เขากวางคุด และรัตนชาติบางชนิด เป็นต้น (พนิดา พากพรม, 2559)

มูลเหตุปัจจัยของการสร้างวัตถุมงคลหรือพระเครื่อง สืบเนื่องมาจาก 3 สาเหตุ คือ (ศุภชัย ไกรแก้ว, 2556)

1. เพื่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาด้วยความศรัทธา ซึ่งจะมีรูปแบบหรือพุทธลักษณะตามพุทธประวัติ

2. เพื่ออุทิศส่วนกุศลด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์เมื่อตายไปจะต้องเดินทางไปสู่ภพภูมิอื่นที่ไม่เหมือนกับที่ซึ่งเคยอยู่มา การมีพระติดตัวไปย่อมนำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลทั้งช่วยปกป้องคุ้มครองภัยอันตรายต่าง ๆ

ดังนั้น จึงมักปรากฏพบโครงกระดูกอยู่ร่วมกับพระตามกรุต่าง ๆ และด้วยความเชื่อนี้เอง ที่นำมาซึ่งประเพณีที่ให้พระภิกษุเดินนำหน้าผู้ตายเวลาต้องการเคลื่อนย้าย

3. เพื่ออาราธนาคุณพระพุทธานุภาพให้บังเกิดผลกับตัวหรือที่เรียกกันให้เข้าใจง่าย ๆ ว่า “สร้างเพื่อไว้ใช้” การสร้างพระตามคตินี้จะมีการปลุกเสกหลวงพระเวทย์วิทยาคมให้บรรจุลงในพระพิมพ์หรือพระเครื่อง นับเป็นเรื่องที่มีมาแต่โบราณ ดังเช่นจารึกซึ่งปรากฏอยู่ในแผ่นลานเงินลานทองที่พบในกรุวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้บอกถึงกรรมวิธีการสร้างพระและอานุภาพของพระพิมพ์หรือพระเครื่องนั้นเอาไว้ อย่างชัดเจน เป็นต้น

ในปัจจุบันได้มีมูลเหตุของการสร้างพระขึ้นมาอีกในรูปแบบ เพื่อหารายได้จากการบูชาไปก่อให้เกิดสาธารณประโยชน์มากมายทั้งในพระศาสนาและกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม โดยรวมเอามูลเหตุของการสร้างกุศลการสืบพระศาสนาและทำการปลุกเสกบรรจุพระพุทธานุภาพเพื่อไว้ใช้ติดตัว ซึ่งมูลเหตุการสร้างนี้กำลังได้รับความนิยมและแผ่ขยายเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน มูลเหตุของการสะสมพระเครื่องเหตุที่มีการบูชาพระพิมพ์หรือพระเครื่อง สืบทอดมาให้เห็นจนถึงปัจจุบันเกิดจากมูลเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ความศรัทธา ซึ่งความศรัทธาก่อเกิดแรงจูงใจ มีแรงผลักดันจิตใจให้สร้างรูปประติมากรรมต่าง ๆ จนกลายมาเป็นโบราณสถาน และโบราณวัตถุในปัจจุบันและศรัทธานั้นเกิดจาก 2 สาเหตุคือ ความเคารพนับถือยกย่องเชิดชูซึ่งต้องการสร้างวัตถุที่ทรงคุณค่ามาทำการสักการะบูชาจนแสดงออกมาเป็นปฏิมากรรมต่าง ๆ รวมถึงความศรัทธาความเชื่อในกุศลผลบุญที่จะได้รับการได้สร้างได้ดำรงไว้ และสืบทอดพระศาสนาในรูปแบบของการสร้างพระพุทธรูปมาเก็บไว้ตามกรุต่าง ๆ ก็เป็นผลมาจากความศรัทธาในพระศาสนาทั้งสิ้น

2. การสะสม ซึ่งเจตนาารมณ์ที่สำคัญซึ่งบรรดานักสะสมพระพิมพ์หรือพระเครื่องที่เป็นชาวพุทธ หรือนับถือศาสนาอื่นสนใจสะสมพระพิมพ์หรือพระเครื่องไว้ในครอบครองแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1 สะสมไว้เพื่อเป็นเครื่องเตือนให้ระลึกถึง ดังนี้

1) ระลึกถึง “พระธรรม” ของพระพุทธองค์อยู่ตลอดเวลา การที่มีความรู้สึกสัมผัสกับองค์พระพิมพ์เล็ก ๆ จะเป็นด้วยการห้อยอยู่ที่คอ หรืออยู่ในตลับ ในกระเป๋าเสื้อ หรือก๊อดติดอยู่กับเสื้อก็ตาม ขณะใดที่เกิดสัมผัสย่อมก่อให้เกิดสติในธรรม หรืออาจจะพูดได้ว่าอยู่ใน ศิล สมาธิ ปัญญา ให้ประพัตติดีประพัตติชอบถือว่าเป็นชาวพุทธที่แท้จริงที่จะ รักษากาย วาจา ใจ ตามหลักการของชาวพุทธทางฝ่ายหินยานโดยตรง นับว่ามีประโยชน์มากสำหรับสภาพการณ์ปัจจุบันนี้ ที่ประชาชนส่วน

ใหญ่ไม่อาจหาเวลาและโอกาสจะเข้าวัดเข้าโบสถ์ไปฟัง “ธรรม” ด้วยตนเอง ได้เช่นสมัยก่อน จึงถือว่าผู้ที่บูชาและสะสมพระพิมพ์เหล่านี้เป็นชาวพุทธตามแบบฝ่ายหินยาน

2) การสะสมไว้เพื่อเตือนให้ระลึกถึง “พระเดช” “พระคุณ” ของพระพุทธรูปเจ้าทางฝ่ายมหายานองค์ใดก็ตามที่ตนนับถือ トラบใดก็ตามที่ตนนับถือ トラบใดที่มีความรู้สึกสัมผัสองค์พระพิมพ์ จะเป็นด้วยห้อยอยู่ที่คอ กลัดอยู่กับเสื้อ หรืออยู่ในตลับในกระเป๋าเสื้อ เพื่อเป็นเครื่องให้ความน้อมรำลึกถึง “พระเดช” “พระคุณ” ของพระพุทธรูปเจ้ามหายานที่ตนเชื่อว่า จะช่วยให้เกิด “พลังอำนาจ” ของ พระพุทธรูปเจ้าองค์นั้น ๆ ปรากฏเป็นอนุภาพต่าง ๆ ขึ้นได้แล้วแต่ครูอาจารย์ผู้สร้างปลุกเสกพุทธานุภาพบรรจุลงในพระพิมพ์หรือพระเครื่องนั้น ๆ

3) สะสมไว้เพื่อการศึกษาทางโบราณคดีและสกุลศิลปะ การสะสมพระพิมพ์ของบุคคลกลุ่มนี้มุ่งสืบสาวเรื่องราวเบื้องหลังของการสร้างพระพิมพ์ที่ไม่ปรากฏว่ามีการบันทึกการสร้างไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้คนรุ่นหลังได้ทราบความเป็นมาของพระพิมพ์ที่ค้นพบคนกลุ่มนี้จึงต้องใช้วิชา ความรู้จากหลายสาขามาศึกษาวิจัยค้นคว้าหาเหตุผลเอง โดยใช้หลักวิชาความรู้ที่ตนศึกษามา ใครมีความรู้และประสบการณ์มามากน้อยเพียงใดก็จะเกิดผลต่อส่วนตัวและส่วนรวมที่จะทำให้ทราบ ความจริงเบื้องหลังของพระพิมพ์ได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงในอดีต

4) สะสมไว้เพื่อการธุรกิจ นักการค้าผู้สะสมแลกเปลี่ยนและซื้อหาเพื่อนำพระพิมพ์มาแลกเปลี่ยนให้เข้าบูชาเป็นธุรกิจ ปัจจุบันนี้แพร่หลายมากในร้านค้าของเก่าและ “ตลาดพระ” ศูนย์พระเครื่องทั่วไปอย่างแพร่หลายหรือแม้แต่พิพิธภัณฑสถานส่วนบุคคล (Private Collections) การประกอบธุรกิจพระพิมพ์นี้มีทั้งคุณและโทษในแง่ของประโยชน์การให้คุณค่าพระพิมพ์ ส่งผลต่อความสนใจทำนุบำรุงรักษาไว้ทั้งยังช่วยเผยแพร่ให้ประชาชนโดยทั่วไปมีโอกาสจะได้พระพิมพ์ไว้กราบไหว้บูชา (ทั้งฝ่ายพุทธหินยานและมหายาน) ถ้าพึงผู้ที่สนใจต้องการได้พระพิมพ์มาบูชา ไม่สามารถจะหา มาได้ด้วยตนเองจึงต้องเข้าบูชามาจากผู้สะสมไว้เพื่อธุรกิจพระพิมพ์ที่มีผู้นิยม

ศิลปะการสร้างสวยงามรวมทั้งที่มีอาถรรพณ์จากพระเวทย์วิทยาคาถาจากพระเกจิอาจารย์ผู้เข้มขลัง ทั้งหลายที่ได้ทำพิธีปลุกเสกไว้แล้วปรากฏผล นับเป็นเรื่องที่มีมาช้านานและได้รับการเก็บ บำรุงรักษาไว้ เพราะเห็นคุณค่าจากกลุ่มผู้สะสมทางธุรกิจนี้ขึ้นมา อันเป็นที่มาของการช่วยอนุรักษ์ในรูปแบบหนึ่งโดย มีมูลค่าทางสังคมเป็นปัจจัยกระตุ้น (อิทธิปาฏิหาริย์พระเครื่อง, 2558)

จากที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยเข้าใจถึงความเป็นมาของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี และมูลเหตุ การสร้างวัดถุมนลต่าง ๆ และปัจจัยที่ส่งเสริมให้พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีพร้อมทั้งวัดถุมนลที่ ท่านจัดสร้าง มีความนิยมทำให้ผู้วิจัยทำการวิจัยเรื่องอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีใน ครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมมนต์เสน่ห์ของความป็นจังหวัดนนทบุรี และได้เผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูล แก่ผู้สนใจต่อไป

2.2 ประวัติเมืองนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีหรือเมืองนนทบุรี มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 400 ปี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีคลองน้อยใหญ่มากมาย เป็นเมืองเก่าแก่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เดิมตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านตลาดขวัญ ซึ่งเป็นสวนผลไม้ที่ขึ้นชื่อในสมัยนั้น ได้รับการยกฐานะเป็นเมืองนนทบุรีเมื่อ พ.ศ.2092

ในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ บ้านตลาดขวัญเป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์และเป็นสวนผลไม้ที่มีชื่อแห่งหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา ฝรั่งเศสชาติที่ได้เดินทางเข้ามาค้าขายและเจริญสัมพันธไมตรีกับกรุงศรีอยุธยาต่างก็ได้บันทึกเอาไว้ ดังปรากฏในจดหมายเหตุบันทึกการเดินทางของ ลาลูแบร์ ชาวฝรั่งเศสผู้ซึ่งเดินทางเข้ามาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชว่า “สวนผลไม้ที่บางกอกนั้น (หมายถึงกรุงเทพฯ ในปัจจุบัน) มีอาณาบริเวณยาวไปตามชายฝั่ง โดยทวนขึ้นสู่เมืองสยามถึง 4 ลี้ กระทั่งจรดตลาดขวัญ (TALACOUN) ทำให้เมืองหลวงแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลาหาร ซึ่งคนพื้นเมืองชอบบริโภคกันนักหนา” (จดหมายเหตุลาลูแบร์) ปี พ.ศ.2179 พระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าฯให้ขุดคลองลัดตอนใต้วัดท้ายเมืองไปทะลุวัดเขมา เพราะเดิมนั้นแม่น้ำเจ้าพระยาไหลวกเข้าแม่น้ำอ้อมมาทางบางใหญ่วกเข้าคลองบางกรวยข้างวัดชลอ มาออกหน้าวัดเขมา เมื่อขุดคลองลัดแล้วแม่น้ำก็เปลี่ยนทางเดินไหลเข้าคลองลัดที่ขุดใหม่ กลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาใหม่ดังปัจจุบันนี้

เมื่อ พ.ศ.2208 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเห็นว่า แม่น้ำเปลี่ยนทางเดินใหม่นั้น ทำให้ข้าศึกประชิดพระนครได้ง่าย จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมปราการตรงปากแม่น้ำอ้อม และโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองนนทบุรีมาอยู่ปากแม่น้ำอ้อมด้วย ดังมีศาลหลักเมืองปรากฏอยู่ นอกจากป้อมที่ปากแม่น้ำอ้อมแล้วเข้าใจว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาคงจะได้มีการสร้างป้อมไม้เอาไว้ที่บริเวณวัดเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบัน เพราะปรากฏหลักฐานจากจดหมายเหตุรายวันของบาทหลวง เดอ ชัวซีย์ ผู้ซึ่งเดินทางร่วมมากับคณะราชทูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ที่เข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเมื่อ พ.ศ.2228 ว่า “เช้าวันนี้เราผ่านป้อมที่ทำด้วยไม้ 2 ป้อม ป้อมหนึ่ง ยิงปืนเป็นการค้ำับ 10 นัด อีกป้อมหนึ่ง 8 นัด ที่มีแต่ปืนครกเท่านั้น ดินปืนดีมากทีเดียว ป้อมทางขวามือเรียกป้อมแก้ว และป้อมทางซ้ายมือเรียกป้อมทับทิม ณ ที่นี้เจ้าเมืองบางกอกก็กล่าวคำอำลาและอ้างเหตุว่าได้ควบคุมเรือขบวนมาส่งจนสุดแดนที่อยู่ในความปกครองของเมืองบางกอกแล้ว แล้วก็ลาท่านราชทูตกลับไป และในปี พ.ศ.2230 เมื่อลาลูแบร์เป็นราชทูตเข้ามากรุงศรีอยุธยา ก็ได้กล่าวถึงป้อมไม้แห่งนี้ไว้ด้วย โดยที่เขียนเป็นแผนที่เอาไว้อย่างชัดเจนตามหลักฐานดังกล่าว จึงเข้าใจว่าป้อมแก้วคงตั้งอยู่ ณ บริเวณตลาดแก้ว

ส่วนป้อมทับทิมเข้าใจว่าคงตั้งอยู่ ณ บริเวณหน้าวัดเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบัน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ โปรดเกล้าฯให้ย้ายเมืองนนทบุรีไปตั้งที่ปากคลองบางซื่อบ้านตลาดขวัญ และในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งศาลากลางเมืองขึ้นที่ปากคลองบางซื่อ ฝั่งซ้ายของ

แม่น้ำเจ้าพระยา จนถึงปี พ.ศ.2471 รัชกาลที่ 7 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายศาลากลางมาตั้งที่ราชวิทยาลัย บ้านบางขวาง ตำบลบางตะนาวศรี

ปัจจุบันเป็นที่ตั้งกองฝึกองบรมกระทรวงมหาดไทยตั้งอยู่บนถนนประชาราษฎร์ สาย 1 อำเภอเมือง รีมแม่น้ำเจ้าพระยา ตัวอาคารเป็นสถาปัตยกรรมแบบยุโรปตามอาคารประดับด้วยไม้ฉลุ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กรมศิลปากรได้ขึ้นบัญชีเป็นโบราณสถานแห่งหนึ่ง และในปัจจุบันศาลากลางจังหวัดนนทบุรีได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ที่ถนนรัตนธิเบศร์ จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ในภาคกลางเป็นจังหวัดหนึ่งใน 5 จังหวัดปริมณฑล คือ นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาครและปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านและแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน เขตการปกครองแบ่งออกเป็น อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทองและอำเภอไทรน้อย

ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือค่อนข้างเหนือ 20 กิโลเมตร มีพื้นที่ปกครองทั้งหมด 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939.375 ไร่ โดยมีพิกัดภูมิศาสตร์อยู่ละติจูดที่ 13 องศา 47 ลิปดาเหนือ ถึงละติจูดที่ 14 องศา 04 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออก ถึงลองจิจูดที่ 100 องศา 34 ลิปดาตะวันออกและมีอาณาเขตจรดอำเภอและจังหวัดข้างเคียงเรียงตามเข็มนาฬิกาดังนี้

ทิศเหนือ

ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันออก

ติดต่อกับเขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตจตุจักร และเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร)

ทิศใต้

ติดต่อกับเขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี)

ทิศตะวันตก

ติดต่อกับอำเภอกุหลาบและอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแม่น้ำไหลผ่าน จึงแบ่งออกเป็น 2 ฝั่ง คือ ฝั่งตะวันตก มีพื้นที่ 3 ใน 4 ของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง มีคูคลองขนาดต่าง ๆ เชื่อมโยงกันหลายสายเหมือนใยแมงมุม มีการทำเรือทอเรือสำเภา และฝั่งตะวันออกมีพื้นที่ 1 ใน 3 ของจังหวัด ได้แก่พื้นที่ใน

เขตเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด เป็นเขตเมืองมีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น อาจถือว่าส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของเมืองหลวง เพราะเขตแดนระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครนั้นแทบจะไม่ใช่ที่รู้จัก

วัฒนธรรมประเพณี

ประเพณีการทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านานแล้วในอำเภอบางกรวย โดยจัดขึ้นตามลำน้ำในคลองบางกอกน้อย ซึ่งได้จัดขึ้นหลายวัดด้วยกันคือ วัดไทยเจริญ วัดบางไทรนอก วัดอุทยาน และวัดบางไทรใน ในวันแรม 8 ค่ำ เดือน 12 ประจำปี

งานสงกรานต์ของชาวมอญ

อำเภอปากเกร็ด ที่เกาะเกร็ด จัดหลังจากวันที่ 13 เมษายน ไป 1 สัปดาห์ มีขบวนแห่และการละเล่นต่าง ๆ แบบมอญ

งานเทศกาลผลไม้และของดีเมืองนนท์

กำหนดจัดงานช่วงกลางเดือนเมษายน-ต้นมิถุนายนของทุกปี บริเวณริมเขื่อนหน้าศาลากลางเก่า อำเภอเมือง มีการจำหน่ายผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับของนนทบุรี เช่น ทูเรียน มังคุด กระท้อน มะไฟ มะม่วง ฯลฯ

งานวัฒนธรรมสองฝั่งเจ้าพระยามหาเจษฎาบดินทร์

เป็นงานวัฒนธรรมประจำปีที่ยิ่งใหญ่ซึ่งจัดขึ้นทุก ๆ ปีในช่วงปลายเดือนมีนาคม – ต้นเดือนเมษายน ณ บริเวณวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร และอุทยานเฉลิมกาญจนาภิเษก ในการจัดงานมีการแสดงสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของทุกอำเภอ มีงานแสดงแสงเสียงของจังหวัด และการแสดงทางวัฒนธรรมไทย

ประเพณีรำมอญ

เป็นนาฏศิลป์ที่เก่าแก่อย่างหนึ่งของมอญ และยังคงเหลืออยู่สืบต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ลูกหลานมอญรุ่นหลัง ๆ ยังคงได้รับการถ่ายทอดศิลปะนี้ไว้ตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ปากเกร็ด พระประแดง และที่ปทุมธานี ยังมีผู้ที่รำมอญได้จำนวนมาก ซึ่งรวมทั้งวงปี่พาทย์มอญที่บรรเลงประกอบกรำก็ยังคงมีอยู่หลายวงเช่นกัน

2.3 พระเกจิอาจารย์

2.2.1 ความเป็นมา

หลังพระโคตมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว สาวกของพระองค์ได้รวบรวมคำสอนของพระองค์ไว้เป็นหมวดหมู่ เรียกว่าพระไตรปิฎก ต่อมามีภิกษุผู้เป็นนักปราชญ์ได้แต่งอรรถกถาและฎีกาเพื่ออธิบายข้อความในพระไตรปิฎกให้เข้าใจง่ายขึ้น เรียกภิกษุผู้แต่งหนังสือนี้ว่า พระอรรถกถาจารย์ และ พระ

ฎีกาจารย์ และในหนังสือที่แตงนั้นมักจะมีอ้างถึงความคิดเห็นของอาจารย์พวกอื่น ๆ ที่เห็นด้วยหรือเห็นแย้งกับผู้แตง จึงเรียกอาจารย์ที่ถูกอ้างถึงนั้นว่า เกจิอาจารย์

เกจิอาจารย์ ในปัจจุบันถูกใช้ในความหมายที่ผิดไปจากเดิม คือใช้เรียกภิกษุที่เชื่อกันว่ามี ความรู้ความสามารถในด้านคาถาอาคมและการปลุกเสกเครื่องรางของขลัง หรือเรียกสั้น ๆ ว่า พระเก จิ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2544)

2.2.2 พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

วัดสพานสูง ริมคลองพระอุดมเป็นวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่งของอำเภอปากเกร็ด วัดสพานสูง ประดิษฐานรูปหล่อ หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม อดีตเจ้าอาวาสวัดสพานสูงท่านเป็นพระวิปัสสนาเมืออุปสมบทได้ศึกษาพระธรรมวินัยจนเก่งกล้าแล้วออกธุดงค์ไปปฏิบัติธรรมกรรมฐานในป่าเขตแดน เช่น เขตแดนเขมร พม่า ลาวและในภาคอีสานสยามประเทศหลายปีจนกระทั่งทางวัดสพานสูงคิดว่าท่านมรณภาพแล้ว ทางวัดสพานสูงจึงได้ประกอบพิธีทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้หลวงปู่เอี่ยม ครั้งนั้นหลวงปู่เอี่ยมนั่งสมาธิจึงทราบเรื่องราวต่าง ๆ ท่านจึงธุดงค์กลับมาวัดสพานสูงด้วยสภาพร่างกายหนวดเครา และผมยาว พอหลวงปู่เอี่ยมกลับมาแล้วก็จำพรรษาเป็นเจ้าอาวาสแล้วก็จัดสร้างเครื่องรางของขลังให้ญาติโยมนำไปบูชาเพื่อนำปัจจัยมาบูรณะวัดสพานสูงจนถึงวาระสุดท้ายท่านมรณภาพในปี พ.ศ.2439 ดังนั้น หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม จึงถือว่าเป็นปฐมพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีที่ผู้คนเคารพนับถือมาก

เมืองนนทบุรี (สมนึก ธนเดชากุล และ พยัพ คำพันธุ์, 2559) มีพระเกจิอาจารย์ที่ยังมีชีวิตอยู่หลายรูป เช่น หลวงพ่อตี วัดหูช้าง พระอาจารย์อ่าง วัดสว่างอารมณ์ เป็นต้น เกจิเหล่านี้ได้สืบทอดพุทธาคม เช่น หลวงพ่อตี เรียนวิชาจากหลวงปู่ก็ ท่านเก่งเรื่องตะกรุดมหาระงับ ปลัดขิก รวมทั้งกุมารทอง เป็นต้น ซึ่งสามารถรวบรวมได้ ดังนี้

1. หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม วัดสพานสูง เป็นพระเกจิอาจารย์ที่ตั้งที่สุดในจังหวัดนนทบุรี เรียกได้ว่าเป็นเทพแห่งคลองพระอุดม จังหวัดนนทบุรี โด่งดังมากในเรื่องพระปิดตา
2. หลวงปู่กลิ่น วัดสพานสูง เป็นศิษย์เอกหลวงปู่เอี่ยมร่วมรุ่นกับ อ.แปลก ร้อยบาง ที่ขึ้นชื่อเรื่องตะกรุดท่านได้สืบทอดตำนานพระปิดตาวัดสพานสูง
3. หลวงพ่อทองสุข เจ้าอาวาสวัดสพานสูง องค์ที่สาม และหลวงตาवास ท่านได้ศึกษาวิชาจากหลวงปู่กลิ่นโดยตรง
4. หลวงพ่อเปื้อง วัดบางจาก (ปัจจุบันย้ายไปแล้ว) ท่านเป็นศิษย์ของหลวงพ่อทองสุขโดยตรง
5. หลวงปู่บุญยัง วัดบางจาก เจ้าอาวาสยุคต้นแห่งวัดบางจาก
6. หลวงปู่เผือก วัดสาโลโข เป็น ตำนานอีกท่านหนึ่งในคลองพระอุดม สายท่านเหนียวนัก ในนนทบุรี
7. หลวงพ่อจำปา และหลวงพ่อบุ่น วัดสาโลโข ผู้สืบทอดสายเหนียวรูปสุดท้าย

8. หลวงพ่อสมภพ วัดสาละโว้ ท่านมีญาณของหลวงปู่เผือก
9. พระอาจารย์อ่าง วัดใหญ่สว่างอารมณ์ เรียนวิชามาสายหลวงปู่สุนและวัดสะพานสูง ขึ้นชื่อทั้งตะกรุดและหนุมาน
10. หลวงพ่อกุหลาบ วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ท่านเก่งมากในย่านปากเกร็ด เก่งทุกด้านโดยเฉพาะตะกรุด
11. หลวงพ่ออ่าง วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ท่านเก่งมากในย่านปากเกร็ด เก่งทุกด้านโดยเฉพาะตะกรุด
12. หลวงพ่อแฉ่ง วัดบางพิงท่านเป็นพระเกจิสมัยสงครามโลก
13. หลวงปู่เหรียญ วัดบางระโห่ง ท่านโด่งดังและเป็นที่ยึดถือมากในย่านบางศรีเมืองและบางศรีทองเหรียญท่านราคาสูงมาก
14. หลวงพ่อประสิทธิ์ วัดไทรน้อย ท่านดังมากเรื่องตะกรุด ตะกรุดท่านมีชื่อมากเรื่องแคล้วคลาดหนังเหนียว
15. หลวงปู่แยม วัดตะเคียน ขึ้นชื่อมาก ๆ ทั้งตะกรุดคอกหมา และ รูปหล่อเสือ ตะกรุดคอกหมานั้นท่านทำให้หมาในวัดซึ่งมีจำนวนมากและชอบโดนรังแก ต่อมาหมาตัวหนึ่งโดนยิงไม่แล้วไม่เป็นอะไร ตะกรุดคอกหมาจึงโด่งดังมาก
16. หลวงพ่อกี วัดหูช้าง ท่านเป็นพระเกจิที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยึดถือของชาวบ้านมากมาย ท่านขึ้นชื่อเรื่อง ปลัดขิก มาก
17. หลวงพ่อตี๋ วัดหูช้าง ท่านเป็นศิษย์สายตรงของหลวงพ่อกี วัดหูช้าง
18. หลวงพ่อผัน วัดอินทาราม เป็นศิษย์สายวัดสะพานสูงอีกรูปหนึ่ง ท่านเป็นศิษย์ร่วมรุ่นกับหลวงพ่อทองสุข
19. หลวงปู่เลี่ยม วัดศรีบุญเรือง บางกรวย ท่านเป็นศิษย์เอกของหลวงปู่ภู ท่านจึงได้รับมรดกตกทอดผงพุทธคุณวิเศษ สมเด็จพระพุฒจารย์ โต พรหมรังสี
20. หลวงพ่อคร้าม วัดพระเงิน ท่านเป็นพระเกจิยุคเดียวกับหลวงปู่เลี่ยม สมเด็จยันต์เต่าเรื่องของท่านเป็นที่แสวงหาของคนนนทบุรี
21. หลวงปู่ชัน วัดอมฤต และหลวงปู่ชัน ท่านเป็นพระสายวัดชัยพฤกษมาลา และ วัดสะพานสูง เก่งและเป็นที่ยึดถือมาก
22. หลวงพ่อสนิท วัดสะแก ท่านเป็นพระเกจิที่เคารพและนับถือของคนบางใหญ่เก่า เก่งการแพทย์
23. หลวงปู่เก๋ วัดปากน้ำ ท่านเป็นที่รู้จักและนับถือเป็นอย่างดีในจังหวัดนนทบุรี ลูกศิษย์มากมาย
24. หลวงปู่ท้วม วัดบางขวาง เป็นเกจิอาจารย์ยุคต้น ๆ เป็นเจ้าของเหรียญหลักของนนทบุรี

25. หลวงปู่สั้น วัดท่าอิฐ เกจิสายวัดสะพานสูงอีกรูป พระบิดาท่านคล้ายหลวงปู่กลิ่นมาก
26. หลวงพ่อเปีย วัดค้ำควา เกจิตั้งที่มีชื่อเสียงไม่เป็นสองรองใครในจังหวัดนนทบุรี
27. หลวงปู่สาย วัดบางรักใหญ่ พระเกจิที่โด่งดังที่สุดในเขต บางรักน้อย – ใหญ่
28. หลวงพ่อพร้อม วัดรวกบางศรีทอง โด่งดังในระแวกบางศรีทองมาก
29. หลวงพ่อสิริ วัดตาล (ย้ายไปจำวัดที่วัดอื่นแล้ว) เกจิผู้สร้างน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์
30. หลวงปู่จัน วัดโมลี ถ้าถามถึงพระบิดาแร่บางไผ่ของท่านเทียบเท่าพระบิดาหลวงปู่เอี่ยมเลยที่เดียว ท่านเป็นพระสายเขมร
31. หลวงปู่เกิด วัดมะเดื่อ พระสหายสายเดียวกับหลวงปู่จัน
32. หลวงปู่เฝือก วัดโมลี เป็นพระเกจิที่น่านับถือ เป็นเจ้าอาวาสรุ่นหลังจากหลวงปู่จัน หลายรุ่น
33. หลวงปู่ช่วง วัดบางแพรกใต้ โด่งดังสุด ๆ ในยุคของท่าน เจริญท่านได้รับความนิยมมาก และมีราคาสูง
34. หลวงพ่อสนธิ์ วัดปราสาท เป็นพระเกจิที่มีเหรียญเป็นที่นิยมรวมถึงสมเด็จพระนางเจ้าท่านเป็นโบราณสถานที่สวยงาม
35. หลวงพ่อทองย้อย วัดอัมพวัน ท่านเก่งหลายด้านมากรวมถึงพระบิดาของท่าน ชาวบ้านในระแวกนับถืออื่นมาก ๆ
36. พระอธิการรอด วัดขวิด หรือ วัดแสงสิริธรรม ในปัจจุบัน ท่านเป็นเกจิสายรามัญยุคต้น ๆ พระเครื่องของท่านมีเอกลักษณ์ และเส้นสายสวยงาม
37. หลวงพ่อสุน วัดศาลากุล เป็นพระเกจิที่เก่งมาก ขึ้นชื่อและเป็นปรมาจารย์ด้านหนุมาน
38. พระอธิการสิน วัดบางบัวทอง เป็นพระเกจิยุคเก่า เจริญท่านมีราคามากในพื้นที่

2.4 กรรณฐานสู่ปาฏิหาริย์

2.4.1 ความหมาย

กรรณฐานหมายถึง อารมณ์เป็นที่ตั้งของการทำงานหรือการกระทำ การงาน คือ สมถภาวนา สมณะ หมายถึง สงบจากอกุศล คือ โลภะ โทสะ โมหะ ภาวนาหมายถึงการอบรม การเจริญขึ้นคะ สมถภาวนาในชีวิตประจำวัน คือ การระลึกถึงพุทธานุคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณหรือระลึกถึงความตาย ทำให้ไม่ประมาทในการบำเพ็ญความดี การฟังธรรมะ เพราะชีวิตไม่แน่นอน

2.4.2 ประเภทกรรณฐาน

พระธรรมปิฎก (ป.อ ปยุตโต). (2546) กล่าวว่า กรรณฐาน มี 2 ประเภท คือ

1. สมถกรรณฐาน หมายถึง การทำให้จิตสงบ
2. วิปัสสนากรรณฐาน หมายถึง การใช้ปัญญาพิจารณากฎธรรมตามเมื่อจิตสงบลง

2.4.3 อารมณ์กรรมฐาน

1) อารมณ์ของสมถกรรมฐาน มี 40 อย่าง การที่จะปฏิบัติกรรมฐาน 40 วิธี ผู้ปฏิบัติ หรืออาจารย์ผู้สอนศิษย์ควรจะต้องรู้อารมณ์อุปนิสัยของตนเอง หรือลูกศิษย์เสียก่อน ถ้าไม่แน่ใจว่ามีจริต อะไรมากกว่าจริตอื่น ๆ ใน 6 จริต ก็ให้เรียนพระกรรมฐาน แบบกลาง ๆ เหมาะกับอุปนิสัยจริตทุกอย่าง เรื่องกรรมฐานกับจริตมีความสำคัญมาก ถ้าไปปฏิบัติไม่ถูกจริตจะไม่ก้าวหน้าทางธรรม ทำให้ถึงจุดหมายปลายทางพระนิพพานช้ามาก คือ ต้องเวียนว่ายตายเกิดต่อไป นักปฏิบัติเพื่อฌานโลกีย์ หรือเพื่อมรรคผลนิพพานก็ตาม ควรรู้อาการ หรืออารมณ์ หรือจริตอุปนิสัยของจิต เพราะเป็นผลดีมีกำไร ในการปฏิบัติเพื่อการละกิเลสตัดมหาอุปาทานได้รวดเร็ว สมาธิที่ตั้งมั่นวิปัสสนาญาณจะแจ่มใส มรรคผลนิพพานก็ปรากฏเร็วไว สำหรับอารมณ์กรรมฐาน 40 อย่าง แบ่งเป็น 7 หมวดคือ

1. กสิณกรรมฐาน 10 อย่าง
2. อสุภกรรมฐาน 10 อย่าง
3. อนุสสติกรรมฐาน 10 อย่าง
4. พรหมวิหารกรรมฐาน 4 อย่าง
5. อรูปกรรมฐาน 4 อย่าง
6. อาหาเรปฏิกูลสัญญา 1 อย่าง
7. จตุธาตุววัฏฐาน 1 อย่าง

2) อารมณ์ของวิปัสสนากรรมฐาน พระพุทธเจ้าและพระอรหันตเจ้าจารย์ได้วางไว้ กล่าวว่ามีทั้งปรมัตถ์และบัญญัติเป็นอารมณ์ เรียกว่าวิปัสสนาภูมิ ตามที่แสดงไว้ในวิสุทธิมรรคนั้น ได้แก่ ธรรมะ 201 เป็นต้น เช่น ชันธ 5 อายุตนะ 12 ธาตุ 18 อินทรีย์ 22 อริยสัจ 4 ปฏิจจสมุปบาท 12 (พระไตรปิฎก, 2546)

2.4 จาริตที่เหมาะสมกับกรรมฐาน

พระอริยคุณาธาร (ปุสโส เส็ง), (2557) ได้กล่าวอธิบายว่า

1. รากจริต คนกำหนดกล้า มีรากะ คือความกำหนัดในกามคุณท่องเที่ยวอยู่ในจิตมากจนเป็น เจ้าเรือน คือ ครอบความเป็นใหญ่ในจิตใจ ตลใจให้กำหนัดในกามคุณมาก ติดพันในกามคุณจนถึงลุ่ม หลงมัวเมารากะเป็นประดุจหนามยอกใจ การแก้รากะก็ต้องใช้วิรากะ คือ หนามวิเศษ เหมือนหนาม ยอกก็เอาหนามบ่งฉะนั้น รากะตั้งลงที่กามคุณ คือ รูปสวयงามน่ารักน่าชื่นใจ เสี่ยงไพเราะ กลิ่นหอม รสอร่อย สัมผัสนุ่มละเอียดยอ่อน รากะทำให้มองไม่เห็นตำหนิที่น่าเบื่อหน่ายของกามคุณ ซึ่งมีอยู่โดย ธรรมดาแล้ว วิธีแก้จึงต้องพลิกเหลี่ยมขึ้นมองดูความน่าเบื่อหน่าย น่าเกลียด อันมีอยู่ในกามคุณนั้น

ฉะนั้น ธรรมเนียมเนื่องด้วย อสุภะ-ปฏิภูม จึงเป็นสัปปายะ คือเหมาะแก่คนราคจริต เป็นไปเพื่อความเจริญแม้ปัจจัยเลี้ยงชีพก็ต้องเป็นสิ่งปอน ๆ เศร้าหมอง หยาบ จึงจะเป็นไปเพื่อถอนราคาจะออกจากใจได้

2. โทสจริต คนใจร้าย มีโทสะ คือความดุร้ายท่องเที่ยวอยู่ในจิตใจมากจนเป็นเจ้าเรือน คือครองความเป็นใหญ่ในจิตใจ ดลใจให้ดุร้าย กริ้วโกรธ แม้นเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ อันไม่สมควรโกรธก็โกรธ ประดุจผิยักษ์สิ่งใจฉนั้น ธรรมดาผิย้อมกลัวเทวดาฉนั้นใด อธรรมคือโทสะ ก็ย่อมพ่ายแพ้แก่ธรรม ฉนั้นนั้น ธรรมอันจัดเป็นเครื่องแก้โทสะนั้น ต้องเป็นธรรมฝ่ายเย็น สุภาพ อ่อนโยน จึงมีลักษณะตรงกันข้ามกับโทสะ เมื่อโทสะซึ่งเปรียบเหมือนผิยักษ์สิ่งใจอยู่ จึงควรเจริญธรรมซึ่งเปรียบเหมือนเทวดามาสิงใจแทนที่เสีย เพราะธรรมดาผิย้อมกลัวเทวดาฉนั้นใด ธรรมจะกำจัดอธรรมออกไปฉนั้นนั้น

ฉะนั้น ธรรมเนียมอันเนื่องด้วยคุณธรรมฝ่ายสูง เช่น เมตตา กรุณา พุทธคุณธรรมคุณ สังฆคุณ ฯลฯ จึงเป็นสัปปายะ คือ เหมาะแก่คนมีโทสจริต เป็นไปเพื่อความเจริญ แม้ปัจจัยเลี้ยงชีพก็ต้องเป็นสิ่งสวยงาม ประณีต สุขุม จึงจะเป็นไปเพื่อถอนโทสะออกจากจิตใจ

3. โมหจริต คนหลง มีโมหะ คือความหลงท่องเที่ยวอยู่ในจิตใจมากจนเป็นเจ้าเรือน คือครองความเป็นใหญ่ในจิตใจมาก ดลใจให้มีผิดมั่ว ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี แม้มิ้วยผ่านมานานควรเป็นวิญญูชนได้แล้ว ก็ยังคงมีลักษณะนิสัยเหมือนเด็ก ๆ อยู่ และดลใจให้มองเห็นในแง่ที่ตรงกันข้ามกับเหตุผลและความจริงเสมอ ประดุจกลีสีใจ กลี คือผิยชนิดหนึ่ง มีลักษณะมืดดำ ทำให้เป็นคนหลง คลั่งเพื่อไปต่าง ๆ ปราศจากความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในเมื่อมันเข้าสิงใจ โมหะท่านเปรียบเหมือนกลีสีนั้น ผิยกลีสีแล้วแสงสว่าง

ฉะนั้น การแก้โมหะจึงต้องอาศัยธรรมะ ซึ่งมีลักษณะสว่าง กระจ่างแจ้งเป็นปัจจัย เช่น การอยู่ใกล้ได้ปรึกษาไต่ถามท่านผู้พหุสุดเนื่อง ๆ ข้อธรรมที่มีเหตุผลกระจ่างในตัว ไม่มีแง่ชวนให้สงสัย ธรรมเนียมที่เหมาะสมแก่คนจำพวกนี้ ต้องเป็นธรรมเนียมที่เนื่องด้วยกลีสีและอรุณ ซึ่งเปิดอุบายเปิดใจให้สว่าง แม้ปัจจัยเลี้ยงชีพก็ต้องเป็นสิ่งโปร่งบาง เปิดเผยสะดวก ที่อยู่ถ้าเป็นที่โปร่ง ๆ หรือกลางแจ้งเป็นเหมาะสมที่สุด

4.. สัทธาจริต คนเจ้าศรัทธา มีศรัทธาความเชื่อท่องเที่ยวยอยู่ในจิตมากจนเป็นเจ้าเรือน คือครองความเป็นใหญ่ในจิตใจ ดลใจให้เชื่อสิ่งต่าง ๆ ง่ายจนเกือบจะกลายเป็นงมงายไปความจริงศรัทธาเป็นคุณธรรม เมื่อมีอยู่ในใจย่อมหนุนให้ทำความดีได้ง่ายเหมือนมีทุนสำรองอยู่แล้ว ย่อมสะดวกแก่การค้าหากำไรฉนั้นนั้นคนเจ้าศรัทธาเป็นคนใจบุญสุนทาน ชอบดี รักงาม ทำอะไรก็ประณีตบรรจง เป็นคนใจละเอียดอ่อน บำเพ็ญกรรมฐานได้แทบทุกอย่าง แต่ที่เหมาะสมที่สุด คืออนุสสติ และกรรมฐานที่เกี่ยวกับการคิดค้นหาเหตุผล เช่น จตุธาตววัตถาน ฯลฯ

5. พุทธิจริต คนเจ้าปัญญา มีพุทธิ คือความรู้ท่องเที่ยวยอยู่ในจิตมากจนเป็นเจ้าเรือน คือครองความเป็นใหญ่อยู่ในจิตใจ ดลใจให้รู้อะไร ๆ ได้ง่าย ๆ จนเกือบจะกลายเป็นคนสู่วู้ไป ความจริง

“พุทธิ” เป็นคุณธรรมนำให้รู้เหตุผล และความจริงได้ง่าย คนจำพวกนี้ชอบทำอะไร ๆ ด้วยความรู้ และก็มักผิดพลาดเพราะความรู้เหมือนกัน

ฉะนั้น ธรรมเนียมอันเป็นที่สัปปายะแก่คนจำพวกนี้ ต้องเป็นธรรมเนียมที่ประคับประคองจิตใจไปในเหตุผลที่ถูกต้อง ทำให้ปัญญามีหลักฐานมั่นคง เช่น อุปสมานุสสติ เป็นต้น

6. วิตักกจริต คนเจ้าความคิด มีวิตักกะ คือความคิดท่องเที่ยวอยู่ในจิตใจมากจนเป็นเจ้าเรือน คือครองความเป็นใหญ่ในจิตใจ คลมใจให้คิดให้อ่านอยู่เรื่อย จนกลายเป็นฟุ้งซ่านหรือเลื่อนลอยไป ความจริงวิตักกะเป็นคุณธรรม เมื่อมีอยู่ในใจย่อมหนุนให้เป็นคนช่างคิดช่างนึกในเหตุผลและความจริง จากแง่ต่าง ๆ เป็นทางเรื่องปัญญา แต่ถ้ามากเกินไปจะตกไปข้างฝ่ายโมหะ กลายเป็นหลงทิศทางไปได้ ที่เขาเรียกว่า “ความคิดตกเหว” ไม่รู้จักแก้ไขตนออกจากความผิด ได้แต่คิดเพื่อไปทำเดี๋ยว

ธรรมเนียมที่เหมาะสมแก่คนจำพวกนี้ต้องเป็นธรรมเนียมที่ไม่ต้องใช้ความคิด เช่น กสิณ-อรูปรู และที่เหมาะสมที่สุดคือ อานาปานสติ

2.4.5 อิทธิฤทธิ์จากกรรมฐาน

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546) กล่าวว่า เมื่อพระเกจิอาจารย์ผู้ปฏิบัติถูกต้องตามพระธรรมวินัยมีศีล สมาธิ และปัญญา และปฏิบัติกรรมฐานทั้ง 2 ตามที่กล่าวมาจะปรากฏสภาวะทางจิตดังนี้

1. ตบะ คือ ความคงที่ในมาน บางท่าน ได้ฤทธิ์แล้วก็เสื่อมถอยจากฤทธิ์ที่เคยมี ทั้งนี้เพราะขาดตบะ ดังนั้น การฝึกตบะจึงช่วยให้เกิดความคงที่ของภาวะสมาธิ อันนำไปสู่ความคงที่ของความสงบสุขและฤทธิ์ต่าง ๆ ได้ การฝึกตบะ จำต้องอาศัยตัวทดสอบจิตใจ

2. วสี คือ เมื่อมีความชำนาญในการเข้าออกฌาน นัยบงศ์ฌาน เข้าฌานเร็วได้ตั้งใจแล้ว จะเป็นฐานในจิตสามารถเอาภาวะสมาธินั้นไปใช้กับการใช้อภิปัญญาและอิทธิฤทธิ์ได้ ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้ต้องฝึกวสี นอกจากนี้ บางท่านไม่ทราบว่าการบรรลุธรรมเกิดแค่เสี้ยววินาทีเดียว หากขาดวสีก็จะจับเสี้ยววินาทีนั้นไม่ทัน การบรรลุธรรมก็ไม่เกิดขึ้น ดังนั้น จึงควรฝึกวสีในฌาน การฝึกวสี คือ การฝึกเข้าฌานให้เร็วได้ตั้งใจ การเข้าออกฌานได้ตั้งใจ ฝึกนัยบงศ์ฌาน

3. อภิปัญญา คือ ญาณหยั่งรู้ ความรู้ยิ่งยวด ประกอบด้วย

3.1 อิทธิวิชา หรือ อิทธิวิธี (ความรู้ที่ทำให้แสดงฤทธิ์ต่าง ๆ ได้)

3.2 ทิพพโสต (ญาณที่ทำให้มีหูทิพย์)

3.3 เจโตปริยญาณ (ญาณที่ให้กำหนดใจคนอื่นได้)

3.4 ปุพเพนิวาสานุสสติ (ญาณที่ทำให้ระลึกถึงชาติได้)

3.5 ทิพพจักขุ (ญาณที่ทำให้มีตาทิพย์)

3.6 อาสวักขยญาณ (ญาณที่ทำให้อาสวะสิ้นไป)

(หัวข้อแรกเป็นโลกียะ (โลกียอภิปัญญา) ข้อท้ายเป็นโลกุตตระ)

4. ปัญญา คือ คือการจากความทุกข์ เมื่อพ้นแล้ว ไม่ทุกข์แล้ว จิตจะไม่ตก บุคคลที่จิตตก คือ จิตเศร้าหมองในกองทุกข์เมื่อไร ตบะ วสี อภิญญา ก็เสื่อมถอยได้ทันที ดังนั้น จึงต้องฝึกให้ได้ปัญญา เป็นด้านสุดท้าย เป็นฐานเครื่องยังความเที่ยงแท้ของสิ่งที่ฝึกมาทั้งหมดนั่นเอง การฝึกปัญญาเรียกว่า “วิปัสสนา” (คืออัสวักขยญาณ ญาณที่ทำให้อัสวะสิ้นไป)

2.4.6 ปาฏิหาริย์ในพระพุทธศาสนา

พระธรรมปิฎก (ป.อ ปยุตฺโต). (2546) กล่าวว่า ปาฏิหาริย์ คือ การกระทำที่กำจัดหรือทำให้ ปฏิปักษ์ยอมได้ การกระทำที่ให้เป็นอัศจรรย์, การกระทำที่ให้งงเกิดผลเป็นอัศจรรย์ มี 3 ประการคือ

1. อิทธิปาฏิหาริย์ (ปาฏิหาริย์คือฤทธิ์, แสดงฤทธิ์ได้เป็นอัศจรรย์)
2. อาเทศนาปาฏิหาริย์ (ปาฏิหาริย์คือการท่ายใจ รอบรู้กระบวนการของจิตจนสามารถ กำหนดอาการที่หมายเล็กน้อยแล้วบอกสภาพของจิต ความคิด อุปนิสัยได้ถูกต้อง เป็นอัศจรรย์)
3. อนุศาสนีปาฏิหาริย์ (ปาฏิหาริย์คืออนุศาสนี คำสอนเป็นจริง สอนให้เห็นจริง นำไปปฏิบัติ ได้ผลสมจริง เป็นอัศจรรย์) ใน 3 อย่างนี้ พระพุทธเจ้าทรงรังเกียจอิทธิปาฏิหาริย์ และสรรเสริญ อนุศาสนีปาฏิหาริย์ ว่าเป็นเยี่ยม

ดังนั้น พระเกจิอาจารย์คือผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนตามธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด แล้วจึงได้ คุณสมบัติบางอย่างมาประดับไว้ที่ตัวเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องอัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจด้วยการรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาวิธีการสร้างอัตลักษณ์ ได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาอัตชีวประวัติและวัตถุมงคลของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ในอดีตจากเอกสาร ตำรา หนังสือ งานวิจัย พระไตรปิฎก วรรณกรรม และจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเป็นอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ที่มีชื่อเสียงเป็นที่กล่าวขาน ซึ่งท่านได้มรณภาพแล้วและยังมีชีวิตอยู่ จำนวน 40 รูป ได้แก่

1. หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม วัดสพานสูง เป็นพระเกจิอาจารย์ที่ดังที่สุดในจังหวัดนนทบุรี เรียกได้ว่าเป็นเทพแห่งคลองพระอุดม จังหวัดนนทบุรี โด่งดังมากในเรื่องพระปิดตา
2. หลวงปู่กลิ่น วัดสพานสูง เป็นศิษย์เอกหลวงปู่เอี่ยมร่วมรุ่นกับ อ.แปก ร้อยบาง ที่ขึ้นชื่อเรื่องตะกรุดท่านได้สืบสานตำนานพระปิดตาวัดสพานสูง
3. หลวงพ่อทองสุข เจ้าอาวาสวัดสพานสูง องค์ที่สาม และหลวงตาवास (+1) ท่านได้ศึกษาวิชาจากหลวงปู่กลิ่นโดยตรง
4. หลวงพ่อเปื้อง วัดบางจาก (ปัจจุบันย้ายไปแล้ว) ท่านเป็นศิษย์ของหลวงพ่อทองสุข โดยตรง
5. หลวงปู่บุญยัง วัดบางจาก เจ้าอาวาสยุคต้นแห่งวัดบางจาก
6. หลวงปู่เผือก วัดสาโลโซ เป็น ตำนานอีกท่านหนึ่งในคลองพระอุดม สายท่านเหนียว นักในนนทบุรี
7. หลวงพ่อจำปา และหลวงพ่อบุ่น (+1) วัดสาโลโซ ผู้สืบทอดสายเหนียวรูปสุดท้าย
8. หลวงพ่อสมภพ วัดสาโลโซ ท่านมีญาณของหลวงปู่เผือก
9. พระอาจารย์อ่าง วัดใหญ่สว่างอารมณ์ เรียนวิชามาสายหลวงพ่อบุ่นและวัดสพานสูง ขึ้นชื่อทั้งตะกรุดและหนุมาน
10. หลวงพ่อกุหลาบ วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ท่านเก่งมากในย่านปากเกร็ด เก่งทุกด้าน โดยเฉพาะตะกรุด

11. หลวงพ่ออ่าง วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ท่านเก่งมากในย่านปากเกร็ด เก่งทุกด้าน โดยเฉพาะตะกรุด
12. หลวงพ่อแฉ่ง วัดบางพังท่านเป็นพระเกจิสมัยสงครามโลก
13. หลวงปู่เหรียญ วัดบางระโหง ท่านโด่งดังและเป็นที่ยึดถือมากในย่านบางศรีเมือง และบางศรีทองเหรียญท่านราคาสูงมาก
14. หลวงพ่อประสิทธิ์ วัดไทรน้อย ท่านดังมากเรื่องตะกรุด ตะกรุดท่านมีชื่อมากเรื่องแคล้วคลาดหนังเหนียว
15. หลวงปู่แยม วัดตะเคียน ขึ้นชื่อมาก ๆ ทั้งตะกรุดคอกหมา และ รูปหล่อเสื่อ ตะกรุดคอกหมานั้นท่านทำให้หมาในวัดซึ่งมีจำนวนมากและชอบโตนรังแก ต่อมาหมาตัวหนึ่งโตนยังไม่แล้วไม่เป็นอะไร ตะกรุดคอกหมาจึงโด่งดังมาก
16. หลวงพ่อเกี วัดหูช้าง ท่านเป็นพระเกจิที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยึดถือของชาวบ้านมากมาย ท่านขึ้นชื่อเรื่อง ปลัดขิก มาก
17. หลวงพ่อดี วัดหูช้าง ท่านเป็นศิษย์สายตรงของหลวงพ่อกี้ วัดหูช้าง
18. หลวงพ่อผัน วัดอินทาราม เป็นศิษย์สายวัดสะพานสูงอีกรูปหนึ่ง ท่านเป็นศิษย์ร่วมรุ่นกับหลวงพ่อทองสุข
19. หลวงปู่เลี่ยม วัดศรีบุญเรือง บางกรวย ท่านเป็นศิษย์เอกของหลวงปู่ภู ท่านจึงได้รับมรดกตกทอดผงพุทธคุณวิเศษ สมเด็จพระพุฒาจารย์ โต พรหมรังสี
20. หลวงพ่อคร้าม วัดพระเงิน ท่านเป็นพระเกจิยุคเดียวกับหลวงปู่เลี่ยม สมเด็จยันต์เต่าเรื่องของท่านเป็นที่แสวงหาของคนนนทบุรี
21. หลวงปู่ชัน วัดอมฤต และหลวงปู่ชัน ท่านเป็นพระสายวัดชัยพฤกษมาลา และ วัดสะพานสูง เก่งและเป็นที่ยึดถือมาก
22. หลวงพ่อสนิท วัดสะแก ท่านเป็นพระเกจิที่เคารพและนับถือของคนบางใหญ่เก่า เก่งการแพทย์
23. หลวงปู่เกี วัดปากน้ำ ท่านเป็นที่รู้จักและนับถือเป็นอย่างดีในจังหวัดนนทบุรี ลูกศิษย์มากมาย
24. หลวงปู่ท้วม วัดบางขวาง เป็นเกจิอาจารย์ยุคต้น ๆ เป็นเจ้าของเหรียญหลักของนนทบุรี
25. หลวงปู่สัน วัดท่าอิฐ เกจิสายวัดสะพานสูงอีกรูป พระปิดตาท่านคล้ายหลวงปู่กลั่นมาก
26. หลวงพ่อเปีย วัดคางคาว เกจิดังที่มีชื่อเสียงไม่เป็นสองรองใครในจังหวัดนนทบุรี
27. หลวงปู่สาย วัดบางรักใหญ่ พระเกจิที่โด่งดังที่สุดในเขต บางรักน้อย - ใหญ่
28. หลวงพ่อพร้อม วัดรวกบางศรีทอง โด่งดังในละแวกบางศรีทองมาก
29. หลวงพ่อสิริ วัดตาล (ย้ายไปจำวัดที่วัดอื่นแล้ว) เกจิผู้สร้างน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์

30. หลวงปู่จัน วัดโมลี ถ้าถามถึงพระปิดตาแร่บางไผ่ของท่านเทียบเท่าพระปิดตาหลวงปู่เอี่ยมเลยที่เดียว ท่านเป็นพระสายเขมร
31. หลวงปู่เกิด วัดมะเตือ พระสหายสายเดียวกับหลวงปู่จัน
32. หลวงปู่เฝือก วัดโมลี เป็นพระเกจิที่น่านับถือ เป็นเจ้าอาวาสรุ่นหลังจากหลวงปู่จัน หลายรุ่น
33. หลวงปู่ช่วง วัดบางแพรกใต้ โด่งดังสุด ๆ ในยุคของท่าน เจริญท่านได้รับความนิยมนมาก และมีราคาสูง
34. หลวงพ่อสนธิ์ วัดปราสาท เป็นพระเกจิที่มีเหรียญเป็นที่นิยมรวมถึงสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ท่านเป็นโบราณสถานที่สวยงาม
35. หลวงพ่อทองย้อย วัดอัมพวัน ท่านเก่งหลายด้านมากรวมถึงพระปิดตาของท่าน ชาวบ้านในละแวกนับถืออื่นมาก ๆ
36. พระอธิการรอด วัดขวิด หรือ วัดแสงสิริธรรม ในปัจจุบัน ท่านเป็นเกจิสายรามัญยุคต้น ๆ พระเครื่องของท่านมีเอกลักษณ์ และเส้นสายสวยงาม
37. หลวงพ่อสุน วัดศาลากุล เป็นพระเกจิที่เก่งมาก ขึ้นชื่อและเป็นปรมาจารย์ด้านหนุมาน
38. พระอธิการสิน วัดบางบัวทอง เป็นพระเกจิยุคเก่า เจริญท่านมีราคาแพงในพื้นที่
- 3.1.2 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 40 คน แบ่งเป็น
- 1) เจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส จำนวน 35 คน
  - 2) มัคทายกประจำวัด จำนวน 5 คน

3.2 การดำเนินการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1.1 แบบสำรวจเบื้องต้น (Basic Survey) ใช้สำรวจพื้นที่ในการวิจัยเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชน วัด ด้านการเข้าถึงข้อมูล และด้านภูมิศาสตร์ทางกายภาพ

1.2 แบบสังเกตได้แก่ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ใช้สังเกตกลุ่มพุทธศาสนิกชนทั่วไป ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างเอกลักษณ์ และพลัศรัทธา ต่อพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

1.3 แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างพลัศรัทธาและความมั่งคั่งและมั่นคงในชุมชนของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

1.4 แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้สนทนากับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความมั่งคั่งและมั่นคงของชุมชนของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

3.2.2 การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่สร้างขึ้นได้แก่ แบบสำรวจเบื้องต้น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม ประกอบกับการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 การสำรวจเบื้องต้น (Basic Survey) ผู้วิจัยสำรวจพื้นที่ในการวิจัยเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชน วัด ด้านการเข้าถึงข้อมูล และด้านภูมิศาสตร์ทางกายภาพ โดยการจดบันทึกและบันทึกภาพ

1.2 การสังเกต (Observation)

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปร่วมกับกลุ่มผู้ปฏิบัติ โดยการสังเกตพฤติกรรมของพุทธศาสนิกชนทั่วไปและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ผู้วิจัยไม่เข้าร่วมกับกลุ่มผู้ปฏิบัติแต่จะสังเกตอยู่ห่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเอกลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

3.2.3 การสัมภาษณ์ (Interview)

1) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ และผู้ปฏิบัติ โดยใช้คำถามทุกข้อคำถามจากแบบสัมภาษณ์ และใช้วิธีการจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป แทนคำตอบการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติพุทธศาสนิกชนทั่วไป นักท่องเที่ยว ที่มีพลังศรัทธาต่อพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

2) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ และผู้ปฏิบัติธรรม โดยใช้คำถามบางข้อคำถามจากแบบสัมภาษณ์และที่ไม่มีในแบบสัมภาษณ์ และใช้วิธีการจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป แทนคำตอบการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพลังศรัทธาและความมั่งคั่งและมั่นคงของชุมชนที่มีต่อเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

3.2.4 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มโดยเชิญพระสงฆ์ ปรมาจารย์ชาวบ้าน ผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน วัฒนธรรมอำเภอหรือจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับการสร้างความมั่งคั่งและมั่นคงในชุมชนของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย มาทำการจำแนกข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูล

ตามแต่ละประเภทตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งประเด็นไว้ และตรวจสอบดูอีกครั้งหนึ่งว่า ข้อมูลที่ได้มามีความเชื่อถือได้และมีความครบถ้วนเพียงพอหรือไม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย หากมีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป การนำข้อมูลทั้งหมดที่วิเคราะห์และสรุปเสร็จเรียบร้อยแล้วมาจัดเรียงเรียงเพื่อตอบความมุ่งหมายของการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมภาพประกอบบางตอน

3.4 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยแล้วนำเสนอข้อมูลที่ได้มาสรุปอภิปรายผลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่องอัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจด้วยการรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาวิธีการสร้างอัตลักษณ์ การสร้างความเชื่อความศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน และการบำเพ็ญสาธารณะสงเคราะห์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี เพื่อความยั่งยืนต่อประชาชนและชุมชนท้องถิ่น และนำมาอธิบายและสรุปผล ดังนี้

4.1 เกณฑ์ในการแบ่งประเภทของการวิจัยเชิงสำรวจ มี 2 ตัว คือ

1. พิจารณาจากกลุ่มที่ทำการวัดในการวิจัย
2. พิจารณาจากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

มีการพิจารณาจากกลุ่มที่ทำการวัดในการวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย คือ

1. การสำรวจประชากร เป็นการสำรวจทุกหน่วยประชากร จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากขนาดของประชากรมีขนาดเล็กหรือมีจำนวนน้อย เนื่องจากต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการรวบรวมข้อมูล ยิ่งใช้เวลามาก ก็อาจส่งผลกระทบต่อความเที่ยงตรงของข้อมูล เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา
2. การสำรวจตัวอย่าง เป็นการศึกษาบางหน่วยของกลุ่มประชากรเท่าที่คัดเลือกมาเท่านั้นที่เป็นตัวแทนของประชากร

ในงานงานวิจัยนี้ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ

1. ผู้วิจัยการใช้แบบสอบถามชนิดเขียนตอบ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมที่ทำให้ได้ข้อมูลได้มากในเวลาที่ย่ำกัด
2. ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์ มี 2 วิธี คือ สัมภาษณ์โดยตรงและสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ การสัมภาษณ์ช่วยให้ข้อมูลได้ลึกกว่าการใช้แบบสำรวจ ซึ่งต้องใช้เวลาและทรัพยากรอื่น ๆ มากกว่า
3. ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตภายใต้การควบคุม เป็นการรวบรวมที่ได้จากการนัดหมายไว้เป็นรายบุคคลและเป็นมากกว่า 1 คน ใช้เครื่องมือที่แบบวัดสัมฤทธิ์ผลความรู้แบบวัดทัศนคติ

4.2 ลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นการรวบรวมข้อมูลจากประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างเพื่อพิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่จากหลาย ๆ ตัวแปร

2. การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวแทนของกลุ่มประชากร เพื่ออ้างอิงผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างไปยังประชากร เรียกว่า การสำรวจตัวอย่าง
3. การสำรวจประชากรจะเก็บข้อมูลจากสมาชิกทุกหน่วยของประชากรใช้ในกรณีทีกลุ่มประชากรมีขนาดเล็ก
4. การสำรวจตัวอย่างมีการเลือกสุ่มที่มีลักษณะสำคัญ ๆ ของประชากรได้ครบถ้วน

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจ ดังนี้

1. วางแผน
2. พัฒนาแผนการสุ่มตัวอย่าง
3. วางแผนและเตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วางแผนเพื่อวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล
6. วิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลและรายงานผล

ในงานวิจัยนี้ อาจมีปัจจัยที่มีผลต่อความเที่ยงตรงของการวิจัยเชิงสำรวจ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. อัตราการตอบแบบสอบถาม

4.3 วิธีการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

ผู้วิจัย ได้ศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และงานพุทธศิลป์ ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ดังนี้

1. หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม วัดสพานสูง

1.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม (อ่านได้ 2 แบบ คือ ปะละมะนามะ หรือ ปะถมนาม ก็ได้) แห่งวัดสพานสูง ถือกำเนิดในสมัยรัชกาลที่ 2 ตรงกับเมื่อปีฉลู พ.ศ.2359 เป็นบุตรนายนาค และนางจันทร์ โดยมีพี่น้องท้องเดียวกัน รวม 4 คน บ้านเกิดอยู่ที่ตำบลบานแหลมใหญ่ ฝั่งใต้ ข้างวัดทองคั้ง อำปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.1.1 หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม อุปสมบท ใน พ.ศ.2381 ที่วัดบ่อ ตำปากเกร็ด อำปากเกร็ด ภายหลังก่ออุปสมบทแล้ว ประมาณ 1 เดือน ท่านได้ย้ายไปจำพรรษาอยู่ที่วัดกัลยาณมิตร จังหวัดธนบุรี ซึ่งในขณะนั้นมี พระพิมลธรรม (พร) เป็นเจ้าอาวาส ซึ่งย้ายมาจากวัดราชบูรณะ จังหวัดพระ

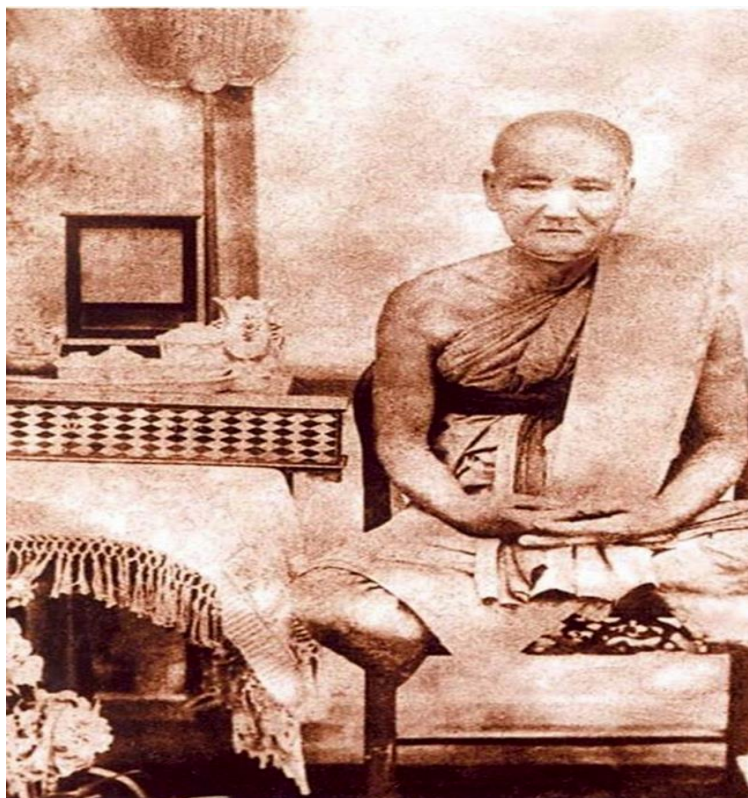
นคร ได้ศึกษาพระปริยัติธรรม และแปลพระธรรมบทอยู่ที่วัดนี้อยู่นาน 7 พรรษา ท่านจึงย้ายไปจำพรรษาอยู่ที่วัดประยุรวงศาวาส และวัดนवलนรดิศตามลำดับ รวมกันได้ 15 พรรษา

1.1.2 มูลเหตุการย้ายวัด เมื่อ พ.ศ.2396 คณะอุบาสกอุบาสิกาพร้อมด้วยชาวบ้าน ภูมิลำเนาเดิมในคลองแหลมใหญ่ (ปัจจุบัน คือคลองพระอุดม) อำเภอเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้พร้อมใจกันอาราธนาสมเด็จหลวงปู่เอี่ยม กลับไปปกครองวัดสว่างอารมณ์ หรือวัดสพานสูง ในปัจจุบัน

1.1.3 สาเหตุที่เปลี่ยนชื่อวัดสว่างอารมณ์เดิม เป็นชื่อวัดสพานสูง มีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่า สมัยนั้นสมเด็จพระยาวชิรญาณวโรรส เสร็จไปตรวจการคณะสงฆ์ เสด็จขึ้นที่วัดสว่างอารมณ์ ทอดพระเนตรเห็นสพานสูงข้ามคลองวัด (คลองพระอุดม) ชาวบ้านมักจะเรียกวัดสว่างอารมณ์นี้ ว่า วัดสพานสูง จึงทำให้วัดนี้มีชื่อเรียกกัน 2 ชื่อ ดังนั้น สมเด็จพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงเห็นว่า สพานสูงนี้เป็นนิมิตดีประจำวัดประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งชาวบ้าน นิยมเรียกกันติดปากว่าวัดสพานสูง จึงประทานเปลี่ยนชื่อวัดสว่างอารมณ์ เป็น “วัดสพานสูง” จนตราប់เท่าทุกวันนี้

1.1.4 การมรณภาพ ก่อนที่หลวงปู่เอี่ยมจะมรณภาพด้วยโรคชรา นายหรั่ง แจ้งมา ซึ่งเป็นลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดคอยอยู่ปรนนิบัติท่านหลวงปู่เอี่ยมได้ขอร้องท่านว่า “ท่านอาจารย์มีอาการเต็มที่แล้ว ถ้าท่านมีอะไรก็กรุณาได้สั่ง และให้ศิษย์เป็นครั้งสุดท้าย” ซึ่งท่านหลวงปู่เอี่ยมก็ตอบว่า “ถ้ามีเหตุทุกข์เกิดขึ้นให้ระลึกถึงท่านและเอ่ยชื่อท่านก็แล้วกัน” ก่อนที่ท่านจะมรณภาพได้มีศิษย์ผู้ใกล้ชิดเป็นตัวแทนของชาวบ้าน และผู้เคารพนับถือศรัทธา ที่มีและไม่มีของมงคลท่านไว้บูชา กราบเรียนถามหากว่าเมื่อหลวงปู่เอี่ยม ได้มรณภาพแล้วจักทำประการใด ท่านจึงได้มีปัจฉิมวาจาว่า “มีเหตุสุข ทุกข์ เกิดขึ้น ให้ระลึกถึงชื่อของเรา”

หลวงปู่เอี่ยม ได้มรณภาพด้วยอาการอย่างสงบ ปี พ.ศ.2439 สิริอายุ 80 ปี พรรษา 59 ปัจจุบันรูปหล่อเหมือนเท่าองค์จริง ยังคงประดิษฐานหน้าอุโบสถ ซึ่งผู้ศรัทธาจากทุกสารทิศแวะเวียนมากราบสักการะ ขอพรและบนบานอยู่มิได้ขาด นิยมนำกระทงใส่ดอกไม้เจ็ดสี มาถวายและแก้บนแทบทุกวัน โดยเฉพาะในวันพระ

ภาพที่ 4.1 หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม วัดสพานสูง

1.2 วัดอุ้มงคลที่โดดเด่น

เมื่อหลวงปู่เอี่ยม ได้ย้ายมาอยู่วัดสพานสูงได้ 8 เดือน ในวันก่อนเข้าพรรษา หลวงพิบูลย์ สมบัติ บ้านท่านอยู่ปากคลองบางลำภู พระนคร ได้เดินทางมานมัสการหลวงปู่เอี่ยม หลวงปู่เอี่ยมได้ปรารภถึงความลำบาก ด้วยเรื่องการทำอุโบสถและสังฆกรรม กับหลวงพิบูลย์สมบัติ

เนื่องจากศาสนสถานในวัดได้ชำรุดทรุดโทรมมาก จึงอยากจะสร้างให้เป็นถาวรสถานให้เจริญรุ่งเรือง หลวงพิบูลย์สมบัติ ท่านจึงได้บอกบุญเรียโรหาเงินเพื่อก่อสร้างอุโบสถและถาวรสถานขึ้น จึงเป็นที่เข้าใจกันว่าหลวงปู่เอี่ยม ได้เริ่มสร้างพระปิตตาและตะกรุดเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นของชำร่วยแก่ผู้บริจาคทรัพย์และสิ่งของที่ใช้ในการก่อสร้างอุโบสถและถาวรสถาน ต่อมาถึง พ.ศ.2431 ได้สร้างศาลาการเปรียญ หลังจากนั้นอีกหลวงปู่เอี่ยมได้สร้างพระเจดีย์ฐาน 3 ชั้นขึ้นในปี

ต่อมาถึง พ.ศ.2439 ขณะที่หลวงปู่เอี่ยม มาอยู่วัดสพานสูง ท่านได้โปรดงค์ทางแถบประเทศเขมร โดยมีลูกวัดติดตามไปด้วย แต่ท่านจะให้ลูกวัดออกเดินทางล่วงหน้าไปก่อน 6-7 ชั่วโมง แล้วจะนัดกันไปพบที่แห่งใดแห่งหนึ่ง แล้วหลวงปู่เอี่ยม ได้ไปพบชิวขาวชาวเขมรท่านหนึ่งชื่อว่าจันทร์หลวงปู่เอี่ยม จึงได้เรียนวิชาอิทธิเวทย์ จากท่านอาจารย์ผู้นี้อยู่หลายปี จนกระทั่งชาวบ้านแหลมใหญ่เห็นว่าท่านออกธุดงค์ไปได้ถึงแก่ภรรยาไปแล้ว เนื่องจากหลวงปู่เอี่ยม ท่านไม่ได้กลับมาที่วัดหลายปี จึงได้

ทำสังฆทานแก่ส่วนกุศลไปให้ท่าน ทำให้ท่านหลวงปู่เอี่ยม ทราบในญาณของท่านเอง และท่านหลวงปู่เอี่ยม จึงได้เดินทางกลับมายังวัดสพานสูง การไปจุดธูปครั้งนี้ หลวงปู่เอี่ยม ได้ไปเป็นเวลานาน และอยู่ในป่าจึงปรากฏว่าท่านหลวงปู่เอี่ยม ท่านไม่ได้ปลงผม ผมจึงยาวถึงบั้นเอว จีวรก็ขาดรุ่งริ่ง มวยผมท่านยาวมาก พร้อมมีสัตว์ป่าติดตามท่านหลวงปู่เอี่ยม มาด้วย อาทิ เช่น หมี เสือ และงูจงอาง เป็นต้น

จากการเจริญกรรมฐานนี้ จึงทำให้หลวงปู่เอี่ยมสำเร็จ “โสรภ” มีเรื่องเล่ากันว่า มีต้นตะเคียนต้นหนึ่งมีน้ำมันตกละดุมมากเป็นที่เกรงกลัวแก่ชาวบ้านแถบนั้น หลวงปู่จึงช่วยยืนเพ่งอยู่ 3 วันเท่านั้น ต้นตะเคียนก็เฉาและยืนต้นตาย หลวงปู่เป็นผู้มีอาคมฉมัง วาจาสิทธิ์ มักน้อยและสันโดษ ท่านเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัดให้เจริญรุ่งเรืองจนถึงปัจจุบันนี้ ท่านได้สร้างถาวรวัตถุที่เห็นกันอยู่ในทุกวันนี้ คือ อุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ พระเจดีย์ จึงเป็นที่มาของการสร้างพระปิดตา และตะกรุดโทนมหาโสฬสมงคลอันลือลั่นนั่นเอง

หลวงปู่เอี่ยม เป็นพระผู้มีอาคมขลัง มีวาจาคักดีสิทธิ์ มักน้อย ถือสันโดษ ด้วยเหตุนี้เองทำให้หลวงปู่เอี่ยม ท่านมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ทั้งชาวบ้านและเจ้านายผู้ใหญ่ในพระนครนับถือท่านมาก จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

จึงเป็นที่ทราบและรู้กันว่า หากผู้ใดต้องการมอบตัวเป็นศิษย์หรือต้องการให้ท่านช่วยแล้วด้วยความศรัทธาอย่างยิ่ง ก็ให้เอ่ยระลึกถึงชื่อของท่าน ท่านจะมาโปรดและคุ้มครองและหากเป็นเรื่องหนักหนา ก็บนตัวบวชให้ท่าน รูปหล่อเทอองค์จริงของหลวงปู่เอี่ยม ประดิษฐานอยู่หน้าอุโบสถ ได้หล่อขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2480 ในสมัยหลวงปู่กลิ่น เป็นเจ้าอาวาสต่อจากท่าน เพื่อการสักการบูชาต่อมาจนถึงทุกวันนี้ มีผู้ศรัทธาจากทุกสารทิศมากราบไหว้และบนบาน ตลอดเวลาตราบแสงอาทิตย์ยังไม่ลับขอบฟ้า ท่านชอบกระหว่งใส่ดอกไม้เจ็ดสี จะมีผู้นำมาถวายและแก้บนแทบทุกวันโดยเฉพาะในวันพระ แม้แต่ผงขี้ธูปและน้ำในคลองหน้าวัดก็ยังมีความขลังอย่างน่าอัศจรรย์ยิ่ง

แม้ว่าหลวงปู่เอี่ยมได้มรณภาพล่วงไปนานแล้วก็ตาม แต่ด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของท่าน ผลปรากฏว่าเวจกุฎี (ห้องสุขา) ที่ท่านเคยใช้และปิดเอาไว้ ในคราวที่เกิดไฟไหม้ป่าช้า เวจกุฎีของหลวงปู่เอี่ยม เพียงหลังเดียวเท่านั้นที่ไฟไหม้ไม่ไหม้ เมื่อความอัศจรรย์ปรากฏขึ้นเช่นนั้น ผู้คนจึงมาตัดเอาแผ่นสังกะสีไปม้วนเป็นตะกรุดจนหมดสิ้นนอกจากนั้นแล้ว ยังมารื้อเอาตัวไม้ไปบูชาจนไม่เหลือ ยิ่งไปกว่านั้นคนที่ไม่ได้อะไรเลยก็มาขุดเอาอูจจาระของท่านไปบูชา

วัตถุมงคลที่ท่านสร้างและได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย คือ พระปิดตา และตะกรุดชนิดและขนาดต่าง ๆ ส่วนเหรียญนั้นสร้างภายหลังจากท่านมรณภาพแล้ว

สำหรับพระปิดตา เป็นหนึ่งในชุดเบญจภาคี พระปิดตาเนื้อผงที่ได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน มีทั้งประเภทเนื้อผงคลุกรักจุ่มรัก และเนื้อผงจุ่มรัก ส่วนผสมภายในเนื้อพระหลัก ๆ ประกอบไปด้วย ผงพุทธคุณไตรสรณคมณ์ ผงพุทธคุณอิติปิโส ว่านเครื่องยา ชันยาเรือ และรัก เป็นต้น แบ่งเป็น 3 พิมพ์ คือ

- 1) พิมพ์ชะลูดใหญ่ หรือว่าวจุฬาใหญ่
- 2) พิมพ์ตะพาน หรือพิมพ์ว่าวจุฬาเล็ก
- 3) พิมพ์พนมมือ มีทั้งหน้าเดียว และสองหน้า

พุทธคุณเด่นวิฤตมงคลที่ท่านสร้างและได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายพุทธคุณเด่นในทางเมตตามหานิยม

ภาพที่ 4.2 พระปิตตาหลวงปู่เอี่ยม พิมพ์ชะลูดใหญ่ หรือว่าวจุฬาใหญ่

ภาพที่ 4.3 พระปิตตาหลวงปู่เอี่ยมพิมพ์ตะพาน หรือพิมพ์ว่าวจุฬาเล็ก

ภาพที่ 4.4 พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม พิมพ์พนมมือ

1.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

มีตัวอย่างคำสอนหลวงปู่เอี่ยม เช่น

“...การที่มาขอฟังธรรมะจากพระนั้น พระก็ออกอุบายอันแยบคายให้ แต่นั่นก็เป็นธรรมะ ที่ออกมาจากจิตใจของพระท่าน หาเป็นธรรมะที่ออกจากจิตใจเราโดยแท้...”

“...แม้จะเอาของดีไปก็ไม่รักษาให้อยู่กับตัวได้ บางทีขอไปวันนี้ พรุ่งนี้ก็ลืมวางไว้ที่ไหนก็ไม่รู้ นะ ก็ไม่ใช่ของเรานั่นเอง ถ้าเป็นของเราแล้วจะอยู่กับเราตลอด จำได้แม่นยำ...”

“...เราตื่นก็มีอยู่ เราหลับก็มีอยู่ เราตายไปธรรมะนั้นก็ตามไปกับจิตเราด้วยเสมอ ฉะนั้นอย่าเที่ยววิ่งขอธรรมะ แต่ไม่ยอมปฏิบัติเลยสักที เหลาะ ๆ แหละ ๆ เตียนน้ำเตียนแห้งไม่เอาจริงเอาจิ้งจอกที่ระวังเนื้อ...”

“...ความจริงธรรมะนั้นไม่มีใครเขาให้มากหรอก มันจะฟุ้งซ่านเกิดความสงสัย ต้องแสดงเลย ความลังเลจึงจะหมดไป แล้วจะคลายความสงสัยได้เด็ดขาดเลย...”

หลวงปู่เอี่ยม ได้มีปัจฉิมวาจาก่อนการมรณภาพของท่านกล่าวไว้ด้วยความเตตมาว่า “มีเหตุ สุข ทุกข์ เกิดนั้น ให้ระลึกถึงชื่อของเรา...”

1.4 การสงเคราะห์ชุมชน

แรกครั้งเมื่อหลวงปู่เอี่ยม มาอยู่วัดสะพานสูง ที่วัดนี้มีพระประจำวันพรรษาอยู่เพียง 2 รูป เท่านั้น ในขณะที่หลวงปู่เอี่ยม ย้ายมาอยู่วัดสะพานสูง 8 เดือน ก่อนวันเข้าพรรษา หลวงพิบูลย์สมบัติ บ้านท่านอยู่ปากคลองบางลำพู พระนคร เดินทางมาสนทนาธรรมหลวงปู่เอี่ยมท่านปรารถนาถึงความลำบาก ด้วยเรื่องการทำอุโบสถและสังฆกรรม เนื่องจากสถานที่เดิมชำรุดทรุดโทรมมาก จึงอยากสร้างให้เป็นถาวรสถานแก่วัดให้เจริญรุ่งเรือง หลวงพิบูลย์สมบัติจึงบอกบุญเรียไรหาเงิน เพื่อก่อสร้างโบสถ์และถาวรสถาน

ต่อมาถึงปี พ.ศ.2431 สร้างศาลาการเปรียญ หลังจากนั้น หลวงปู่เอี่ยมสร้างพระเจดีย์ฐาน 3 ชั้นขึ้น ในปี พ.ศ.2439 ขณะที่หลวงปู่เอี่ยม อยู่วัดสะพานสูง ท่านธุดงค์ไปทางแถบประเทศเขมร ในระหว่างที่หลวงปู่เอี่ยมออกท่องธุดงค์ไปตามสถานที่ต่าง ๆ มักจะเก็บพวกवानและรากไม้ที่ทรงคุณค่า เพื่อใช้เป็นมวลสารเก็บสะสมไว้จำนวนมาก

มีเรื่องเล่ากันว่า ในชุมชนพื้นที่ใกล้วัดสะพานสูง มีต้นตะเคียนต้นหนึ่งมีน้ำมันตก พอตกกลางคืน มีใครเดินผ่าน ผีนางตะเคียนจะออกมาหลอกหลอน จนจับไข้วัวโกธไปตามกัน ต้องหามกันมาให้หลวงปู่เอี่ยมรดน้ำมันดีให้ ตอนแรกท่านยังวางเฉย แต่ตอนหลังเหตุการณ์เกิดขึ้นบ่อยครั้ง หลวงปู่เอี่ยม เมื่อทำพิธีรดน้ำมันดีเสร็จ จึงเอ่ยปากว่า “อย่างนี้เห็นจะไม่ได้การ อย่างนี้คงอยู่ด้วยกันไม่ได้” ท่านจึงเดินไปที่ต้นตะเคียนนั้น นั่งภาวนาพระคาถา และเข้าไปที่ต้นตะเคียนนั้น ท่านทำอยู่นาน 3 วัน ต้นตะเคียนนั้นเฉาเหี่ยวแห้งตาย หลังจากนั้นไม่เคยปรากฏว่า มีผีนางตะเคียนมาหลอกหลอนคนอื่นอีกเลย

หลวงปู่เอี่ยม มีวิद्याคมเข้มขลัง วาจาสิทธิ์ มีก้น้อยและสันโดษ เป็นต้นแบบการพัฒนาวัดให้เจริญรุ่งเรืองจนถึงปัจจุบัน ท่านเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนและผู้หลักผู้ใหญ่ของบ้านเมือง ท่านมีลูกศิษย์ที่เคารพนับถือมากมายทั่วประเทศ

1.5 สรุปอัตลักษณ์

หลวงปู่เอี่ยม เป็นพระผู้มีอาคมขลัง มีวาจาคำศักดิ์สิทธิ์ มีก้น้อย ถือสันโดษ ด้วยเหตุนี้เองทำให้หลวงปู่เอี่ยม ท่านมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ทั้งชาวบ้านและบุคคลทุกชั้นวัยที่นับถือท่านมาก จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต พระเกจิชื่อดังที่ชาวเมืองนนทบุรีให้ความเลื่อมใสศรัทธา และรู้จักชื่อเสียงของท่านเป็นอย่างดี ท่านเป็นพระเถรอาจารย์ร่วมสมัยกับพระเกจิชื่อดังหลายรูป อาทิ สมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม) หลวงพ่อเงิน วัดบางคลาน หลวงพ่อปาน วัดบางเหี้ย และหลวงปู่เอี่ยม วัดหนัง เป็นต้น

วัดอุโมงค์ที่ท่านสร้างได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายพุทธคุณเด่นในทางเมตตามหานิยม แม้ในปัจจุบัน และมีราคาสูงมาก ยากจะหาบูชาได้ (พระครูสุทธิกิจโกศล เจ้าอาวาสวัดสพานสูง, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.5 รูปหล่อหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม หน้าอุโบสถ วัดสพานสูง รูปหล่อเท่าองค์จริงของหลวงปู่เอี่ยม ท่านประดิษฐานอยู่หน้าพระอุโบสถ สร้าง (หล่อ) ขึ้นเมื่อพ.ศ.2480 ในสมัยหลวงปู่กลิ่นในปัจจุบัน

คาถาบูชาหลวงปู่เอี่ยม

ตั้งนะโม 3 จบ ว่า นะโม ปะฐะมะ นามะ อาคันติมาเย อิติภะคะวา อุมะ อะจิตติ (ว่า 3 จบ)

2. หลวงปู่กลิ่น วัดสพานสูง

2.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่กลิ่น หรือพระครูโสภณศาสนกิจ มีนามเดิมว่า กลิ่น เกิดในวันอังคาร ขึ้น 13 ค่ำ เดือน 11 ปีฉลู เวลา 02.00 น. ตามลักษณะสถิติเตโชธาตุ ราศีสิงห์ ตรงกับวันที่ 4 ตุลาคม ปี พ.ศ.2408

บิดาชื่อนายเปลี่ยน และมารดาชื่อนางอิม นามสกุล จันทรเปลี่ยน หลวงปู่กลืนเป็นพี่ชายคนโตและมีน้องสาวอีกคน บ้านท่านอยู่ที่ตำบลบ้านแพรก อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

เมื่ออายุ 11 ปี ท่านได้ไปศึกษาอักษรวิธี ที่วัดท้ายเมือง ตำบลตลาดขวัญ จังหวัดนนทบุรี การศึกษาของท่านในครั้งนี้เป็นการศึกษาอักษรไทย

เมื่ออายุได้ 17 ปี ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณร และได้ศึกษาอักษรขอมและภาษาบาลี ในสำนักพระอาจารย์อิน วัดหงส์รัตนาราม จังหวัดธนบุรี จนอายุได้ 19 ปี มารดาของท่านได้ถึงแก่กรรม ท่านจึงได้ลาเพศบรรพชากลับมาอยู่บ้านเดิมของท่าน

เมื่อปี พ.ศ.2426 ท่านได้ย้ายมาอยู่กับหลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูง ตำบลบ้านแหลมใหญ่ อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในฐานะเป็นศิษย์ของหลวงปู่เอี่ยม

เมื่อท่านอายุได้ 21 ปี จึงได้อุปสมบท ณ พัทสีมา วัดสะพานสูง ในวันที่ 24 กรกฎาคม ซึ่งตรงกับวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 8 ปีระกา

ในการอุปสมบทครั้งนี้ มีหลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูง เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์รุ่ง วัดทองคู้ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์น้อย วัดสลเลข (วัดสาภิโข) เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านมีฉายาว่า จนทรสี และได้อยู่จำพรรษาที่วัดสะพานสูงตลอดมา

ปี พ.ศ.2438 หลวงปู่กลืนได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดสะพานสูง โดยความเห็นพร้อมกันเป็นเอกฉันท์ทั้งทางฝ่ายพุทธศาสนิกชนและทางคณะสงฆ์ ซึ่งมีพระปริชาเฉลิม (แก้ว) วัดเฉลิมพระเกียรติฯ เป็นผู้อนุวัติทางคณะสงฆ์

ครั้งต่อมาในปี พ.ศ.2447 ท่านได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าคณะหมวด ตำบลบ้านแหลม

เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2467 หลวงปู่กลืนได้รับตำแหน่งเป็น พระครูโสภณศาสนกิจ

ปี พ.ศ.2479 ได้รับตำแหน่งกรรมการศึกษาประจำอำเภอปากเกร็ด

ปี พ.ศ.2482 ได้รับตำแหน่งเป็นพระอุปัชฌาย์

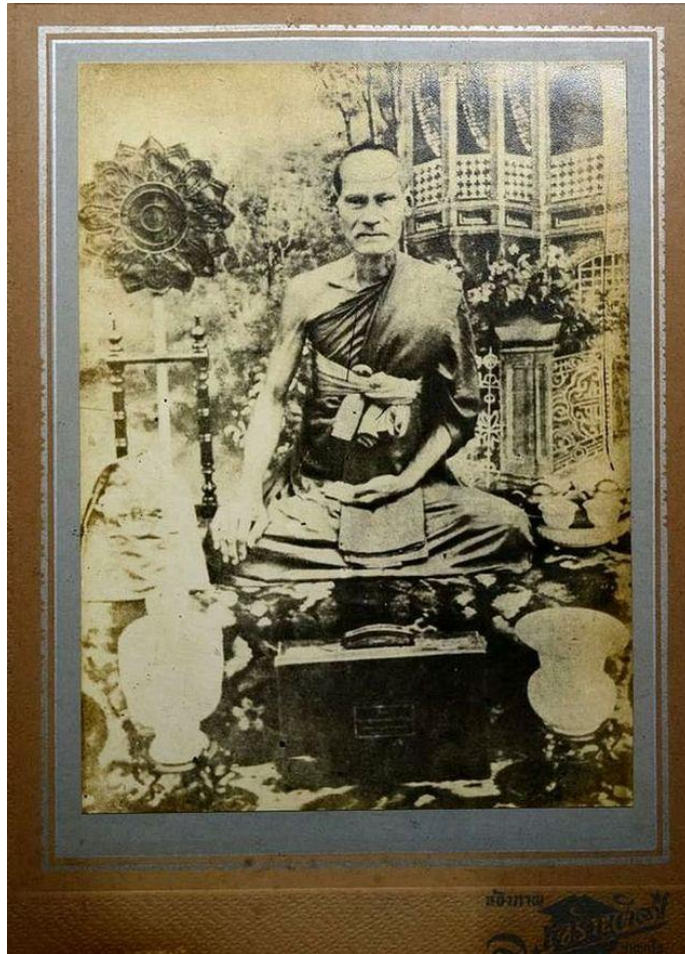
ปี พ.ศ.2487 ท่านได้ตำแหน่งเป็นกรรมการสงฆ์อำเภอ ในตำแหน่งองค์การสาธารณูปการ

ครั้งเมื่อขึ้นปี พ.ศ.2490 ท่านมีอายุย่างเข้า 82 ปี ท่านได้เริ่มป่วยด้วยโรคชราเล็กน้อย แต่ยังไม่ไปไหนมาไหนได้เป็นปกติ ต่อมาวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2490 เวลา 4.00 น. ท่านได้เริ่มป่วยเป็นลมหน้ามืด มีอาการเสียดแทงขึ้นตามเส้นสุญของท้อง เมื่อฉันทยาแล้วอาการก็หายปกติ ในวันรุ่งขึ้นท่านมีอาการกำเริบอีก และในวันที่ 8 อาการท่านไม่ทุเลาลง แต่รุนแรงทวีขึ้นตามลำดับ นายแพทย์ได้ฉีดยาและถวายยาให้ฉันทยา อาการก็ทรงอยู่เป็นพัก ๆ ตามความเห็นของแพทย์ลงความเห็นว่าจะ ภาวะอาหารและลำไส้หยุดทำงาน

ถึงเวลา 19.00 น. ไตของท่านก็ได้หยุดทำงานไม่สามารถขับถ่ายปัสสาวะได้ อาการท่านก็หนักขึ้นอย่างรวดเร็ว จนถึงเวลา 1.10 น. ของวันที่ 8 มกราคม 2490 ท่านจึงได้มรณภาพลงด้วย

อาการอันสงบ รวมอายุได้ 82 ปี ประมาณพรรษากาลได้ 61 พรรษา การมรณภาพของท่านได้นำพา
วิปโยคมาสู่ศิษย์ทั้งหลายเป็นอันมาก

ภาพที่ 4.6 หลวงพ่อกลิ่น วัดสพานสูง ศิษย์เอกหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม

2.2 วัดมงคลที่โดดเด่น

เป็นที่ทราบกันว่า ในทางคาถาอาคมท่านได้ปลุกเสกเลขยันต์ เป็นที่ซาบซึ้งในอิทธิปาฏิหาริย์
แก่ศิษย์เป็นอย่างดี ท่านได้เข้าร่วมในพิธีปลุกเสกแหวนมงคลเก้า และเสมารูปสมเด็จพระสังฆราชของ
ราชการหลายครั้งด้วยกัน

ในด้านวิชาอาคมท่านก็ไม่ย่อหน้าใคร เช่น วิชากระสุนคด คือการยิงกระสุนให้โค้งงออะไรก็
ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเห็นสิ่ง ๆ นั้น ชาวบ้านละแวกวัดสพานสูงรู้ซึ้งดี โดยเฉพาะพวกขี้เมาที่ชอบมา
เอะอะโวยวายบริเวณวัด มีอยู่ครั้งหนึ่งมีคนมาทำบุญในวัดเป็นจำนวนมาก เมื่อทำบุญเสร็จก็แยกย้าย
กันกลับบ้าน คงเหลือแต่คนเฒ่าคนแก่ ที่ส่วนมากมาสวดมนต์กันในศาลาการเปรียญ ตกค่ำทุกคนก็จะ
สวดมนต์ แต่วันนั้นโอกาสดี หลวงปู่กลิ่นขึ้นมาสวดมนต์และสนทนาธรรมด้วย ในขณะที่สวดมนต์อยู่

นั้น ก็ได้ยินเสียงร้องรำทำเพลงของพวกขี้เมาอยู่ข้างสะพาน สร้างความรำคาญอย่างมาก หลวงปู่กลิ้ง ท่านโกรธมาก ใช้ให้ลูกศิษย์นำคันกระสุนมา เมื่อได้คันกระสุนมา ท่านก็ยิงกระสุนไปที่ต้นมะขามหน้า ศาลาการเปรียญ ซึ่งอยู่ห่างจากกลุ่มขี้เมา่มาก เมื่อยิงไปไม่นานเสียงขี้เมาก็เงียบหายไป สักพักกลับมีเสียงร้องครวญครางของพวกขี้เมาตามมา ไม่ช้าเสียงก็เงียบหายไปในที่สุด

อีกเรื่องเล่าคือหลวงปู่กลิ้ง ใช้คันกระสุนยิงเปิดแต่กลับโดนคน ซึ่งในสมัยก่อนในคลองพระอุดมเป็นสถานที่ร่อน มีสัตว์น้อยใหญ่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและมีนกนานาชนิด โดยเฉพาะในวัดสะพานสูง ผู้คนมักจะมาพักผ่อนจากการทำนาหรือค้าขาย อยู่มาวันหนึ่ง มีกลุ่มชายกลุ่มหนึ่งประมาณ 5 คน เป็นคนต่างประเทศ (ฝรั่ง) 3 คน คนไทยแต่นับถือศาสนาอื่นอีก 2 คน เดินแบกกระสอบ พระรุ้งพระรังเข้ามาในวัด ในกระสอบมีนกชนิดต่าง ๆ เต็มกระสอบ เมื่อทุกคนเห็นต่างวิ่งไปบอกหลวงปู่ เมื่อหลวงปู่กลิ้งทราบก็กล่าวว่่านกทุกตัวเขาถึงชาติแล้ว แต่มีอยู่ตัวหนึ่งยังไม่ถึงชาติ

หลวงปู่กลิ้งจึงหิบบคันกระสุนเดินไปที่คนกลุ่มนั้น หลวงปู่ถามว่ามาจากไหน ถ้ามเท่าไ้ไร่ คนกลุ่มนั้นก็ไม่สนใจ หลวงปู่จึงบอกว่าขอแลกนกตัวหนึ่งในกระสอบจะได้หรือไม่ คนต่างประเทศคนหนึ่ง ได้ส่งภาษาผ่านคนไทยกลุ่มนั้นว่า ได้ แต่ขอแลกกับไก่ในวัด 5 ตัวถึงจะได้ หลวงปู่ตอบตกลงทันที หลวงปู่กลิ้งให้คนกลุ่มนั้นเทกระสอบออกมาปรากฏว่ามีนกเป็นน้ำตัวหนึ่งรอด กระเสือกกระสนออกมาจากกองซากนก แล้ววิ่งไปลอยคอในน้ำ

จากนั้นหลวงปู่กลิ้งจึงบอกว่า ฉันไม่แลกแล้วนกตายทั้งนั้น กลุ่มคนพวกนั้นเมื่อได้ยินก็โกรธอย่างมาก

แสดงความไม่พอใจโดยการหิบบนขึ้นมายิงเปิดที่ลอยคอในน้ำ แต่ยิงเท่าไร่ก็ยังไม่ถูก มีหน้าซ้ำเปิด ก็ยังอยู่หนึ่ง ๆ อีกต่างหากเนื่องจากอยู่ในกระสอบเป็นเวลานาน จากนั้นหลวงปู่กลิ้งจึงพูดว่า “ปืนฝรั่งนี้ ไม่ดีเลย ยิ่งตรง ๆ ก็ยิงไม่ถูก สู้คันกระสุนของฉันไม่ได้ ยิ่งเปิดแต่โดนคน” ทันทีที่พูดจบหลวงปู่กลิ้งคว้าคันกระสุนส่งไปที่เปิดพร้อมยิงในทันที แต่กระสุนไม่โดนเปิดแต่กลับมาโดนกลุ่มคนทั้ง 5 คนกลุ่มนี้โดนกระสุนก็ร้องครวญคราง ดูแล้วน่าเวทนายิ่งนัก หลวงปู่จึงถามว่าเจ็บไหม จากนั้นหลวงปู่จึงเดินกลับกุฏิ เช้าวันรุ่งขึ้น ก็มีคนกลุ่มหนึ่งนับสิบคนขนอาหารคาวหวานพายเรือมาขอพบหลวงปู่

ในจำนวนนี้มีกลุ่มคนทั้ง 5 คนที่โดนกระสุนคดหลวงปู่อยู่ด้วย ท่านจึงถามว่าหายเจ็บรียังหนึ่งในจำนวนนั้นบอกว่าหายแล้ว หลังจากวันนั้นเป็นต้นมา คนกลุ่มนี้ก็มาที่วัดสะพานสูงอีกหลายต่อหลายครั้ง

เครื่องรางของขลังที่หลวงปู่กลิ้ง ท่านปลุกเสกมีมากมาย เช่น ตะกรุดบารมีสิบทศัน ตะกรุดมหาโสฬส ตะกรุดเทพรักษา ตะกรุด ยันตรี ตะกรุดชุดสามดอก พระปิตตา และอื่น ๆ อีกมากมาย

ภาพที่ 4.7 ตัวอย่างวัตถุมงคลหลวงปู่กลั่น เช่น พระปิดตา และตะกรุดไส่ผสมตามงคล เป็นต้น

2.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

มีเรื่องเล่าของความเป็น “ศิษย์ผู้ไม่เหี้ยมบรอยเท้าอาจารย์” ไว้ว่า

คนเฒ่าคนแก่และชาวบ้านที่อยู่ในละแวกวัดสพานสูงได้เล่าสืบต่อกันมาว่า หลวงปู่กลั่นท่านเป็นผู้ที่มีความกตัญญู และนอบน้อมต่อหลวงปู่เอี่ยมซึ่งเป็นอาจารย์ยิ่งนัก จนมีชาวบ้านเล่าขานกันมาช้านานว่า หลวงปู่กลั่นท่านไม่เคยเหี้ยมบรอยเท้าหลวงปู่เอี่ยม มีเรื่องเล่าต่อกันมาว่าช่วงเวลาทำวัตรเช้า และทำวัตรเย็น พระและสามเณรจะต้องเดินไปทำวัตรที่อุโบสถ หลวงปู่เอี่ยมจะเดินนำหน้า หลวงปู่กลั่นจะเดินตามหลัง ท่านจะไม่เหี้ยมบรอยเท้าของหลวงปู่เอี่ยมผู้ซึ่งเป็นอาจารย์เป็นอันขาด ท่านจะเดินเยื้องไปทางซ้ายหรือขวา หรือเวลาท่านจะขึ้นศาลาการเปรียญก็ตามที ท่านจะปฏิบัติเช่นนี้ตลอดด้วยความกตัญญูทศเวทีของหลวงปู่กลั่นที่มีต่ออาจารย์ ทำให้ชาวบ้านไม่ว่าไกลหรือใกล้ ต่างให้ความเคารพและศรัทธาหลวงปู่กลั่นเป็นจำนวนมาก จนชาวบ้านเรียกหลวงปู่กลั่นว่า “หลวงปู่เล็ก” และเรียกหลวงปู่เอี่ยมว่า “หลวงปู่ใหญ่” หลวงปู่กลั่นท่านเป็นผู้มีก้น้อย และรักสันโดษ แม้ในยามที่ท่านมรณภาพ ในยามของท่านมีเพียงกระดาษอยู่แผ่นเดียวเขียนว่า “ของทุกอย่างไม่ใช่ของเรา”

2.4 การสงเคราะห์ชุมชน

หลวงปู่กลืนเน้นหนักไปทางข้อวัตรปฏิบัติ และปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม นับแต่ท่านได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสวนสูง ท่านเริ่มสถาปนาวัดให้เจริญขึ้นตามลำดับ อีกประการหนึ่งท่านเป็นผู้สนใจในทางคันถธุระ คือ การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้รับการศึกษาเป็นอย่างดี แม้ในทางปริยัติท่านได้จัดหาครูมาสอนและได้จัดหาสถานที่เรียน พร้อมทั้งท่านได้จัดหาหนังสือมาไว้มากมาย ยังความสะดวกแก่ผู้ศึกษา อนึ่งหลวงปู่กลืนเป็นผู้ชำนาญในทางเวชกรรม ท่านจึงได้จัดพิมพ์ตำรายาที่ท่านเคยใช้ ไว้ข้างท้ายนี้ตามสมควร ในทางอิทธิเวชท่านได้ศึกษามาได้อำนวยแก่บรรดาศิษย์และบุคคลอื่น ๆ ที่เจ็บป่วยมาให้หายจากโรคต่าง ๆ

เมื่อท่านมีอายุครบ 6 รอบ 72 ปี จึงมีดำริที่จะจัดงานทำบุญฉลองอายุ พร้อมกับจัดงานฉลองการบูรณะอุโบสถ ซึ่งได้รื้อซ่อมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2470 ในคราวนั้นได้มอบหมายให้อาจารย์ผัน (อดีตเจ้าอาวาสวัดอินทาราม) และนายผ่อง (ทั้งสองท่านนี้คือลูกพี่ลูกน้องของหลวงปู่वास) พระทั้งวัดมี 60 กว่ารูป แต่มีเพียงสองท่านนี้เท่านั้นที่ได้รับใช้หลวงปู่กลืน ในการทำพระเป็นของที่ระลึกสำหรับแจกในงาน หลวงปู่กลืนได้มอบผงพุทธคุณของหลวงปู่เอี่ยมและของหลวงปู่กลืนเป็นมวลาสารส่วนผสมหลักในการทำพระ โดยมีขั้นตอนในการทำเหมือนกับที่หลวงปู่वास ทำพระปิดตานั่นเอง คือ ผสมผงกับข้าวสุกกัลยน้ำหว่า น้ำมันตั้งอีวลงในครกแล้วตำให้เนื้อเข้ากันเป็นเนื้อเดียวกัน ตำให้ได้ที่เหมือนเนื้อแป้งปาห้องโก้ เพราะเวลาพิมพ์จะง่ายและล่อนแคะออกง่ายไม่ติดพิมพ์ ขณะพิมพ์พระปิดตาพิมพ์ชุดได้ชักหลักลิบองค์ เมื่อทำเสร็จก็ส่งขึ้นไปถวายให้หลวงปู่กลืนปลุกเสก พร้อมแจกเป็นของที่ระลึกในงาน

ในงานดังกล่าวมีหนังสือที่ระลึกพิมพ์เกี่ยวกับประวัติของวัดและประวัติหลวงปู่เอี่ยม หลวงปู่กลืน ลำดับการปฏิสังขรณ์วัด รายชื่อสาธุชนที่มีส่วนร่วมในการบริจาคทรัพย์ สิ่งของบันทึกไว้อย่างละเอียดชัดเจน โดยผู้ที่พิมพ์ถวายหลวงปู่คือ พล.ต.พระอุดมโยธายุทธ มีจำนวน 3,000 เล่ม การจัดงานฉลองดังกล่าวมีโหรสพลอง 7 วัน 7 คืน ทั้งละคร โขน หนังจ้อ หนังตะลุง ทุ่นกระบอก ลิเก ลำตัด กระจีกระบอง ตะกร้อ พลุไฟตะลี่ยไฟพะเนียง ฯลฯ อีกมากมายดูเป็นงานใหญ่ของวัด ทุกอย่างมีเจ้าภาพหมด เพราะบารมีหลวงปู่เอี่ยม หลวงปู่กลืน ท่านแผ่กระจายไปทั่ว มีลูกศิษย์ ผู้ศรัทธาเลื่อมใสมากมาย ทั้งคุณพระ คุณหลวง ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ชาวบ้าน ร้านตลาด พ่อค้าวานิชย์ ทั้งไทย จีน มาร่วมงานกันอย่างคับคั่ง พร้อมเพรียง ไม่มีเรื่องร้ายเกิดขึ้นเพราะทุกคนเกรงกลัวบารมีท่านเป็นหนักหนา

อาวุธคู่กายหลวงปู่ไม่ใช่แค่พระธรรมคำสั่งสอนเท่านั้น หลวงปู่ท่านมีอิศวรร (หางกระเบนปลายหางกุด) ซึ่งใคร ๆ ก็กลัวหนักกลัวหนา ซึ่งถ้าถูกหลวงปู่หวดเมื่อเป็นได้เรื่องมีอันเป็นไปทุกราย ไม่ตายโหงก็มีอันพิบัติ ถ้าสำนึกผิดก็นำดอกไม้ธูปเทียนใส่พานมาถวายแล้วให้หลวงปู่อาบน้ำมนต์หวดซ้ำอีกหนึ่งทีเป็นการแก้อาถรรพ์ให้ แต่น้อยคนนักที่จะโดนหลวงปู่หวด เพราะไม่คิดจะทำความผิดในเขตอาวาสของหลวงปู่อยู่แล้ว

กล่าวกันว่าคนเฒ่าเข้าวัด เป็นต้องหายเฒ่า คนเฒ่าเข้าวัดต้องสงบเสงี่ยมเจียมตัว ผ้าขาวม้า ที่คาดพุงต้องเอาออกพาดบ่าสะพายเฉียง ทั้งเด็กเล็ก ผู้ใหญ่ แก่เฒ่า ผู้หญิง ผู้ชายต้องมีผ้าสะพายเฉียง กันทุกคน มีเรื่องเล่ากล่าวขานกันจนถึงทุกวันนี้ว่า มีชายผู้หนึ่งเป็นคนมีฐานะร่ำรวยในพื้นที่ตระกูลหนึ่งในย่านคลองภูมิ เป็นคนเฒ่าเข้ามาขโมยของในวัดถูกจับได้ นำไปผูกมัดติดไว้ที่ต้นตะเคียนหน้าวัด เมื่อหลวงปู่สอบสวนไล่เรียงได้ความว่า เข้ามาขโมยหลายครั้งแล้ว จึงได้ลงโทษด้วยการใช้อีต๋วนหวดไปที่กลางหลังหนึ่งที แล้วไล่ให้กลับบ้านออกไปทางวัดโปรดเกษ ซึ่งอยู่ติดกับวัดสพานสูง เพราะหลวงปู่ ท่านรู้ว่ามีชาวบ้านร่อจะทำร้ายอยู่ข้างวัดอีกด้านหนึ่ง ซึ่งด้วยความกลัวชาวบ้านจะดักทำร้าย นายคนนั้นจึงไม่มีโอกาสมาให้หลวงปู่ตีแก้อาถรรพณ์ให้จนตาย ผลปรากฏว่าจากฐานะร่ำรวย ก็สิ้นเนื้อประดาตัว คนในครอบครัวต้องภัยตายโหงกันจนทุกวันนี้ ครอบครัวนี้ก็จะตายโหงกันเสียส่วนใหญ่ เพราะคำสาบแถ่งของหลวงปู่ที่ว่า “มีลูกก็เสียปาน มีหลานก็ให้เสียโคตร”

เมื่อถึงกำหนดพิธีการเรียบริยร้อยหลวงปู่จะแจกหนังสือหนึ่งเล่ม พระลำพูนคนละหนึ่งองค์ให้เฉพาะผู้มาช่วยงานด้วยทรัพย์ สิ่งของสำหรับพระภิกษุสามเณร หลวงปู่จะเรียกมารับแจกทุกองค์ ส่วนชาวบ้านนั้น หลวงปู่ได้มอบหมายให้ทายกสายเป็นผู้มอบให้แทน โดยแจกทุกคนไม่เลือกหน้าและฐานะ แต่ห้ามขอไปฝากคนอื่น แต่ก็เป็นที่ธรรมดา ทุกยุค ทุกสมัย ทุกคนมาก็จะต้องการได้เพิ่ม เพื่อเอาไปฝากคนที่บ้าน เมื่อปฏิบัติตามคำสั่งหลวงปู่ก็ถูกมองในแง่ไม่ดี

ดังนั้น ทายกสายจึงได้นำความไปปรึกษาหลวงปู่ว่าถ้าเป็นเช่นนี้ก็แจกหนึ่งองค์ ถ้าขอเพิ่มก็ให้จำหน่าย เสียเงินกันเสียบ้าง ไม่งั้นมีเท่าไรก็ไม่พอเป็นแน่แท้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวหลวงปู่จึงยอมให้มีการจำหน่ายเป็นครั้งแรก โดยกำหนดว่าถ้าต้องการองค์ใหญ่ก็เสียเงินสิบสตางค์ ต้องการองค์เล็กราคาห้าสตางค์จึงเป็นที่มาของชื่อพระพิมพ์ห้า

2.5 สรุปอัตลักษณ์

หลวงปู่กลิ่นท่านชอบศึกษาหนักไปทางวิปัสสนาธุระ พร้อมทั้งได้ศึกษาทางเวทศาสตร์จากหลวงปู่เอี่ยม เป็นจำนวนมาก จนถึงเมื่อเวลาที่หลวงปู่เอี่ยมได้มรณภาพไปแล้ว การศึกษาเวทศาสตร์ของท่านจึงได้ลดลง

ท่านเป็นผู้มีธยัส ไม่ต้องการแสวงหา ไม่สะสมในสิ่งที่ไม่จำเป็น และท่านถือสันโดษ ไม่มีโลภะเจตนา พร้อมทั้งได้วางหลักการปกครองวัดไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยยึดมั่นในสันติวิธีทุกประการ

ท่านเป็นผู้ชำนาญท่านโหราศาสตร์อีกด้วยโดยอาศัยวิชาความรู้และคุณธรรมของท่าน ท่านจึงเป็นที่เคารพนับถือของบรรดาศิษย์เป็นอย่างยิ่ง ในยุคของท่านหลวงปู่กลิ่น ยังมีชีวิตครองวัดสพานสูงอยู่นั้น วัดสพานสูงขึ้นชื่อว่าเป็นเอกในเรื่องตะกรุดโสฬสมงคล แล้วทำไมท่านถึงไม่จารตะกรุดโสฬสมงคลตามตำราครูบาอาจารย์ ท่านได้ชื่อว่าเป็นศิษย์เอกที่ไม่เคยตีเสมอครูบาอาจารย์ของท่าน กล่าวคือ เป็นศิษย์ที่มีความกตัญญูเป็นเลิศนั่นเอง แม้แต่การเดินทางท่านก็จะเดินตามหลังอาจารย์ของ

ท่าน ไม่เดินเสมอและไม่เดินย่ำรอยเท้าของอาจารย์ ระหว่างสนทนากับอาจารย์ก็จะยกมือพนมตลอดเวลา ถ้ายืนสนทนาท่านก็จะน้อมกายก้มต่ำลง หรือไม่ก็นั่งคุกเข่าหรือนั่งพับเพียบน้อมกายก้มต่ำลง โดยใช้ศอกขวายันกับหน้าขาที่นั่งพับเพียบ นี่เป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกถึงยกย่องครูบาอาจารย์ของท่านหลวงปู่กลั่น (พระครูสุทธิกิจโกศล เจ้าอาวาสวัดสพานสูง, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.8 รูปหล่อหลวงพ่อกลิ้น ณ ระเบียงอุโบสถในปัจจุบัน

คาถาบูชาหลวงพ่อกลิ้น

ตั้งนะโม 3 จบ ว่า นะโม จันทรังสีนา อาคันติมาเย อิติภะคะวา มะอุอะจิตติ (ว่า 3

จบ)

3. หลวงพ่อทองสุข อินทสาโร และหลวงตาवास วัดสพานสูง

3.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อทองสุข อินทสาโร เกิดเมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2446 ตรงกับแรม 10 ค่ำเดือน 4 ปีเถาะ ที่บ้านหนองไผ่เหลือง ตำบลหนองน่าน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นบุตรของนายคง และนางแพ มีพี่น้องทั้งหมด 5 คนท่านเป็นคนสุดท้อง

เมื่ออายุ 11 ได้เข้าไปเรียนหนังสือที่วัดอยู่กับอาจารย์จ้อย อาจารย์สาย และอาจารย์นิ่ม วัดหนองหว้า เพชรบุรี จนอายุ 13 ออกจากวัดไปอยู่จังหวัดราชบุรีกับอาของท่าน แล้วกลับมาอยู่กับพ่อและแม่เพื่อช่วยทำนาหาเลี้ยงชีพที่บ้านเกิด

จนอายุครบ 20 ปี ท่านจึงถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร ที่กรมทหารราบจังหวัดเพชรบุรี หลังจากปลดประจำการแล้ว ท่านได้สมัครเป็นตำรวจภูธรจนได้ติดยศสิบตำรวจตรี ประจำอยู่จังหวัดเพชรบุรี เป็นเวลา 2 ปี แล้วถูกย้ายไปจังหวัดต่าง ๆ เช่น พัทลุง ชุมพร สงขลา เป็นต้น จนได้เลื่อนยศเป็นสิบตำรวจโท และถูกย้ายไปจังหวัดต่าง ๆ อีก เช่น นราธิวาส สตูล ราชบุรี ชัยภูมิ และสุรินทร์ ตามลำดับ จนครั้งหลังสุดย้ายกลับมาอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี บ้านเกิด ซึ่งท่านก็อยู่ได้เพียงหนึ่งปีก็เกิดเบื่อหน่ายทางโลก จึงลาออกจากการรับราชการตำรวจ

ปี พ.ศ.2470 ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ที่วัดนาพรม จังหวัดเพชรบุรี มีพระครูพิช เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์ผ่อง เป็นกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์อุป เป็นอนุสาวนาจารย์ ไปจำพรรษาที่วัดหนองหว้า แต่ก็อยู่ได้เพียงพรรษาเดียว ด้วยเหตุว่าพระอาจารย์เพ็ง จากวัดสพานสูงได้ธุดงค์มาพบกัน จนท่านทั้งสองรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ท่านอาจารย์เพ็งจึงชักชวนกันเดินทางมาจำพรรษา ณ วัดท่าเกวียน ตำบลคลองข่อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ท่านจำพรรษาอยู่วัดนี้เพียง 3 พรรษา จึงชวนกันย้ายมาอยู่วัดสพานสูงเมื่อปี พ.ศ.2474 เพื่อมาศึกษาพระปริยัติธรรม ขณะนั้นวัดสพานสูง มีหลวงปู่กลิ่น เป็นเจ้าอาวาส และอาจารย์เพ็งเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม

ปี พ.ศ.2475 ท่านสอบนักธรรมชั้นตรีได้ ปี พ.ศ.2476 สอบได้นักธรรมชั้นโทตามลำดับ ขณะนั้นวัดสพานสูงขาดครูสอนพระปริยัติธรรม หลวงปู่กลิ่นจึงมอบหมายหน้าที่สอนพระปริยัติธรรมให้พระภิกษุสามเณร

หลวงพ่อทองสุขได้เรียนตำราเวทย์ และพระคาถาสาคัญต่าง ๆ ของวัดสพานสูง เช่น การลงตะกรุด การทำผง พระปิดตา ทำน้ำมันต์ จากหลวงปู่กลิ่นจนหมดสิ้น จนเมื่อปี พ.ศ.2483 ได้รับตำแหน่งเป็นพระกรรมวาจาจารย์

ปี พ.ศ.2497 หลวงปู่กลิ่นถึงแก่มรณภาพลง ท่านจึงได้รับการแต่งตั้งเป็นรักษาการเจ้าอาวาสวัดสพานสูงเป็นระยะเวลา 1 ปี จึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสจากความเห็นชอบของคณะสงฆ์ และอุบาสก อุบาสิกาวัดสพานสูง

เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2508 จึงได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ ปกครองวัดด้วยคุณธรรมอบรมสั่งสอนภิกษุสามเณรให้อยู่ในพระธรรมวินัยจนวัดมีความเจริญรุ่งเรืองมาเป็นลำดับ

ในบั้นปลายของชีวิตท่านต้องรับภาระอย่างหนัก ทั้งประชาชนที่มาขอความช่วยเหลือจากท่านต่าง ๆ นานาภารกิจของคณะสงฆ์ และกิจการงานต่าง ๆ ของวัดสพานสูง จนวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2525 ท่านอาพาธด้วยอาการปวดท้องอย่างรุนแรง บรรดาศิษย์ได้นำท่านส่งโรงพยาบาลเพชรเวช จนถึงวันที่ 7 เมษายน 2525 เวลา 08.00 น. ท่านได้มรณภาพลงด้วยอาการอันสงบ ศิริอายุได้ 79 ปี 19 วัน

ภาพที่ 4.9 หลวงพ่อทองสุข วัดสพานสูง

3.2 วัดมุงคลที่โดดเด่น

วัดมุงคลของหลวงพ่อทองสุขนั้น ท่านสร้างไว้มากมายหลายอย่าง อาทิ เช่น พระปิตตา เหยี่ยวป้อมและเครื่องรางของขลังประเภทตะกรุด ส่วนวัดมุงคลที่เรียกว่าได้รับความนิยมมากที่สุดเลยก็คือ รูปหล่อโบราณหลวงปู่เอี่ยม หลวงปู่กลิ่นรุ่นแรกปี พ.ศ.2500 เหยี่ยวเสมาบล็อกล้อเอี่ยม เหยี่ยวหลวงปู่กลิ่น และเหยี่ยวข้าวหลามตัดรุ่นแรกปี พ.ศ.2507

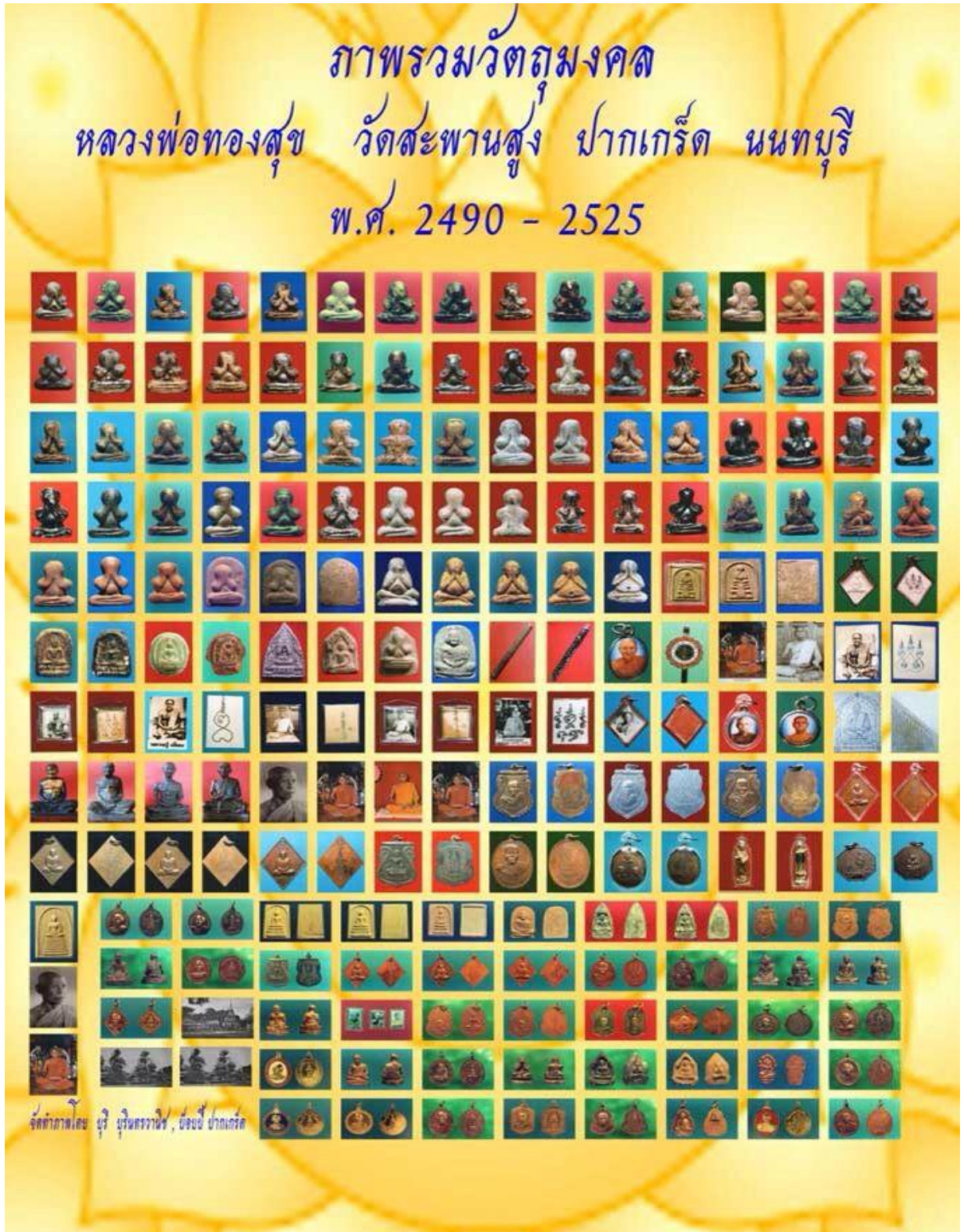
อีกทั้งเหยี่ยวข้าวหลามตัดและเหยี่ยวเสมาบล็อกล้อต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมทั้งมีประสบการณ์และมีราคาเช่าหากันตั้งแต่หลักหมื่นถึงหลายแสนบาท ล้วนแล้วแต่สร้างขึ้นโดยหลวงพ่อทองสุขทั้งสิ้น

ส่วนพระปิตดาของท่านนั้นถือว่าเป็นพระที่น่าบูชามาก ท่านสร้างขึ้นตามตำหรับหลวงปู่เอี่ยม วัดสพานสูงทุกประการ เรียกว่าใช้แทนปิตดาหลวงปู่เอี่ยมและหลวงปู่กลิ่นได้เลย โดยเฉพาะพระปิตดาของท่านจะผสมกับผงเก่าของวัดที่ตกทอดมาตั้งแต่ครั้งหลวงปู่เอี่ยมและหลวงปู่กลิ่น

ว่ากันว่า หลวงพ่อทองสุขท่านเริ่มสร้างพระตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ.2490 เรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2520 โดยพระปิตดาที่ท่านสร้างขึ้นนั้นต่างได้รับความนิยมด้วยกันทั้งหมด ยิ่งโดยเฉพาะพิมพ์สะดือจุ่น พิมพ์ 2 สะดือ และพิมพ์ตะพาน ปิตดายุคแรกปี พ.ศ.2495 นั้น จัดว่าเป็นพิมพ์นิยมและได้รับความนิยมมากที่สุด พระพิมพ์อื่น ๆ นั้นความนิยม แต่พระปิตดาพิมพ์สะดือจุ่นนั้น ไม่ได้มีการสร้างแค่ครั้งเดียว แต่ท่านยังใช้บล็อกเดิมสร้างมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี พ.ศ.2519 ถึงปี พ.ศ.2520 ยังถือว่ยังเป็นพิมพ์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของหลวงพ่อทองสุข

ภาพที่ 4.10 รวมวัตถุมงคลเป็นที่นิยมของหลวงพ่อทองสุข เช่น พระปิดตา ตะกรุด เป็นต้น

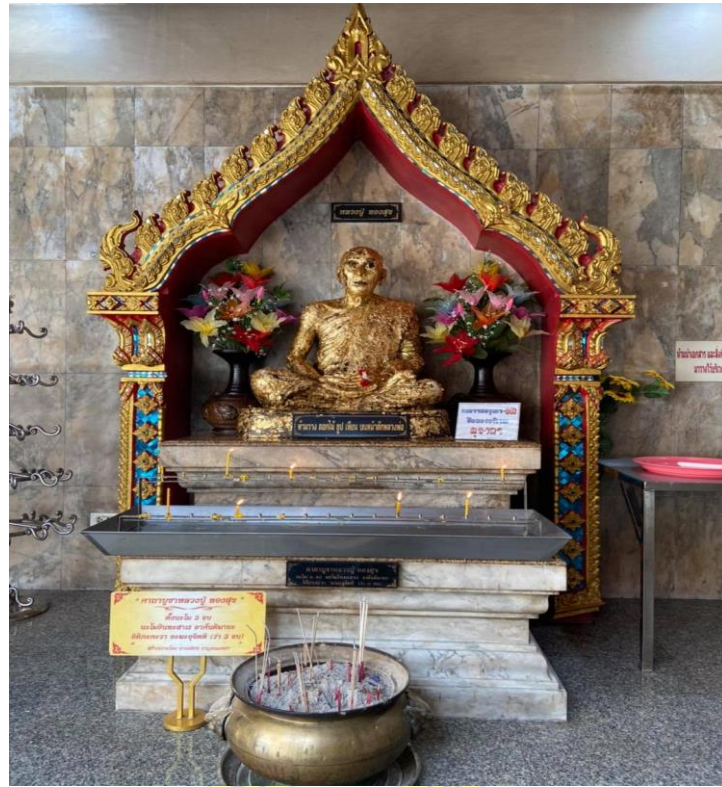
3.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

ในยุคหลวงพ่อทองสุขนั้น ท่านมีหลวงตาเฒ่าซึ่งเป็นญาติกับหลวงพ่อวาส เป็นผู้สร้างพระปิดตา และตะกรุดส่วนใหญ่ แล้วถวายให้กับหลวงพ่อทองสุขปลุกเสก และแจกให้กับประชาชนที่มาราบ นมัสการและทำบุญกับท่าน เพราะว่าหลวงตาเฒ่า เป็น 1 ใน 3 ที่หลวงพ่อทองสุขได้ครอบครูให้ อีก ประการหนึ่งหลวงพ่อทองสุขท่านมีกสิณมณฑามาก มีประชาชนมาราบนมัสการเป็นประจำท่านจึงไม่ ค่อยจะมีเวลา แต่ถ้าในโอกาสสุกขยามยามดี ท่านก็จะจารตะกรุดเองแต่ไม่มากนัก หลวงตาเฒ่าท่านก็ เก็บตัวเงียบสร้างเสร็จก็ถวายให้หลวงพ่อทองสุขปลุกเสก และแจกให้กับประชาชน ทั้งพระและ ตะกรุดที่หลวงพ่อทองสุขแจก

3.4 สรุปอัตลักษณ์

ในด้านพุทธคุณของพระปิดตาหลวงพ่อทองสุข ถือว่าครบครันไม่ว่าจะเป็นทางด้านโภคทรัพย์ เมตตามหานิยม แคล้วคลาดปลอดภัย และคงกระพันชาตรี ท่านครองตนอย่างสมณะ ไม่สะสมทรัพย์สิน เงินทอง มีก้น้อย ถือสันโดษ มานานหลายสิบปีแล้ว ที่กุฏิหลังเก่าคงเห็นสภาพภายในห้องที่ท่านใช้เป็น ที่จำวัด ที่ฉัน ที่รับแขก ที่ทำงาน ที่ปฏิบัติธรรม ที่สร้างและลงอาคมวัตถุมงคล ทั้งตะกรุดและพระปิด ตาสายวัดสพานสูง ที่หลับที่นอนอยู่ในที่เดียวกัน ตัวตนของท่านเป็นพระสงฆ์สมณะอย่างแท้จริง ไม่มีการสร้างภาพ เห็นอย่างไรเป็นอย่างนั้น ท่านจะอยู่แต่ภายในกุฏิตลอดเวลา จะออกข้างนอกกุฏิก็ หมายถึงท่านมีกสิณมณฑล ลงอุโบสถทำวัตร หรือไปห้องสุขา ไม่เคยไปเดินรุ่มร่าง เกเกะ ทำให้พระสงฆ์ ภายในวัดมีความเคารพในวัตรปฏิบัติและปฏิปทาของท่านเป็นอย่างยิ่ง (พระครูสุทธิกิจโกศล เจ้า อวาสวัดสพานสูง, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.11 รูปหล่อหล่อพ่อทองสุข ณ ระเบียบงอุโบสถ

คาถาบูชาหลวงปู่ทองสุข

(ตั้งนะโม 3 จบ) ว่า นะโม อินทสาเร อาคันติมาเย อิติภะคะวา อะมะอะอุจิตติ (ว่า 3 จบ

ภาพที่ 4.12 รูปหล่อหลวงปู่เอี่ยม หลวงปู่กลิ่น และหลวงพ่อทองสุข ณ วัดสพานสูงในปัจจุบัน รวม 3 พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีผู้โด่งดัง

4. หลวงพ่อเปรื่อง วัดบางจาก

4.1 อัตชีวประวัติ และวัตถุมงคลที่โดดเด่น

หลวงปู่เปรื่อง เขมปณโณ เป็นศิษย์หลวงพ่อทองสุข วัดสพานสูง สำหรับวัดบางจาก ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นวัดเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2365 เดิมวัดบางจากสร้างอยู่ริมคลองบางภูมิ ตำบลบางพลับ อำเภอปากเกร็ด เป็นวัดของชาวมอญ เพราะสมัยเมื่อชาวมอญอพยพเข้ามาในประเทศไทยได้เข้ามาอาศัยอยู่ที่อำเภอปากเกร็ด หลังจากนั้นชาวมอญจึงได้ร่วมกันสร้างวัดขึ้น เพื่อเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลของประชาชนในแถบนั้น พื้นที่ตั้งของวัดเป็นที่ราบลุ่มติดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านทางทิศใต้ ภายในวัดมีอาคารเสนาสนะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอุโบสถที่มีลักษณะทรงไทยสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก มีกำแพงแก้วล้อมรอบกุฏิสงฆ์ สร้างด้วยไม้ทรงปั้นหยา หอสวดมนต์สร้างเป็นลักษณะทรงไทยโบราณ ปัจจุบันวัดบางจากมี พระครูกิตตินนทคุณ (ชูเกียรติ ฐิตคุโณ) ซึ่งท่านเป็นพระนักพัฒนาดึงชุมชนคนในย่านปากเกร็ดเข้ามาวัดเพื่อร่วมกันพัฒนาวัดจนเจริญรุ่งเรืองตลอดมา

ท่านพระครูกิตตินนทคุณ ได้ร่วมกับ หลวงพ่อเปรื่อง เขมปณโณ พระเกจิอาจารย์ชื่อดังด้าน วัตถุมงคลเกี่ยวกับเบี้ยแก้ ตะกรุดโสฬสมงคล ตะกรุดยันต์เก้าตัว ตะกรุดพิสมร พระปิดตาสายหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม

วัดสพานสูง จังหวัดนนทบุรี สร้างพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดหน้าตัก 19 เมตร สูง 27 เมตร ริมแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นที่บริเวณหน้าวัดบางจาก ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อไว้เป็นสถานที่ให้ประชาชนเข้ามาสักการบูชา เป็นสิ่งศูนย์รวมยึดเหนี่ยวจิตใจทางพุทธศาสนา และเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ซึ่งขณะนี้ได้สร้างแล้วเสร็จ เพื่อจะได้เป็นสิ่งสำคัญคู่บ้านคู่เมืองสืบต่อไป

หลวงพ่อเปรื่อง วัดบางจาก จึงได้สร้างวัตถุมงคลเบี้ยแก้ ตะกรุดโสฬสมงคล ตะกรุดยันต์เก้าตัว ตะกรุดพิสมร ปลาตะเพียนเหลือกินเหลือใช้ ที่พ่อค้าแม่ค้านำไปบูชา โดยมีความเชื่อที่ว่าผู้ที่ค้าขายจะมีลูกค้าเข้ามามากมาย ค้าขายร่ำรวย ซึ่งวัตถุมงคลเบี้ยแก้ทำจากเปลือกหอย แล้วกรอกปรอทเข้าไปในตัวหอย อดด้วยชันโรง หลังจากนั้นทางหลวงพ่อเปรื่องถักเชือกและปลุกเสกพุทธคุณมากมาย

สำหรับตะกรุดโสฬสมงคล หลวงพ่อเปรื่องลงอักขรยันต์ด้วยมือทุกดอก และนำมาถักด้วยเชือกเสร็จแล้วถึงลงรัก ก่อนนำไปปลุกเสก วัตถุมงคลทุกอย่างของหลวงพ่อเปรื่องทำพิธีแบบโบราณสืบสานจากครูอาจารย์สายหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม วัดสพานสูง เพื่อเป็นสิริมงคลและพุทธคุณที่มีมากเหลือ

ภาพที่ 4.13 รูปหลวงพ่อเปรี๊อง วัดบางจาก

4.2 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

หลวงพ่อเปรี๊อง เป็นศิษย์สายวัดสะพานสูง โดยท่านเป็นศิษย์ของหลวงพ่อทองสุข ซึ่งหลวงพ่อทองสุขเป็นศิษย์ของหลวงปู่กลิ่นและหลวงปู่กลิ่น ท่านเป็นลูกศิษย์สายตรงของหลวงปู่เอี่ยมวัดสะพานสูง จะเห็นว่าเป็นสายวัดสะพานสูงโดยแท้ วิชาที่ถ่ายทอดมา ย่อมไม่ต่างจากครูบาอาจารย์ท่านเป็นแน่แท้

4.3 การสงเคราะห์ชุมชน

หลวงพ่อเปรี๊องท่านใจดีชอบนั่งสนทนาที่หน้ากุฏิกับพุทธศาสนิกชนที่ไปกราบท่านประจำ ท่านมีพระปิตตาสายวัดสะพานสูงอันโด่งดัง หลวงพ่อท่านสร้างเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่ตำมวลสาร กดพิมพ์ ปลุกเสก พุทธถึงพระปิตตาสายวัดสะพานสูงนี้ไม่เป็นรองใคร เด่นด้านเมตตาสูงมาก

มีวาจาหลวงพ่อเปรี๊อง ที่ท่านเคยกล่าวไว้ว่า

“วัดอุ้มงคลของเรา ต้องทำให้ถูกต้องตามตำรา คนเอาไปใช้จะได้เกิดความเป็นสิริมงคลของๆเรา ตั้งใจทำให้ดี เราเสกจนแน่ใจถึงจะให้โยมเอาไปแขวน หากไม่แน่ใจเราคงไม่ให้โยมไปหรอก”

ภาพที่ 4.14 พระปิดตาหลวงพ่อเปรื่อง

ภาพที่ 4.15 ภาพข่าวตีพิมพ์ทางหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ภาพที่ 4.16 ภาพข่าวตีพิมพ์ทางหนังสือพิมพ์ชาวสด

4.4 สรุปอัตลักษณ์

ในท้องที่จังหวัดนครพนมนี้ โดยเฉพาชาวอำเภอปากเกร็ดยากที่จะผู้ไม่รู้จัก “หลวงปู่เอี่ยม วัดสพานสูง” อดีตพระเกจิอาจารย์ชื่อดัง ผู้สร้างพระปิดตาที่อยู่ 1 ใน 5 เบญจภาคีพระปิดตา เจ้าตำรับตะกรุดไสพัส อันเป็นตะกรุดยอดปรารถนาของนักนิยมสะสมเครื่องรางของขลัง

ปัจจุบันทั้งพระปิดตาและตะกรุดไสพัสมีราคาเล่นหาแพงเรือนแสนเรือนล้าน เมื่อสิ้นหลวงปู่เอี่ยมไปแล้วยังมีหลวงปู่กลืน สืบทอดไสยเวท และตกทอดมาถึงหลวงพ่อทองสุข หากแต่ยังมีพระเกจิอาจารย์อีกรูปหนึ่งที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาการสร้างพระปิดตาและยันต์ไสพัสจากหลวงพ่อทองสุข ถึงปัจจุบันพระเกจิอาจารย์รูปนั้นก็คือ หลวงพ่อเปื้อง ศิษย์รูปสุดท้ายของหลวงพ่อทองสุข

หลวงพ่อเปื้อง ยังสืบสานวิชาการสร้าง “ตะกรุดไสพัส” ตามตำรับที่ตกทอดมาแต่ครั้งหลวงปู่เอี่ยม และยังสร้างพระปิดตาคลุกรัก ตามแบบฉบับเดิมทุกประการ “ตะกรุดไสพัส” ทุกดอกของหลวงพ่อเปื้องท่านจะจารแผ่นยันต์และม้วนด้วยตัวท่านเอง และหลังจากถัก จุ่มรัก และคลุกรักตามตำรับสายวัดสพานสูงทุกประการ

ส่วนพระปิดตานั้น หลวงพ่อเปื้องจะทำการลบผงศักดิ์สิทธิ์เอง พร้อมทั้งกดพิมพ์พระด้วยตัวท่านเองทุกองค์ ทุกขั้นตอนท่านจะควบคุมอย่างใกล้ชิด และหากจะมีผู้มาช่วยกดพิมพ์ปิดตา ท่านจะครอบครุและให้ถือศีล 5 อย่างเคร่งครัด ซึ่งนับว่าหากยากแล้วในปัจจุบันนับว่าเป็นพระปิดตาอีกสำนักหนึ่งที่นำบูชาและทรงคุณค่าต่อไปในภายภาคหน้า

วัดอุโมงค์ที่ได้จัดสร้างทั้งหมดหลวงพ่อเบ็องได้นำเข้าไปปลูกเสกที่กุฏิท่านทุกคืน จนกว่าจะเป็นที่น่าพอใจ จึงนำออกมาให้ญาติโยมทำบุญ บางครั้งถึงกับมีผู้คนจากท้องถิ่นไกลมาเฝ้าบูชาตะกรุดจากท่านที่กุฏิเสมอ

วัดอุโมงค์ของท่านได้เกิดประสบการณ์ จนเป็นที่เล่าลือให้กับคนย่านปากเกร็ดมากมาย และทางวัดบางจากยังได้จัดสร้างเหรียญกลมขนาด 3.5 ซม. ด้านหน้าเป็นรูปหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนามด้านหลังเป็นยันต์โสฬส เพื่อเป็นการบูชาครูอาจารย์ของสายนี้ (พระครูกิตตินนทคุณ, 2564: สัมภาษณ์)

5. หลวงปู่บุญยัง วัดบางจาก

5.1 อัตชีวประวัติ

ท่านเกิดเมื่อปี พ.ศ.2427 สมัยเมื่อเป็นวัยหนุ่มเพศฆราวาสนั้น เป็นคนที่ชอบสนุกสนานร่าเริง มีความอดทนขยันหมั่นเพียร พออายุครบ 20 ปี ท่านได้อุปสมบทที่วัดบางจาก มีพระคุณากรวงศ์ (สน) วัดปรมย์ยิกาวาส เป็นพระอุปัชฌาย์พระสุเมธมุนี วัดบ่อ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ได้รับฉายาว่า จันทสโร หลังอุปสมบทแล้วได้หมั่นศึกษาพระธรรมวินัย ปฏิบัติสมถกัมมัฏฐาน จนได้รับแต่งตั้งพระฐานานุกรมที่พระปลัด ภายหลังต่อมาท่านพร้อมด้วยพระไตรสรณธัช (แสน โกลิโต) และพระปลัดอันพุทธวิโส ได้พากันออกธุดงค์และเดินทางไปศึกษาที่ประเทศพม่า

ครั้งกลับมาถึงเมืองไทยได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดบางจาก มีความกตัญญู เวลาที่บิณฑบาตเสร็จแล้วจะนำข้าวและอาหารส่วนหนึ่งไปให้มารดาทุกวัน

ด้วยวัยชราภาพ หลวงปู่บุญยังมีอาการเจ็บป่วยเป็นประจำ คณะศิษย์ผู้ใกล้ชิดหลวงปู่ได้นิมนต์ท่านไปพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลสุดท้ายมรณภาพอย่างสงบ เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2503 สิริอายุ 76 ปี พรรษา 56

ภาพที่ 4.17 หลวงปู่บุญยัง วัดบางจาก

5.2 วัดมุงคลที่โดดเด่น

ปัจจุบันวัดมุงคลประเภทพระเครื่องและเครื่องรางของขลังของท่านโด่งดังมาก โดยเฉพาะ
เหรียญพระปางประจำวัน และ ตะกรุดเป่าเล่น

ภาพที่ 4.18 ตะกรุดเป่าเล่น หลวงปู่บุญยัง

5.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

เป็นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังที่ได้กนิมนต์เข้าร่วมพิธีพุทธาภิเษกวัตถุมงคลมากรูปหนึ่ง ท่านได้รับนิมนต์ให้ไปอธิษฐานจิตปลุกเสกวัตถุมงคลพิธีใหญ่ฉบับไม่ถ้วน อาทิ พิธีจัดสร้างพระพุทธ 25 ศตวรรษ (พุทธมณฑล) พ.ศ.2500 พิธีจัดสร้างพระรอดเสาร์ห้า วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2496 และพิธีจัดสร้างพระเนื้อผง

วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานครในปี พ.ศ.2496

นอกจากนี้ ยังได้รับนิมนต์ให้ร่วมพิธีจัดสร้างเหรียญเสมาและรูปเหมือนของหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม และพระครูโสภณศาสนกิจ หรือหลวงปู่กลิ่น จันทรสี แห่งวัดสพานสูง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมจากนักสะสมอย่างมาก

5.4 การสงเคราะห์ชุมชน

สำหรับปัจจัยที่ได้จากการบริจาคท่านได้นำไปพัฒนาสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับวัดบางจากแห่งนี้อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นอุโบสถ กุฏิ ศาลาการเปรียญ

นอกจากนี้ ยังนำพระภิกษุ สามเณร และญาติโยมร่วมกันปรับปรุงภายในบริเวณวัดให้มีความร่มรื่นสวยงามด้วยการปลูกต้นไม้ สร้างความสงบวิเวก เหมาะสมในการปฏิบัติธรรมยิ่งนัก

ท่านถ่ายทอดหลักธรรมง่าย ๆ แก่ชาวบ้านให้ยึดถือปฏิบัติคือ การรักษาศีล 5 เนื่องจากปู่ชุนคนธรรมดายังมีกิเลสอยู่ ขอให้รักษาศีล 5 ให้ได้ก็พอ ชีวิตจะพบแต่ความเจริญรุ่งเรืองแน่นอน

อีกทั้งยังเป็นพระนักพัฒนา เป็นหัวแรงใหญ่พาชาวบ้านตัดถนนเชื่อมหมู่บ้านข้างเคียง สร้างสะพานข้ามห้วยทำให้การไปมาหาสู่กันระหว่างชุมชนสะดวกมากยิ่งขึ้น

5.5 สรุปลักษณะ

วัดอุโมงค์ที่จัดสร้างและอธิษฐานจิตปลูกเสกไว้ และนำออกแจกจ่ายที่วัดบางจาก ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นสิ่งมงคลที่หายาก และสนนราคาเล่นหาสูง (พระครูกิตตินนทคุณ, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.19 รูปหล่อหลวงพ่อบุญยังองค์ใหญ่ ประดิษฐาน ณ วิหารภายในวัดบางจาก

6. หลวงปู่ฝีก วัดสาส์โย

6.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่ฝีก เกิดเมื่อวันอาทิตย์ ขึ้น 3 ค่ำ เดือนอ้าย (ตรงกับปีชวด พ.ศ.2299) เป็นชาวกรุงศรีอยุธยา บิดาเป็นชาวจีนที่เดินทางเข้ามาประกอบอาชีพค้าขายในประเทศไทย ส่วนมารดาเป็นคนไทย มิได้ปรากฏหลักฐานว่าบิดามารดาของท่านมีชื่ออะไร และตั้งบ้านเรือนอยู่ในตำบลไหน ทราบแต่ว่า ตอนที่หลวงปู่เกิดท่านเป็นเด็กผิวขาวจัดจนผิดคิดว่าเด็กทั่วไป บิดามารดาจึงตั้งชื่อตามนิมิตว่า “ฝีก” เพื่อให้ตรงกับผิวพรรณของท่าน

หลวงปู่เผือกบรรพชาเป็นสามเณรที่วัดพุทไธสวรรย์ สมัยนั้นความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาของคนไทยมีมาก หลวงปู่เผือกท่านจึงได้เล่าเรียนพระปริยัติธรรม ควบคุมไปกับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน จนแตกฉาน ท่านได้เริ่มศึกษาอักษรสมัยในสำนักวัดนั้นจนแตกฉาน ก็สนใจศึกษาคาถาเวทมนต์ต่าง ๆ

ต่อมาท่านได้เข้ามาศึกษาในสำนักวัดป่าแก้ว ซึ่งเป็นสำนักที่มีชื่อที่สุดในยุคนั้น ซึ่งเป็นสำนักพุทธานุและไสยศาสตร์อันขึ้นชื่อของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งสำนักวัดป่าแก้วนี้ก็เป็นที่พำนักของสมเด็จพระพนรัตน์ ผู้เป็นพระอาจารย์ใน สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สำนักนี้เป็นสำนักที่รวบรวมสรรพวิชาทางพุทธานุและไสยศาสตร์เอาไว้มากมายหลายแขนงวิชา แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าตำราเหล่านี้ได้มีการปลัดกระจายหายไปหลายแห่ง เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาเสียให้แก่พม่าครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ.2310

ก่อนกรุงศรีอยุธยาจะแตกพ่าย บิดามารดาของท่านได้อพยพหลบภัยสงครามจากกรุงศรีอยุธยา ขณะนั้นท่านยังเป็นสามเณร ได้ติดตามมาคอยดูแลบิดามารดาพร้อมกลุ่มผู้อพยพ จนมาถึงบริเวณสุดแนวโค้งของแม่น้ำเจ้าพระยาตรงข้ามกับเกาะเกร็ด กลุ่มผู้อพยพจึงได้ตั้งหลักแหล่งพักอาศัยทำมาหากิน ในบริเวณดังกล่าวมีสำนักสงฆ์เก่าแก่อยู่แห่งหนึ่ง สามเณรเผือกจึงได้จำพรรษาในสำนักสงฆ์นั้น ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นวัดศาลิโฆในปัจจุบัน

ต่อมาสมเด็จพระเจ้าตากสินได้ทรงขับไล่พม่าออกไปจากประเทศไทยได้สำเร็จและทรงตั้งกรุงธนบุรีขึ้นเป็นเมืองหลวง สามเณรเผือกจึงได้เดินทางย้อนกลับไปกรุงศรีอยุธยา เพื่อศึกษาวิชาการต่อพออายุท่านครบอุปสมบท ท่านจึงได้เข้าพิธีอุปสมบทที่วัดป่าแก้ว ซึ่งเป็นวัดฝ่ายอรัญวาสี เมื่อวันศุกร์ขึ้น 7 ค่ำ เดือน 8 ปีมะแม จ.ศ.1138 (พ.ศ.2319) ได้รับฉายาว่า ธมมโกสโล ในช่วงออกพรรษาหลวงปู่เผือกท่านขอออกธุดงค์วัตรเสมอ จนทำให้ท่านมีความเชี่ยวชาญด้านกรรมฐานและมีวิชาอาคมแก่กล้าเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปถึงแม้ท่านจะมีอายุไม่มากนัก (สหธรรมมิกของท่านที่มีชื่อเสียงคือสมเด็จพระสังฆราชสุก ไก่เถื่อน)

สมัยรัชกาลที่ 1 หลวงปู่เผือกท่านมีชื่อเสียงมากและโด่งดังเข้าไปถึงหูของบรรดาขุนนางเจ้านายในวัง ต่างพากันมาหาท่านเพื่อขอวัตถุมงคลหรือขอให้ท่านลงอักขระ เพื่อความเป็นมงคลหรือต้องการหน่วงเหนี่ยว ว่ากันว่าท่านทำได้ขลังยิ่งนัก ทำให้มีลูกศิษย์มากขึ้นกับท่านมาก เรียกว่าในช่วงนั้นวัดศาลิโฆเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่ง

สมัยรัชกาลที่ 4 หลวงปู่เผือกได้รับพระราชทานราชทินนามว่า พระครูธรรมโกศล ตำแหน่งสังฆปาโมกข์ฝ่ายอรัญวาสี แขวงนนทบุรี และเป็นเจ้าคณะเมืองนนทบุรี หลวงปู่เผือกได้รับพระราชทานเรือกันยาหลังคาแดง มีฝีพายเต็มอัตราเป็นเรือประจำตำแหน่งสำหรับออกตรวจคณะสงฆ์ในเขตปกครอง หลวงปู่เผือกละสังขารในสมัยรัชกาลที่ 4 พ.ศ.2405 สิริอายุรวม 106 ปี

ภาพที่ 4.20 รูปหลวงปู่เผือก ตามจินตนาการของหลวงพ่อสมภพ

6.2 วัดถมุงคฺลที่โดดเด่น

ในด้านวัดถมุงคฺลทั้งหมดจัดสร้างโดยหลวงพ่อสมภพ วัดสาโลโข ที่ถูกหลวงปู่เผือกในสภาวะวิญญูณ (การประทับร่างทรงหลวงปู่เผือกปลุกเสก เหมือนพระอาจารย์ทิม วัดช้างไห้) โดยเหรียญรุ่นแรกปลุกเสกอยู่ 3 ปี และนำออกแจก ปี พ.ศ.2510 (ปัจจุบันราคาสูงมาก) เหรียญนี้สร้างมีประสบการณ์มากมายทั้ง มหาอำนาจ เมตตามหานิยม แคล้วคลาด อยู่ยงคงกระพัน เป็นเหรียญดังของจังหวัดนนทบุรี

โดยหลวงพ่อสมภพเล่าว่า คาถานี้ใช้ในการปลุกเสกวัดถมุงคฺลรุ่นต่าง ๆ มาโดยตลอด และพิธีก็เหมือนกันไปแต่ละรุ่นยันต์จะคล้าย ๆ กันไป และท่านก็บอกว่า “วัดถมุงคฺลของหลวงปู่เผือกดีทุกรุ่นเก็บไว้เถอะ”

สำหรับ เหรียญหลวงปู่เผือกรุ่นแรกทีจัดสร้างขึ้นโดย หลวงพ่อสมภพ เตชปุณโย พระลูกวัดสาโลโข ด้วยประสบการณ์อันมากมาย ทำให้เหรียญนี้โด่งดังมาก นักสะสมเหรียญรุ่นเก่า ๆ จะรู้จักกันดี และเช่าหาบูชากันในราคาแพง หลวงพ่อสมภพ เตชปุณโย อดีตพระลูกวัดสาโลโขภิตาราม ที่ถูกหลวงปู่เผือกในสภาวะวิญญูณ ซึ่งทรงอานุภาพดวงหนึ่ง เปลี่ยนชะตาชีวิตหน้ามือเป็นหลังมือในคืนวันขึ้น 15 ค่ำ ของปี พ.ศ.2502 ขณะที่ท่านอุปสมบทได้เพียงพรรษาเดียว

ดวงวิญญาณที่ไร้รูปแต่เต็มเปี่ยมด้วยทิพยอำนาจอันยากหยั่งถึงได้พร่ำสอนถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ นานา ให้พระสมภพ (ขณะนั้น) โดยไม่รู้เห็นดเห็น้อย เช่น คาถาอาคมจนถึงเรื่องจิต คือ สมาธิ และยังบรรจุพระเวทย์สารพัดประดามีให้พระสมภพหมดสิ้น กระทั่งพาพระหนุ่มผู้อ่อนโลกออกจรดงค์ในป่าลึกเพื่อฝึกฝนจิตตานุภาพ เพื่อทบทวนวิชาที่ให้ไป และเพื่อทดสอบอำนาจจิตตอภิญญาของพระสมภพ ก็เก่งกล้าสามารถผ่านทุกชั้นตอน จากไปหลายปีกลับมาอีกทีก็มีไซ้พระสมภพองค์เดิม หากเป็นพระอาจารย์สมภพที่พร้อมด้วยคุณลักษณะแห่ง “ครู” ทางไสยเวทย์มีความแตกฉาน และอธิษฐานของพระอาจารย์สมภพ

ราวปี พ.ศ.2515 หนังสือพิมพ์ “บางกอกใหม่” ลงข่าวหน้าหนึ่งครึกโครมว่า สตรีนางหนึ่งนามนางสาวแป้ว มีอาการเจ็บป่วยอย่างหนักหาสาเหตุไม่ได้ครั้นญาติมั่นใจว่าเห็นที่จะถูกคุณไสยเข้า ก็หอบหิ้วกันมาพบพระอาจารย์ ท่านเริ่มรักษาตามกระบวนการที่หลวงปู่เผือกสั่งสอนมา ผู้ป่วยก็เกิดขยอกขย้อจนจะอาเจียน เมื่อนำกระโถนไปใหญ่วางลงตรงหน้านางสาวแป้ว ก็อาเจียนอย่างมาก กลืนควาปนเน่าคละคลุ้งในภาชนะนั้น ไม่เพียงมีของเหลวสีคล้ำซำเลือดซำหนอง หากปรากฏซากงูเงี้ยวจนเห็นกระดูกโพลนทั้งตัวนอนอยู่กันกระโถนอย่างน่าตกตะลึง ท่านพระอาจารย์อธิบายว่า มีบางคนประสงค์ให้นางสาวแป้ว ตายอย่างธรรมดาจึงใช้เดรัจฉานวิชาชั้นสูงปล่อยงูเป็น ๆ เข้าห้อง หากแก้ไม่ตกยอมถึงตาย นี่งูก็เงี้ยวหมดตัวแล้ว ถ้าปล่อยทิ้งไว้ในห้องอีกไม่นานนางสาวแป้ว ไม่รอดสมใจฝ่ายตรงข้ามแน่นอน ขาวนี้เป็นคุณเจืออย่างดีที่โหมศรัทธามหาชนให้ลูกโซน คนนับพันนับหมื่นหลังไหลไปวัดสาวิโธ เพื่อพึ่งบุญแห่งหลวงปู่เผือกและพระอาจารย์สมภพผู้เป็นตัวแทน ทุกคนได้รับความเมตตาจากพระอาจารย์อย่างไม่เลือกชั้นวรรณะ และทุกคนร่ำร้องหาความสงเคราะห์จากหลวงปู่เผือก ดวงวิญญาณอมตะของท่านก็ยังแผ่บารมีครอบคลุมทั่วถึงอย่างไม่เลือกรักเลือกชังบรรดาศิษยานุศิษย์ที่ไปหาหลวงปู่สมภพ

บางคนไม่รู้จักชื่อของหลวงปู่สมภพ เห็นว่าอยู่วัดสาวิโธเลยเรียกท่านว่า หลวงพ่อวัดสาวิโธ หรือ หลวงพ่อสาวิโธ หลวงพ่อสมภพ ได้เล่าถึงความเป็นมาของเหรียญหลวงปู่เผือก รุ่นแรกนี้ว่า สร้างขึ้นมาจากนิมิตที่ได้พบเห็นในสมาธิ โดยการประทับร่างทรงหลวงปู่เผือกปลุกเสก (เหมือนกับพระอาจารย์ทิม วัดช้างให้ จังหวัดปัตตานี ผู้สร้างพระหลวงปู่ทวด) ซึ่งคาถาและอักขระเลขยันต์ต่าง ๆ หลวงพ่อสมภพ เดชบุญโถ มีแต่นั่งสมาธิทางจิตเท่านั้น ที่สามารถติดต่อกับหลวงปู่เผือกได้ บอกวิธีการลงอักขระเลขยันต์

หลวงปู่เผือกนั่งบนหลังสิงห์ด้านหน้าและด้านหลังลงบนเหรียญ รุ่นแรก ในปี พ.ศ.2507 คาถานี้ก็ใช้ในการปลุกเสกวัตถุมงคลรุ่นต่าง ๆ ต่อมาโดยตลอด และพิธีก็เหมือนกันไปแล้วแต่รุ่น ยันต์คล้าย ๆ กัน ท่านไม่ต้องการให้เหมือนกับเหรียญหลวงพ่อต่าง ๆ ที่พบเห็นโดยทั่วไป จึงได้ลงอักขระเลขยันต์จนเต็มพื้นที่ของเหรียญ ซึ่งท่านกำหนด ให้มีขนาดใหญ่เท่ากับกล่องไม้ขีดไฟสมัยนั้น และไม่มีตัวอักษรไทยเลย ปลุกเสกนาน 3 ปีเต็ม จำนวนสร้าง เนื้อทองคำมากกว่า 3 เหรียญจำนวนนี้ยังไม่ขอ

ยืนยัน เนื้อเงิน 108 เหรียญ เนื้อทองแดงชุบทอง 2,510 เหรียญ (เท่ากับปี พ.ศ.) โดยนำไปปลุกเสกที่ ถ้ำแก่งละว้า จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการปลุกเสกเดี่ยวตลอดไตรมาส เมื่อออกพรรษาแล้ว ก็ได้แจก แก่ศิษยานุศิษย์ไปจำนวนหนึ่งในปี 2510

ส่วนที่เหลือได้ประกอบพิธีปลุกเสกอีกครั้งที่วัดสาละโว้ เมื่อวันที่เสาร์ห้า ปี พ.ศ.2512 และปลุกเสกต่ออีก 3 เดือน หลวงพ่อเล่าว่า ได้ลงทุนลงแรงและตั้งใจมากกับการสร้างเหรียญหลวงปู่เผือก รุ่นนี้ เมื่อทราบว่าลูกศิษย์นำไปใช้ได้ผลดี ในทุกด้านก็รู้สึกดีใจ ในอดีต ชุมชนย่านวัดสาละโว้ขึ้นชื่อว่าเป็นดงนกเลง ถึงกับมีคำพูดกันติดปากว่า “หนังไม่เหนียวห้ามเที่ยวสาละโว้” ซึ่งทุกวันนี้หากเขียนพระพุทธรูปถึง วัดดงมดวัดสาละโว้ ก็จะนึกถึงประโยคนี้ด้วย

วัดดงมดวัดสาละโว้ มีหลายรุ่น แต่มีเหรียญที่พิเศษและแปลกกว่าเหรียญทั่ว ๆ ไป คือ เหรียญปั๊มใหญ่รูปสี่เหลี่ยม มีการเขียนอักษรเลขยันต์ไว้จำนวนมาก ในขณะที่การสร้างเหรียญต่างๆไป จะมีการเขียนยันต์หลัก ๆ ไม่กี่ตัว เช่น ยันต์ นะ โม พุท ธา ยะ ยันต์ มะ อะ อุ ยันต์ อุ อา กา สะ ยันต์ อี กะ วิ ติ และ ยันต์ สัม มา อะ ระ หัง เป็นต้น จากการอ่านเรียงแถวของยันต์ที่ปรากฏบน เหรียญหลวงปู่เผือก พอคาดคะเนว่า น่าจะเป็นยันต์เฉพาะของหลวงปู่เผือก

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำยันต์บนเหรียญไปเปรียบเทียบกับพระคาถาคงกระพัน ซึ่งคุณประจวบ สาเกตต์ ได้รวบรวมและ เรียบเรียงไว้ในหนังสือ “อภินิหารหลวงปู่เผือก” พร้อมกับบอกคำอธิบายไว้ว่า “บริกรรมคาถานี้เมื่อจะเข้าสู่ด้วยศัตรูหมู่พาล” ผลของการภาวนา “อยู่คงแล” คาถาที่ว่า คือ

นะ อิ เพชรคง อะระหัง สุกะโต ภาคะวา
 โม ติ พุทธะสัง อะระหัง สุกะโต ภาคะวา
 พุท ปิ อิสวาสุ อะระหัง สุกะโต ภาคะวา
 ธา โส มะอะอุ อะระหัง สุกะโต ภาคะวา
 ยะ ภา อะอะมะ อะระหัง สุกะโต ภาคะวา”

ส่วนเหรียญหลวงปู่เผือก ซีลิ่งห์ รุ่นแรก ยันต์บนเหรียญ มีดังนี้

- 1.ยันต์นะโมพุทธาเย หรือเรียกว่า พระเจ้าห้าพระองค์ ซึ่งเป็นแม่ธาตุใหญ่ใช้ได้สารพัด
- 2.ยันต์เทาะวี การเขียนในอักษรช้ายขวาในลักษณะนี้เรียกว่า เทาะวัลล้อม
- 3.ยันต์นะทรหด
- 4.ยันต์อุ ซึ่งหมายถึง อุณาโลม
- 5.ยันต์ตะบอก
- 6.ยันต์หะวะรัง ซึ่งมีคำภาวนาเต็ม ๆ ว่า หะวะรัง หะวะรัง รักกัน สรณัง คัจฉามิ
- 7.ยันต์พุทล้อม

ภาพที่ 4.21 เหรียญหลวงปู่เผือกนั่งบนหลังสิงห์ รุ่นแรก สร้างในปี พ.ศ.2507

6.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

สมัยรัตนโกสินทร์กิตติศัพท์ของหลวงปู่เผือก เป็นที่กล่าวขวัญกันมากขึ้นมีชาวบ้านมาฝากตัวเป็นลูกศิษย์กันมาก ส่วนมากก็จะมาขอเครื่องรางของขลังบ้างก็มาขอให้หลวงปู่เผือกลงกระหม่อม หรือสักยันต์บนลำตัวให้ ส่วนกิจการทางพระศาสนาหลวงปู่เผือกก็ทำนุบำรุงเป็นอย่างดี จนเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงทราบในเกียรติคุณจึงทรงพระราชทานสมณศักดิ์แก่หลวงปู่เผือกเป็น พระครูธรรมโกศล ในปี พ.ศ.2399 และมอบตราประจำตัวหลวงปู่เผือก คือ ตราสัญลักษณ์ ตำแหน่งทำหน้าที่เป็นสังฆปาโมกข์ คือเป็นพระครูหัวหน้าสงฆ์ซึ่งตอนนั้นหลวงปู่เผือกมีอายุเกือบ ๆ จะหนึ่งร้อยปีแล้ว แต่ร่างกายของท่านยังแข็งแรงและคล่องแคล่วดีอยู่

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมอบหมายให้หลวงปู่เผือกเป็นสังฆปาโมกข์ เมืองสระบุรีและเป็นแม่งานคุมงานนมัสการพระพุทธบาทสระบุรีเป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งได้ทรงถวายเรือหลวงและฝีพายพร้อมสำหรับหลวงปู่เผือกออกตรวจการคณะสงฆ์ในแต่ละครั้งหลวงปู่เผือกได้

ปฏิบัติศาสนกิจอย่างขยันขันแข็งมาโดยตลอดเป็นที่นับถือศรัทธาของชาวบ้านกันกว้างขวางหลายหัวเมือง จนกระทั่งมรณภาพอย่างสงบในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ด้วยโรคชราขณะมีอายุได้ 106 ปี

แม้ว่าหลวงปู่เผือกจะได้มรณภาพไปนานร้อยกว่าปีแล้วแต่บารมีความศักดิ์สิทธิ์ของท่านก็ยังคงปกป้องคุ้มครองลูกศิษย์ลูกหาและชาวบ้านที่ศรัทธามาจนตราบเท่าทุกวันนี้

วัดสาละโว้ในยุคแรกที่หลวงปู่เผือกปกครองวัด เป็นยุคที่เจริญที่สุด มีพระภิกษุสามเณรและลูกศิษย์มากมาย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงสนพระทัยในวัดสาละโว้มากถึงกับทรงปรารภกับหลวงปู่ว่า อยากจะเปลี่ยนนามของวัดนี้เสียใหม่ให้มีความหมายในทางธรรมให้ตรงกับปฏิปทาของท่าน ถึงกับทรงมีพระราชดำริ ให้ใช้ชื่อว่า “วัดสลลโล” หมายถึงวัดที่ปฏิบัติเพื่อการ “ขัดเกลา” หรือ “กล่อมเกลากิเลสทั้งปวง” แต่ได้ทราบข่าวหลวงปู่ท่านกราบทูลแย้งว่า “ของเก่าเขาดีแล้ว” เรื่องนี้จึงเป็นอันพับไปคงใช้เป็นชื่อวัดสาละโว้สืบมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้

6.4 การสงเคราะห์ชุมชน

วัดสาละโว้ในยุคแรกที่หลวงปู่เผือกปกครองวัด เป็นยุคที่เจริญที่สุด มีพระภิกษุสามเณร และลูกศิษย์มากมาย กิตติศัพท์ของหลวงปู่เผือกก็เป็นที่กล่าวขวัญกันมากขึ้น มีชาวบ้านมาฝากตัวเป็นลูกศิษย์กันมาก ส่วนมากก็จะมาขอเครื่องรางของขลัง บ้างก็มาขอให้หลวงปู่เผือกลงกระหม่อม จนเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงทราบในเกียรติคุณ จึงทรงพระราชทานสมณศักดิ์แก่หลวงปู่เผือกเป็น พรครูธรรมโกศล ในปี พ.ศ.2399

เมื่อสมัยการอพยพของชาวกรุงศรีอยุธยาถึงเมืองนนทบุรีนั้น ทำให้นึกถึงหลวงปู่เผือกที่นำชาวบ้านในขบวนอพยพเหล่านั้นมาพักหลบซ่อนตัวจากทหารพม่าที่ทุ่งข้าวสาละโว้แห่งนั้น และได้ประกอบพิธีบูชาพระรัตนตรัยและบวงสรวงเทพยดาที่สำนักสงฆ์ เพื่อขอความเป็นสิริมงคล และปราศจากภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งปวงหลวงปู่เผือกและชาวบ้านจึงพากันที่ทุ่งข้าวสาละโว้นั้นมาตลอดระหว่างที่บ้านเมืองยังอยู่ในสภาวะการณ์ของสงคราม ต่อมาเมื่อ สมเด็จพระเจ้าตามสินมหาราช ทรงกอบกู้เอกราชของบ้านเมืองแล้วปราบดาภิเษกเป็นกษัตริย์ขึ้นครอบราชย์ และปราบชุมนุมต่าง ๆ จนราบคาบจนบ้านเมืองเริ่มเข้าสู่ปกติสุขหลวงปู่เผือกจึงให้สร้างวัดขึ้นที่ทุ่งข้าวสาละโว้แห่งนั้นขึ้น และตั้งชื่อวัดว่า วัดสาละโว้โดยถือเอาสถานที่ตั้งของวัดเป็นนิมิตหมายมงคลซึ่งหมายถึง วัดที่มีข้าวสาละโว้ขึ้นเต็มท้องทุ่งส่วนชาวบ้านที่อพยพมาหลบภัยกับหลวงปู่เผือกนับเป็นพัน ๆ คนนั้น เมื่อเห็นว่าบ้านเมืองกลับเข้าสู่ปกติแล้ว ต่างก็พากันกราบลาหลวงปู่เผือกกลับสู่ภูมิลำเนาเดิม แต่ชาวบ้านบางส่วนก็ตั้งรกรากอยู่ที่บริเวณทุ่งข้าวสาละโว้แห่งนั้นต่อไป

6.5 สรุปอัตลักษณ์

หลวงปู่เผือกท่านชอบออกธุดงค์วัตรเสมอ จนทำให้ท่านมีความเชี่ยวชาญด้านกรรมฐานและมีวิชาอาคมแก่กล้าเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปถึงแม้ท่านจะมีอายุไม่มาก

ท่านเป็นพระเถระห้าแผ่นดินเล่าสืบต่อกันมาว่า เป็นพระเถระผู้มั่งน้อย นิยมสันโดษ และ ยินดีเจริญสมณธรรม อยู่ในเสนาสนะอันสงบสงัดตามป่าเขาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยได้บรรลุผลตามสมควร พร้อมทั้งเป็นผู้คงแก่เรียนในพุทธศาสตร์วิทยาาคมชั้นสูง รอบรู้ตำรับพิชัยสงคราม และ ศาสตร์อื่น ๆ อีกนานาประการ

หลวงปู่เผือกเป็นพระเถระผู้มั่งน้อย นิยมสันโดษ และยินดีเจริญสมณธรรมอยู่ในเสนาสนะอันสงบ สงัดตามป่าเขา ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยได้บรรลุผลตามสมควรพร้อมทั้งเป็นผู้คงแก่เรียนในพุทธศาสตร์วิทยาาคมชั้นสูง รอบรู้ตำรับพิชัยสงคราม และศาสตร์อื่นๆอีกนานาประการ ชอบออกปฏิบัติธุดงค์วัตรเป็นนิจมิได้ขาด

เหรียญท่านมีประสบการณ์มากมายทั้ง มหาอำนาจ เมตตามหานิยม แคล้วคลาด อยู่ยงคงกระพัน เป็นเหรียญดังของจังหวัดนนทบุรี

ภาพที่ 4.22 รูปหล่อหลวงปู่เผือก ประดิษฐาน ณ วิหารในวัดศาลีไซ

คาถาบูชาหลวงปู่เผือก

(ตั้งนะโม 3 จบ) ว่า

วันทิตะวา สิริสะหา พุทัง เตชะยัง ธิมมัง เตชะยัง สังฆัง เตชะยัง ปะวะรัง ครูบาที่ยัง อะหัง
ปูเชมิ

สืบนีวลูก ประนมยกขึ้นเหนือเกล้าเกศา ขออาราธนาคุณครูบาอาจารย์ทั้งสิบทิศ
คุณพระอาจารย์ระตะถาคะโต โสภะมะสะ เขตุมัตตะจิมิตเตโต มะอะอุ สาธุโน ภันเต สังโฆ
ลูกจะขอดวงวิญญาณหลวงปู่เผือก หลวงปู่ศุขวัดปากคลองมะขามเฒ่า หลวงปู่จำปา นารโท
ปู่เปี่ยม องค์หลวงพ่อสาธุหลวงพ่อสมภพ เตชปุญโญ พ่อครูฤาษีนารอด พ่อครูฤาษี

นารายณ์

พ่อครูฤาษีตาไฟ พ่อครูฤาษีดาวัว พ่อครูฤาษีกลัฏโกฏ พ่อครูฤาษีแสงอาทิตย์ พ่อครูฤาษีสี

สัมฤทธิ์

พ่อครูฤาษียอดมหามนต์ สถิตย์อยู่สารทศโคต ขอจงมาประสิทธิลูก ด้วยนะโมพุทธานะ
มะอะอุ นะจมาอยู่ป่าซ้าย โมงจมาอยู่ป่าขวา พุทงมาอยู่ภูเขา ธาจมาอยู่หุบซ้าย
ยะจมาอยู่ในหัวใจของลูก ด้วยคุณพระพุทธรูปคุณนั่งเป็นที่พึ่ง
คุณพระสังฆคุณนั่งเป็นที่พึ่งแก่ฝูงชนทั้งหลาย มะจมาอยู่ในจักขุซ้าย อะจมาอยู่ในจักขุขวา
อุงจมาอยู่ทั่วสารพางค์กายาแห่งตัวลูก ด้วยครูเป็น ครูตาย ครูใหม่ ครูเก่า ครูพักลักจำ
ขอจงมาปกเกล้าปกกระหม่อม สิ่งที่อยู่ในจักขุทวาร โสตทวาร ฆานทวาร ชิวหาทวาร
กายทวาร มโนทวาร แห่งตัวลูก ด้วย ณ กาลบัดเดี๋ยวนี้เกิด

7. หลวงพ่อจำปาและหลวงพ่อบุญ

หลวงพ่อบุญ หรือ พระครูนนทสีลาภรณ์ ท่านเป็นศิษย์ของหลวงพ่อจำปาเป็นเกจิอาจารย์ตั้ง
แห่งภาคกลาง ราวช่วงปี พ.ศ.2485-2504 ที่มีพุทธาคมเข้มขลัง โดยเฉพาะตะกรุดที่เขียนยันต์โสฬส
ตามแบบฉบับของ หลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูง ซึ่งท่านเป็นลูกศิษย์หลวงปู่เอี่ยมนั่นเอง

นอกจากนี้เป็นศิษย์พุทธาคมสายตรง ของหลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า ซึ่งในจังหวัด
นนทบุรีมี หลวงพ่อจำปา กับหลวงพ่อบุญ วัดบางพัง ที่ไปร่ำเรียนวิชาจากหลวงปู่ศุข ส่วนวิชาสักยันต์
หลวงพ่อจำปา น่าจะได้จากหลวงปู่ศุข เพราะสมัยหลวงปู่ศุขมีชีวิตอยู่ท่านก็เป็นพระอาจารย์สัก
เหมือนกัน โดยลูกศิษย์ฆราวาสอีกคนที่มี ชื่อเลื่องลือก็คือ อาจารย์รื่น นิลแนบแก้ว ที่ได้รับการกล่าว
ขานเป็นสายหนังเหนียวทางแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม

หลวงพ่อจำปา ท่านมีวิชาสักยันต์ที่ขลังมาก ๆ ภายสักยันต์ของท่านนั้นมีความขลังด้าน คง
กระพันและ เมตตามหานิยม ลูกศิษย์ของหลวงพ่อจำปามีตั้งแต่นายทหาร นายตำรวจ พ่อค้า
ประชาชนทั่วไป ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงปกครอง

บ้านเมืองเกิดความระส่ำระสาย อีกทั้งมีสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้คนอดอยาก โจรผู้ร้ายชุกชุม ปรากฏว่ามีผู้คนต่างพากันมา ขอเครื่องรางของขลัง บางคนเดินทางมาไกลเพื่อมาขอเป็นลูกศิษย์ และขอให้หลวงพ่อสักยันต์ให้โดยเฉพาะเหล่ามือปราบ ทั้งหลายที่กวาดล้างโจรภาคกลาง ก่อนจะออกพื้นที่เอาตะกรุดโท เขียนด้วยยันต์โสฬส ใส่มีดยกขึ้นพนมเหนือหัวระลึกถึงหลวงพ่ोजำปา แล้วออกไปทำงานปะทะกับโจรแลกระสุนใส่กัน ต่างฝ่ายต่างล้มคว่ำกันไปคนละทาง แต่มือปราบแค่เจ็บเป็นจำ ๆ เสื้อผ้าเป็นรอยไหม้ลุกขึ้นมาได้ แต่โจรร้ายคว่ำแล้วคว่ำเลย ไม่มีลูกบางคนถึงกับเสียชีวิต แม้แต่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยังเดินทางมาราบบนมัสการหลวงพ่อดังวัดสาละโว้ เพราะได้ยื่นข้อเสนอเสียงเกียรติคุณของท่านมานาน

คนเรานั้นหลวงพ่อกเคยกล่าวไว้ จิตบริสุทธิ์ เมื่อมีศีลบริสุทธิ์สะอาดแล้ว ก็เหมือนกับน้ำนิ่งไม่มีคลื่นระลอก ไม่วอกแวกหวั่นไหว วิธีทำจิตให้บริสุทธิ์ พระพุทธองค์ได้ทรงสั่งสอนไว้แล้ว คือ การทำกรรมฐาน 40 วิธี หรือที่เรียกว่า ปฏิบัติสมณะภาวนานั่นเอง เป็นอุบายชำระล้างให้จิตใจบริสุทธิ์ผู้ที่จะทำให้ของขลังและได้ผล ต้องได้เรียนฝึกปฏิบัติสมณะภาวนาแล้วอย่างดี เมื่อจิตบริสุทธิ์แล้ว ก็มีพลังกำลัง มีอำนาจจิตมาก เพราะสามารถรวบรวม กระแสจิตมารวมไว้ในที่แห่งเดียว และจะมีพลังมาก อย่าวางแต่จะปลุกเสกพระเครื่องหรือเครื่องรางของขลังเลย แม้แต่เมื่อกวาดเม็ดยุบายก็เกิดมีพลังงานศักดิ์สิทธิ์ขึ้นได้

วัดอุ้มงคล ของวัดสาละโว้นั้นได้รับความนิยมมากสำนักหนึ่ง โดยเฉพาะวัดอุ้มงคลของพระครูธรรมโกศล หรือ หลวงปู่เผือก สูดยอดปรมาจารย์อายุยืนถึง 106 ปี ที่ดำเนินการ จัดสร้างโดย หลวงพ่อสมภพ เดชบุญโญ ที่ถูกหลวงปู่เผือกในสภาวะวิญญานประทับร่างทรงหลวงปู่เผือกปลุกเสก (เหมือนพระอาจารย์ทิมกับหลวงปู่ทวด วัดช้างให้)

สำหรับหลวงพ่ोजำปา ท่านสร้างวัดอุ้มงคลไว้ไม่ค่อยเยอะ จะมีจำพวกตะกรุด ผ้ายันต์ มีปลุกเสกเหรียญรูป เหมือนท่านอยู่รุ่นหนึ่ง เมื่อครั้งที่ท่านย้ายไปอยู่วัดเจ้าอาาม เขตบางขุนนนท์ กรุงเทพมหานคร เพราะถูกทางการสั่งห้ามสักยันต์ เหรียญรุ่นนี้เท่าที่ทราบสร้าง ประมาณ ปี พ.ศ. 2492-2493 เพื่อแจกลูกศิษย์ในงานไหว้ครู ซึ่งนับว่าเป็นรุ่นแรก มีเนื้อทอง ทองแดง กะไหล่ทอง กะไหล่เงิน และเนื้อเงิน

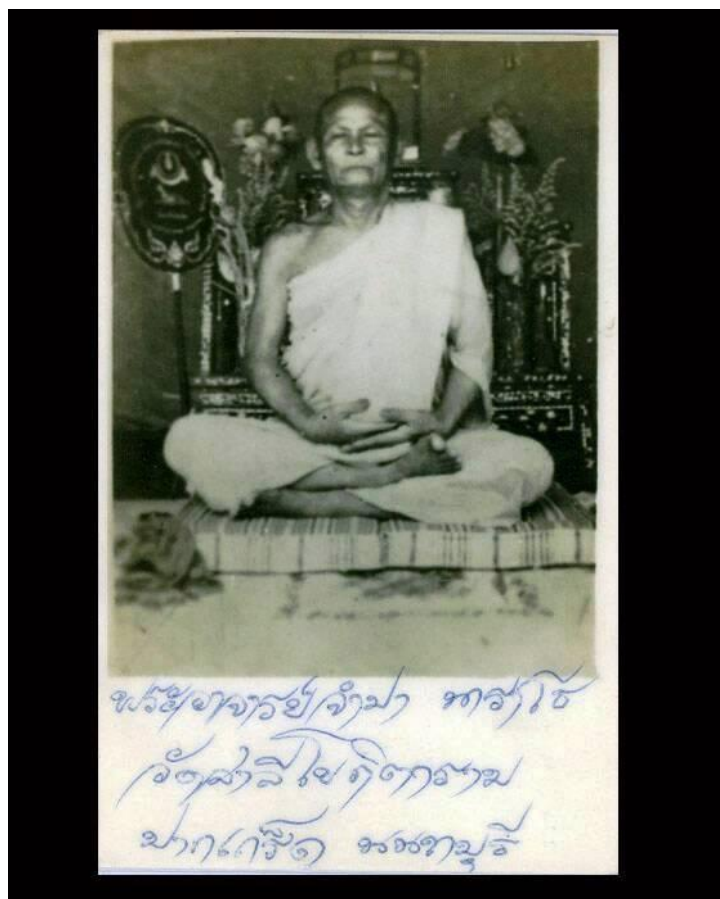
หลวงพ่ोजำปาได้สืบทอด วิชาสายวัดปากคลองมะขามเฒ่า โดยได้เปิดการสักยันต์ขึ้นที่วัดสาละโว้ ด้วยวิชาอาคมที่ขลัง และเห็นผลประจักษ์ ทำให้วัยรุ่นในสมัยนั้นแห่มาเป็นลูกศิษย์ เพื่อรับการสักยันต์จากท่านเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งทางการได้ฟังเสียงว่าคนที่มีรอยสักมักเป็นคนที่ชอบเกเรและไม่ใช้คนดี จึงได้เข้าปราบปรามและเข้มงวดกับพระภิกษุสงฆ์ที่เป็นอาจารย์สัก หลวงพ่ोजำปาจึงได้ลงเรือ และหลบเข้าไปจำพรรษาอยู่ในทุ่งในสวน และเลิกสักในเวลาต่อมา

เรื่องราวของ หลวงพ่ोजำปา นั้นมีข้อมูลหลากหลายประเด็น อาจมีการนำเสนอไม่ครบถ้วน เพราะรวบรวมจากบันทึกของผู้รู้หลายท่าน ซึ่งสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ได้ในเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่

เกี่ยวกับการสักยันต์ แต่ที่แน่ ๆ วัดถมมงคล ของสายสาลิโฆ โขวได้ไม่อายุใคร วางใจได้เรื่อง “เหนียว” แต่ห้ามลองของ ผู้ที่มีเครื่องรางของขลัง หรือสักยันต์ของหลวงพ่ोजำปาซึ่งมีความขลังด้านคงกระพัน และเมตตา ถ้าไม่ไปทำผิดศีลธรรมหรือชะตาถึงขาด ทุกคนล้วนปลอดภัยกันเป็นส่วนใหญ่

หลวงพ่ोजำปาละสังขารลงในปี พ.ศ.2504 บรรดาศิษยานุศิษย์และชาวบ้านพากันเสียใจ ที่ขาดเสาหลักของชุมชนไป ทางวัดจัดงานให้หลวงพ่อและพิธีการต่าง ๆ อย่างเต็มกำลัง จวบจนถึงปี พ.ศ.2507 หลวงพ่อจง วัดหน้าต่างนอก จึงทำพิธีฌาปนกิจสรีระหลวงพ่ोजำปาเนื่องด้วยสังขารหลวงพ่ोजำปาแข็งดั่งหินเผาไม่ไหม้

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าเฒ่าในวัด เมื่อร่างของหลวงพ่อ เหลือแต่อังคารและเถ้าธุลี ปรากฏว่า คลื่นศรัทธามหาชนต่าง เข้ายื้อแย่งขุดมุนจนเป็นเหตุให้เมรุที่สร้างขึ้นในการนี้ถึงกับพังลง และว่ากันว่า ในบทอัญเชิญครู ของผู้ที่สักยันต์สายสาลิโฆ ก็จะต้องเอ่ยชื่อท่านอยู่ในบทสวดเช่นกัน สำหรับหลวงพ่อ อุ่นศิษย์รูปสุดท้ายของหลวงพ่ोजำปา (พระอาจารย์กิตติภัทร จารุโก, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.23 หลวงพ่ोजำ วัดสาลิโฆ

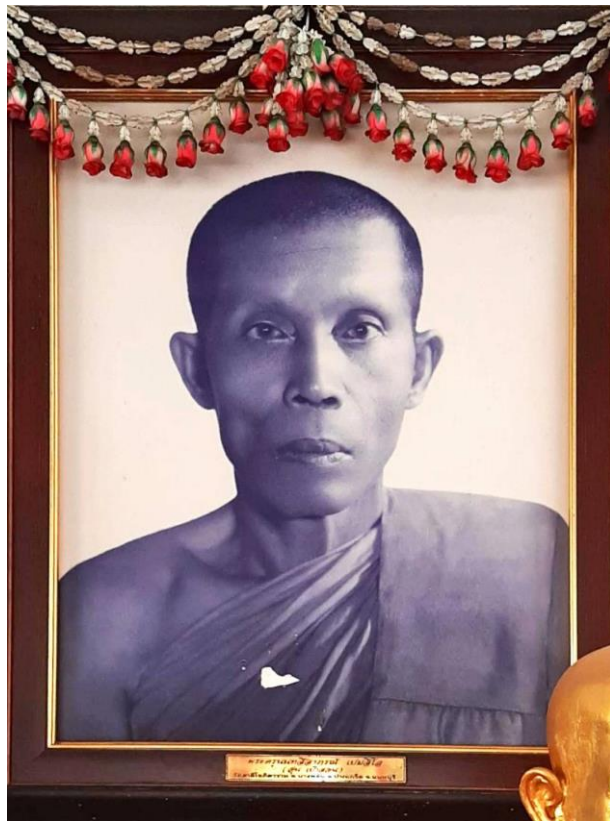

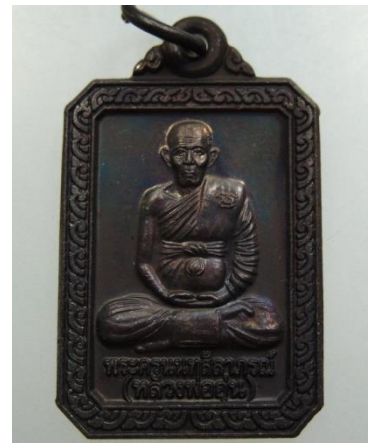
ภาพที่ 4.24 รูปหล่อหลวงพ่ोजำปา ภายในวิหารวัดศาลีไซ

ภาพที่ 4.25 เหรียญหลวงพ่ोजำปาสร้าง ประมาณ ปี พ.ศ.2492-2493 เพื่อแจกลูกศิษย์ในงานไหว้ครูนับว่าเป็นรุ่นแรก

ภาพที่ 4.26 หลวงพ่ออุ่น วัดสาละโว้

ภาพที่ 4.27 เหรียญหลวงพ่อก่อสร้างในวาระโอกาสต่าง ๆ

8. หลวงพ่อสมภพ วัดสาละ

8.1 อัตชีวประวัติ

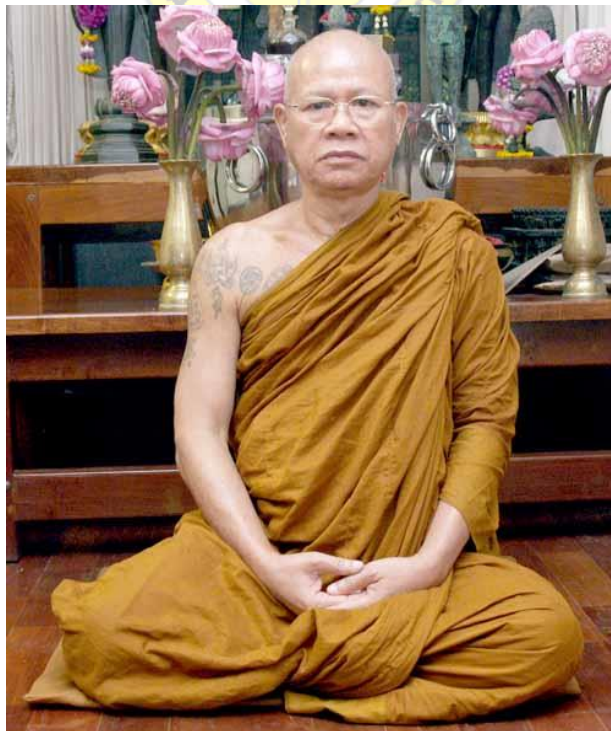
หลวงพ่สมภพ เตชปุณฺโญ มีความเคารพศรัทธาในหลวงปู่เฝือกมาก จึงได้สร้างเหรียญรุ่นแรกขึ้น เมื่อปี 2510 นับเป็นเหรียญที่สร้างชื่อเสียงให้กับหลวงพ่สมภพมาก ทำให้มีลูกศิษย์เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ ต่อมาหลวงพ่ได้สร้าง “พุทธอุทยานธรรมโกศล” ขึ้น ตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ขณะนี้ หลวงพ่สมภพ ได้ละสังขารมรณภาพ เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2551 ด้วยโรคไตวายเฉียบพลัน สิริรวมอายุ 69 ปี

ครูบาอาจารย์ของหลวงพ่สมภพมีหลายองค์ องค์ที่เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาอาคมให้หลวงพ่ คือ ปฐมสมภารวัดสาละโว้ นามว่า หลวงปู่เฝือก ธรรมโกศล ท่านเป็นพระในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีความเชี่ยวชาญด้านกรรมฐานตลอดจนมีวิชาอาคมแก่กล้า โดยท่านได้ศึกษามาจากสำนักวัดป่าแก้ว

รูปต่อมาคือ หลวงพ่จำปา นารโท อดีตเจ้าอาวาสวัดสาละโว้ หลวงพ่จำปาท่านเป็นศิษย์ของหลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า จังหวัดชัยนาท หลวงปู่ศุข ท่านเป็นพระในยุครัตนโกสินทร์ ในสมัยท่านยังมีชีวิตสำนักวัดปากคลองมะขามเฒ่า เป็นแหล่งฝึกวิทยุทธชั้นดีของเมืองไทยทีเดียว

ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่หลวงพ่สมภพ เตชปุณฺโญ ท่านจะเชี่ยวชาญอักขระและคาถาอาคม จากทั้งสายวัดป่าแก้วและวัดปากคลองมะขามเฒ่า ซึ่งหลวงพ่สมภพมักจะเล่าให้ฟังเสมอ ๆ ว่าท่านเป็นพระที่โชคดีจริง ๆ ที่ได้เกิดมาเป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่เฝือกและหลวงพ่จำปา

ภาพที่ 4.28 หลวงพ่สมภพ เตชปุณฺโญ

8.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่น

วัดถุมงคลหลวงพ่อสมภพ วัดสาสิโย ที่สร้างไว้ที่วัดสาสิโย และพุทธอุทยานธรรมโกศลในวาระต่าง ๆ ถูกรวบรวมเพื่อเป็นแนวทางในการเก็บสะสม และหามาบูชาได้ถุกรุ่นถุกที่ ทั้งนี้ได้รวบรวมวัดถุมงคลประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพระเครื่อง เครื่องราง ตะกรุดรวม ถึงผ้ายันต์ และรูปภาพของพระอาจารย์สมภพ

ภาพที่ 4.29 เหรียญหลวงปู่เฝือกุ่นแรก (พ.ศ.2510) ออกวัดสาสิโย

ภาพที่ 4.30 วัตถุมงคลที่สร้างโดยหลวงพ่สมภาพ เตชปุญโญ

8.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรม

มาคำกล่าวหลวงพ่อสุมภพ เตชปุณฺโญ ที่กล่าวไว้ว่า”ฉันให้ของที่ติดกับพวกเธอ ขอให้พวกเธอได้นำภาชนะชั้นดีมารองรับไว้ ภาชนะที่ว่านั้นคือ ศีล...”

หลวงพ่อสุมภพ เตชปุณฺโญ หรือหลวงพ่อสาลีโช แห่งพุทธอุทยานธรรมโกศล (ปัจจุบันจังหวัดปทุมธานี ท่านเป็นพระคณาจารย์องค์หนึ่งของเมืองไทย ที่มีคนเคารพกราบไหว้และนับถือในเรื่องของวิชาอาคมอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีศตินิยมในแนวทางนี้

8.4 การสงเคราะห์ชุมชน

ในสมัยที่หลวงพ่อสุมภพท่านยังมีชีวิตอยู่ มักจะมีผู้ที่เคารพศรัทธาในตัวท่านเดินทางไปกราบนมัสการท่านเพื่อความเป็นสิริมงคลอยู่เสมอ ๆ แต่เนื่องจากหลวงพ่ของท่านมีสุขภาพไม่แข็งแรง อุปนิสัยไม่ชอบให้ใครรบกวนและชอบที่จะอยู่อย่างสงบ ๆ ในสมณเพศ

8.5 สรุปอัตลักษณ์

หลายคนจึงอาจผิดหวังในยามที่ไปแล้วไม่ได้กราบนมัสการท่านหรือไปแล้วเจอท่านแต่ ไม่ได้รับวัตถุมงคลจากมือของท่าน เรื่องนี้ที่มาที่ไปและความหมาย นั่นคือหลวงพ่ได้เคยกล่าวไว้ว่า “การที่ท่านจะให้ของขลังแก่ใครหรือจะทำอะไรให้ใคร ท่านจะต้องดูความเหมาะสมหรือดูฤกษ์ยามในการให้ที่ดี...” ลักษณะอุปนิสัยนี้มีอยู่ในตัวท่านจนถึงวันที่ท่านมรณภาพ (พระอาจารย์กิตติภัทร จารุโภ, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.31 วัตถุมงคลหลวงพ่อสุมภพ แห่งพุทธอุทยานธรรมโกศล

9. หลวงปู่กุหลาบ วัดใหญ่สว่างอารมณ์

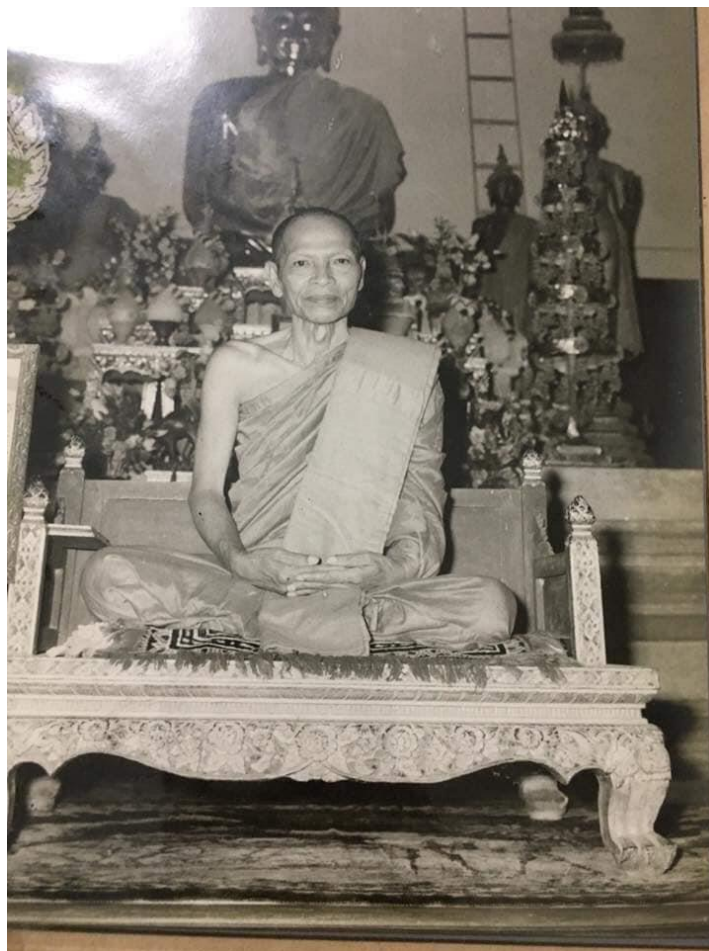
9.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่กุหลาบ หรือ พระนันทวิริยาจารย์ ท่านถือกำเนิด ณ จังหวัดนนทบุรีราวปี พ.ศ.2443 ต่อมาเมื่ออายุครบ 11 ปี จึงบรรพชาเป็นสามเณร และย้ายไปพำนักอยู่วัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร ได้ศึกษาร่ำเรียนอยู่กับ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (นวม)

เมื่ออายุครบ 21 ปี จึงเดินทางกลับมาอุปสมบทที่จังหวัดนนทบุรี โดยมี หลวงปู่ช่วง วัดบางแพรกใต้ เป็นพระอุปัชฌาย์ จากนั้นจึงกลับไปพำนักอยู่วัดอนงค์ตามเดิม

หลวงปู่กุหลาบ ท่านรับนิมนต์มาเป็นเจ้าอาวาสวัดใหญ่สว่างอารมณ์ ในปี พ.ศ.2472 ซึ่งในขณะนั้น วัดใหญ่สว่างอารมณ์นับเป็นวัดเล็ก ๆ ในต่างจังหวัดที่รอกการพัฒนา หลวงปู่กุหลาบตัดสินใจละทิ้งยศฐาบรรดาศักดิ์จากกรุงเทพมหานคร

หลวงปู่กุหลาบ วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ได้มรณภาพอย่างสงบ ในวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519

ภาพที่ 4.32 หลวงปู่กุหลาบ

9.2 วัดมุงคลที่ตดเตน

ในการสร้างพระเครื่องนั้น ท่านสร้างไว้มากมายหลายรุ่นที่เห็นบ่อย ๆ จะเป็นพระลอยเหรียญต่าง ๆ และพระปรกใบมะขาม ซึ่งมักจะลงเหล็กจารเล็ก ๆ ไว้ด้านหลังขององค์พระ ซึ่งรอยจารที่ปรากฏนั้นมีขนาดเล็กมาก (พระปรกใบมะขามท่านบรรจุอักขระจารไว้ถึง 4 ตัวอักษร) และขณะที่ท่านจารอักขระนั้น มีผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์เล่าให้ฟังว่าท่านมิได้มองเหรียญแต่อย่างใด ท่านจะปรกหลับตาเฉย ๆ เหล็กจารก็อยู่หนึ่ง ๆ แต่เกิดเป็นรอยจารที่มีเส้นที่คมแน่น ไม่สั่นคลอน แสดงให้เห็นกลืนที่ไม่ธรรมดาจนครึบ วัดมุงคลของท่านมีทั้งหมดเพียง 15 รุ่น แต่ละรุ่นหายากบ้าง ง่ายบ้างแล้วแต่ความนิยมและประสบการณ์มีตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักหมื่น แต่ดีและพุทธคุณครบเครื่องทุกรุ่น

ภาพที่ 4.33 วัดมุงคล หลวงปู่กุหลาบ วัดใหญ่สว่างอารมณ์

9.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

ในสมัยที่หลวงปู่กุหลาบ ยังพำนักอยู่วัดอนงคารามนั้น ทุกครั้งที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (นวม) ท่านติดภารกิจและเมื่อมีใครเจ็บไข้หรือเดือดร้อนสิ่งใดมา ท่านก็แก้ไขรักษาไปให้แทนทุกครั้ง ในบางโอกาสสมเด็จพระพุฒาจารย์ (นวม) ยังใช้ให้หลวงปู่กุหลาบ ไปนั่งร่วมพิธีแทนกับเถรอาจารย์รูปอื่น ๆ เพื่อร่วมพิธีปลุกเสกพระเครื่องอีกด้วย หลวงปู่กุหลาบนั่งเรียงลำดับถัดจากหลวงปู่กลิ่น วัดสพานสูงเพียงไม่กี่รูปเท่านั้น อีกทั้งในช่วงที่ท่านอยู่วัดอนงคาราม ท่านมักได้รับนิมนต์ให้ไปแสดงพระธรรมเทศนาในพระราชวังอยู่เป็นประจำ

9.4 การสงเคราะห์ชุมชน

ท่านได้พัฒนาวัดใหญ่สว่างอารมณ์ จนได้รับความเจริญดังที่ปรากฏ โดยมีพระเถระชั้นผู้ใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร ตลอดถึงพระเกจิอาจารย์ชื่อดังในยุคนั้น แวะมาเยี่ยมเยือนเป็นประจำสม่ำเสมอ อาทิเช่น สมเด็จพระสังฆราช และหลวงปู่โต๊ะ วัดประดู่ฉิมพลี เป็นต้น

9.5 สรุปอัตลักษณ์

กล่าวกันว่า หลวงปู่กุหลาบเป็นประธานการปลุกเสกพระเครื่องพิธีใหญ่ ๆ ในจังหวัดนนทบุรี ในยุคปี พ.ศ.2500 เกือบทั้งสิ้น อาทิ เช่นการสร้างเหรียญทุกรุ่นของหลวงพ่อทองสุข วัดสพานสูงทุกบล็อก ท่านมีกสิณที่แรงมาก วัดถมุงคลของท่านดีและมีพุทธคุณครบทุกประการ (พระนันทวิริยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดใหญ่สว่างอารมณ์, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.34 รูปหล่อหลวงปู่กุหลาบประดิษฐาน ณ มณฑปในวัดวัดใหญ่สว่างอารมณ์

10. หลวงพ่ออ่าง หรือ พระนันทวิริยาภรณ์ วัดใหญ่สว่างอารมณ์

10.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อบ้าง สิริจันโท เป็นพระเกจิอาจารย์ที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ถือกำเนิดในสกุล นุ่มโพธิ์ เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2494 ตรงกับแรม 7 ค่ำเดือน 8 ปีเถาะ ที่บ้านบางพลับ อำเภอเกร็ด จังหวัดนนทบุรี บิดามารดาของท่านเป็นชาวนาน คือ นายจวน และนางบุญช่วย นุ่มโพธิ์

ชีวิตในวัยเยาว์ ท่านจบการศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนวัดใหญ่สว่างอารมณ์ ท่านมีความขยันหมั่นเพียร ช่วยบิดามารดาทำสวนและเก็บผลผลิตขายเรือขายตามประสาชาวบ้านช่วงที่เสร็จจากงานสวนแล้วก็จะไปเล่นที่วัดใหญ่สว่างอารมณ์เหมือนเด็กคนอื่น ๆ บางครั้งก็จะไปอยู่รับใช้หลวงพ่อกุหลาบ ซึ่งหลวงพ่อกุหลาบท่านก็เห็นว่าอาจารย์อ่างสนใจในศาสตร์นี้แถมยังเป็นเด็กฉลาด น่าจะสอนได้ไม่ยาก จึงเริ่มสอนอ่านขอมก่อนแต่ก็ยังไม่ได้อะไรมาก จนกระทั่งอาจารย์อ่างเริ่มเอาจริง เอาจังกับสิ่งที่หลวงพ่อกุหลาบสอนให้ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาประพุดิตน อยู่ในศีลธรรมอันดีมาโดยตลอดจึงมีความคิดที่จะอุปสมบท

หลวงพ่อบ้างบรรพชาเป็นสามเณร เมื่อปี พ.ศ.2512 ขณะอายุ 18 ปี แล้วอยู่รับใช้หลวงพ่อกุหลาบเรื่อยมา ต่อมาได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2515 ที่วัดใหญ่สว่างอารมณ์เช่นกัน มี พระนันทวิริยาจารย์ (หลวงพ่อกุหลาบ) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูนนทเลขาจารย์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และ พระครูนนทสารวิสิทธิ์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ท่านได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมตลอดจนอ่านเขียนอักษรเลขยันต์จนสามารถอ่านออกเขียนได้ในพรรษาแรก

หลวงพ่อบ้างจบนักธรรมชั้นเอก พ.ศ.2452 และสอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค

หลวงพ่อบ้าง ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดใหญ่สว่างอารมณ์ เมื่อปี พ.ศ.2529 ได้รับเลื่อนสมณศักดิ์ ที่พระครูสิริจันโทภาส

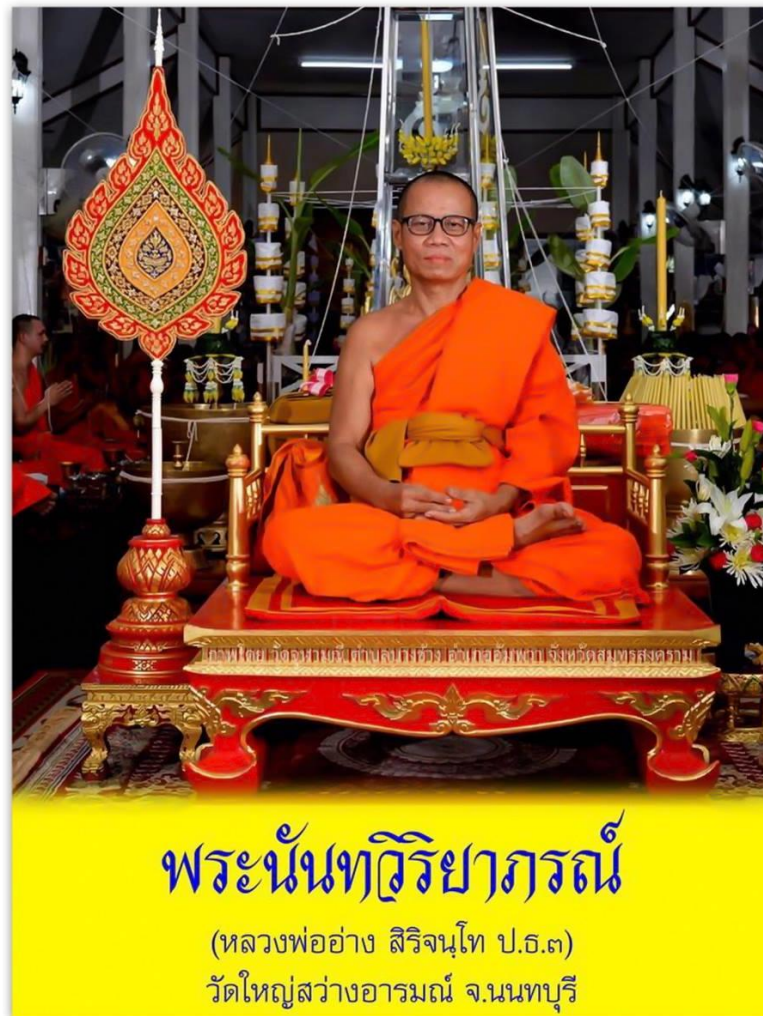
ในปี พ.ศ.2535 เป็นอุปัชฌาย์ ปี พ.ศ.2539 ได้รับเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูชั้นเอก ในทินนามเดิม เมื่อปี พ.ศ.2544

ต่อจากนั้น ได้รับแต่งตั้งตำแหน่งเจ้าคณะตำบล เมื่อปี พ.ศ.2547 ได้รับเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูชั้นพิเศษ ในทินนามเดิม ปี พ.ศ.2552

ลำดับต่อมา ได้รับเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ พระนันทวิริยาภรณ์ ในปีพ.ศ.2556

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดใหญ่สว่างอารมณ์ และเจ้าคณะตำบลอ้อมเกร็ด

ภาพที่ 4.35 หลวงพ่อบ้าง หรือ พระนันทวิริยาภรณ์

10.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่น

หลวงพ่อบ้าง เริ่มสร้างวัดถุมงคลที่เป็นเครื่องรางเป็นส่วนใหญ่ เช่น ตะกรุดโสฬสเป่าเล่น ตะกรุดลูกสะกด หนุมาน วัดถุมงคลที่หลวงพ่อบ้างสร้างและเสกแล้วแต่มีประสบการณ์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะเครื่องรางที่เป็นหนุมานหลวงพ่อบ้างท่านศึกษามาจากหลวงพ่อกุหลาบศิษย์เอกหลวงพ่อบุณ วัดเกาะศาลากุล การสร้างหนุมานในครั้งแรกหลวงพ่อบ้างสร้างเมื่อปี พ.ศ.2527 เป็นการสร้างเพื่อแจกให้กับพระภิกษุที่มาจำพรรษาในปีนั้นจำนวนประมาณ 27 ตัว สร้างจากงาช้างแกะชนิดเดียว เป็นหนุมานหน้ากระบี่คอบัวใหญ่หรือเล็กไม่เท่ากันงานแกะชาวบ้านดูไม่ค่อยสวย

จากประสบการณ์ที่เล่าขานกันปากต่อปากทำให้หนุมานวัดใหญ่สว่างอารมณ์ เป็นที่ต้องการของบรรดาลูกศิษย์ หลวงพ่อบ้างท่านเลยสร้างอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ.2535 เป็นหนุมานที่แกะจากไม้รักพุดซ้อนและที่แกะจากงาช้างเป็นฝีมือช่างแกะในอำเภอยุทธศาสตร์ จังหวัดนครสวรรค์ จาก

งานช่างฝีมือที่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองทำให้หนุมานวัดใหญ่สว่างอารมณ์ออกมาไม่เหมือนใคร ทำเรียนแบบได้อย่างมาก จำนวนการสร้างไม่มากนักประมาณ 200 ตัวแกะจากงาช้างและไม่รากพุทซ้อน ซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นตำนานเนื่องจากช่างที่แกะได้เสียชีวิตแล้ว หนุมานที่ทำในคราวนั้นเป็นหน้ากระบี่ทรงเครื่องแบบคอบัวจะหายากและแบบสร้อยสังวาลย์กั้นจรรย์ลายมือหลวงพ่อย่างทุกตัวปัจจุบันบูชากันในราคา 5 หลักทีเดียว พุทธคุณของหนุมานหลวงพ่อย่างล่ำลือกันว่า เด่นในด้านคงกระพันชาตรี แคล้วคลาด โขคลาก เพราะศึกษาและสร้างตามตำราของหลวงพ่อสู่น วัดศาลากุล

ใต้ฐานบรรจุมวลสารมหามงคล ได้แก่

- ผงหลวงพ่อสู่น
- ผงวัดอนง
- ผงหลวงพ่อสุนิต
- ผงหลวงพ่อกุหลาบ
- ผงลบบโราณ
- ผงหลวงปู่คำบุญ
- ทรายเสก
- ผงหลวงปู่เก่ง
- ผงอิทธิเจ
- ผงปถมัง
- ผงเมตตามหานิยมและว่าน 108 ชนิด

ภาพที่ 4.36 หนุมานหลวงพ่อย่างท่านศึกษามาจากหลวงพ่อสู่น ครั้งแรกสร้างเมื่อปี พ.ศ.2527

สุดท้ายจดตำนาน
เสียมท่าอานาค รุ่น ๒

สุดท้ายโดย พระนันทวิริยาภรณ์   ท่อทองพ้ออ่าง วัดอินทโธ

ด้านหน้า   ด้านซ้าย   ด้านหลัง   ด้านขวา

"เปิดจำหน่ายวัดถุ่มงคล ณ วัดใหญ่สว่างอารมณ์"
"วันที่ 20 พฤศจิกายน 2564"

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ราคา
1	เสียมท่าอานาค ท่อทองพ้ออ่าง สีฉดสี	1,500	2,000

"ปลุกเสก ณ พระอุโบสถ วัดใหญ่สว่างอารมณ์"

ทางเวฬุวรรณ
วัดอินทโธ

พระนันทวิริยาภรณ์ (หลวงพ่ออ่าง สิริคุณโพ) วัดใหญ่สว่างอารมณ์ อ.ปรางค์กู่ จ.บึงกาฬ

ภาพที่ 4.36 ตัวอย่างวัดถุ่มงคลหลวงพ้ออ่าง

10.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

หลวงพ่อบ้างท่านศึกษาอักษรเลขยันต์กับหลวงพ่อกุหลาบตั้งแต่ยังไม่ได้เป็นพระภิกษุ ภายหลังจากที่ท่านอุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้ว หลวงพ่อกุหลาบท่านเมตตาพระอาจารย์อย่างเป็นอย่างดี มากสอนทุกอย่างประสิทธิประสาทวิชาที่มีอยู่ให้พระอาจารย์อย่างแทบหมดสิ้นรวมทั้งมอบตำรา สำคัญๆ ให้อาจารย์อย่างเก็บรักษาสืบต่อไป ตำราที่หลวงพ่อกุหลาบมอบให้กับพระอาจารย์อย่าง ก็จะมี ตำราการทำผงพุทธคุณ ตะกรุด และยันต์ต่าง ๆ ของหลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูง ซึ่งหลวงพ่อกุหลาบ ได้รับมอบมาจากหลวงปู่กลิ่น วัดสะพานสูง เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2489 ถัดมาอีกปีหลวงปู่กลิ่น ท่านก็ละสังขาร และตำราอีกเล่มที่มีความสำคัญมากคือตำราปลุกเสกหนุมานของหลวงพ่อบุญ วัด เกาะศาลากุน ที่หลวงพ่อกุหลาบได้ไปร่ำเรียนมา และตำราอื่น ๆ อีกเช่น ตำราหลวงพ่อด่วน วัดระ หหาร ตำราหลวงพ่อช่วง วัดบางแพรกใต้ เป็นต้น คงจะมองเห็นภาพกันบ้างแล้วว่าหลวงพ่อกุหลาบ ท่านก็เป็นศิษย์ที่มีครูต้องค้ำหนึ่งหลวงพ่อกุหลาบท่านเป็นศิษย์สมเด็จพระพุฒาจารย์ (นวม) วัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร พระปรกใบมะขามวัดอนงคาราม ที่เราเห็นมีจารลายมีอนันต์เป็นรอยจารของ หลวงพ่อกุหลาบ

พระอาจารย์อย่างท่านได้ออกเดินทางไปอยู่กับอาจารย์กราน วัดห้วยใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้วย ความหวังที่ว่า จะเดินทางไปศึกษาพุทธาคมกับเกจิภาคตะวันออก เช่นหลวงปู่ทิม วัดละหารไร่ จนได้เจอกับหลวงปู่ทิม อิสสระโก ท่านอาจารย์อย่างเรียนวิชาการทำปลัดขริกและเลขยันต์อยู่สามวันเต็มมิได้เป็น การเรียนทั้งหมดเพียงแค่เป็นการไปศึกษาเพิ่มเติมตามคำชี้แนะของอาจารย์รอด ดาบยาว อาจารย์ ฆราวาสผู้เป็นศิษย์เอกหลวงพ่อบุญวัดศาลากุน

จากนั้นก็ไปกราบท่านพ่อคงแห่งวัดวังสรรพรสเรียนเลขยันต์อยู่สามถึงสี่วัน จึงลากลับวัดใหญ่ สว่างอารมณ์เนื่องจากเห็นว่ามานานแล้ว อีกทั้งยังได้ไปเรียนกับหลวงปู่เหรียญ วัดบางระโหง อีก 3ปี พระอาจารย์อย่างท่านชอบศึกษาวิชาอาคมหลังจากกลับมาวัด ท่านก็จะเดินทางแบบไปเข้ากลับเย็น กลับ เพื่อไปเรียนกับหลวงพ่อบุญ วัดบ้านแจ้ง จังหวัดอยุธยา และพระอาจารย์อย่างท่านยังเป็นศิษย์ รักของหลวงพ่อบุญพระมหาโพธิ์ วัดคลองมอญ และหลวงพ่อบุญ วัดใหม่บำเพ็ญบุญ จังหวัดชัยนาทอีก ด้วย

จะเห็นได้ว่าพระอาจารย์อย่างท่านศึกษาพุทธาคมอย่างโชคโชน พระอาจารย์อย่างท่านเห็นว่า วิชาต่าง ๆ ที่ได้ร่ำเรียนมาส่วนมากจะคล้าย ๆ กัน ท่านจึงไม่ได้ไปศึกษาต่อที่ไหนอีก

ช่วงบั้นปลายชีวิตของอาจารย์รอด ดาบยาว ท่านได้มอบตำราที่เป็นต้นฉบับ มีดหมอ ไม่เท่า และเหล็กจาร ของหลวงพ่อบุญที่เก็บรักษาไว้ให้กับพระอาจารย์อย่าง วัดใหญ่สว่างอารมณ์ เป็นผู้เก็บ รักษาสืบไป

10.4 การสงเคราะห์ชุมชน

หลวงพ่อด่าง นามนี้เป็นที่รู้จักกันในจังหวัดนนทบุรี ท่านเป็นพระเกจิผู้คงแก่เรียนเป็นผู้มากอาคมและยังเป็นศูนย์รวมตำราสรรพวิชาต่าง ๆ ในสายเกจิจังหวัดนนทบุรีไว้มากที่สุด อีกทั้งยังเป็นพระนักพัฒนาช่วยเหลือสังคมงานบุญบริจาคต่าง ๆ ท่านทำมาโดยตลอดชีวิต

10.5 สรุปอัตลักษณ์

นับว่าหลวงพ่อด่าง หรือพระนันทวิริยาภรณ์ เป็นพระเกจิอาจารย์ในยุคปัจจุบันที่ยังมีชีวิตอยู่ ท่านมีความเมตตาต่อประโยชน์อย่างสูงแก่ชุมชนในจังหวัดนนทบุรี และประชาชนทั่วไป มีประชาชนเคารพรักและศรัทธาท่านจำนวนมาก เพราะท่านไม่ถือตัวและเป็นกันเองกับลูกศิษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน (พระนันทวิริยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดสว่างอารมณ์, 2564: สัมภาษณ์)

11. หลวงพ่อด่าง วัดบางพัง หรือวัดศรีรัตนาราม

11.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อด่าง เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 18 ธันวาคม พ.ศ.2428 ตรงกับขึ้น 12 ค่ำ เดือนอ้าย เป็นบุตรของนายสิน นางขลิบ รัตนบุญสิน บรรพชาเมื่ออายุ 12 ปี และอุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์

หลวงพ่อด่าง เป็นพระเกจิอาจารย์ที่มีความสำคัญในอดีต ด้วยความที่มีอาคมขลัง มีพลังทางจิตแก่กล้ายิ่ง เป็นพระปฏิบัติเชี่ยวชาญทางวิปัสสนากรรมฐานในยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 และเป็นผู้คงแก่เรียนจนทำให้ชื่อเสียงระบือไกล

หลวงพ่อด่าง เป็นพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ศึกษาเล่าเรียนวิชาอาคมขลังมาจากเกจิชื่อดังต่าง ๆ หลายรูปและได้รับการถ่ายทอดสรรพวิชาอย่างหมดไส้หมดพุง ทั้ง หลวงพ่อด่าง วัดบางเหยี่ยว (คลองด่าน) หลวงปู่ไข่ วัดเชิงเลน หลวงปู่ฉาย วัดพนัญเชิง คณาจารย์สาย หลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า หลวงพ่อด่าง วัดบางนมโค หลวงพ่อด่าง วัดหน้าต่างนอก เป็นต้น

หลวงพ่อด่าง มรณภาพ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2500 รวมสิริอายุ 72 ปี 52 พรรษา สันนิษฐานว่าท่าน สมเด็จพระสังฆราช (จวน) วัดมกุฏกษัตริยาราม โปรดฯ ให้เคลื่อนไปพระราชทานเพลิงอย่างสมเกียรติ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2501 ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพมหานคร โดยในงานศพของหลวงพ่อด่าง มีการปัมเหรียญรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดแจกเป็นที่ระลึกด้วย

ภาพที่ 4.37 หลวงพ่อแฉ่ง

11.2 วัดถมุงคลที่โดดเด่น

หลวงพ่อแฉ่ง สीलปญโญ นับเป็นเกจิอาจารย์ชื่อดังผู้ทรงพุทธานุภาพรูปหนึ่งในอดีต ในพิธีพุทธาภิเษกวัดถมุงคลดั่ง ๆ เช่น พิธีที่วัดราชบพิตร พ.ศ.2481 พิธีพุทธภิเษกพระเครื่อง 25 พุทธศตวรรษ ในการพุทธาภิเษกพระกริ่งในเจ้าคุณศรีฯ วัดสุทัศน์ จะต้องนิมนต์พระหลวงพ่อแฉ่งร่วมปลุกเสกทุกครั้ง

วัดถมุงคลหลวงพ่อแฉ่งมีมากมาย ทั้งพระเนื้อผงพิมพ์ทรงสัตว์ต่าง ๆ มีหลายประเภททั้งพิมพ์ใหญ่ พิมพ์กลาง พิมพ์เล็ก พิมพ์สามเหลี่ยม เนื้อผง พระรอด ตะกรุด ผ้ายันต์ธง ทรายเสก พระกริ่ง พระชัยวัฒน์ พระประจำวัน นางกวัก พระพุทธรูป สามเหลี่ยม พระสิวลีชนิดบูชาสำหรับคล้องคอ เนื้อหามีทั้ง ดิน ผงน้ำมัน ผงพุทธคุณ แต่ที่ได้รับความนิยมมาก ๆ คือ ชนิดผงน้ำมัน เพราะเนื้อหาดูง่าย เนื้อจัด หนักนุ่ม ส่องดูแล้วสบายตา แรงจูงใจในการจัดสร้าง เพราะบรรดาศิษย์และผู้ใกล้ชิดที่ศรัทธาร่วมใจกันขอให้หลวงพ่อสร้างอิทธิวัตถุ เพื่อเป็นของที่ระลึกและคุ้มครองป้องกันภัย ประกอบกับในระยะนั้นสงครามมีท่าทีเกิดขึ้น ผู้คนเริ่มเสาะแสวงหาวัตถุมงคลไว้คุ้มกันตัว และเพื่อตอบแทนชาวบ้านที่มาร่วมทำบุญบริจาคทรัพย์สมทบทุนสร้างถาวรวัตถุสิ่งต่าง ๆ ภายในวัด หลวงพ่อแฉ่งได้สร้างวัดถมุงคลในปี พ.ศ.2484 แจกให้ศิษย์และชาวบ้านที่ศรัทธา

สำหรับจำนวนจัดสร้างวัตถุมงคลสร้างขึ้นมีจำนวนเท่าไรไม่มีใครทราบ เพราะมิได้มีการจดบันทึกไว้ เป็นการทยอยสร้างทยอยปลุกเสก พอสร้างได้จำนวนมากพอสมควรแล้วท่านก็จะทำพิธีปลุกเสกสักครั้งหนึ่ง เป็นการปลุกเสกเดี่ยว จากนั้น จึงนำมาแจกเสียดวงหนึ่ง จำนวนพระทั้งหมดสันนิษฐานกันว่าประมาณหนึ่งหมื่นองค์ วัตถุมงคลที่ท่านสร้างนั้น แจกฟรีไม่มีการให้เช่าบูชา

ลักษณะวัตถุมงคลและสีเนื้อพระนั้น พระเนื้อผงที่หลวงพ่อดำสร้างขึ้น เป็นเนื้อประเภทปูนปั้นไม่ได้เผาไฟ ส่วนผสมหลักคือปูนขาวจากเปลือกหอยและน้ำมันตังอิ้ว นอกนั้นก็เป็ผงวิเศษ 5 ประการ คือ ผงอิฐเจ ผงปะดะมั่ง ผงมหาธาต ผงพุทธคุณ และผงตรีนิสิงเห นอกนั้นก็มิเกสรดอกไม้ที่ชื่อเป็นมงคลนาม ทรายเสก และข้าวสุก เป็นต้น กรรมวิธีใช้โคลกตำเนื้อพระและส่วนผสมตลอดจนการกรองผงมีความประณีตบรรจงมาก เนื้อละเอียดเนียนเข้ากันสนิท การผสมน้ำมันตังอิ้วก็พอดี เนื้อพระแลดูนุ่มตาฉ่ำใส สีเหลืองเข้มกว่าสีของเนื้อพระกรุวัดคู่สลอดเล็กน้อย (กรณีไม่บรรจุกรุ) เรียกขานกันว่าเนื้อเทียนชัย เพราะสีของเนื้อพระแลดูคล้ายเทียนขี้ผึ้งสีเหลืองนั่นเอง แต่แลดูฉ่ำใส มีความขี้้งมากกว่าเทียน สามารถแลเห็นส่วนผสมภายในที่ลึกลงไปได้ด้วยแว่นขยาย แยกพิมพ์ทรง พระเนื้อผงที่หลวงพ่อดำสร้างมีก็แบบที่พิมพ์ไม่มีใครตอบได้ ทางวัดก็ไม่เก็บข้อมูลไว้ ส่วนใหญ่ก็รู้เท่าที่ตัวเองมีอยู่ และหนังสือลงข้อมูลกันไว้ หากจะแยกย่อยออกไปจริง ๆ น่าจะมีมากกว่า 30 พิมพ์ แม้ว่าพิมพ์หลัก ๆ จะมีอยู่ประมาณ 10 พิมพ์ แต่ในพิมพ์หลัก ๆ นั้นก็ยังมีแยกย่อยออกไปอีก ยกตัวอย่างเช่น พิมพ์ทรงหนูมานไม่ถือพระขรรค์ ถือพระขรรค์ข้างซ้าย ถือพระขรรค์ข้างขวา มีครอบแก้ว ไม่มีครอบแก้ว เป็นต้น แต่จะหาผู้ที่เก็บรวบรวมได้ครบจริง ๆ เพราะพระของท่าน เนื้อค่อนข้างเปราะ แตกหัก ชำรุดง่าย ผู้ที่มีควรต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ

ภาพที่ 4.38 พระหลวงพ่อดำ วัดบางพังเนื้อผงน้ำมันผสมใบลาน พิมพ์ทรงหนูมา

ภาพที่ 4.39 วัดอุ้มงคลพระหลวงพ่อแง วัดบางพังเนื้อผงน้ำมันผสมใบลาน พิมพ์ทรงหงส์

11.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรม

หลวงพ่อแง ให้ความเคารพนับถือหลวงพ่อปานวัดบางนมโค จังหวัดอยุธยา มากเป็นพิเศษ ในฐานะลูกศิษย์และสหายธรรมรุ่นน้อง จึงได้รับอิทธิพลพระพิมพ์ทรงสัตว์ต่าง ๆ มาจากหลวงพ่อปานด้วย ซึ่งท่านได้นำมาพิมพ์แจกจ่ายประชาชนทั่วไปได้รับความนิยมเช่าบูชากันมาก

11.4 การสงเคราะห์ชุมชน

สมัยหลวงพ่อแงยังมีชีวิตอยู่ วัดบางพังในอดีตคึกคักกว่าวัดอื่น ๆ ในละแวกใกล้เคียง แต่ละวันมีผู้คนมากหน้าหลายตาเดินทางมาจากถิ่นต่าง ๆ มาฝากตัวเป็นศิษย์เพื่อเรียนวิชากับหลวงพ่อแง บางคนก็มาขอวัดอุ้มงคล บางคนก็มารักษาโรค บางคนก็มาปรึกษาขอความช่วยเหลือสารพัดรูปแบบ เพราะทุกคนเชื่อมั่นว่าหลวงพ่อแงท่านช่วยได้

11.5 สรุปอัตลักษณ์

เมื่อผู้ไปขอเรียนคาถาอาคมกับหลวงพ่อแง ท่านจะให้หัตถ์นั่งสมาธิแบบสมณวิปัสณากรรมฐานก่อน เมื่อเห็นว่าพอเป็นไปได้ จึงจะให้รับนิสสัยธรรมข้อหนึ่งที่หลวงพ่อจะอบรมสั่งสอนให้จำขึ้นใจ เข้าใจว่าเป็นคุณธรรมประจำใจหรือธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง จากนั้นจึงจะบอกตัวคาถาและเคล็ดวิชา

ต่าง ๆ ให้ การเรียนวิชาอาคมจากหลวงพ่อแง่ง ท่านสอนศิษย์ทั้งเรียนผูกและเรียนแก้ เพื่อป้องกัน
 แก๊วและช่วยเหลือคนที่มีทุกข์ถูกคุณไสยให้พ้นภัย เรียกว่าครบเครื่องเลยทีเดียว

วัดถุ้มงคลที่หลวงพ่อสร้างและปลุกเสก มีประสบการณ์โจษขานในยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 ทั้ง
 โดดเด่นด้านแคล้วคลาดจากภัยอันตรายต่าง ๆ ด้านเมตตามหานิยมก็ไม่มีรองใคร นอกจากนี้ยังใช้
 เป็นพระหมอแบบพระหลวงพ่อบาน วัดบางนมโค ได้อีกด้วย (พระครูธรรมธรประกิจ กิจจสารโ เจ้า
 อวาสวัดบางพัง (วัดศรีรัตนาราม, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.40 รูปหล่อหลวงพ่อแง่ง ประดิษฐานในวิหารวัดบางพัง

คาถาบูชาหลวงพ่อแง่ง

(ตั้งนม 3 จบ) ว่า นะชาลิตี ประสิทธิลาภา ปะสันนะ ติตาสะ หาโหนดิ ปิยัง มะมะสัพพะชะ
 นา พะหุชะนา สัพเพ ทิสา สะมาคะตา กาละโกชะนา อาคัจฉันติ ปิยะยะฯ

12. หลวงปู่เหรียญ วัดบางระโห่ง

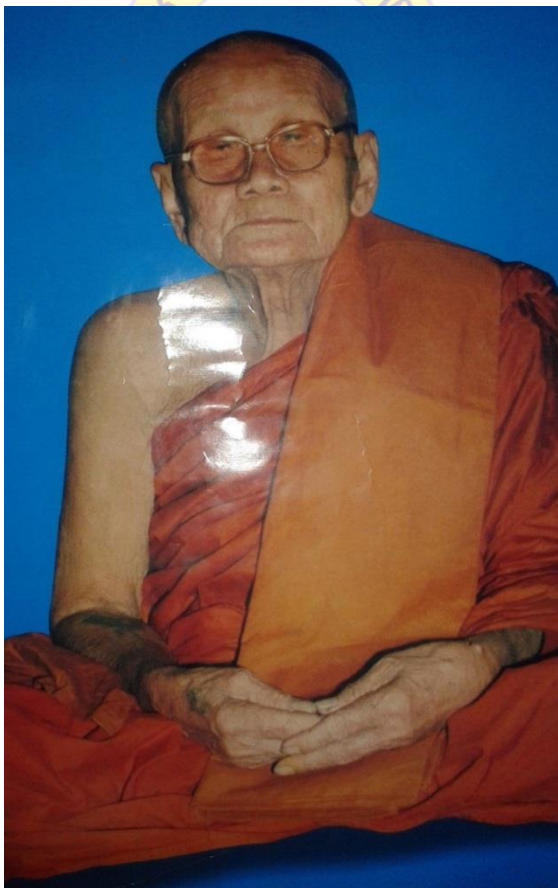
12.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่เหรียญ ถาวโร นามเดิม เหรียญ บิดาชื่อ นายแดง และมารดานางอยู่ นามสกุล สังขรัตน์ ท่านถือกำเนิดที่ ตำบลอนมะดัน อำเภอเมืองจันทราราชสีมา

ท่านได้บรรพชาอุปสมบท เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2470 ณ วัดขวัญเมือง ตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยมีพระครูชุม วัดประจักษ์รังสรรค์ เป็นพระอุปัชฌาย์

หลวงปู่เหรียญท่านเป็นคนมีสุขภาพแข็งแรง มีเจ็บป่วยบ้างเล็กน้อย แต่เมื่อประมาณปลายปี พ.ศ.2530 หลวงปู่ได้ฉันยาถ่ายแต่ก็ไม่ถ่าย หลวงปู่มีอาการปวดท้อง ท่านจึงฉันยาธาตุทำให้ในท้องปั่นป่วนมาก ผู้ใหญ่บ้านจึงพาท่านส่งโรงพยาบาลนนทบุรี พักรักษาอยู่หลายวันจึงกลับวัด แต่พักอยู่ได้ไม่นานก็เข้าออกโรงพยาบาลอีกหลายครั้ง และย้ายไปโรงพยาบาลธนบุรี แพทย์วินิจฉัยว่าท่านเป็นมะเร็งปอด

เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ.2531 หลวงปู่ก็อาพาธอีกและได้เข้าโรงพยาบาลสงฆ์ เมื่อไปโรงพยาบาลแล้ว อาการของท่านไม่ดีขึ้นเลย จนวันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2531 หลวงปู่ได้มรณภาพลงด้วยอาการสงบ สิริรวมอายุได้ 92 ปี พรรษาที่ 62

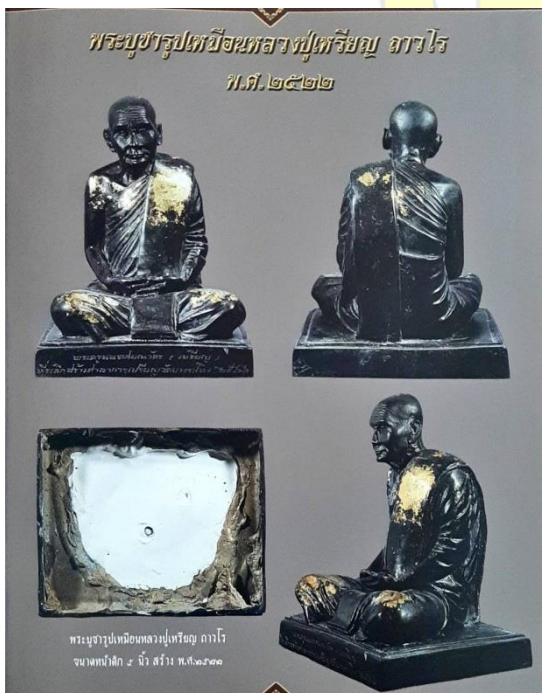
ภาพที่ 4.41 หลวงปู่เหรียญ วัดบางระโห่ง

12.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น

วัตถุมงคลของหลวงปู่ที่ปรากฏมหัศจรรย์มากคือ “พิศมร” ที่หลวงปู่ให้เด็กแขวนแล้วเด็กตกน้ำไม่จมน ตะกรุดโทนแขวนแล้วยังไม่เข้าเสือพรุนหมด แต่เนื้อตัวไม่เป็นอะไร ตะกรุดจักรพรรดิ มีพระวัดจักรวรรดิมาบูชาไปฝากศิษย์ที่มาเลเซีย เมื่อศิษย์เอาไปแขวนแล้วโดนทำร้าย ด้วยมีดปาด ยางพารา เสือขาดหมดแต่ไม่เข้าเนื้อ ทำให้เค้าศรัทธาหลวงปู่มาก ตะกรุดที่หลวงปู่เหรียญสร้าง เท่าที่ทราบ คือ

1. ตะกรุดโทน
2. ตะกรุดพิศมรเล็ก
3. ตะกรุดพิศมร 19
4. ตะกรุดแคล้วคลาด
5. ตะกรุดสาริกา
6. ตะกรุดจักรพรรดิ
7. ตะกรุดสามกษัตริย์
8. ตะกรุดมหาอุต
9. ตะกรุดโภคทรัพย์
10. ตะกรุดหัวใจ 108

ภาพที่ 4.42 ตะกรุดศมรที่หลวงปู่เหรียญสร้าง

ภาพที่ 4.43 เบ้าแก้มหลวงปู่เหรียญสร้าง

12.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม และการสงเคราะห์ชุมชน

ตอนจุดธูปหลวงปู่ได้พบอาจารย์ที่มีวิชาอาคมขลัง หลวงปู่ได้เรียนวิชากับอาจารย์ในป่าหลายอย่าง หลวงปู่จะทำพิธีมรณเฑาะโยมที่มาหรือนิมนต์ไปงาน ส่วนมากจะแจกไปทั่วคนมาช่วยงานที่วัดท่านก็แจกไปทั่ว

เวลาทีมงานปลุกเสกตามวัดจะมีฎีกามานิมนต์หลวงปู่บ่อย ๆ พระคณาจารย์ที่หลวงปู่ร่วมปลุกเสกประจำ คือ หลวงปู่โต๊ะ วัดประดู่ หลวงพ่อทองอยู่ วัดหนองพะอง หลวงปู่สาย วัดบางรักใหญ่ หลวงพ่อสุด วัดกาหลง

12.5 สรุปลักษณะ

เรื่องปาฏิหาริย์เกี่ยวกับตะกรุดของหลวงปู่เหรียญนั้น ทั้งคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ต่างเล่าขานกันมากมาย ว่า หนึ่งเหนียวคงกระพันชาตรี (พระครูสังฆรักษ์วิชัย ฐานวีโร เลขานุการเจ้าอาวาส วัดบางระโห่ง และ พระอาจารย์ศิริคุปต์ สิริสุสรโต, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.44 รูปหล่อหลวงปู่เหรียญประดิษฐานในวิหาร และรูปหล่อยืนประดิษฐานหน้าอุโบสถ วัดบางระโห่ง

คาถาบูชาหลวงปู่เหยียน

(ตั้งนะโม 3 จบ) ว่า พุทธะสาวะโก มหาเถโร คณาพิยุตโต ปะชาเย เมตตาทิโก พุทธะสาสะเน
ถาวะโรติ ปากะภูณะมะโก อะโหสิ อะหัง ตัสสะ คุณัง อะนุสสรามิ เอเตนะ สัจจะสัจจะนะ สะทา โสต
ถึ ะวันตุเมฯ

13. หลวงพ่อประสิทธิ์ วัดไทรน้อย

13.1 อัตชีวประวัติ พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม และการสงเคราะห์ชุมชน

พระครูนนทสิทธิการ หรือพระครูประสิทธิ์ อดีตเจ้าอาวาสวัดไทรน้อย จำพรรษา ณ วัดไทร
น้อย ตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาล จังหวัดนนทบุรี ติดคลองพระพิมล ภายในอุโบสถมีพระประธานปางมาร
วิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง 59 นิ้ว สูง 72 นิ้ว ที่มาของชื่อวัดทางวัดได้ตั้งชื่อตามหมู่บ้านว่า วัดไทรน้อย
พร้อมมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม สอนนักธรรมชั้นตรี โท และเอก

ในปี พ.ศ.2499 พระอธิการเผื่อน เจ้าอาวาสวัดไทรน้อยรูปแรกได้มรณภาพทาง มัคทายกจึง
ได้นิมนต์ให้พระครูนนทสิทธิการ หรือหลวงพ่อประสิทธิ์ สิทธิกาโร มาเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ 2 ตั้งแต่
เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2499

พระครูนนทสิทธิการ หรือ พระครูประสิทธิ์ หรือที่ชาวบ้านเรียกติดปากว่า หลวงพ่อวัดไทร
น้อย ท่านเป็นเกจิอาจารย์ชื่อดัง ด้านตะกวดโทน ที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักกันทั่วไป จนได้สร้างวัด
สร้างโรงเรียนพร้อมบูรณะปฏิสังขรณ์วัดไทรน้อยได้สวยงาม

พระครูนนทสิทธิการ ฉายา สิทธิกาโร เกิดวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2468 ที่หมู่บ้านคลองมอญ
อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี เป็นบุตรของนายมาก และนางทวิ พุ่มน้อย เรียนจบการศึกษาชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนวัดสุทธาโกชน เมื่ออายุ 15 ปี แล้วจึงได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดสุทธา
โกชนเป็นระยะเวลา 3 ปี ต่อมาเมื่ออายุ 18 ปี จึงได้ลาสิกขามาช่วยบิดามารดาทำนากระทั่ง อายุครบ
อายุเกณฑ์ทหาร ได้เข้ารับราชการทหาร ณ กรมขนส่งทหารบกสะพานแดง บางซื่อ เป็นเวลา 2 ปี
หลังจากพ้นภารกิจทหารเกณฑ์ มีอายุ 23 ปี จึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดสุทธาโกชน เมื่อเดือน
เมษายน พ.ศ.2491 โดยมี พระอธิการโพธิ์ วัดราษฎร์บำรุง เขตหนองจอก เป็นพระอุปัชฌาย์ พระ
อธิการสังข์ วัดสุทธาโกชน เป็นพระคู่สวด

ปี พ.ศ.2493 สอบได้นักธรรมชั้นเอก จึงได้รับมอบหมายให้เป็นครูสอนปริยัติธรรมแก่
พระภิกษุสามเณร พร้อมทั้งได้ศึกษาดำริวิชาต่าง ๆ จากสมุทช่วยจากวัดสุทธาโกชน ซึ่งท่านได้รับ
จากพระอาจารย์ก่อนหน้านี

หลวงพ่อประสิทธิ์ได้มาศึกษาบาลีไวยากรณ์ ที่วัดมกุฏกษัตริยาราม โดยจำพรรษาที่วัดตรีทศเทพ เป็น
เวลา 4 พรรษา แต่ยังไม่บรรลุผล

เมื่อ พ.ศ.2499 พระอธิการเผื่อน เจ้าอาวาสวัดไทรน้อยรูปแรกในขณะนั้นได้มรณภาพลง ทางม้านายกได้นิมนต์ให้ท่านมาเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ 2 และเมื่อเห็นวัดไทรน้อยอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมจึงได้ย้ายมาจำพรรษาที่วัดแห่งนี้ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2499 พร้อมทั้งได้บูรณปฏิสังขรณ์วัดไทรน้อยเมื่อออกพรรษาในปีเดียวกัน จึงได้จัดงานฝังลูกนิมิตอนุโบสถหลังเก่า

พระครูนนทสิทธิการ หรือหลวงพ่อประสิทธิ์ เป็นพระเกจิอาจารย์ที่โด่งดังทาง “ตะกรุด” มาตั้งแต่บวชเรียนใหม่ ๆ ที่ใช้ได้ผลทางแคล้วคลาดปลอดภัย การปลุกเสกของให้ “ขลัง” ได้ผู้ปลุกเสกต้องมีบุญบารมีด้วย อย่างไรก็ตามควรเลือก “ธรรมะ” จะดีกว่า เพราะช่วยบ่มเพาะจิตใจได้

พระครูนนทสิทธิการ หรือหลวงพ่อประสิทธิ์ อดีตเจ้าอาวาสวัดไทรน้อย เกจิอาจารย์ชื่อดังได้ถึงแก่กรรมไปด้วยโรคปอดติดเชื้อ ที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ด้วยอายุ 88 ปี 65 พรรษา

มีคำให้สัมภาษณ์ที่ หลวงพ่อประสิทธิ์ ได้ให้ทีมข่าวพระเครื่อง “คม ชัด ลึก” ได้บันทึกไว้ ว่า

คำถาม หลวงพ่อดูคิดอย่างไรถึงได้บวชเป็นพระ

คำตอบ สมัยนั้นโยมพ่อให้บวชก็ต้องบวช ครั้งแรกที่อาตมาบวชตั้งใจจะบวชเพียงพรรษาเดียวเพื่อทดแทนคุณบิดามารดา พอเวลาผ่านไปก็มีความรู้สึก ว่า จิตใจสบาย ไม่ร้อนรุ่มอะไร เลยจำพรรษามาเรื่อย ๆ แต่ที่อาตมาเกิดติดใจในการบวชครั้งนี้ก็เพราะอาตมาได้ฝึกนั่งกรรมฐาน แต่ถ้าหากใครไม่ได้นั่งกรรมฐาน จะบวชอยู่ได้ไม่นาน

คำถาม การนั่งกรรมฐานเป็นอย่างไร

คำตอบ ก็เป็นการนั่งภาวนาไปเรื่อย ๆ หายใจเข้าออกภาวนา “พุทโธ” ในใจ หายใจออกก็ “พุทโธ” ในใจ ปล่อยให้ทุกอย่างเงียบสงบที่สุด ก็จะทำให้จิตใจสงบดี ไม่ทำให้คิดอะไรฟุ้งซ่าน เมื่อนั่งเรื่อย ๆ ไปมีความรู้สึก ว่า จิตใจมันชอบเลยเป็นสาเหตุที่อาตมาไม่สึก

คำถาม หลวงพ่อบวชไปเรียนวิชาคาถาอาคมจากที่ไหน

คำตอบ ระหว่างที่อาตมาจำพรรษาอยู่ที่วัดสุทธาโกชนได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาคาถาอาคมจากสมุทข่อยต่าง ๆ และเมื่อมีปัญหาบางอย่างที่แก้ด้วยตัวเองไม่ได้ จึงได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกปัญหาจาก พระอาจารย์อ่อน และ พระอาจารย์เทียม ซึ่งพระอาจารย์อ่อนได้แนะนำเกี่ยวกับการสร้างวัตถุมงคลว่า ทุกคนย่อมทำได้ แต่ทำแล้วไม่เป็นอย่างที่เราคิด เพราะเป็นคนไม่มีตัวตน ถือเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง อาตมามีความตั้งใจจริงที่จะเรียนวิชาดังกล่าว

คำถาม เมื่อหลวงพ่อดัดสันใจที่จะเรียนพระอาจารย์อ่อนว่าอย่างไรบ้าง

คำตอบ พระอาจารย์อ่อนไม่ได้ว่าอะไร เพียงแต่อาตมาได้บอกกับท่านว่า ถ้าทำแล้วใช้ไม่ได้จะเลิก จากนั้นจะเรียนวิชาต่าง ๆ โดยได้จุดธูปเทียนอธิษฐานต่อหน้าพระพุทธรูปว่า “ข้าพเจ้าจะเรียนวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ จะเรียนได้หรือไม่ ขอให้เกิดนิมิตกับตัวข้าพเจ้าด้วย” จะด้วยความบังเอิญหรือ

อย่างไรไม่ทราบ คึนนั้นอาตมาได้มีนิมิตเห็นว่า เรียนได้ของคืออยู่ในตัวแล้ว พอตื่นขึ้นมาจึงได้คิดว่าตนเองเรียนได้

คำถาม แล้วหลวงพ่อก็เริ่มสร้างวัตถุมงคลเมื่อไร

คำตอบ พอดีพรรษาในปีนั้น พระจะต้องไปทิ้งบาตรตามบ้านญาติโยม เรียกว่า ชุตงค์ หรือเรียกได้อีกแบบหนึ่งว่า ฉั่นเอกามือเดียวในบาตร ซึ่งวัดสุทธาโภชนได้จัดขึ้นมาเป็นประจำทุกปี อาตมาจึงได้เริ่มฉั่นข้าวบูตกับถั่วงา เป็นเวลาประมาณ 7 วัน ระหว่างนั้นทำให้ร่างกายเดินไม่ค่อยจะไหว แต่ด้วยแรงศรัทธาอย่างแรงกล้าที่จะเรียนวิชานี้ให้ได้ อาตมาจึงมุ่งมั่นเรียน วิชาการทำตะกรุดดอกใหญ่

คำถาม ทำไมถึงคิดทำ “ตะกรุด” ขึ้นมา

คำตอบ ที่อาตมาคิดทำตะกรุด เนื่องจากสมัยนั้นต้องเดินทางไปอยู่ปริวาสกรรมกับพระอาจารย์ที่เขาช่องพราน จังหวัดราชบุรี สถานที่แห่งนี้สมัยนั้นเป็นถิ่นที่ทຸກกันดาร และมีโจรผู้ร้ายเป็นจำนวนมาก ตรงนี้เองที่อาตมาคิดทำตะกรุดขึ้นมา เพื่อเอาไว้ใช้ป้องกันตัว จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการทำตะกรุดตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

คำถาม หลวงพ่อทำตะกรุดต้องจารอักขระเองด้วยหรือเปล่า

คำตอบ อาตมาทำตะกรุดครั้งแรกได้ไปทำที่อุโบสถ แต่ด้วยเป็นคนกลัวผีจึงได้ชวนพระอีกรูปหนึ่งไปเป็นเพื่อนกันด้วย ขณะที่พระเพื่อนบอกว่า หากทำเสร็จแล้วต้องให้ตะกรุด 1 ดอกเป็นของตอบแทน จำได้ว่ากว่าจะทำตะกรุดเสร็จต้องใช้เวลาหลายชั่วโมง จนกระทั่งเวลาประมาณตี 3 อาตมาก็ทำตะกรุดเสร็จ จึงแบ่งให้เพื่อนไป 1 ดอกตามสัญญา ต่อมาพระเพื่อนรูปนี้ได้ลาสิกขาออกไป และได้กลายเป็นนักเลง เทียวขโมยของสารพัด ถูกชาวบ้านยิงบ้างถูกฟันบ้าง ก็ไม่เป็นอะไร เพื่อนจึงมั่นใจว่าที่แคล้วคลาดปลอดภัยมาได้นี้ต้องมาจาก ตะกรุดดอกนี้ ประสบการณ์นี้จึงเป็นที่กล่าวขวัญว่า ตะกรุดของอาตมาสามารถป้องกันภัยอันตรายได้ ทำให้ญาติโยมที่รู้ข่าวต่างเดินทางมาขอตะกรุดกันไม่ขาดสาย

คำถาม หลังจากหลวงพ่อกับทำตะกรุดในครั้งแรกได้ผลจึงได้ทำของออกมาอีกใช้ไหมครับ

คำตอบ เพราะอาตมาทำตะกรุดออกมาครั้งแรกแล้วใช้ได้ผล จึงได้ทำตะกรุดต่อมาตามคำอธิษฐานก่อนหน้าที่จะเรียนรู้วิชาคาถาอาคมนั้นแหละ ปัจจุบันอาตมาจึงได้สร้างวัตถุมงคลไว้หลายอย่าง เพื่อเอาไว้ให้ลูกศิษย์ได้นำไปบูชา ภายในงานประจำปีของวัดไทรน้อย ซึ่งจะมีการจัดขึ้นในเดือนอ้าย ข้างขึ้นของทุกปี

คำถาม ตะกรุดที่หลวงพ่อกับทำเรียกว่าอะไรครับ

มีตะกรุดหลายอย่างหลายแบบ อาทิ ตะกรุดโทนเดี่ยว ตะกรุดโทนคู่ ตะกรุดโทน 2 ชั้นดอกเล็กและดอกใหญ่ ตะกรุดหนึ่งเสียดอกเล็กและดอกใหญ่ ตะกรุดทองแดง ตะกรุดไม้ไผ่ตัน ตะกรุด

ทองแดง ลงรักปิดทองดอกยาวและดอกสั้น ทั้งหมดนี้ตะกรุดดอกเล็กหรือดอกใหญ่จะมีความแตกต่างกันที่ยันต์ และตะกรุดเหล่านี้หากเขียนอักขระเรียบร้อยแล้วม้วนได้เลยโดยไม่ต้องปลุกเสก

คำถาม ตะกรุดโทนใช้ให้ได้ดีนั้น มีพุทธคุณทางไหน

คำตอบ ตะกรุดทุกแบบเหมือนกันในการทำ แต่จะมีความแตกต่างกันในการนำไปใช้ เพราะตะกรุดโทนมีไว้แล้วสามารถป้องกันในเรื่องของปีนผาหน้าไม้ได้ รวมทั้งใช้ตีไปในทางคงกระพันชาตรี แคล้วคลาดก็ได้เช่นกัน ส่วนถ้าเป็นตะกรุดเมตตาคาจะเน้นไปทางเมตตาค้าขาย แต่ทุกวันนี้เอาตามอายุมากขึ้นแล้ว สามารถทำได้เท่าที่มีกำลัง ตอนนี่จึงทำตะกรุดได้เพียงวันละ 2-3 ดอกเท่านั้น

คำถาม ปัจจุบันหลวงพ่อยังจารอักขระยันต์ตะกรุดด้วยตัวเองหรือเปล่า

คำตอบ ทุกวันนี้เอาตามอายุมากขึ้นแล้ว จะมีลูกศิษย์มาช่วยในการทำตะกรุดให้บ้าง แต่ส่วนใหญ่การจารอักขระเอาตามาจะทำเองทุกครั้ง และปลุกเสกคนเดียว เพราะการทำวัตถุมงคลในครั้งแรกได้ผล ครั้งต่อไปก็จะได้ผลเหมือนกัน แต่ถ้าครั้งแรกทำวัตถุมงคลออกมาไม่ดี ต่อให้เสก 3 คืน 3 วัน หรือให้ปลุกเสกเป็นไตรมาสก็ได้ผล ไม่ได้ผลหรือไม่ได้ผลอยู่ที่ตัวบุคคล ไม่อย่างนั้นใครนี่ยากจะทำวัตถุมงคลออกมาก็ทำกันได้ พระอาจารย์เกจิอาจารย์คงเต็มบ้านเต็มเมืองแล้ว

คำถาม วัตถุมงคลที่เป็นเหรียญหลวงพ่อสรางครั้งแรกเมื่อไร

คำตอบ เอาตามสรางเหรียญรุ่นแรก ผูกพัทธสีมา ปี 2500 เป็น เหรียญพระอธิการเฟื่อน อดีตเจ้าอาวาสวัดไพรน้อยรูปแรก แต่ถ้าเป็นตัวเอาตนเอง เป็นปี 2508 รุ่นฉลองตราตั้งพระอุปัชฌาย์

คำถาม วัตถุมงคลที่เป็นเหรียญ กับตะกรุด มีพุทธคุณเหมือนกันไหม

คำตอบ ไม่เหมือนกัน ทั้งสองอย่างมีความแตกต่างกันไป แต่ตะกรุดจะดีกว่า เนื่องจากตะกรุดจะลงอักขระมากกว่าเหรียญ เพราะเหรียญมีเนื้อที่จำกัดในการลงอักขระ ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่าการลงอักขระมีความสำคัญมากที่สุดในการทำเครื่องรางๆ หรือวัตถุมงคล ถือเป็นตัวกำกับคาถาว่า จะขลังหรือไม่ขลัง

คำถาม การทำวัตถุมงคลออกมาให้ได้ผลนั้น ขึ้นอยู่กับอะไร

คำตอบ การทำวัตถุมงคลนอกจากขึ้นอยู่กับตัวบุคคลแล้ว บุญบารมีของแต่ละคนที่สร้างวัตถุมงคลก็สำคัญ มีใช้สักแต่ว่ามีคาถาก็ว่ากันไปนั้นไม่ได้ ของที่ทำออกมาเมื่อนำเอาไปใช้ก็จะได้ผลเหมือนเมื่อครั้งที่ ท่านเจ้าคุณฯ วัดโมลี จังหวัดนนทบุรี ได้ให้ กำนันภพ ที่มีชื่อเสียงด้านการปลุกเสก ย่านวัดหน้าไม้ จังหวัดปทุมธานี สมัยเป็นหนุ่มเคยมาบวชที่วัดโมลี จึงได้บอกกับท่านเจ้าคุณฯ วัดโมลี ว่า จะปลุกเสกเป็นครั้งสุดท้าย ไม่ทราบที่ท่านเจ้าคุณฯอยากจะให้ทำอะไร ถ้าอย่างนั้นเอาเป็นผ้ายันต์สัก 5,000 ผืนก็พอ จากนั้นกำนันภพก็ได้ปลุกเสกผ้ายันต์และวัตถุมงคลของวัดหน้าไม้ด้วยการเสก 3 วัน 3 คืนไม่ออกจากโบสถ์

คำถาม หลังจากปลุกเสกวัตถุมงคลเรียบร้อยแล้วเป็นอย่างไร

คำตอบ กำนันภพได้มีหนังสือไปถึงท่านเจ้าคุณฯ วัดโมลี ให้มารับผ้ายันต์ที่ปลุกเสกเสร็จแล้ว ท่านเจ้าคุณฯ จึงได้ให้เด็กหนุ่ม 2 คน มารับผ้ายันต์ชุดนี้ไป ระหว่างเดินทางกลับนั้นเด็กหนุ่มทั้งสองจึงคิดที่อยากจะลองของ ได้ตั้งผ้ายันต์ออกมาประมาณ 5 ผืน แล้วทดลองยิงกับต้นไม้ ผลปรากฏว่าต้นไม้ทะลุเลยแสดงว่าไม่เหนียว เด็กหนุ่มทั้งสองก็ไม่ยอมบอกใครว่า ผ้ายันต์ที่ปลุกเสกมานี้ใช้ไม่ได้ผล

คำถาม ทำไมผ้ายันต์ถึงไม่เหนียว

คำตอบ ก็อาตมาบอกตั้งแต่ต้นแล้วว่า การจะปลุกเสกพระเครื่องรางของขลังนั้นไม่ใช่จะทำได้ง่ายๆ แต่ผู้ปลุกเสกจะต้องมีบุญวาสนา เป็นคนที่มีบุญบารมีพอสมควร จึงจะทำให้การปลุกเสกวัตถุมงคลเหล่านี้ได้ผล ในอดีตเราสามารถเห็นได้จาก หลวงพ่อเงิน วัดบางคลาน หลวงปู่ศุข วัดมะขามเฒ่า ถึงแม้จะมีลูกศิษย์สืบทอดวิชาคาถาอาคมจากพระอาจารย์เกจิต่าง ๆ ก็ไม่ได้ผล หากตัวบุคคลนั้นไม่มีบุญบารมีมากพอ

มีอีกเรื่องหนึ่งที่อาตมาอยากจะเล่าให้ฟัง มีนายทหารผู้หนึ่งกินเหล้าแล้วไปเกะกะพ่อค้าแม่ค้าในตลาด พวกพ่อค้าแม่ค้าใช้มีดฟันไปที่นายทหารคนนั้นไม่เข้า อีกคนแทงด้วยฉมวกก็ไม่เข้า เขาไม่ได้แขว่นพระ ไม่มีตะกรุดไม่มีเครื่องรางใด ๆ เลยอยู่ในตัว มีเพื่อนของนายทหารผู้นี้ถามว่า มีอะไรดีถึงฟันแทงไม่เข้า นายทหารผู้นี้ก็ไม่ยอมบอก

คำถาม แล้วเพราะเหตุใดที่นายทหารผู้นี้ถึงถูกฟันไม่เข้า

คำตอบ ในตอนหลังนายทหารผู้นี้บอกว่า ที่เขาถูกยิงไม่เข้า ก็เพราะว่าเขา มี “คต” ซึ่งเป็นเครื่องรางชนิดหนึ่ง เป็นหินเหมือนทองคำ มีความยาวประมาณ 2 นิ้ว คนที่จะอาณุภาพปลุกเสกวัตถุมงคลให้ได้ผลจะต้องมี “คต” ที่อยู่ในตัวคนตั้งแต่เกิด ถือเป็นเรื่องธรรมชาติให้มา คนที่มี “คต” อยู่ในตัวจะรู้ได้ด้วยตัวเอง เพราะจะมีนิมิตมาบอก แต่เจ้าตัวจะบอกหรือไม่บอกคนอื่นหรือไม่นั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง คนใดที่ไม่มี “คต” ในตัวจะไปปลุกเสกวัตถุมงคลให้มีความเข้มขลังก็ไม่ได้

คำถาม “คต” ที่ว่านี้จะอยู่ในส่วนไหนของมนุษย์

คำตอบ อาตมาก็บอกไม่ได้ว่า “คต” ที่อยู่ในตัวคนจะอยู่ในตำแหน่งใดของร่างกาย สมัยก่อนเมื่อคนที่มี “คต” อยู่ในตัวตายไป จะมีผู้คนคอยเก็บ “คต” ที่อยู่ในตัว เมื่อตอนเก็บเชิงตะกอน เพราะเมื่อมีการเผาศพ “คต” ไฟจะไม่สามารถเผา “คต” ได้เลย คนที่ไปเก็บ “คต” มาจะพบว่า “คต” ที่ว่านี้เป็นก้อนหิน เขาจะเอาไปเลี่ยมทองแขวนคอ ถ้าถามคนสมัยใหม่เขาก็จะไม่เชื่อกับเรื่องแบบนี้ เขาจะหาว่าโกหกถือเป็นเรื่องเหลวไหล หากอาตมาไม่เคยเห็นมากับตาก็คงไม่เชื่อเหมือนกัน

คำถาม หลวงพ่อจริง ๆ แล้ววัตถุมงคลสามารถลองได้ไหม

คำตอบ ก็ลองกันได้เหมือนกัน แต่บางคนไปลองแล้วปากเบี้ยวก็มี สาเหตุเป็นเพราะอะไรอาตมาก็ไม่ทราบได้ ทั้งนี้และทั้งนั้นอาตมาว่า คนเราจะลองอะไรก็ต้องให้รู้จักเวลาลองด้วยความศรัทธาไม่ได้ลองด้วยความดูหมิ่น หากจะลองแบบขอไปทีความขลังก็จะไม่เกิดขึ้น ถือเป็นเรื่องแปลกที่เกิดเหตุการณ์บางอย่างที่หาคำตอบไม่ได้

คำถาม วัตถุมงคล หรือเครื่องรางของขลังใช้ไปนาน ๆ เสื่อมได้ไหม

คำตอบ หัวหน้าการไฟฟ้าอำเภอไพร่น้อยคนหนึ่ง ได้มาขอตะกรุดของอาตมาไปเมื่อประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ตอนนั้นเขายังเป็นนักเรียนช่างกล กระทั่งปัจจุบันเขาก็ยังใช้อยู่ มีลูกศิษย์บางคนใช้นานกว่า 30 ปีแล้วเขาก็ยังใช้แขวนติดตัว ดังนั้น เครื่องรางฯ หรือวัตถุมงคลไม่ว่าจะเป็นของเก่าของใหม่มีความขลังเหมือนกันไม่มีอะไรแตกต่าง และไม่เสื่อมแต่ประการใด

คำถาม ญาติโยมนำวัตถุมงคลไปใช้แล้ว มีข้อห้ามอะไรไหม

คำตอบ หลักการนำเครื่องรางฯ หรือวัตถุมงคลไปใช้ มีอยู่เพียงหลักการเดียวต้องเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ไม่ไปดัมตุ่นหลอกลวงใคร เป็นคนมีศีลมีธรรมก็ใช้ได้และที่สำคัญอย่าไปตำพ้อล้อแม่เขา หรือกินเหล้าเมาทำตัวเกเรอันธพาล หากทำตัวไม่ดี ความขลังก็จะกลายเป็นความเสื่อมได้ทันที

คำถาม ถ้าหากวัตถุมงคลเหล่านี้ไปอยู่กับโจรก็ไม่ดีสิ

คำตอบ เรื่องแบบนี้บอกไม่ได้ หากพวกโจรบางคนมันมีบุญบารมีที่ดีในอดีตชาติ เมื่อมาอยู่ชาตินี้แล้วทำชั่ว แต่มีเครื่องรางฯ คຸ້ມครองความปลอดภัยให้ก็มีโอกาสรอดได้เช่นกัน อย่าลืมนะว่าโจรทุกยุคทุกสมัยก็ต้องหาของดีติดตัวเสมอ แต่อาตมาจะให้ข้อเตือนใจว่า แม้วันนี้คนทำความชั่วแล้วได้ดี แต่เมื่อวันใดหมดบุญบารมีที่สะสมเอาไว้ในชาติที่แล้ว เราจะเห็นได้ชัดเจนขึ้นว่า กลุ่มโจรเหล่านี้ไม่เคยมีใครตายดีสักคนเดียว ไม่ตายด้วยระเบิดก็ตายด้วยเอ็ม 16

คำถาม ระหว่างของขลังกับธรรมะมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

คำตอบ เป็นคนละเรื่องกัน และมีความแตกต่างกัน เพราะของขลังเป็นเรื่องของไสยศาสตร์ เป็นเรื่องลับที่พิสูจน์ให้เห็นด้วยการปฏิบัติป้องกันภัย และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ส่วนธรรมะเป็นการศึกษาจากตำรา นั่งสมาธิ หรือพระสงฆ์เทศนาสั่งสอนญาติโยมด้วยหลักธรรมะ และผู้ที่เข้าถึงธรรมะได้ก็สามารถเข้าถึงได้ทั้งสองทาง ไม่ว่าจะป็นไสยศาสตร์ หรือธรรมะ

คำถาม ญาติโยมควรเลือกไสยศาสตร์หรือธรรมะดี

คำตอบ อาตมาว่าเลือกธรรมะจะดีกว่า เพราะจะได้ช่วยบ่มเพาะจิตใจ เพราะไสยศาสตร์บ่มเพาะจิตใจไม่ได้ ไสยศาสตร์มีไว้ติดตัว ที่ญาติโยมส่วนใหญ่หันมาพึ่งไสยศาสตร์กันมาก ก็เพราะว่าโลกเราถึงคราววิบัติ ไม่ว่าจะจะมีเหตุการณ์ไม่คาดฝันเกิดขึ้น ถูกลั่น หรือถูกลอบวางระเบิด ยิ่งสงครามด้วยแล้ว ทุกคนจะต้องหาเครื่องรางฯ ไว้ติดตัวป้องกันอันตรายต่าง ๆ นั่นเอง

คำถาม เรื่องไสยศาสตร์สอนให้คนงมงายได้ไหม

คำตอบ จะเป็นเรื่องงมงายหรือไม่นั้น อาตมาว่าอยู่ที่ตัวคนมากกว่า ถ้าคนเราเชื่ออย่างมีปัญญาว่าสิ่งเหล่านี้ใช้คຸ້ມครอง มีแล้วก็จะป็นสิริมงคลกับตัวเองจึงไม่งมงาย กลุ่มคนเหล่านี้ก็เหมือนเดินอยู่บนสายกลาง แต่หากบางคนเชื่อจนไม่ลืมหูลืมตา เชื่อแบบไม่มีเหตุไม่มีผล คนพวกนี้ก็ถือว่าเป็นคนงมงาย

ภาพที่ 4.45 หลวงพ่อประสิทธิ์ วัดไทรน้อย

13.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น

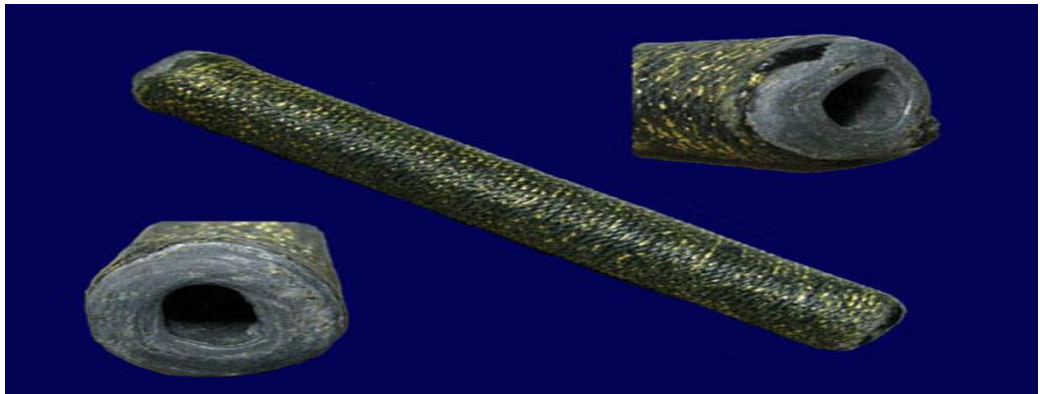
พระครูพนทสิทธิการ หรือหลวงพ่อประสิทธิ์ เป็นพระเกจิอาจารย์ที่โด่งดังทาง “ตะกรุด” มาตั้งแต่บวชเรียนใหม่ ๆ ที่ใช้ได้ผลทางแคล้วคลาดปลอดภัย มีทั้งตะกรุดโทนเดี่ยว ตะกรุดโทนคู่ ตะกรุดโทน 2 ชั้นดอกเล็กและดอกใหญ่ ตะกรุดหนึ่งเสียดอกเล็กและดอกใหญ่ ตะกรุดทองแดง ตะกรุดไม้ไผ่ตัน ตะกรุดทองแดง ลงรักปิดทองดอกยาวและดอกสั้น ทั้งหมดนี้ตะกรุดดอกเล็กหรือดอกใหญ่จะมีความแตกต่างกันที่ยันต์ และตะกรุดเหล่านี้หากเขียนอักขระเรียบร้อยแล้วม้วนได้เลยโดยไม่ต้องปลุกเสก

มีเรื่องเล่าว่าหลวงพ่อประสิทธิ์ทำตะกรุดครั้งแรกในอุโบสถ แต่ด้วยเป็นคนกลัวผีจึงได้ชวนพระอีกรูปหนึ่งไปเป็นเพื่อนกันด้วย ขณะที่พระเพื่อนบอกว่า หากทำเสร็จแล้วต้องให้ตะกรุด 1 ดอกเป็นของตอบแทน จำได้ว่ากว่าจะทำตะกรุดเสร็จต้องใช้เวลานานหลายชั่วโมง จนกระทั่งเวลาประมาณตี 3 ก็ทำตะกรุดเสร็จ จึงแบ่งให้เพื่อนไป 1 ดอกตามสัญญา ต่อมาพระเพื่อนรูปนี้ได้ลาสิกขาออกไป และได้กลายเป็นนักเลง เที่ยวขโมยของสารพัด ถูกชาวบ้านยิงบ้างถูกฟันบ้างก็ไม่เป็นอะไร เพื่อนจึงมั่นใจว่าที่แคล้วคลาดปลอดภัยมาได้นี้ต้องมาจากตะกรุดดอกนี้ ประสบการณ์นี้จึงเป็นที่

กล่าวขวัญว่า ตะกรุดของอาตมาสามารถป้องกันภัยอันตรายได้ ทำให้ญาติโยมที่รู้ข่าวต่างเดินทางมาขอตะกรุดกันไม่ขาดสาย

ส่วนการสร้างพระเครื่องนั้น หลวงพ่อประสิทธิ์สร้างเหรียญรุ่นแรกผูกพัทธสีมา ปี 2500 เป็นเหรียญพระอธิการเพื่อน อดีตเจ้าอาวาสวัดไทรน้อยรูปแรก แต่ถ้าเป็นตัวอาตมาเอง เป็นปี 2508 รุ่นฉลองตราตั้งพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาสวัดไทรน้อย

ภาพที่ 4.46 ตะกรุดโทนเดี่ยว ตะกรุดโทนคู่ ตะกรุดโทน 2 ชั้นดอกเล็กของหลวงพ่อประสิทธิ์

13.3 สรุปอัตลักษณ์

หลวงพ่อประสิทธิ์ เป็นพระสงฆ์ที่เมตตาทายกรรม คือ ปฏิบัติสิ่งใด กระทำสิ่งใดต่อพระภิกษุ ด้วยใจที่มีเมตตา ด้วยกิริยามารยาทที่สำรวมเรียบร้อย มีความเคารพจริงใจ เป็นต้น ด้วยเมตตา วชิกรรม คือ การพูด การจา กับพระภิกษุให้พูดจาด้วยใจที่มีเมตตา ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ เป็นปิยวาจา เรียบร้อยเหมาะสม และที่สำคัญคือด้วยเมตตาโมโนกรรม คือจะคิดสิ่งใดต่อบุคคลทั่วไปก็คิดด้วยใจที่มีเมตตากรุณา

14. หลวงปู่แยม วัดตะเคียน

14.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่แยม วัดตะเคียน เป็นชาวจังหวัดสมุทรสาคร โดยกำเนิดเกิดที่ ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอ บ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2459 ในครอบครัวชานา นาม เดิมว่า แยม นามสกุล ปราณี มีพี่น้องร่วมท้องเดียวกันทั้งหมด 4 คน ท่านเป็นบุตรชายคนที่ 2 ของ ครอบครัว บิดาชื่อเพิม และมารดาชื่อเจิม หลวงปู่แยมเมื่อตอนเป็นเด็กชายแยม ก็เหมือนกับเด็กทั่วไป คือต้องเข้าเรียนหนังสือ เด็กชายแยมได้เข้าศึกษาหาความรู้ ที่โรงเรียนประชาบาลวัดหลักสองของ อำเภอบ้านแพ้ว แต่เรียนได้แค่ชั้นประถม 1 เท่านั้นเอง เพราะต้องอยู่บ้านเพื่อช่วยบิดาท่านหาเลี้ยงชีพ ครั้นอายุได้ 14 ปี ก็ต้องลาออกจากโรงเรียนอย่างเด็ดขาด เพราะว่าโตเกินกว่าที่จะไปโรงเรียน แล้ว จึงได้ออกมาช่วยบิดามารดาทำนาเรื่อยมา

जबจนกระทั่งอายุได้ 20 ปี บริบูรณ์ บิดาของท่านต้องการให้บวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ในบวรพระพุทธศาสนาตามประเพณีนิยมของคนไทยตั้งแต่ครั้งโบราณกาล และเพื่อเป็นการสร้างบุญสร้างกุศล เถกเช่นชายไทยทั่วไป “ฉันก็เต็มใจนะ เพราะจะได้ฝากกุศลไปให้กับโยมแม่ที่เสียไปตั้งแต่อายุฉันได้ สิบขวบด้วย ได้กำหนดวันกันเอาไว้เป็นที่เรียบร้อยแต่พอถึงเวลาเข้าจริง ๆ โยมพ่อก็เปลี่ยนใจ บอกว่าเอาไว้ปีหน้าเถอะปีนี้ทำมาก่อน และ มาเลื่อนกันง่าย ๆ ฉันก็ไม่ว่าอะไร เอาไงก็เอากัน ฉันเป็นคนตามใจพ่ออยู่แล้ว” หลังจากนั้นท่านก็ทำนาเรื่อยมา जबจนมาเสร็จสิ้นเอาใกล้ ๆ จะเข้าพรรษา บิดาของท่านก็เอ่ยปากบอกว่า “บวชเสียเถอะนะ ไปอาศัยบวชกับนาคอื่นเขาก็ยังดี” ดาดาท่านก็นำเงินจำนวน 20 บาทไปถวายพระอาจารย์ที่วัดหลักสองราษฎร์บำรุง โดยบอกความประสงค์กับท่านว่า ให้ช่วยจัดการบวชให้ ก็เป็นการช่วยจัดหาเครื่องบวชให้ ซึ่งในสมัยนั้น ราคาก็ไม่แพงคือไม่ถึง 10 บาท เสียด้วยซ้ำ

จากนั้นพระอาจารย์ก็จัดของที่ท่านมีอยู่แล้วให้ ส่วนเงิน 20 บาทนั้น ท่านได้นำเอาไปจ้างช่างต่อเรือขนาด สามมือถึงใหญ่ ๆ ซึ่งหมดเงินไป 18 บาท เพื่อเอาไว้ใช้ในกิจของสงฆ์” นายแยมจึงได้บวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ในบวรพระพุทธศาสนาที่วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ตามที่บิดาและตัวของท่านเองได้ตั้งศรัทธาเอาไว้ มีพระครูคณาสุนทรนุ-รักษ์ เจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว เป็นพระอุปัชฌาย์ เจ้าอธิการเหลือ เจ้าคณะตำบล เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์ชื่น เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้ฉายาว่า “ปิยวณโณ” หลังจากเสร็จสิ้นการบวชแล้ว พระภิกษุแยม เป็นพระหนุ่มที่มีหน้าตาดี จึงมีการกล่าวหยอกล้อกันว่า “พระภิกษุแยม ไม่น่าจะบวชได้นานเกิน 2 พรรษาหรอก” จึงเป็นเรื่องให้มีการทำพนันกันว่า ถ้าพระภิกษุแยมบวชแล้วอยู่ได้นานเกิน 2 พรรษา แล้วเมื่อถึงเวลาลาสิกขา จะออกเครื่องสักทั้งหมดให้

ระหว่างครองเพศบรรพชิตอยู่นั้น พระภิกษุแยมก็เคร่งครัดในวัตรปฏิบัติเป็นอันมาก รวมทั้งยังตั้งใจศึกษาธรรมะอย่างเอาจริงเอาจัง จนทำให้สามารถสอบได้นักธรรมตรีในพรรษาแรกเท่านั้น

พออย่างเข้าพรรษาที่ 2 พระภิกษุแยมก็เกิดป่วย ต้องนอนชมอยู่กับที่เวลาลุกขึ้นที่ไรเป็นหน้ามืดทุกที ต้องดมพิมเสนทุกที ช่วงนั้นไม่มีใครเขามาดูแลท่าน ต้องตั้มยาฉันทเอง พอบิดาท่านทราบเรื่องจึงมารับท่านกลับไปรักษาตัวที่บ้าน โดยนำใส่เรือให้นอนไป บ้านท่านกับวัดก็ไกลอยู่เหมือนกันราว ๑.4 กิโลเมตร มีหมอนุ่มเป็นคนตั้มยาสมุนไพรไทยให้ฉันททำการรักษาท่าน หมอนุ่มคนนี้ท่านเก่งมาก จัดหายามาตั้มให้เพียง 2 หม้อเท่านั้นก็หาย แต่ก็ต้องพักรักษาตัวอยู่เกือบเดือน จึงค่อยกลับไปจำพรรษาที่วัดหลักสองบำรุงราษฎร์

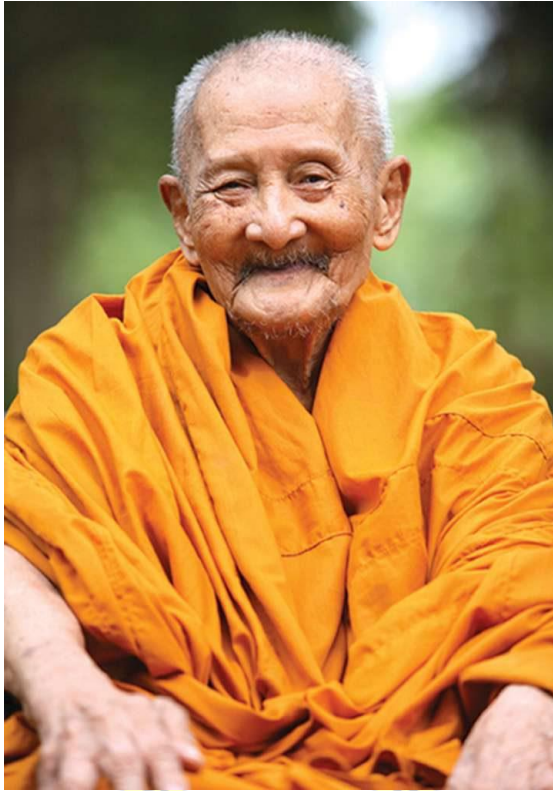
พระภิกษุสมัยนั้นจะเก่งในเรื่องช่าง ไม่ว่าจะเป็นช่างไม้ช่างปูน ช่างทาสี พระภิกษุเหล่านี้จะเป็นที่โปรดปรานของเจ้าอาวาสมาก พระภิกษุแยมเองก็มีงานช่างทำเหมือนกันคือเป็นช่างพิมพ์ กระเบื้องในโรงงานของวัด วันหนึ่งต้องพิมพ์ให้ได้ถึง 530 แผ่นทีเดียวเพื่อให้ทันเวลาที่จะนำไปสร้างกุฏิสงฆ์หลังใหม่ที่ทางวัดได้สร้างขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่ากระเบื้องทุกแผ่นที่วัดหลักสองใช้สร้างอุโบสถ ศาลาการเปรียญ หรือกุฏิสงฆ์ เป็นฝีมือของพระภิกษุแยมทั้งสิ้น

จนกระทั่งท่านได้พบกับหลวงพ่อสายวัดทุ่งสองห้อง ท่านได้เมตตาช่วยสอน พร้อมทั้งแนะนำให้ความรู้ทั้งเรื่องยันต์และเรื่องเวทมนต์พระคาถาอาคมทุกอย่าง คำกล่าวที่ว่าความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั่น พระภิกษุแยม ก็ได้พบเจอกับความจริงข้อนี้ หลังจากเพียรพยายามศึกษาอยู่นานทำให้ท่านสำเร็จ และได้วิชาทุกตัวจากหลวงพ่อสายโดยไม่มีตกหล่นแม้แต่สักตัวเดียว จากนั้นชื่อเสียงของท่านก็บรรเจิดขึ้นตลอดเวลา จนกระทั่งบวชได้ 10 พรรษา หลงของท่านได้นิมนต์ให้มาอยู่จำพรรษาที่วัดตะเคียน

ขณะนั้นที่วัดตะเคียนนี้มีพระจำพรรษาอยู่เพียงองค์เดียวเท่านั้นคือหลวงพ่อด่าง แต่ผ่านไปเพียง 7 วันหลวงพ่อด่างเจ้าอาวาสก็เกิดมามรณภาพลง หลังจากงานศพหลวงพ่อด่างแล้ว ท่านก็เลยเดินทางมาจำพรรษาที่วัดตะเคียน และไม่นานนักเจ้าคณะอำเภอก็ให้ทำหน้าที่รักษาการเจ้าอาวาส และต่อมาก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสตั้งแต่นั้นมา

หลวงปู่แยม เป็นเจ้าอาวาสวัดตะเคียนมาร่วม 60 ปี จากวัดร้าง ที่ไม่น่าอยู่ไม่น่าพิสมัย ได้พัฒนาให้กลับกลายเป็นวัดที่สวยงาม ด้วยตลอดเวลาที่ผ่านมาท่านได้พัฒนาวัดมิได้หยุดหย่อน แม้จะเป็นวัดที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ทว่าในปัจจุบันการเดินทางมาที่วัดตะเคียนสามารถทำได้โดยง่ายตายเนื่องจากทางการได้ทำการตัดถนนสายใหม่ผ่านทางเข้าวัด คือ ถนนนครอินทร์ ช่วยให้มีความสะดวกสบายมากขึ้น

หลวงปู่แยม ได้มรณภาพเมื่อเวลา 09.20 น. ของวันที่ 4 มิถุนายน 2557 ที่โรงพยาบาลวิชัยยุทธ สิริอายุ 98 ปี

ภาพที่ 4.47 หลวงปู่แยม วัดตะเคียน

14.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่น

หลวงปู่แยม วัดตะเคียน เจ้าของตำนาน ตะกรุดคอหมาอันโด่งดัง ได้สร้างชื่อประดับวงการพระเกจิเมืองไทยที่มีลูกศิษย์ลูกหามากมายทั่วแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นคนยากจนหรือมหาเศรษฐี ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน นักการเมือง ผู้ที่ทราบถึงความศักดิ์สิทธิ์ของท่าน ต่างก็เดินทางมาหาท่านเพื่อขอพรขอขบารมีจากท่านกันมิได้ขาดสายอยู่ทุกวี่ทุกวัน วัดถุมงคล เครื่องรางของขลัง หลวงปู่แยม วัดตะเคียนที่ท่านได้จัดสร้างขึ้นมา รุ่นแล้วรุ่นเล่า ต่างถูกสั่งจองและเช่าซื้อหากัน จนทำให้ราคาพุ่งขึ้น ๆ ทุกวัน เหตุที่เป็นอย่างนั้นก็เพราะสืบเนื่องมาจากครั้งเมื่อท่านได้ทำตะกรุดคอหมา คล้องคอให้ให้กับหมาในวัดของท่านทุกตัว เพื่อป้องกันภัยให้หมาของท่าน แต่แล้วคนก็มาแย่งหมาไปบูชากันเองจนหมดสิ้น

ตะกรุดที่ท่านได้ดำริริเริ่มสร้างผูกคอหมา ก็เนื่องมาจากว่า หลวงปู่แยมท่านเป็นคนที่เมตตาต่อสรรพสัตว์สูง ท่านได้เลี้ยงหมาไว้หลายตัว บางครั้งหมาที่ท่านเลี้ยงไว้อาจไปทำความเดือดร้อนให้ชาวบ้านใกล้ ๆ วัดบ้างทำให้หมาของท่านถูกทำร้ายด้วยการปาก้อนหิน หรือรุนแรงจนถึงขั้นให้ปืน ใช้มีดดาบทำร้าย ทำให้หมาบางตัวได้รับความทุกข์ทรมานเป็นอย่างมาก ครั้นหลวงปู่จะไปห้ามโยมไม่ให้ตีหมา ทำร้ายหมาก็คงไม่เป็นผลอะไร คิดดังนั้นแล้ว จึงจัดเตรียมอุปกรณ์ สำหรับทำตะกรุด ด้วย

พิธีกรรมที่ไม่เหมือนใครคือท่านจารตะกรุดในน้ำด้วยสมาธิจิตอันแน่วแน่ของท่าน เมื่อทำเสร็จแล้วจึงนำไปผูกคอหมาที่ท่านเลี้ยงไว้จนครบทุกตัว

หลังจากนั้นหมาของท่านก็ไม่เคยได้รับความรุนแรงใด ๆ อีกเลย ทำให้ชาวบ้านแถวนั้นเกิดความสงสัย ก็สอบถามกันไปสอบถามกันมาได้ความว่าหลวงปู่แยม ได้ผูกตะกรุดพิเศษไว้ที่คอหมาทุกตัว ก็เลยทำให้บรรดานักเลงแถวนั้นเกิดความอยากลองของว่าจะแน่สักแค่ไหนก็นำปืนมาลองยิงหมาดู ปรากฏว่าปืนแตก ! เป็นเหตุให้เกิดความฮือฮาขึ้นมาอย่างรวดเร็ว คนที่ต้องการตะกรุดแบบเร็ว ๆ ก็แย่งเอาที่คอหมา คนที่มีศีลธรรมดีหน่อยก็ไปบอกกล่าวขอกับ หลวงปู่แยม วัดตะเคียน เองก็ตีศัพท์ของหลวงปู่ก็กระฉ่อนแต่นั้นมา จนชาวบ้านเรียกขานว่า “ปู่แยม ตะกรุดคอหมา”

เมื่อได้พูดถึงตะกรุดคอหมาแล้ว ว่าคงกระพัน หรือแคล้วคลาดอย่างไร ก็ทำให้ต้องพูดถึงวัตถุมงคลอีกอย่างที่เข้มขลังไม่แพ้กัน นั่นคือ “เสือปืนแตก” เล่ากันว่า มีนายตำรวจ ในเขตอำเภอบางกรวย ได้ทราบข่าวว่าหลวงปู่แยม สร้างเสือเนื้อตะกั่วขึ้นมาเพื่อหาปัจจัยสร้างวัด และมีคนเล่าให้ฟังถึงความขลังของวัตถุมงคลของหลวงปู่ จึงอยากลองของ ได้มาขอยืมจากลูกศิษย์ที่อยู่ใกล้วัด เพื่อนำไปลอง ปรากฏว่ายิงนัดแรกไม่ออก นัดที่สองไม่ออก ยิ่งอีกครั้งเป็นครั้งที่สาม ปืนแตกใส่มือได้รับบาดเจ็บจนเป็นแผลเป็นมาจนทุกวันนี้

ตั้งแต่อดีต หลวงปู่แยม วัดตะเคียนได้พยายามรวบรวมปัจจัย เพื่อนำมาสร้างเสนาสนะ และบูรณะวัดอยู่อย่างสม่ำเสมอได้ขาด จวบจนปัจจุบันหลวงปู่จะมรณภาพไปแล้วแล้ว แต่ยังมีภาระซ่อมสร้างเสนาสนะที่ชำรุดทรุดโทรมอีกหลายอย่าง ทั้งยังขาดปัจจัยอีกเป็นจำนวนมาก ในการซ่อมสร้างเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไป จึงได้ดำริปรึกษาหารือกับทางคณะกรรมการวัด ว่าด้วยเรื่องการสร้างวัตถุมงคลขึ้นในคราวฉลองทำบุญครบรอบวันเกิดขึ้นเมื่อ เดือนพฤษภาคม ปี 2550 ซึ่งถือเป็นโอกาสดีพิเศษยิ่ง จึงได้จัดสร้างวัตถุมงคล องค์พ่อจตุคามรามเทพ โดยได้นำผงมวลสารจากจตุคามรามเทพ รุ่นเก่าอดนิยม มาผสมด้วย การสร้างวัตถุมงคลในครั้งนี้ ถือเป็นครั้งสำคัญของวัดตะเคียนซึ่งถือเป็นรุ่นแรก พระที่สร้างในพิธีนี้ทั้งหมดถือเป็นยอดวัตถุมงคลของท่าน มวลสารทั้งหมดได้จัดเตรียมมานานนับเดือน ก็เป็นเพราะความตั้งใจของหลวงปู่เอง รวมทั้งได้นำมวลสารพระเครื่องยุคแรกที่ท่านสร้างและบรรจุในกรุนานกว่า 60 ปี มวลสารหลักของพระรุ่นนี้ มีผลิทธิเจ ผงมหาราชเก่า ผงวิเศษ 108 ที่ท่านจารและเขียนขึ้นเองตามฤกษ์ยามที่ท่านกำหนดและปลุกเสกมานาน ผงไม้ตะเคียนอินทราณี ผงกะลาตาเดียว ลงยันต์ จัน-สุรย์ ไม้มงคลแดง ไม้มงคลดำ ผงใบลาน ผงทองคำ ผงตะไบขนวน แผ่นจารยันต์พระเกจิอาจารย์ 108 องค์ ผงตะไบขนวนโลหะที่ท่านเก็บไว้ ผงยาจินดาวาสนา รวมทั้งผงกระเบื้องหลังคาโบสถ์ ผงเสาโบสถ์มหาอุด ผงทองพระประธาน เป็นต้น

ภาพที่ 4.48 ตะกรุดคอหมา และเสื่อของหลวงปู่แ้ม วัดตะเคียน

ภาพที่ 4.49 ตะกรุดคอหมา และเสื่อของหลวงปู่แ้ม วัดตะเคียน

ภาพที่ 4.50 รวมวัตถุมงคลของหลวงปู่แย้ม วัดตะเคียน

14.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

ปัจจุบันแม้ว่าหลวงปู่แย้มจะมรณภาพไปแล้ว แต่ท่านยังเป็นที่เคารพศรัทธาของบรรดาลูกศิษย์ ทั้งศิษย์เก่าศิษย์ใหม่ ต่างไม่เคยลืมแวะเวียนมาหาท่านกันเป็นประจำ ใครมีอะไรใหม่ มีอะไรที่ทำ ให้ไม่สบายอกไม่สบายใจก็มาหาท่านซึ่งท่านก็เมตตากับทุกคนที่แวะ เวียนมา บางคนออกกรณใหม่ก็นำมาให้ท่านเจิมให้ ด้วยบารมีอันแก่กล้าของท่าน รับประกันได้ว่ารถคันนั้นจะไม่มัววินเจอบุบัติเหตุใหญ่ ๆ แน่นนอน บางคนทำการค้า การขาย บางช่วงบางโอกาสเศรษฐกิจบ้านเมืองไม่ดี ก็มาหาท่านขอเช่าบูชารูปเสก นำไปจุดไหว้ ปรากฏว่าการค้าการขายดีขึ้นเป็นพิเศษ เรื่องรูปเสกของท่านนี้ลูกศิษย์ลูกหา นิยมบูชากันมาเป็นเวลานานกว่า 10 ปีมาแล้ว เพราะว่าทุกคนไม่เคยผิดหวัง แถมหลวงปู่ยังย้ำพร้อมรับประกันให้ว่าถ้าไม่จริงให้มาต่อว่าได้เลยพร้อม ทั้งยังอธิบายวิธีบูชาให้อีกด้วย

2.4 การสงเคราะห์ชุมชน

หลวงปู่แย้ม มีความถนัดด้านงานช่างแล้ว ยังได้ศึกษาวิชาหมอยาเพื่อสงเคราะห์ชาวบ้านแถบนั้นด้วย เป็นเพราะท่านมีเมตตาไม่ยอมให้ชาวบ้านเดือดร้อนมากนัก กล่าวถึงการเป็นหมอยาของหลวงปู่แย้ม สมัยก่อนเมื่อประมาณ 70 ที่แล้วนั้น พวกเราลองคิดดูว่าการไปมาหรือการเดินทางนั้นจะลำบากสักขนาดไหน ครั้นเมื่อมีเวลาญาติพี่น้องเจ็บไข้ได้ป่วยก็ต้องช่วยกันคนละไม้ละมือ เพื่อที่จะช่วยเหลือเขา วิธีที่ดีและรวดเร็วที่สุดก็คือ หมอยากลางบ้านนั้นแหละ และก็ตัวยาสมุนไพรทั้งนั้น พระภิกษุแย้มของญาติโยมก็เลยมองเห็นความสำคัญในข้อนี้ จึงลงมือศึกษาค้นคว้าในเรื่องของตัวยา

สมุนไพรรักษาและคาถาอาคมที่จะใช้เสกกำกับลง ไปในตัวยาเพื่อใช้สำหรับการรักษา จนท่านมีความมั่นใจในตัวยาสมุนไพรรักษาที่ท่านได้ศึกษาจากตำราและค้นคว้าด้วยตัว เอง ท่านก็เริ่มลงมือช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือนร้อนได้ทันที ในพรรษาที่ 2 ของการเป็นพระภิกษุนั้นเอง

หลังจากนั้นมา ชาวบ้านที่ได้รับการช่วยเหลือ ก็เกิดศรัทธา สาเหตุเพราะว่าท่านสามารถรักษาชาวบ้านให้หายได้ จากคนเดียว เป็นสองคน จนถึงหลายๆคนในเวลาต่อมา ยังไม่พอเพียงเท่านั้นชาวบ้านที่รักษาหายแล้วต่างพากันเรียกร้องให้ท่านช่วย รดน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์ขับไล่สิ่งเลวร้ายที่อยู่ในตัวของตนให้หมดไป จนพากันเข้าใจว่า พระภิกษุแยม เป็นพระเกจิอาจารย์ไปเลยทีเดียว หลังจากนั้นมาท่านก็ไม่สามารถขัดญาติโยมได้อีก ทำให้ท่านต้องตั้งต้นเรียนรู้ หาวิธีศึกษาในหลายๆทางจากทุกๆที่ เพื่อจะได้ทำให้มีวิชาเข้มขลังยิ่งขึ้น

14.5 สรุปอัตลักษณ์

ความมีเมตตาของหลวงปู่อยู่อย่างเต็มเปี่ยม ไบหน้ายิ้มแย้มตลอดเวลา ไม่เกียจจนเมื่อมีญาติโยมมาขอพบ เพื่อขอพรขอขารมี ไม่ว่าจะเวลาไหน หลวงปู่ยิ้ม วัดตะเคียน ยังได้มอบวัตถุมงคลชิ้นล่าสุดของวัด และจัดว่าเป็นวัตถุมงคลล้ำค่าที่หาได้ยากยิ่ง นั่นคือ “ตะกรุดหนังเสือ” หลวงปู่เคยกล่าวไว้ว่า “ใครจะยิงให้มันยิงไปเถอะ เดี่ยวปืนมันก็แตก เอ้า เพียง”

มีผู้หญิงวัยกลางคน พร้อมญาติ ๆ ของตนได้เข้ามาขอพบหลวงปู่พร้อมกับเล่าให้ฟังว่า ตนเป็นแม่บ้านทำงานอยู่กับบ้าน วันหนึ่งได้เกิดอุบัติเหตุแบบไม่คาดฝันขึ้น ตนได้ทำน้ำร้อนที่ต้มเดือดจัดหกรดขาทำให้ขาโดนลวกเกือบทั้งขาด้านขวา ตนตกใจมากรีบร้องตะโกนเรียกญาติที่อยู่ใกล้ ๆ ให้มาช่วยตนเร็ว ๆ ทุกคนต่างวิ่งกันมาดูด้วยความตกใจ ครั้นเมื่อตนตั้งสติได้ กลับพบว่าน้ำร้อนนั้นไม่สามารถทำให้ขาของตนพุพองหรือปวดแสบปวดร้อนแต่ประการใดเลย ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น ตนมานึกขึ้นได้ว่าตัวเองแขวนตะกรุดหนังเสือหลวงปู่แยมอยู่เพียงอันเดียว จึงรีบมาที่วัดเพื่อกราบขอพระคุณหลวงปู่ ในอิทธิบารมีของหลวงปู่แยมวัดตะเคียนในครั้งนี้

วัตถุมงคลที่ขึ้นชื่อของ หลวงปู่แยม มีหลายอย่างเช่น พระขุนแผนยอดขุนพล พระนางพญา พระขุนแผนใบบัว เสือปืนแตก และตะกรุดคลองตะเคียน โดยท่านได้จารย์ยันต์ คาถาพระเจ้า 5 พระองค์ หรือเรียกว่า “แม่ธาตุใหญ่” ซึ่งมีพุทธคุณเหนือยันต์ทั้งปวงลงในตะกรุด รวมทั้งความเชื่อสืบต่อกันว่า ผู้ใดที่ท่องหรือบริกรรมพระคาถาบทนี้ด้วยจิตอันสงบ และมั่นคงแล้ว จะมีพุทธคุณคุ้มครอบครอบจักรวาล หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ มีพุทธคุณครบทุกด้าน เช่น เมตตามหานิยมแคล้วคลาดป้องกันภัย มหาเสน่ห์ มหาอุด รวมทั้งไล่ภูตผี และใช้กันเสียดจัญไรได้อีกด้วย นอกจากนี้แล้ว ยังมียันต์อีกตัวหนึ่ง ซึ่งอาจจะเรียกว่า เป็นยันต์เฉพาะตัวของหลวงปู่แยม คือ “ยันต์มหาเบา” เป็นตำราจาก หลวงพ่อสาย วัดหนองสองห้อง กับ หลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า

Canon EOS 600D
shutter 1/125s, f/5.0, lens 31 mm
ISO 800

taKLONG.com

ภาพที่ 4.51 รูปหล่อหลวงปู่แ้มนั่งเสื่อ ประดิษฐานในวิหาร ภายในวัดตะเคียน

15. หลวงพ่อที่ วัดหูช้าง

15.1 อัตชีวประวัติ

วัดหูช้างเป็นวัดเก่าแก่โบราณวัดหนึ่ง จากหลักฐานที่ยังคงหลงเหลืออยู่ เช่น วิหาร เจดีย์ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นราวสมัยกรุงศรีอยุธยา อดีตเจ้าอาวาสที่มีชื่อเสียงโด่งดัง คือ พระครูกิตตินนทคุณ หรือ ”หลวงพ่อกี้” พระเกจิอาจารย์ที่เชี่ยวชาญและเก่งกล้าทางด้านคาถาอาคม การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ผีเข้าหรือถูกคุณไสยต่าง ๆ โดยหลวงพ่อกี้ ท่านเป็นศิษย์ของหลวงพ่อกี้ วัดสัทธิบท หลวงปู่แดง วัดตะเคียน หลวงพ่อปาน วัดบางนมโค เจ้าคุณโพธิ์ วัดชัยพฤกษ์มาลา และศิษย์ก่งจาบ แห่งสำนักวัดประดู่ทรงธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แม้ท่านจะมรณภาพไปแล้ว แต่ชื่อเสียงและวัดถุมงคลของท่านยังเป็นที่ยกย่องและกราบไหว้บูชามากมาย

หลวงพ่อกี้ หรือพระครูกิตตินนทคุณ เกิดในสกุล “บุญใจใหญ่” เมื่อปี พ.ศ.2444 ส่วนวันที่เกิดไม่ทราบหลักฐานแน่ชัด บิดาชื่อนายคอย มารดาชื่อนางไผ่ ครอบครัวของท่านเป็นชาวจังหวัด

นนทบุรีโดยกำเนิด บิดาของท่านเป็นหมอยาโบราณ ต้นตระกูลของหลวงพ่อกี้ทุกคนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นหมอรักษาโรค ชีวิตในวัยเยาว์ท่านให้ความสนใจและศึกษาดำรงการทำน้ามนต์รักษาโรคต่าง ๆ โดยได้ศึกษาวิชาการทำน้ามนต์จากปู่ของท่านซึ่งเก่งทางด้านการทำน้ามนต์รักษาโรคต่าง ๆ กล่าวได้ว่าใครมีโรคอะไรก็จะเดินทางมาหา เนื่องจากสมัยนั้นโรงพยาบาลต่าง ๆ ยังไม่ค่อยมี จนต่อมาชาวบ้านต่างขนานนามท่านว่า “หมอบุญเทวดา”

เมื่อท่านอายุได้ 20 ปีบริบูรณ์ บิดาและมารดาก็จัดการอุปสมบทให้ ณ พัทธสีมาวัดหุซ้าง เมื่ออุปสมบทแล้วก็จำพรรษาอยู่ที่วัดหุซ้าง หลังจากนั้นประมาณ 2 พรรษาผ่านไป ก็ได้ออกธุดงค์วัตรไปตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อแสวงหาความสงบวิเวกฝึกวิปัสสนากรรมฐาน และบำเพ็ญภาวนา โดยท่านมีความมุ่งมั่นฝึกสมาธิเจริญภาวนาด้วยจิตที่ยึดมั่น และไม่ตั้งอยู่ในความประมาท จนจิตรวมเข้าสู่ฐานของสมาธิ ทำให้เกิดความสุขและความอิมเอิบ

เมื่อบำเพ็ญเพียรภาวนาอยู่ตามป่าตามเขาพอควรแก่เวลาแล้ว จึงออกธุดงค์ต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งได้พบกับ หลวงพ่อกี้ วัดสัตหีบ จ.ชลบุรี เกจิอาจารย์ตั้งเจ้าของปลัดขิกอันลือชื่อ ที่เล่าขานกันว่าสามารถวิ่งทวนน้ำได้ นอกจากปลัดขิกดังกล่าวแล้ว ก็ยังมีตะกรุดธงผ้ายันต์สามเหลี่ยม พระเครื่อง พระสมเด็จ กำไล เหรียญรูปเหมือนหลวงพ่อกี้ และวุ้น เป็นต้น

นับเป็นโอกาสดีของหลวงพ่อกี้ เพราะหลวงพ่อกี้ได้ถ่ายทอดวิชาอาคมต่าง ๆ ให้ โดยเฉพาะเคล็ดลับการสร้างปลัดขิก ซึ่งภายหลังท่านได้จัดสร้างขึ้นตามตำรับผู้เป็นอาจารย์จนโด่งดังด้วยประสบการณ์มากมายเช่นกัน

หลวงพ่อกี้เป็นพระเกจิที่สืบทอดวิชาสายวัดประดู่ทรงธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเรียนวิชามาจาก “ก๋งจวบ” ฆราวาสฆังเวทย์ สำหรับศิษย์ร่วมสำนักที่มีความสนิทสนมกัน และมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันมี 2 ท่านคือ หลวงพ่อเทียม วัดกษัตราธิราช และหลวงพ่อแทน วัดธรรมเสน ราชบุรี โดยเฉพาะหลวงพ่อเทียมจะมีความสนิทสนมกันมาก มักจะไปมาหาสู่กันเสมอในตอนที่ท่านมีชีวิต

ในสมัยก่อนพิธีปลุกเสกพระเครื่องถ้ามีหลวงพ่อเทียมก็จะต้องมีหลวงพ่อกี้คู่เคียงคู่ด้วยกัน เช่น พิธีปลุกเสกพระเครื่องวัดฉลอง ภูเก็ต ปี พ.ศ.2511-2512 พิธีปลุกเสกพระพุทธรชินราช กองทัพภาคที่ 3 พิธีปลุกเสกวัดท่าเกวียน ฉะเชิงเทรา ปี2514 เป็นต้น

พระเครื่องของหลวงพ่อกี้ทุกรุ่นมีประสบการณ์ดีมากมายทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นคงกระพัน เมตตา แคล้วคลาด สำหรับปลัดขิกของท่านเป็นปลัดขิกยอดนิยม 1 ใน 4 คณาจารย์ “เหลือ-อี-กี้-ฟัก” หมายถึง หลวงพ่อเหลือ วัดสาชะโงก,หลวงพ่อกี้ วัดสัตหีบ,หลวงพ่อกี้ วัดหุซ้าง และหลวงพ่อกี้ วัดนิคมปะชาสรรค์

ปลัดขิกหรือ “พ่อเจ้าประคุณ” ของหลวงพ่อกี้ันโด่ดเด่นทางเมตตามหานิยมและค้าขายเป็น อย่างมากรวมไปจนถึงเรื่องแคล้วคลาด คงกระพันชาติรี เดินทางขึ้นเหนือล่องใต้ปลอดภัย พกไว้ซ้าง

กายเวลาพักแรมที่ไหนให้อารธนาและระลึกถึงท่าน จะเป็นที่รักใคร่เอ็นดูแก่ผู้ที่พบเห็นและเป็นที่รักแก่ท่านเจ้าที่เจ้าทาง เนื่องด้วยท่านลง “นะระกะรัง” คือหัวใจเจ้าที่ไว้ด้วย

สำหรับคาถาที่ไว้อารธนาหรือท่องกำกับปลัดขิกของท่านนั้นมี ดังนี้ “มะอะอุ นะระการัง จะระกะสะ จิตตังปุริโส จิตตังภะคินิเม เอหิ จิเจอร์นิ เอหิ มนุญยัง จิตติจิตตัง ปิยังมะมะ นะมะพะทะ” ซึ่งก็คืออักษรเลขยันต์ที่ท่านได้ลงไว้ที่ตัวปลัดขิกนั่นเอง

ในกระบวนการสร้างวัตถุมงคลของท่านที่สร้างไว้แต่ละชนิด ส่วนมากนั้นท่านจะแจกฟรี จะมีเพียงวัตถุมงคลชนิดเดียวที่ต้องทำบุญนั้นก็คือ “ปลัดขิก” เคยมีลูกศิษย์ใกล้ชิดถามหลวงพ่อกว่า “เหตุใดหลวงพ่อกถึงไม่แจกปลัดขิกเหมือนวัตถุมงคลชนิดอื่นๆ” ท่านได้เมตตาตอบกับลูกศิษย์ว่า “ของของฉันไม่ได้สร้างกันง่าย ๆ นะ บုชาไปแล้ว ก็เก็บไว้ให้ดีละ” “ปลัดขิกของข้าสร้างโบสถ์ได้” คือ คำพูดที่ท่านมักพูดให้ลูกศิษย์ลูกหาท่านรวมไปจนถึงญาติโยมที่มาทำบุญที่วัดฟังเสมอ โดยมีเรื่องเล่าที่หลวงพ่อกก็ได้พูดติดตลกให้หลวงพ่อกหนึ่งซึ่งเคยไปกราบฟังว่า “ถ้าอาตมาไม่กลัวชาวบ้านญาติโยมเค้าตำกว่าจะปั้นรูปพ่อเจ้าประคุณ (หมายถึงปลัดขิกของท่าน) ไว้ที่หน้าบันโบสถ์ แล้วท่านก็หัวเราะชอบใจ” นั่นก็ถือว่าเป็นเครื่องการันตีว่า ปลัดขิกของท่านนั้นสร้างโบสถ์ได้จริง ๆ

เหรียญหลวงพ่อกนั้นก็มีหลายรุ่น เหรียญรุ่นแรกเนื้อทองแดง เป็นเหรียญที่หลวงพ่อดำริให้สร้างขึ้นเพื่อให้บูชาในงานยกข่อฟ้าพระอุโบสถ ปี 2513 จำนวนการสร้าง เนื้อทองคำ 15 เหรียญ เนื้อเงิน 109 เหรียญ เนื้อนวลโลหะ 109 เหรียญ เนื้อทองแดง 5,000 เหรียญ (นักสะสมสายนี้บางท่านระบุว่าป็นรุ่น 2 “ปลัดขิกหัวโต”) ผู้แกะปลัดขิกแม่พิมพ์คือ “นายช่างเกษม มงคลเจริญ” ยอดฝีมือในยุค นั้น (นักสะสมสายนี้บางท่านบอกว่าป็นรุ่น 2 “ปลัดขิกหัวโต”) เหรียญรุ่น 2 รุ่นผูกพัทธสีมา ปี พ.ศ. 2513 เหรียญรุ่น 3 ฉลองตราตั้งพัทธศปี 2515 เหรียญรุ่น 4 ปี 2517 ฉลองอายุ 73 ปี เหรียญรุ่น 5 รุ่น “หน้าตุลาถนกก” ปี พ.ศ.2519

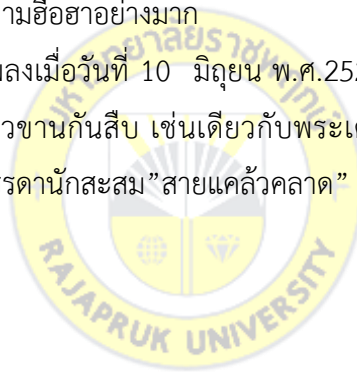
เหรียญรุ่น 6 รุ่น สามอาจารย์ ปี 2519 (จวน-แจ่ม-ก๊) พระอุปฌาย์จวน จันทภิกขุ เป็นเจ้าอาวาสถึงประมาณ ปี พ.ศ.2485 ท่านเป็นพระยุคเดียวกับ หลวงพ่อแดง วัดตะเคียน และหลวงพ่อนก วัดโบสถ์บน เป็นสหธรรมิกกับหลวงพ่อบาน วัดบางนมโค ซึ่งเคยมาหล่อพระประธานในโบสถ์วัดหูช้าง เพราะพระประธานในโบสถ์มีพระนามว่า “พระพุทธรูปนิมิตกิจจานุการ” หลวงพ่อกจวนเป็นพระฝาแฝดกับหลวงพ่อกแจ่ม ชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อใหญ่-หลวงพ่อกเล็ก” ส่วน หลวงพ่อกแจ่ม คังขมิโชติ เป็นเจ้าอาวาสก่อนหลวงพ่อกก็ เหรียญรุ่น 7 ออกวัดปางอโศก โคราช ปี พ.ศ.2521

รูปหล่อโบราณรุ่นแรก หรือที่คุ้นหูกันในชื่อ “รุ่นเสาชิม” จัดว่าหายากถึงยากมาก ๆ สร้างขึ้นราวปี พ.ศ.2500 และแจกเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ.2512 ว่ากันว่าสร้างแค่ 500 องค์ สาเหตุที่เรียกว่า “รุ่นเสาชิม” นั้นก็เพราะว่าในสมัยก่อนหลวงพ่อกท่านจะแจกรูปหล่อรุ่นนี้ให้กับคนที่มาช่วยแบกเสาชิมโบสถ์และอีกจำนวนหนึ่งแจกให้ผู้บริจาคเงินสร้างโบสถ์ของวัดหูช้าง เหตุนี้ลูกศิษย์ลูกหาในยุคนั้นจึงขนานนามรูปหล่อรุ่นนี้ว่า “รุ่นเสาชิม” เรื่อยมา

พระสมเด็จหลังยันต์ฑาะว์อุ้มอะ สร้างปี พ.ศ.2506 มีหลายพิมพ์ อาทิ พิมพ์ใหญ่ พิมพ์ฐานแซม พิมพ์ปรกโพธิ์ มวลสารพระสมเด็จวัดระฆัง และบางขุนพรหมที่ชำรุดแตกหักจำนวนมาก นำเข้าปลุกเสกพิธีเดียวกับวัดประสาธตบุญญาวาส สามเสน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพิธีใหญ่ในยุคนั้น โดยหลวงพ่อกิ่งงปรกอธิษฐานจิตร่วมกับพระเกจิอาจารย์ระดับตำนานรวม 108 รูป อาทิ พระอาจารย์ทิม วัดช้างให้ หลวงพ่อ เข้ม วัดนवलนริศ พ่อท่านคล้าย วัดสวนขัน หลวงปู่โต๊ะ วัดประดู่ฉิมพลี หลวงพ่อเงิน วัดดอนยายหอม หลวงพ่อพรหม วัดช่องแค พระอาจารย์นำ วัดดอนศาลา หลวงพ่อทบ วัดพระพุทธบาทชนแดน หลวงพ่อสุด วัดกาหลง หลวงปู่คู่ วัดสะแก หลวงปู่ทิม วัดละหารไร่ หลวงพ่อจง วัดหน้าต่างนอก หลวงปู่เขียว วัดทรงบน หลวงพ่อกวย วัดโฆสิตาราม หลวงปู่สี วัดถ้ำเขาบุญนาค หลวงพ่อแดง วัดเขabanไดอิฐ หลวงพ่อน้อย วัดธรรมศาลา หลวงพ่อมุย วัดดอนไร่ หลวงปู่เพิ่ม วัดกลางบางแก้ว หลวงพ่อไบบั้ว วัดมะนาว หลวงปู่ภาค วัดระฆัง หลวงปู่ หิน วัดระฆังฯ หลวงพ่อแพ วัดพิกุลทอง ฯลฯ

ในพิธีวัดประสาธตบุญญาวาสนี้ ตะกรุดของหลวงพ่อกิ่ง ที่นำไปหลอมในเตาเพื่อหล่อพระปรากฏว่าไม่หลอมละลายสร้างความฮือฮาอย่างมาก

หลวงพ่อกิ่งท่านมรณภาพลงเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2522 สิริอายุได้ 78 ปี ชื่อเสียงและเกียรติคุณของท่านยังเป็นที่กล่าวขานกันสืบ เช่นเดียวกับพระเครื่องทุกอย่างที่ยังคงเข้มขลังด้วยพุทธคุณและเป็นที่ต้องการของบรรดานักสะสม”สายแคล้วคลาด”ทั้งหลาย

ภาพที่ 4.52 หลวงพ่อแก้ว วัดหุข้าง

15.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น

ท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ผู้สร้างตำนานปลัดขิกอันเลื่องชื่อ ปลัดขิกของท่านทุกวันนี้หาได้ยากอย่างยิ่ง ผู้คนจากทั่วสารทิศล้วนทราบถึงจริยะวัตรอันงดงาม

ภาพที่ 4.53 หลัตขิกอันโต่งตั้ง ของหลวงพ่อกี วัดหูช้าง

15.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรม และการสงเคราะห์ชุมชน

เมื่อท่านเพียรภาวนาอยู่ตามป่าตามเขาพอควรแก่เวลาแล้ว ท่านก็ออกธุดงค์วัตรต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งต่อมาท่านก็ได้พบกับ หลวงพ่อกี วัดสัตหีบ เกจิอาจารย์ตั้งเจ้าของ ปลัดขิก อันลือชื่อที่เล่าขานกันว่าสามารถทวนน้ำได้ หลวงพ่อกี เมื่อท่านได้พบกับ หลวงพ่อกี วัดสัตหีบแล้ว ท่านก็ได้รับการถ่ายทอดเคล็ดลับการสร้างปลัดขิกจากหลวงพ่อกี ของดีของหลวงพ่อกีนั้น นอกจากปลัดขิกดังกล่าวแล้ว ก็ยังมี ตะกรุดธงผ้ายันต์สามเหลี่ยม พระเครื่อง พระสมเด็จ กำไล เหรียญรูปเหมือนท่าน เป็นต้น หลวงปู่ก็ท่านเป็นศิษย์ก่งจาบ แห่งสำนักวัดประดู่ทรงธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและยังเป็นศิษย์ หลวงปู่แดง วัดตะเคียน นนทบุรี และหลวงพ่อบาน วัดบางนมโค ท่านเป็นศิษย์ร่วมสำนักเดียวกับ หลวงปู่เทียม วัดกษัตราธิราชและหลวงพ่อแทน วัดธรรมเสน ซึ่งเกจิร่วมสำนักทั้ง 3 รูปนี้ได้ก่อปาฏิหารย์ในคราวปลุกเสกพระที่วัดปราสาทบุญญาवासสามเสนคือแผ่นทองแดงของพระอาจารย์ทั้ง 3 รูปหลอมไม่ละลายมาแล้ว

ต้นตระกูลของ หลวงพ่อกี ทุกคนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นหมอรักษาโรค รวมทั้งตัวของหลวงพ่อกีด้วย ทำให้ต่อมาท่านได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้คนที่เดินทางมาให้ท่านรักษาโรคเป็นจำนวนมาก

ในวัยเยาว์ท่านให้ความสนใจ และศึกษาดำรงการทำน้ามนต์รักษาโรคต่าง ๆ โดยได้ศึกษาวิชาการทำน้ามนต์จากคุณปู่ของท่านเอง ในสมัยนั้นคุณปู่ของท่านเก่งทางด้านการทำน้ามนต์รักษาโรคต่าง ๆ กล่าวได้ว่าใครมีโรคอะไรก็จะเดินทางมาหา เนื่องจากสมัยนั้นโรงพยาบาลต่าง ๆ ก็ยังไม่ค่อยมีเหมือนปัจจุบัน จนต่อมาชาวบ้านต่าง ๆ ก็ขนานนามท่านว่าหมอบุญเทวดา

ความมีเมตตาของหลวงพ่อกี้ท่าน นอกจากนี่ยังเป็นที่ทราบกันดีว่า หลวงพ่อกี้ท่านเป็นพระหมอที่มีความเชี่ยวชาญ ในการรักษาโรคต่าง ๆ และท่านยังสามารถทำพิธีแก้คุณไสยได้อีกด้วย

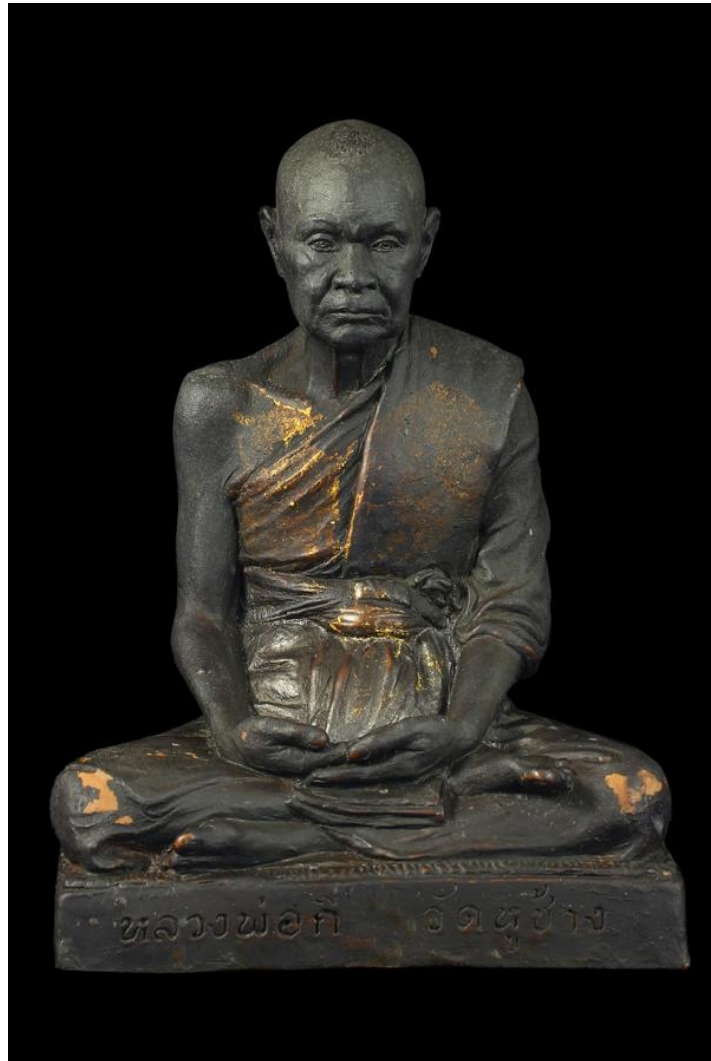
ในช่วงสมัยหลวงพ่อกี้ขึ้นเป็นเจ้าอาวาสปกครองดูแลวัดหูช้างนั้น วัดหูช้างทรุดโทรมและขาดการพัฒนา หลวงพ่อกี้ท่านได้ทำน้าบารุงวัดหูช้างขึ้นมาใหม่อย่างจริงจังอีกครั้ง พระอุโบสถของวัดหูช้างในปัจจุบัน หลวงพ่อกี้ท่านได้บูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นมาใหม่อย่างสวยงามในยุคของหลวงพ่อกี้เป็นเจ้าอาวาส ในราว พ.ศ.2517 และเป็นที่รู้กันว่าปัจจัยที่ได้มาในการบูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถส่วนใหญ่ นั้น มาจากเงินทำบุญของผู้คนที่หมายปอง “ปลัดขิก” อันโด่งดังของหลวงพ่อกี้ จนมีคำพูดที่ว่า ปลัดขิกสร้างโบสถ์ ส่วนกุฏิและสิ่งก่อสร้างภายในวัดที่สร้างด้วยไม้ในยุคของหลวงพ่อกี้เป็นเจ้าอาวาส นั้น ชาวบ้านผู้ศรัทธาในองค์หลวงพ่อกี้ ได้ล่องไม้ซุงลงมาตามแม่น้ำ เพื่อให้หลวงพ่อกี้ท่านใช้ในการสร้างและทำน้าบารุงวัดหูช้างจากทางจังหวัดตาก เพราะท่านได้สร้างศรัทธาแก่ชาวบ้านที่นั่นเมื่อครั้งท่านยังดำรงกรรมฐานอยู่ในป่าลึกแถบภาคเหนือ

15.4 สรุปอัตลักษณ์

ความมีเมตตาของหลวงพ่อกี้ท่าน นอกจากนี่ยังเป็นที่ทราบกันดีว่า หลวงพ่อกี้ท่านเป็นพระหมอที่มีความเชี่ยวชาญ ในการรักษาโรคต่าง ๆ และท่านยังสามารถทำพิธีแก้คุณไสยได้อีกด้วย

ชื่อเสียงและเกียรติคุณของหลวงพ่อกี้ วัดหูช้าง เป็นที่กล่าวขานกันสืบมาถึงความเมตตา และวัตรปฏิบัติ ที่งดงาม สมกับเป็นพระสงฆ์ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ แห่งยุคอีกรูปหนึ่ง (พระปลัดอำพล ฐิตบุญโญ: พระอาจารย์อ้อด, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.54 รูปหล่อหลวงพ่อกี ประดิษฐานภายในวัดหูช้าง

16. หลวงพ่อตี วัดหูช้าง

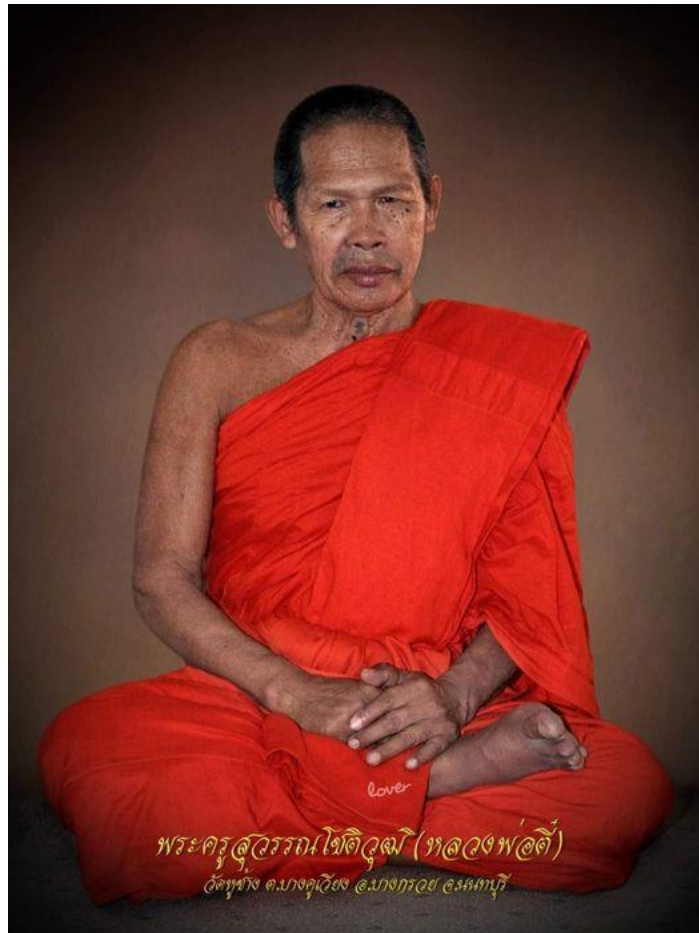
16.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อตี มีนามเดิมว่า ทองใบ นามสกุล เมฆอิฐ เป็นบุตรชายคนเดียวของตระกูลเมฆอิฐ หลวงพ่อตีท่านบรรพชาเมื่อปี พ.ศ.2501 และอยู่ปรณณิบัติรับใช้หลวงปู่ ซึ่งเป็นพระอาจารย์ของท่าน และท่านยังมีศักดิ์เป็นหลานของหลวงปู่อีกด้วย ตลอดระยะเวลาที่อยู่ดูแลหลวงพ่อกี หลวงพ่อตีท่านก็ได้ร่ำเรียนวิชาการสร้างปลัดขิกจากหลวงพ่อกีควบคู่ไปด้วย

สำหรับศิษย์เอกทายาทพุทธานุภาพที่เหลืออยู่เพียงรูปเดียวและมีศักดิ์เป็นหลานของหลวงปู่ก็คือ หลวงพ่อตี ท่านได้รับการถ่ายทอดวิชาอาคมจากหลวงปู่ที่มาหมดสิ้น ว่ากันว่า การเขียนยันต์ของหลวงพ่อดีนั้น หลวงพ่อกีท่านเป็นคนจับมือหลวงพ่อดีเขียนกันเลยทีเดียว อาจกล่าวได้ว่า หลวงพ่อดี

เป็นพระเกจิอาจารย์ที่สืบสายพุทธาคมหลายอาจารย์มาแล้วอย่างเข้มขลัง โดยเฉพาะวิชาสายวัดประดู่ทรงธรรม ที่ถือว่าเป็นตักศิลาของผู้ปรารถนาเรียนรู้วิชาอาคมต่าง ๆ

หลวงพ่อดีได้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดหูช้างสืบต่อจากหลวงพ่อกี เมื่อหลวงพ่อกีท่านละสังขารมรณภาพลงในวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2522

ภาพที่ 4.55 หลวงพ่อดี วัดหูช้าง

16.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่น

ปลัดขิกของหลวงพ่อกี วัดหูช้างได้สืบทอดมาถึงหลวงพ่อดี เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานแท้ๆของท่าน ได้รับการถ่ายทอดมาโดยตรงจากหลวงพ่อกี ว่ากันว่า การเขียนยันต์ของหลวงพ่อดีนั้น หลวงพ่อกีท่านเป็นคนจับมือหลวงพ่อดีเขียนกันเลยทีเดียว

หลวงปู่ดีได้ช่วยหลวงปู่กัจจระกรุด เบี้ยแก้ว และจารปลัดขิกตั้งแต่เมื่อครั้งหลวงปู่กัจจระกรุดอยู่ โดยในเบี้ยแก้วจะลงคาถาหลัก ๆ คือ ปิตทวารทั้ง 9 และเตาหะวรั้นโต ส่วนปลัดขิกนั้นคาถาหลวงปู่กัจจระกรุดไม่ได้ คือ

“มะ อะ อุ นะ ละ กา ลัง จะ ภา กะ สะ จิต ตัง พุท ธิ โส จิต ตัง พุท ธิ เม” โดยหลวงปู่ก็จะ
ลง “นะ โม พุท ธ ာ ยะ อี กะ วิ ติ” ด้วยลายมือท่านเอง

ภาพที่ 4.56 รวบรวมวัตถุมงคลหลวงปู่ดี วัดห้วยขี้เหล็ก

16.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่วัฒนธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

พุทธคุณวัดถมุงคคของหลวงปู่ตินั้น ตั้งแต่ไหนแต่ไรมา ตะกรุดทุกดอก ปลัดขิก และเบี้ยแก้ ทุกตัว จะจารด้วยมือท่านเอง ทั้งนี้ เพื่อความเข้มแข็งของผู้นำไปใช้ แต่เหนือสิ่งอื่นใด ต่อให้พระตั้งใจ ทำ และลงอักขระเลขยันต์มากเพียงใด มีคำกล่าวที่ท่านกล่าวไว้ว่า “ของดีทุกอย่างคนที่มีนั้นต้องเป็นคนดีมีศีลธรรมของดีจึงแสดงพุทธคุณ แต่ถ้าเป็นคนไม่ดีไร้ศีลธรรมของดีย่อมไม่แสดงพุทธคุณ คนจึงมักโทษว่าพระไม่ขลัง โดยไม่ดูตัวเองว่า พยายามที่จะทำตัวเองให้ขลัง ด้วยการอยู่ในศีลตั้งมั่นในธรรม ก่อนหรือเปล่า”

16.4 สรุปอัตลักษณ์

หลวงพ่อดี ท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ที่โด่งดังของจังหวัดนนทบุรี หลวงพ่อดีท่านเป็นพระที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตา มีจริยาวัตรปฏิบัติของท่านงดงามยิ่ง ท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ผู้สร้างตำนาน ปลัดขิกอันเลื่องชื่อตามรอยของหลวงพ่อดี อดีตเจ้าอาวาสวัดหุซังผู้เป็นพระอาจารย์ของท่าน ปลัดขิกของท่านทุกวันนี้เป็นที่ใฝ่หาเสาะหาของผู้คนที่ศรัทธาในองค์หลวงพ่อดีเป็นจำนวนมาก (พระปลัดอำพล ฐิตปุณฺโญ: พระอาจารย์อ้อด, 2564: สัมภาษณ์)

17. หลวงพ่อดี วัดอินทาราม

17.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อดี หรือพระครูนนทวิรุฬหการ เกิดเมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ.2458 ที่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 4 ตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี บิดาชื่อ นายดี มารดาชื่อ นางปุยนามสกุล สวยที่สุด ได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดทองสะอาด จบการศึกษาชั้นประถมปีที่ 4

ท่านอุปสมบท เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ.2477 ณ พัทธสีมาวัดสพานสูง ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีพระอุปัชฌาย์ คือ พระสุเมธจารย์ (วอน) วัดปรมย์ยิกาวาส ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พระกรรมวาจาจารย์ คือ พระครูโสภณศาสนกิจ (กลั่น) วัดสพานสูง ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พระอนุสาวนาจารย์ คือ พระอธิการสุน วัดศาลากุล ตำบลเกาะเกร็ด

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ต้นปี พ.ศ.2490 วัดอินทาราม ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากวัดสพานสูง ผืนแผ่นดินเดียวกัน แต่คนละคั่งน้ำ ขาดเจ้าอาวาสปกครองวัด ทางเจ้าคณะอำเภอปากเกร็ดเห็นว่าวัดสพานสูง มีพระภิกษุที่ทรงคุณวุฒิหลายรูป จึงขอให้ หลวงปู่กลั่น จัดศิษย์ให้หนึ่งรูปมาดูแลวัดอินทาราม ท่านจึงได้ให้พระอาจารย์ผั่น มาปกครองวัดอินทารามเป็นต้นมา

หลวงพ่อดันมรณภาพเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2535 สิริรวมอายุ 78 ปี 58 พรรษา ถึง
ปัจจุบันท่าน

ภาพที่ 4.57 หลวงพ่อดัน

17.2 วัดมุงคลที่โดดเด่น

สำหรับเหรียญหลวงพ่อดัน วัดอินทาราม ปี พ.ศ.2517 ครอบรอบอายุ 60 ปี เนื้อเงิน เนื้อนวะโลหะ และตะกรุดครอบรอบ ซึ่งปัจจุบันหาชมได้ยากมาก ด้วยจำนวนการสร้างที่ค่อนข้างน้อยมาก โดยเหรียญหลวงพ่อดัน วัดอินทาราม ปี พ.ศ.2517 เนื้อเงิน จัดสร้างเพียง 105 เหรียญ ส่วนเหรียญหลวงพ่อดัน วัดอินทาราม ปี พ.ศ.2517 เนื้อนวะโลหะ จัดสร้าง 210 เหรียญเท่านั้น โดยเฉพาะตะกรุดครอบรอบ หลวงพ่อดัน วัดอินทารามนั้นจำนวนสร้างประมาณ 1,000 ดอก แต่ความหายากพอ ๆ กับเหรียญเนื้อเงินและเนื้อนวะโลหะเลยทีเดียว ซึ่งในการเช่าหาเหรียญหลวงพ่อดัน วัด

อินทาราม ปี พ.ศ.2517 เนื่อนวะโลหะ เช่าหากันที่ 35,000 บาทขึ้นไป ส่วนเนื้อเงินหายากกว่าเนื่อนวะโลหะหนึ่งเท่าตัว แต่ราคาเช่าหาตอนนี้อยู่ที่ 55,000 -70,000 บาท ซึ่งราคาแตกต่างจากเมื่อ 10 ปีก่อนที่เช่าหาเนื่อนวะโลหะที่ 4,000 บาท ส่วนเนื้อเงินและตะกรุดครอบ อยู่ที่ 10,000 บาท ซึ่งปัจจุบันวันเวลาเปลี่ยนไปความต้องการเพิ่มมากขึ้นทำให้ราคาเช่าหาสูงขึ้นเป็นปกติ

บางท่านมีวัตถุมงคลของหลวงพ่อดัน วัดอินทาราม ไม่ว่าจะเป็นตะกรุดครอบ เหรียญหลวงพ่อดัน วัดอินทาราม เนื้อเงินและเนื่อนวะโลหะ ต่างก็หวงแหนกันทั้งนั้น การหมุนเวียนเปลี่ยนมือจึงต่ำ ถ้าท่านใดต้องการก็จะต้องหาในราคาที่สูง บวกกับพุทธคุณทั้งเหรียญหลวงพ่อดัน วัดอินทาราม เนื้อเงิน เนื่อนวะ ปี พ.ศ.2517 และตะกรุดครอบ ที่มีประสบการณ์แก่ผู้อาราธนามากมาย ด้วยพุทธคุณคงกระพันชาตรี มหาอุด แคล้วคลาด เมตตามหานิยมสูง ซึ่งไม่ผิดเพี้ยนกับวัตถุมงคลของสายหลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูง ที่ถูกถ่ายทอดมายังหลวงปู่กลิน วัดสะพานสูง พร้อมต่อด้วยหลวงพ่อดัน วัดอินทาราม จึงเห็นได้เลยว่าไม่ใช่เรื่องยากเลยของเหรียญหลวงพ่อดัน วัดอินทาราม ปี พ.ศ.2517 ครอบรอบอายุ 60 ปี เนื้อเงิน และเนื่อนวะโลหะ กับตะกรุดครอบ

ภาพที่ 4.58 พระปิดตาเนื้อผงใบลานและเนื้อผงใบลานผสมผงพุทธคุณ ปี 2517 ของหลวงพ่อดัน

ภาพที่ 4.59 รวมวัตถุมงคลหลวงปู่ฝั้น

17.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

ในราว พ.ศ.2499 พระฝั้น (ต่อมาคือ พระครูนนทวิรุฬหการ) ได้มาเป็นเจ้าอาวาสปกครองวัดนี้ โดยชาวบ้านนิมนต์มาจากวัดสะพานสูง ได้ขอเปลี่ยนนามวัดเสียใหม่จากวัดบ้านแหลมเหนือ เป็นวัดอินทาราม ตามความหมายของชื่อดั้งเดิมที่ปรากฏครั้งแรก

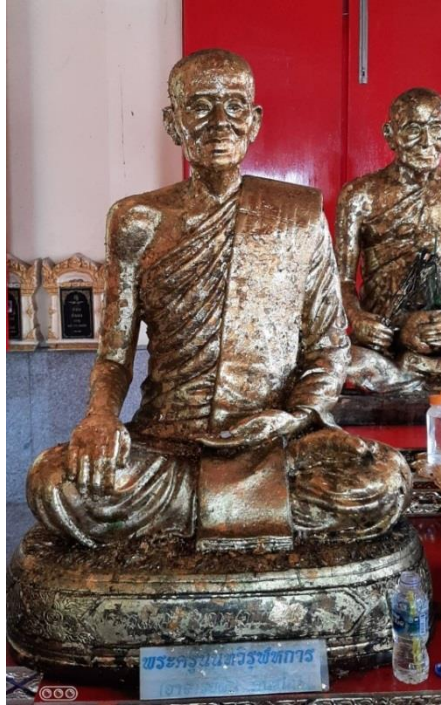
นับตั้งแต่ท่านพระครูนนทวิรุฬหการ (ฝั้น) ได้มาปกครองวัดนี้ ได้เปลี่ยนแปลงปรับปรุงจัดหมวดหมู่กุฎสงฆ์ โรงเรียนพระปริยัติธรรม ศาลาการเปรียญ ฌาปนสถาน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นใหม่ ตลอดจนบูรณะซ่อมแซมอุโบสถเพื่อใช้เป็นสถานที่บำเพ็ญศาสนกิจได้เต็มที่ ดังสภาพของวัดที่เป็นปัจจุบันนี้

สำหรับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ได้แก่พระพุทธรูปจำลอง ซึ่งทางวัดจะทำการปิดทองรอยพระพุทธรูป ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี

วัดอินทารามเป็นวัดของท้องถิ่นมาช้านานประกอบด้วยประชาชนในท้องถิ่น ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา เมื่อวัดจะจัดกิจการใด หรือจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประชาชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และโดยพร้อมเพรียงกันอยู่เสมอ

17.4 สรุปอัตลักษณ์

พระครูนนทวิรุฬหการ หรือหลวงพ่อดัน ท่านเป็นผู้มีเมตตาจิตต่อชาวบ้าน ชาวบ้านจึงให้ความเคารพท่านเป็นการตอบแทน และพร้อมที่จะเห็นความเจริญรุ่งเรืองของวัดอินทราคม เป็นวัดที่คงอยู่คู่กับพระพุทธศาสนาตลอดไป (พระสมุห์วันชัย วนชโย เลขานุการวัดอินทราคม, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.60 รูปหล่อหลวงพ่อดัน ประดิษฐานในวิหารศักดิ์อินทราคม

18. หลวงปู่เลี่ยม วัดศรีบุญเรือง

18.1 อัตชีวประวัติ

ประวัติของหลวงปู่เลี่ยม แห่งวัดศรีบุญเรืองค่อนข้างหายาก เพราะท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ยุคเก่าจึงไม่ค่อยมีบันทึกอะไรไว้มาก แต่จากการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเก่า ๆ หลายเล่มรวมทั้งหนังสือประวัติวัดในจังหวัดนนทบุรีทำให้เราทราบว่าหลวงปู่เลี่ยมนั้นท่านเป็นเจ้าของวัดอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2457-2480 และท่านได้มรณภาพเมื่อปี พ.ศ.2484 สิริอายุได้ 82 ปี พื้นเพท่านเป็นคนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บวชแล้วก็ได้ออกเดินธุดงค์เป็นเวลาหลายสิบปีจนเมื่อได้เดินทางมาแถวจังหวัดนนทบุรี ได้มาปักกลดอยู่ข้างวัดศรีบุญเรือง

ภาพที่ 4.61 ภาพสะเก็ดหลวงพ่อเลี่ยม โดย เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน

18.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น

เมื่อท่านคิดจะบูรณะและปฏิสังขรณ์และสร้างเสนาสนะขึ้นมาใหม่ ก็มีคนมาช่วยเหลืจจนแล้วเสร็จจนท่านเกรงใจเพราะท่านไม่มีสิ่งใดตอบแทน ท่านจึงตั้งใจสร้างพระเครื่องเนื้อผงแจกขึ้นมาโดยท่านได้ลบผงวิเศษที่เด่นทางเมตตาขึ้นมาผสมกับปูนเปลือกหอยนำไปบดในรางบดยาผสมด้วยกล้วยน้ำว้ากดพิมพ์ขึ้นมาเป็นองค์พระที่มีพิมพ์มากถึง 20 กว่าพิมพ์ โดยลูกศิษย์ที่มีความสามารถในเชิงช่างได้แกะพิมพ์ลือสมเด็จหลวงปู่ภู่วัดอินทร์วิหารขึ้นมา

นอกจากนั้น ก็ยังลือพิมพ์วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร และหลวงพ่อกั้ววัดพระเงินด้วย แต่ก็มิบางพิมพ์ที่แกะขึ้นมาเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองก็มี ตอนที่ท่านลบผงและสร้างพระท่านจะปิดกุญแจเพื่อไม่ให้ผงปลิวล่อยไปโดนผู้ใด พระที่ท่านทำแจกนั้นท่านทำขึ้นมาเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2470 และปลุกเสกเรื่อยมาตลอดเวลา 10 ปี

พระนั้นแจกน้อยกว่าสร้างจึงมีพระเหลือตกค้างอยู่มากและพระเครื่องของท่านนั้น ก็เก็บอยู่ในปีบอย่างดีไม่ได้บรรจุกรุแต่อย่างใดพระจึงค่อนข้างสะอาดและไม่มีคราบกรุติดองค์

ภาพที่ 4.62 รวมวัดถุมงคลหลวงพ่อเสียม

18.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

ท่านเป็นพระที่มีความสำรวมและมีศีลบริสุทธิ์จึงเป็นที่ศรัทธาแก่ชาวบ้านประกอบกับที่ท่านมีความเชี่ยวชาญทางด้านแพทย์แผนโบราณจึงได้สงเคราะห์ชาวบ้านเอาไว้หลายคนและช่วงนั้นที่วัดศรีเรืองบุญเองก็ไม่มีเจ้าอาวาสประกอบกับวัดก็เสื่อมโทรมไม่ค่อยมีพระภิกษุอยู่จำพรรษาชาวบ้านจึงพร้อมใจกันอาราธนาท่านให้อยู่เป็นเจ้าอาวาสสืบต่อซึ่งตอนนั้นท่านอายุราวๆ 55 ปีแล้วเริ่มเข้าสู่วัยชราและวัดศรีบุญเรืองเองก็เป็นวัดเล็ก ๆ ที่รายล้อมไปด้วยสวนมีความสงบเหมาะแก่การบำเพ็ญเพียรท่าน

จึงรับเป็นเจ้าของอวาสในที่สุด เพราะท่านนั้นเชี่ยวชาญในเรื่องแพทย์แผนโบราณและมีพระเวทย์วิद्याคมที่แก้กัณน้ำมนต์ที่ใช้รักษาโรคของท่านนั้นเด็ดขาดนักโดยเฉพาะโรคพิษสุนัขบ้าที่แม้แต่คนที่เพื่อคลั่งจนเห่าหอนแล้วเมื่อมาถึงมือท่านและท่านทำน้ำมนต์รดให้แล้วนั้นเป็นอันหายขาดไม่ต้องเป็นผีที่ถูกลงหลุมแต่อย่างใดผู้คนจึงศรัทธาในตัวท่านนัก

18.8 สรุปอัตลักษณ์

ถ้าถามถึงความเก่าและเข้มขลังของวัตถุมงคลของท่าน ก็ไม่แพ้ของหลวงปู่ภู ความจัดของเนื้อก็ไม่แพ้สำนักไหน ความสวยงามและความตั้งใจทำก็ตีแผ่เจตนาสร้างกับบริสุทธิ์ มีความเด่นทางเมตตามหานิยม (พระมหาสรวุฒิ อายุวฑฒโก, 2564: สัมภาษณ์)

19. หลวงพ่อคร้าม วัดพระเงิน

19.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อกرائم หรือ เจ้าอธิการคร้าม อินทสโร เกิดปี พ.ศ.2403 เมื่ออุปสมบทแล้วจำพรรษาอยู่ที่วัดพระเงิน ท่านเป็นพระที่ชอบศึกษาทางด้านวิปัสณาธุระและทางด้านพุทธาคม

จากคำบอกเล่าจากคนแถบวัดพระเงิน หลวงพ่อกرائمท่านดูมาก ใครมาทำอะไรที่ไม่ดีในวัดท่านตีไม่เลียง จึงไม่มีใครกล้ามาทำอะไรที่ไม่ดีเพราะเกรงกลัวท่านหลวงพ่อกرائم

หลวงพ่อกرائمท่านมรณภาพ เมื่อปี พ.ศ.2486 สิริรวมอายุ 100 ปี นับว่าท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ยุคเก่าอีกองค์หนึ่ง

19.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น

หลวงพ่อกرائمท่านสำเร็จวิชายันต์เต่าเรือน เต้นทางเมตตายเป็นอย่างยิ่ง ขนาดคนที่จะโดนตัดสินคดีความเพราะไม่ได้ทำผิดจริง มาขอขบารมีจากวัตถุมงคลของท่านศาลยังเมตตา ยกฟ้องหรือบางรายพลิกกลับมาชนะคดีจนเป็นที่กล่าวขานกันมามากมาย

ภาพที่ 4.63 วัตถุมงคลหลวงพ่อกวีน อินทสโร วัดพระเงิน

ภาพที่ 4.64 วัตถุมงคลหลวงพ่อกวีน อินทสโร วัดพระเงิน

19.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

พระคณาจารย์ที่ท่านสนทนสนมคุ้นเคย ได้แก่ สมเด็จพระวันรัต (เผื่อน) วัดพระเชตุพน (วัดโพธิ์) เพราะสมเด็จฯ ท่านเป็นคนแถบคลองวัดพระเงิน ท่านจึงสนทนสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี หลวงพ่อปานวัดบางนมโค ท่านก็สนทนสนมกับหลวงพ่อคร้ามเหมือนกัน จะเห็นได้ว่าท่านเก่งทางรักษาโรค เป็นพระหมอเหมือนกัน ท่านทั้ง 2 อาจจะแลกเปลี่ยนวิชากันได้ ยังมีหลวงปู่ภาค วัดคงคา หลวงปู่บุญวัดกลางบางแก้ว หลวงพ่อช่วงวัดบางแพรกใต้ และหลวงพ่อแงวัดบางพัง เป็นต้น

ท่านเป็นพระที่เก่งทางด้านรักษาโรค ใครรักษาไม่หาย หลวงพ่อท่านทำให้หายได้ เรียกว่าท่านเป็นพระหมอยาเลยก็ว่าได้ ท่านชอบพายเรือออกรักษาคน ท่านสงเคราะห์หมดไม่ว่าจะยากดีมีจน หลวงพ่อคร้ามท่านยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากท่านได้ก่อตั้ง โรงเรียนปริยัติธรรมอินทสโร ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2483

19.4 สรุปอัตลักษณ์

หลวงพ่อคร้ามท่านดีมาก ใครมาทำอะไรที่ไม่ดีในวัด ท่านตีไม่เสียง จึงไม่มีใครกล้ามาทำอะไรที่ไม่ดีเพราะเกรงกลัวท่าน

ในด้านพุทธคุณ วัดถุมนงคลของท่านเด่นทางด้านเมตตามหาเสน่ห์ โชคลาภ แคล้วคลาด เป็นเยี่ยม (พระครูสถิตสีลวงค์ เจ้าอาวาสวัดพระเงิน, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.65 รูปหล่อหล่อพ่อคร้าม อินทสโร ประดิษฐานในวิหารในวัดพระเงิน

20. หลวงปู่แก้วและหลวงปู่ขัน วัดอมฤต

20.1 อัตชีวประวัติ

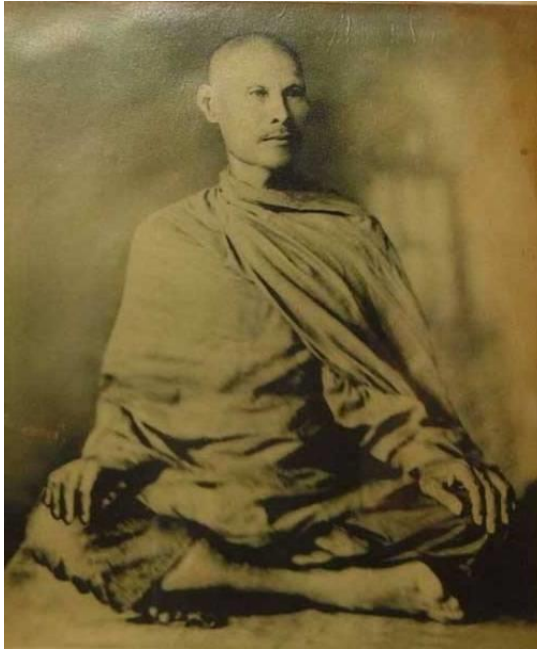
หลวงปู่ขัน หรือพระครูนนทสมาจาร เดิมชื่อขัน นามสกุล จันท์เหมือน ท่านเป็นลูกชาวสวน ย่านบางกรวย เข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์เมื่ออายุ 16 ปี โดยบรรพชาเป็นสามเณรที่วัดชัยพฤษมาลา สมัยก่อนขึ้นอยู่กับจังหวัดนนทบุรี แต่ปัจจุบันนี้ขึ้นอยู่กับเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มี พระนันทวิริยะ (โพธิ์) เป็นพระอุปัชฌาย์ จนกระทั่งอายุ 19 ปี ท่านเจ้าคุณพระนันทวิริยะ ก็ฝากสามเณรขันให้มาเรียนภรรยาที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์

ครั้งนั้นสมเด็จพระวันรัตน์ (เฮง เขมจารี) มีสมณศักดิ์ที่ พระราชาสุธี เจ้าคณะ 5 วัดมหาธาตุฯ นั้น สามเณรขันได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมจนกระทั่งอายุครบอุปสมบท จึงอุปสมบทที่วัดชัยพฤษมาลา โดยมี นันทวิริยะ (โพธิ์) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการกิมเจิง เจ้าอาวาสวัดสำโรง เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และ พระราชาสุธี เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้นามฉายาว่า “โสวตฺถิโก” ภายหลังจากบวชเป็นพระภิกษุแล้วท่านก็ศึกษาเล่าเรียนที่วัดมหาธาตุฯ เป็นระยะเวลาประมาณ 6 ปี และสอบนักธรรมและบาลีได้เปรียญธรรม 3 ประโยค ซึ่งท่านจะขอเรียนต่อ แต่ติดที่ท่านป่วยเป็นโรคทางสมองต้องพักรักษาตัวเสียก่อน หมอลงความเห็นว่าต้องหยุดเรียนสาเหตุเพราะท่านปวดศีรษะบ่อยมาก สมเด็จพระวันรัตน์ (เฮง เขมจารี) จึงมอบหมายให้ท่านเป็นครูสอนปริยัติธรรมที่วัดมหาธาตุฯ

ครั้งพระมหาขันได้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดอมฤต หรือวัดไฟไหม้ ก็ได้ทำนุบำรุงวัดไฟไหม้มาโดยตลอด ในยุคนั้นหลวงปู่ขันเป็นพระที่มีอายุมากที่สุดในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งหลวงปู่ขันมรณภาพเมื่ออายุ 105 ปี ตำแหน่งสุดท้ายท่านเป็นเจ้าคณะอำเภอเมืองนนทบุรี

ภาพที่ 4.66 รูปหล่อเกี้ยวหลวงปู่แก้ว เกสรโร วัดอมฤต

ภาพที่ 4.67 หลวงปู่ขัน โสวตถิโก วัดอมฤต

20.2 วัดอุมมงคลที่โดดเด่น พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม การสงเคราะห์ชุมชน และ อัตลักษณ์

หลวงปู่ขัน ท่านได้สร้างกุฏิสงฆ์ สร้างอุโบสถ ซึ่งในการรื้อโบสถ์เก่าออกนั้น กรุพระแตกออกมา ชาวบ้านเข้ามายื้อแย่งนำพระเก่าไปจนหมด เช่น พระโคนสมอ พระยอดธง พระบูชาสมัยสุโขทัย สมัยเชียงแสน เป็นของเก่าที่ล้ำค่า สันนิษฐานว่าเมื่อตอนสร้างอุโบสถครั้งแรก หลวงปู่แก้ว ท่านได้สร้างทับฐานอุโบสถเดิม เมื่อชุดอุโบสถเก่าออกมา จึงพบใบเสมาและแหวนทองคำตลอดจนเบี้ยจันท์มากมาย

ด้านวัดอุมมงคลท่านสร้างไว้ไม่เยอะมากนิยมระดับท้องถิ่น แต่ประสบการณ์ไม่ธรรมดา ท่านเป็นเกจิชื่อดังแบบเงียบ ๆ เหมือนกับเกจิอีกหลาย ๆ รูป ที่ไม่ค่อยมีลูกศิษย์มาช่วยโฆษณา ประชาสัมพันธ์ถึงความเก่งกาจ แต่ว่าเพชรก็ย่อมคือเพชรอยู่วันยังค่ำ

มีเหรียญเสมา หลวงปู่แก้ว เกสโร วัดอมฤต จันนทบุรี ปี 2512 หลังยันต์ ที่ระลึกปฏิสังขรณ์อุโบสถ วัดอมฤต ปี พ.ศ.2512 ของ หลวงปู่ขัน ออกในปี พ.ศ.2512 ด้านหน้าเป็นรูป หลวงปู่แก้ว เกสโร อดีตเจ้าอาวาสองค์แรก ด้านหลังยันต์มหาอุต (หลวงปู่ขัน เป็นเจ้าอาวาสองค์ที่ 5) รุ่นนี้หนังสือเหนียวและมหาอุตสุดยิ่งนัก

หลวงปู่ขันมรณภาพเมื่ออายุ 105 ปี ตำแหน่งสุดท้ายของท่านคือ เจ้าคณะอำเภอเมืองนนทบุรี ด้านวัดอุมมงคลท่านสร้างไว้ไม่เยอะมาก นิยมระดับท้องถิ่น ท่านมีความเก่งกาจยิ่ง พระเครื่องท่านส่วนใหญ่ทำจากผงพุทธคุณ ทำออกมานับองค์ได้ถือว่าเป็นของหายาก ไม่ค่อยมีใครรู้จัก เพราะไม่

มีใครจุดกระแสดขึ้นมา แต่ว่าของท่านดีจริงพุทธคุณรอบด้าน ทั้งเมตตา แคล้วคลาด มหาอุด คงกระพันชาตรี

มีเหรียญหลวงปู่แก้ว เกสโร ด้านหลังยันต์มหาอุด รุ่นนี้หนังเหนียวและมหาอุดสุดยิ่งนัก (สำรวจวัด, 2564)

ภาพที่ 4.67 เหรียญเสมา หลวงปู่แก้ว เกสโร เป็นเหรียญรุ่นแรก ปี 2512 ของ หลวงปู่ชั้น ด้านหน้าเป็นรูป หลวงปู่แก้ว เกสโร อดีตเจ้าอาวาสองค์แรกของวัดอมฤต ด้านหลังยันต์มหาอุด

ภาพที่ 4.67 และ ภาพที่ 4.68 เจริญหลวงพ่อชิน และเจดีย์บรรจุอัฐิหลวงปู่แก้ว และหลวงปู่ชิน
อยู่หน้าวัดอมฤต

21. หลวงพ่อสนิท วัดสะแก

21.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อสนิท ชิตวิโส หรือพระครูสินินทนทคุณ เป็นบุตรนายแก้ว และนางผัน Һรุ่นผึ้ง เกิดเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2469 ในการบรรพชาอุปสมบท มีหลวงปู่เผือก วัดโมลี เป็น พระอุปัชฌาย์ ท่านได้เรียนวิชาอยู่กับหลวงปู่ชิน เกสโร วัดสะแก มีศักดิ์เป็นลุงของท่าน หลวงปู่ชินเป็นศิษย์ของ หลวงปู่อิม วัดหัวเขา และหลวงปู่บุญ ถาวโร วัดโคกโคเฒ่า จังสุพรรณบุรี และเป็นศิษย์หลวงปู่ชิน ตฤโก วัดตำหนักเหนือ อำเภอบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี

ท่านมรณภาพ เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2544 ณ โรงพยาบาลโรคทรวงอก จังหวัดนนทบุรี สิริรวมอายุ 74 ปี 54 พรรษา

วัดสะแก ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 1 หมู่ 9 ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี มีพื้นที่ตามโฉนดเลขที่ 52575 เนื้อที่ 5 ไร่ 97 ตารางวา ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2305 ไม่ปรากฏหลักฐานผู้สร้างเดิมเรียกว่า “วัดกลางคลองหรือวัดบางสะแกร้าง” ต่อมากรมการศาสนาตัดคำว่า “ร้าง” ออก จึงใช้คำว่า “วัดบางสะแก” จนกระทั่งกรมการศาสนา ให้ตัดคำว่า “บาง” ออก” อีกครั้งหนึ่ง เป็นวัดสะแก

เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และต่อมาได้ซื้อเพิ่มอีก ตามโฉนดเลขที่ 94775 เนื้อที่ 2 งาน 17 ตารางวา เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2522 ต่อมาเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2558 ได้ซื้อเพิ่มอีก ตามโฉนดเลขที่ 49836 เนื้อที่ 2 ไร่ รวมเนื้อที่ของวัดสะแกทั้งหมดจำนวน 7 ไร่ 3 งาน 14 ตารางวา

เมื่อก่อสร้างได้ 5 ปี จึงได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา พ.ศ.2310 หลังจากนั้นไม่มีหลักฐานปรากฏว่ามีการพัฒนาอย่างไร จนถึง หลวงพ่อชื่น เกสโร เป็นเจ้าอาวาสท่านเป็นที่เคารพนับถือของพุทธศาสนิกชนและประชาชนทั่วไป ในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ในการรักษาโรคด้วยน้ำมัน เมื่อท่านมรณภาพ หลวงพ่อสนิทมาเป็นเจ้าอาวาส เมื่อ พ.ศ.2500 ท่านได้ทำนุบำรุงพัฒนาวัดและสืบทอดการรักษาโรคให้กับประชาชน และหลวงพ่อพระครูสินิทนทคุณได้สร้างอุโบสถหลังใหม่ขึ้น 1 หลัง ขนาด กว้าง 30 ยาว 40 เมตร สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2536 ลักษณะทรงไทย หล้ากาลด 3 ชั้น มุงด้วยกระเบื้องเคลือบ สร้างเสร็จเมื่อปี 2562 และได้พระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2541 หลังจากนั้นหลวงพ่อพระครูสินิทนทคุณ ได้มรณภาพ เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2544

ปัจจุบันทางคณะสงฆ์ได้แต่งตั้ง พระครูสุทธิธรรมรัตน์ เป็นเจ้าอาวาสองค์ ท่านได้ทำนุบำรุงวัดสืบทอดมาจากหลวงพ่อสนิทและสร้างถาวรวัตถุเพิ่มเติมตามลำดับ

21.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น

ภาพที่ 4.69 เหรียญหล่อเนื้อเงิน รุ่นแรก หลวงพ่อสนิท วัดสะแก

21.5 สรูปอดลักษณะ

หลวงพ่อสนิท เป็นพระสงฆ์ที่รักสันโดษเป็นอย่างมาก กล่าวถึงเมื่อก่อนที่สังฆารของท่านจะรุ่งโรย ท่านจะถือธุดงค์วัตร ท่านไม่สะสมสิ่งของมีค่าใด ๆ ทั้งสิ้น วัตถุหรือทรัพย์สินต่าง ๆ มีเมตตาสูง ไม่เคยแยกแยะว่าผู้มาหาจะมีฐานะร่ำรวย หรือยากจนอย่างไร ท่านก็ยังคงปฏิบัติต่อพุทธศาสนิกชนทุกคนเท่าเทียมกันหมด นอกจากนี้หลวงพ่อสนิทท่านยังรักษาสัจจะวาจาเท่าชีวิต ดังนั้นคำพูดทุกคำที่ออกจากปาก ท่านจึงเป็นจริงดังวาจาสิทธิ์ของพระร่วง ท่านพูดอะไรให้ฟังแล้วสิ่งนั้นจะปรากฏเป็นจริงเสมอ (พระครูสุทธิธรรมรัตน์ เจ้าอาวาสวัดสะแก, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.70 รูปหล่อหลวงพ่อสนิท ประดิษฐานในวัดสะแก

22. หลวงปู่เก๋ วัดปากน้ำ

22.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่เก๋ มีนามเดิมว่า เก๋ นามสกุล โพธิ์จั่น เกิดเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2455 ณ บ้านเลขที่ 17/3 หมู่ 5 ตำบลไทรมา อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่โรงเรียนวัดไทรมา และเข้าสู่ร่มเงาพระพุทธศาสนาด้วยการบวชเป็นสามเณรอยู่นานหลายปี กระทั่งอายุ 17 ปี ท่านได้สึกออกมาอยู่บ้านเพื่อช่วยเหลือบิดามารดาหาเลี้ยงชีพด้วยการทำนาทำไร่

ครั้น พ.ศ.2475 ท่านมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ได้เข้าพิธีอุปสมบทที่วัดโตนด ตำบลบางกร่าง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี โดยมีพระครูชุ่ม เจ้าอาวาสวัดประหารรังสรรค์ ตำบลบางกร่าง อำเภอมือง

เมือง จังหวัดจันทบุรี เป็นพระอุปชฌาย์ มี พระอาจารย์คำ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และ พระอธิการเพื่อน เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาว่า ถาวโร แปลว่า ความมั่นคงถาวร

ภายหลังอุปสมบทได้อยู่จำพรรษาที่วัดโตนด และมุ่งมั่นศึกษาพระปริยัติธรรมควบคู่ไปกับการออกธุดงค์ปลีกวิเวกไปตามป่าเขาลำเนาไพร จนเมื่อปี พ.ศ.2480 สามารถสอบได้นักธรรมชั้นโท ต่อมาย้ายไปศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่วัดเฉลิมพระเกียรติฯ แต่ศึกษาบาลีได้เพียง 2 ปี ปรากฏว่าพระอาจารย์จ้อย เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ได้ถึงแก่กรรมภาพ ทำให้ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดปากน้ำว่างลง

ท่านได้รับความไว้วางใจจากคณะสงฆ์เมืองนนทบุรี ให้ย้ายมาดำรงตำแหน่งรักษาการเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2482 ก่อนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดปากน้ำอย่างเป็นทางการในเวลา 2 ปีต่อมา กลายเป็นเจ้าอาวาสที่มีอายุพรรษาน้อยที่สุดในสมัยนั้น

ผลงานด้านการศึกษาของท่าน ดังนี้

- พ.ศ.2484 เป็น เจ้าสำนักเรียนวัดปากน้ำ
- พ.ศ.2495 เป็น ผู้อุปถัมภ์สร้างโรงเรียนวัดปากน้ำ พิบูลสงคราม
- พ.ศ.2505 เป็น ครูสอนพระปริยัติธรรมประจำสำนักศาสนศึกษาวัดปากน้ำ
- พ.ศ.2511 เป็น กรรมการสนามหลวงแผนกธรรม

หลวงปู่แก่ ให้ความสำคัญสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา ด้วยการจัดตั้งและมอบทุนการศึกษาทั้งในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแก่เด็กนักเรียนเป็นประจำทุกปี สำหรับพระภิกษุสามเณร จัดรรับส่งนักเรียนที่สมัครสอบธรรมสนามหลวงเป็นประจำ และถวายปัจจัยแก่ครูสอนพระปริยัติธรรม รวมทั้งมอบเงินอุดหนุนการศึกษาของวัดที่ขาดแคลน

ลำดับงานปกครองคณะสงฆ์ ดังนี้

- พ.ศ.2484 เป็น เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ
- พ.ศ.2493 เป็น เจ้าคณะตำบลบางเขน
- พ.ศ.2511 เป็น พระอุปชฌาย์
- พ.ศ.2542 เป็น ที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลบางเขน

ลำดับสมณศักดิ์ ดังนี้

- พ.ศ.2496 เป็น พระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะตำบลชั้นตรีที่ พระครูนนทกิจพิบูลย์
- พ.ศ.2506 เป็น พระครูสัญญาบัตรชั้นโทในราชทินนามเดิม
- พ.ศ.2511 เป็น พระครูสัญญาบัตรเทียบผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นเอกในราชทินนามเดิม

- พ.ศ.2519 เป็น พระครูสัญญาบัตรเทียบผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นพิเศษในราชทินนามเดิม

- พ.ศ.2552 เป็น พระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ พระมงคลนันทวุฒิ

หลวงปู่แก้วมีความสามารถพิเศษหลากหลายด้าน อาทิ สามารถเขียนหนังสือขอมได้ มีความชำนาญการดำเนินงานก่อสร้าง เป็นต้น ขณะเดียวกันท่านยังเป็นพระนักปกครองที่มีความเคร่งครัดยิ่ง ได้มีการกำหนดกฎระเบียบภายในวัดอย่างเข้มงวดเป็นไปตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายอาญา

หลวงปู่แก้ว ถาวร เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ นนทบุรี พระเกจิชื่อดังจังหวัดนนทบุรี ได้มรณภาพ โดยสงบ เมื่อเวลา 06.00 น. ที่โรงพยาบาลเมโย กรุงเทพมหานคร สิริอายุ 106 ปี

ภาพที่ 4.71 หลวงปู่แก้ว หรือ พระมงคลนันทวุฒิ วัดปากน้ำ

22.2 วัดอุโมงค์ที่โดดเด่น พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรม และการสงเคราะห์ชุมชน

พระเครื่อง เครื่องรางของขลัง และวัดอุโมงค์ชื่อดังของท่านมีหลายรุ่น อาทิ พระสมเด็จเนื้องาแกะ ได้ฐานตะกรุด 3 ดอก เหรียญชุดสร้างศาลาการเปรียญปี พ.ศ.2518 เหรียญข้างกระหนกปี 2518 เนื้อเงินและนวะโลหะ พระรูปเหมือนซุ้มระฆัง มีวัดอุโมงค์อีกหลายรุ่น เช่น บาตรน้ำมนต์ พระปิดตา ตะกรุด พระรูปหล่อตั้งหน้ารถครึ่งนิ้ว, พระรูปหล่อตั้งหน้ารถ 1.5 นิ้ว พระบูชา 5 นิ้ว พระบูชา 9 นิ้ว และผ้ายันต์ เป็นต้น

พระเครื่องรุ่นสุดท้ายคือรุ่น 105 ปีที่จัดสร้างโดยนายสมนึก ธนเดชากุล นายเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรีปัจจุบันหลวงปู่แก้วเป็นเจ้าอาวาสวัดที่มีอายุยืนยาวที่สุด

ลุตยอตวัตถุมงคล
พระมงคลนันทคุณ
 (หลวงปู่เท ธรรมวโร) วัดปากน้ำ จ.นนทบุรี
" รุ่ง ๑๑๕ ปี สืบแผ่นดิน "

พุทธบริษัทเขตกิ่งใหญ่ ตลอดครบ ๑๑๕ ปี
 หลวงปู่เท ธรรมวโร อริยสงฆ์ สืบแผ่นดิน

จัดสร้างโดย คณะกรรมการจัดสร้างวัดถุมงคล โดยนายสมนึก ธนเดชากุล นายกฤษณะศรีเมธเนตร
 ร่วมกับ นายพิชิต คำพันธ์ นายอสมานพุ่มพุ่มพระเครื่อง พระยูงไทย

พระสัมเพ็ญรุ่นแรก หลวงปู่เท ธรรมวโร

วัดปากน้ำ จ.นนทบุรี พ.ศ. ๒๕๑๘

เหรียญมหามงคล หลวงปู่เท รุ่น "อายุยืน"
 ผลิตร่วมพิธีปลุกเสก ในวันที่ 6 เมษายน 2558 ณ วิหารวัดปากน้ำ นนทบุรี

เนื้อทองคำ ชูชา 39,999 บาท

ขอแจ้งผู้สั่งจองรับวัดถุมงคลได้ตั้งแต่วันอังคารที่ 7 เมษายน 2558 ณ ศูนย์ที่ท่านจอง

วัตถุประสงค์
 ๑. เพื่อการศึกษาคนละงษ์ตำบลบางเขน
 ๒. เพื่อการศึกษาคนละงษ์ตำบลบางเขน

ภาพที่ 4.72 วัดถุมงคลหลวงปู่เท หรือ พระมงคลนนทคุณิ วัดปากน้ำ

22.3 สรุปอัตลักษณ์

หลวงปู่เก๋ ถาวร ยังมีชื่อเสียงในฐานะพระเกจิอาจารย์เรื่องวิทยาคมชื่อดังในด้าน พุทธคุณเมตตามหานิยม ได้รับนิมนต์ร่วมพิธีปลุกเสกในงานพุทธาภิเษกวัตุมงคลชื่อดังแต่ละ รุ่งเป็นประจำแทบมิเคยได้ขาด (พระอาจารย์นพต พลวพัฒน์, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.73 รูปหล่อภาพหลวงปู่เก๋ หรือ พระมงคลนนทวุฒิ ประดิษฐาน ณ วิหารในวัดปากน้ำ

23. หลวงปู่ท้วม วัดบางขวาง

23.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่ท้วม หรือ พระครูศีลาภิรมย์ ท่านเกิดเมื่อปี พ.ศ.2403 ที่บ้านบางกระบือ ตำบลเสาชิง หิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี บิดาชื่อเนียม มารดาชื่อบุญ เมื่อมีวัยอันสมควรบิดามารดาจึงพา ไปฝากเรียนหนังสือที่วัดโคก (วัดคงคา) ในคลองบางใหญ่ ได้เรียนอยู่กับพระอาจารย์ขำ พออ่านออก เขียนได้ก็กลับมาช่วยบิดามารดาทำสวนที่ภูมิลำเนา ท่านมีนิสัยติดไปทางนักเลง จนมีชื่อดังในยุคนั้น บิดามารดาเห็นว่าควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ พอท่านอายุได้ครบบรรพชาอุปสมบท (ซึ่งขณะนั้น บิดาได้เสียชีวิตไปแล้ว) มารดาได้นำท่านไปอุปสมบทที่วัดคงคา ปรากฏว่าในเวลานำนาคนั้นคานหาม แห่รอบโบสถ์นั้น นาคท้วมได้ซ่อนดาบไว้ใต้คานหามเป็นการเตรียมพร้อม เนื่องจากวันที่ท่านบวชได้มี ข่าวว่า พวกนักเลงที่เคยเป็นศัตรูกันมาก่อนจะมาก่อกวน แต่เหตุการณ์เป็นที่น่าอัศจรรย์ คนพวกนั้น ยกพวกมาจริงแต่พอเห็นนาคท้วมก็เกิดความศรัทธาเลื่อมใส ด้วยเห็นว่านาคท้วมละนินสัยได้จริงก็เลย

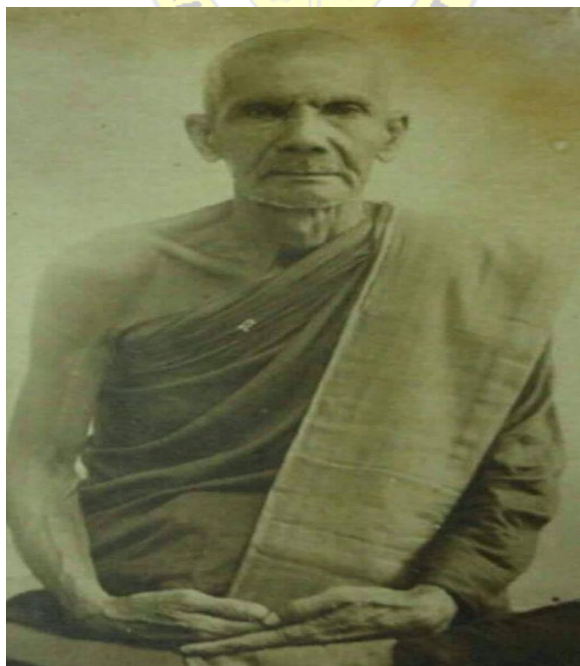
ของอโหสิกรรมให้ ไม่จองเวรต่อกัน ด้วยบุญกุศลท่านก็ได้สำเร็จการบรรพชาอุปสมบทสมตามที
ประสงค์

พระอุปัชฌาย์ของท่าน คือ ท่านพระครูนนทปริชา (รอด) ประวัตินี้ของท่านเป็นนักเลง (เสือ
เก่า) เจ้าอธิการขึ้น วัดบางขวาง ซึ่งเป็นญาติทางบิดาเป็น พระกรรมวาจาจารย์ และ พระอาจารย์เกิด
วัดคงคา เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ท่านอุปสมบทแบบมหานิกาย

เมื่ออุปสมบทได้ 3 พรรษา ในเวลานั้นเจ้าอธิการขึ้น วัดบางขวาง ได้ทำการญัตติเป็น
ธรรมยุติกนิกาย ได้ชวนท่านให้มาอยู่จำพรรษาที่วัดบางขวาง มาเรียนธรรมวินัย อยู่ได้ 4-5 เดือน จึง
แปลงเป็นธรรมยุติกนิกาย โดยมีพระครูธรรมสารวิจิตร (อ่อน) วัดมัจฉนันทิการาม (วัดน้อย บางเขน)
เป็น พระอุปัชฌาย์ พระครูอิม วัดเขมาภิรตาราม กับ เจ้าอธิการขึ้น วัดบางขวาง เป็น พระคู่สวด
ได้รับฉายาว่า ธมมธโร ท่านได้ศึกษาพระธรรมวินัยเรียนภาษาบาลีมูลกัจจายน์ไวยากรณังจนแปล
หนังสือได้พอสมควร

ต่อมาเมื่อเจ้าอธิการขึ้น อาพาธ และมรณภาพลงในปี พ.ศ.2435 ทางการคณะสงฆ์ก็แต่งตั้ง
ให้ท่านเป็นเจ้าอาวาสต่อมา ท่านก็ได้พัฒนาวัดให้รุ่งเรือง พอมีเวลาว่างท่านก็ศึกษาวิปัสสนาธุระ กับ
หลวงพ่อดินทร์เทวดา วัดบางไทรม้า พระอาจารย์ชื่อดังในยุคนั้น ต่อมาท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็น
พระอุปัชฌาย์ก็มีคนมาขอบวชกับท่านเป็นจำนวนมาก

เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ.2494 เวลา 11.45 น. หลวงพ่อได้ถามพระที่มาปฏิบัติว่ากินาฬิกา
แล้วท่านก็ได้หลับตาแล้วมรณภาพไปด้วยอาการสงบ สิริอายุได้ 91 ปี

ภาพที่ 4.74 หลวงปู่ท้วม วัดบางขวาง

23.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น

ในปี พ.ศ.2475 หลวงพ่อได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรที่ พระครูศีลาภิรมย์ ตอนนั้นท่านอายุได้ 72 ปี ลูกศิษย์ และชาวบ้านได้จัดงานฉลองอายุให้ท่าน และได้ขออนุญาตออก เหรียญรูปครึ่งองค์ เป็นเหรียญรูปอาร์ม ด้านหน้าระบุ พ.ศ.2403-2475 ด้านหลังเป็นยันต์รูปห้าเหลี่ยม เหรียญนี้แจกให้แก่ศิษย์ และผู้เลื่อมใสที่มาในงาน เหรียญนี้มีประสบการณ์ทางด้านแคล้วคลาดเด่นมาก อีกทั้งด้านเมตตามหานิยมด้วย ในด้านมหาอุทม์ก็มีคนโดนกันมาก ยิ่งไม่ออกเป็นที่โจษขานกันมาก

ต่อมาในปีที่ท่านอายุครบ 80 ปี ก็ได้มีการจัดฉลองอายุอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้หลวงพ่อกันแจกพระเนื้อผงรูปท่าน สีส้มชมพู รูปกลมแบบเหรียญสลึง บรรจุพระเกศาของท่าน ด้านหลังมียันต์พระเจ้าห้าพระองค์ ปัจจุบันหาได้ยากแล้ว

ภาพที่ 4.75 เหรียญรูปครึ่งองค์ หลวงปู่ท้วม ด้านหน้าระบุ พ.ศ.2403-2475 ด้านหลังเป็นยันต์รูปห้าเหลี่ยม

23.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม

หลวงพ่อท้วมท่านเป็นพระสงฆ์ที่เคร่งครัดในพระวินัย มีเมตตาจิต ชาวบ้านจึงเคารพเลื่อมใสท่านมาก ท่านได้สร้างโรงเรียนพระภิกษุ สามเณร และโรงเรียนให้แก่เด็กชาวบ้าน สมเด็จพระสังฆราช กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นพวงศ์) สนับสนุนพอกับหลวงพ่อท้วมมาก และอนุญาตให้หลวง

พ่อท้วมนำตำรับตำราที่วัดบวรฯ ให้เอามาสอนได้ทันที หลวงพ่อท้วมท่านได้จัดหาครูจากทางกม. ไปสอนที่วัดบางขวาง และออกทุนทรัพย์ส่วนตัวของท่านเพื่อพัฒนาการศึกษาเสมอมา

วัดบางขวางตั้งอยู่ด้านหน้าคูบางขวาง ทางเรือ่นจำได้ส่งนักโทษมาช่วยพัฒนาวัดบางขวางเป็นประจำ มีอยู่ครั้งหนึ่งนักโทษเกิดคิดจะหนี ทั้ง ๆ ที่ประตูวัดก็เปิดอยู่ทั้ง 4 ด้าน แต่นักโทษเหล่านั้นหาทางออกไม่ได้ เดินกววนอยู่อย่างนั้น เมื่อหลวงพ่อท้วมเดินมานักโทษเหล่านั้นขำอ่อนก้ำขาไม่ออก นั่งลงกราบท่าน หลวงพ่อท้วมท้วมท่านมีจิตแรงกล้า ใครคิดอะไรท่านรู้หมด

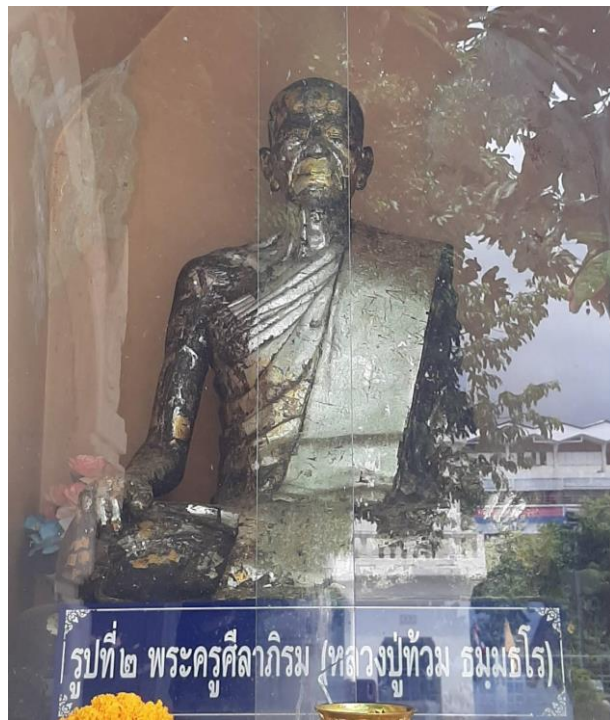
ในสมัยก่อนงานใหญ่ ๆ แถวเมืองนนท์ ถ้านิมนต์หลวงพ่อบ้างแล้ว รับรองงานเรียบร้อยไม่มีใครกล้าตักัน สมัยนั้นเมืองนนท์มีงานวัดก็มักจะมีนักเลงหัวไม้ндыกพวกตักันประจำ แต่ถ้างานไหนหลวงพ่อท้วมไปก็ไม่มีใครกล้าที่จะมีเรื่องกันเลย

23.4 การสงเคราะห์ชุมชน

ท่านก็ได้พัฒนาวัดให้รุ่งเรือง พอมีเวลาว่างท่านก็ศึกษาวิปัสสนาธุระ กับหลวงพ่อบรินทร์เวทดา วัดบางไทรมา พระอาจารย์ชื่อดังในยุคนั้น ต่อมาท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ก็มีคนมาขอบวชกับท่านเป็นจำนวนมาก

23.5 สรุปอัตลักษณ์

หลวงพ่อท้วม เป็นพระเถระจารย์ผู้เข้มขลัง ด้วยความที่ท่านมีนิสัยเป็นคนตรง ใจเด็ด และขึ้นชื่อว่ามิวิชาขลังนัก มีตบะบารมีธรรม ทำให้นักเลงก๊กน้อยใหญ่เป็นต้องยอมสยบ ท่านได้รับสมัญญาว่าเป็นตำนานเล่าขานพระผู้ทรงมานอภิญญา ครูบาอาจารย์ผู้เรืองวิชาอาคม (พระมหาวิษณุ ธรรมรัตน์, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.76 รูปหล่อหลวงปู่ท้วม ธรรมธโร ประดิษฐาน ณ ด้านข้างอุโบสถ วัดบางขวาง

24. หลวงปู่สั่น วัดท่าอิฐ

24.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่สั่น หรือ พระครูนนทคุณพิพัฒนํ์ นามสกุล ครูไทย อุปสมบทแล้วได้นามฉายาว่า “อินทสโร” เป็นเจ้าอาวาสวัดท่าอิฐรูปที่ 3 พ.ศ.2484 ถึง พ.ศ.2516

ภาพที่ 4.77 หลวงพ่อสั่น อินทสโร อยู่ในกรอบล๊อคเก็ต

24.2 วัดอุโมงค์ที่โดดเด่น พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรม และการสงเคราะห์ชุมชน

พระบิดา หลวงพ่อสั่น วัดท่าอิฐ จังหวัดนนทบุรี สร้างราวปี พ.ศ 2500 เมื่อผมจุ่มรัก พระไม่ค่อยได้พบเห็นในสนามมากนักเพราะสร้างน้อย แล้วสร้างเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น แล้วหลวงพ่อสั่นท่านก็ไม่ได้นำมาแจกจ่าย ๑ ลักษณะเป็นองค์พระภควัมปติปางพระมหากัจจายนะ เนมิตรูปร่างให้อ้วนเตี้ยม้อต้อ ศิลปะจงใจให้ไปทางสายวัดสพานสูง แต่มีขนาดสั้นและเตี้ยกว่า ด้านหลังแบนเรียบเสมอกัน เมื่อพระเนื้อผงสีขาวออกสีดอกพิภูลมี มวลสารละเอียดเต็มไปด้วยผงปูนเปลือกหอย ว่าน 108 เกสรดอกไม้ 108 ผงพุทธคุณผงพระบิดาจากวัดสพานสูง (ผงจากหลวงปู่กลืน) ผงปัทมังของหลวงพ่อสั่น วัดศาลากุล สร้างจำนวนน้อยหายากมาก ๑ พุทธคุณดีทางด้านเมตตามหานิยม และแคล้วคลาดจากภัยอันตรายทั้งปวง

พระบิดาหลวงพ่อสั่น สร้างราวปี พ.ศ 2500 เมื่อผมจุ่มรัก พระไม่ค่อยได้พบเห็นมากนัก เพราะสร้างน้อย และสร้างเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น

ภาพที่ 4.78 พระปิดตาหลวงพ่อสั้น สร้างราวปี พ.ศ 2500 เนื้อผงจุ่มรัก

24.3 สรุปอัตลักษณ์

ท่านเป็นพระที่เมตตาแนะนำและให้ความรู้แก่ชาวบ้านที่เดินทางมาหาโดยไม่เลือก ที่รักมักที่ชัง จะฐานะไหนอายุเท่าไร ท่านแนะนำให้ความรู้เสมอภาคเท่าเทียมกันหมด ผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าว่า “เมื่อสนทนารธรรมกับท่าน ได้ความรู้มุมมองใหม่แปลก ๆ ที่เราอาจไม่เคยคิดมาก่อนเลยก็ได้ ความเมตตาเป็นสายใยแห่งธรรมของมวลหมู่มนุษยชาติ เป็นสิ่งที่มีมาเป็นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนอยู่แล้ว ไม่ว่าจะคนไทยเราเจริญเมตตาให้มาก ๆ ป่อย ๆ ใจของเราจะสงบเย็นโดยธรรมชาติและสามารถค่อย ๆ ลดทิวฐิลง” หลวงพ่อสั้นได้กล่าวไว้ (พระมหาระนอง ทสสนีย์ เจ้าอาวาสวัดท่าอิฐ และเลขานุการเจ้าคณะอำเภอปากเกร็ด, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.79 รูปหล่อหลวงพ่อสั้น อินทสโร ประดิษฐานภายในศาลา ณ วัดท่าอิฐ

25. หลวงปู่เปี้ย วัดค้างคาว

25.1 อัตชีวประวัติ และวัตถุมงคลที่โดดเด่น

เมื่อกล่าวถึงหลวงพ่อยี่นั้น พระบิดาของท่านจัดว่าพระเก่าแก่ที่น้ำใจมาก ๆ อีก 1 สำนักของเมืองนนทบุรี โดยหลวงปู่เปี้ยท่านเป็นลูกศิษย์ในยุคแรก ๆ ของหลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูง แต่ประวัติของท่านค่อนข้างเลือนลาง และไม่ค่อยมีใครนำประวัติของท่านออกมาเผยแพร่อย่างเป็นทางการ ทำให้ไม่ค่อยมีใครรู้จักทราบแต่เพียงว่าท่านเป็นลูกศิษย์หลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูงจึงเหมารวมกันว่าท่านรุ่นเดียวกับหลวงปู่กลั่นและนิตยสารพระเครื่องเล่มเก่า ๆ หลายเล่มได้นำไปตีพิมพ์กันแบบนั้นเลยทำให้หลาย ๆ ท่านรับรู้ข้อมูลกันตามที่หนังสือพระหรือนิตยสารพระที่ตีพิมพ์กัน

เท่าที่รวบรวมและหาประวัติของหลวงปู่เปี้ยได้มี ดังนี้

หลวงปู่เปี้ย ท่านเกิดและมรณภาพ พ.ศ.ใด ไม่ปรากฏแน่ชัด ทราบแต่เพียงว่าท่านเป็นพระมอญฝ่ายธรรมยุติกนิกาย มีอายุอยู่รวมสมัยเดียวกับหลวงปู่อ่อน วัดน้อย ราวปี พ.ศ.2373-2464 ซึ่งเป็นฝ่ายธรรมยุติกนิกายเช่นเดียวกัน และที่ว่าท่านรุ่นเดียวกับหลวงปู่กลั่น วัดสะพานสูงนั้นเป็นไปได้อย่างยิ่ง ด้วยสาเหตุที่ว่าหลวงปู่เปี้ย ท่านเป็นพระกรรมวาจาจารย์ หรือพระคู่สวดของหลวงพ่อท้วม วัดบางขวาง โดยมีหลวงปู่อ่อน วัดน้อยเป็นพระอุปฌชาลัย ซึ่งข้อมูลนี้เป็นคำบอกเล่าจากนักเล่นรุ่นเก่าในจังหวัดนนทบุรีหลาย ๆ ท่าน รวมไปถึงจนถึงผู้หลักผู้ใหญ่ในวงการพระเครื่องพระบูชาไทย ซึ่งหลวงพ่อท้วมท่านมีอายุแก่กว่าหลวงปู่กลั่นถึง 5 ปี หลวงพ่อท้วมท่านเกิดปี พ.ศ.2403 ส่วนหลวงปู่กลั่นท่านเกิดเมื่อปี พ.ศ.2408

ภาพที่ 4.80 หลวงปู่เปี้ย ติดไว้ในศาลหลวงปู่เปี้ย ในวัดค้ำคาว

25.2 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม และการสงเคราะห์ชุมชน

อภินิหารเกี่ยวกับหลวงปู่เปี้ยตามคำบอกเล่าจนเป็นตำนานมาถึงปัจจุบันนั้น กล่าวคือในสมัยที่หลวงปู่เี่ยมวัดสะพานสูงยังมีชีวิตอยู่นั้นหลวงปู่เปี้ยท่านได้ย่นหนทางและบางครั้งมีชาวบ้านเห็นท่านเดินบนผิวน้ำตั้งแต่บริเวณหน้าวัดของท่านหาหลวงปู่เี่ยม ที่วัดสะพานสูงเป็นประจำ (ซึ่งวัดท่านอยู่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา) และในช่วงฤดูน้ำหลากมักจะมีระเซ่ชุกชุมมากและออกอาละวาดไล่กันชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้ ๆ วัด ท่านจึงจารตะกรุดกันระเซ่และโยนไว้หน้าวัดของท่าน เวลาจะเซ่เข้าผ่านหน้าวัดของท่าน มักจะลอยขึ้นบนผิวน้ำทุกตัว โดยไม่สามารถที่จะดำลงไปใต้น้ำได้จนกว่าจะเลยหน้าวัดท่านไปจึงดำผุดดำว่ายได้ปกติ และท่านยังเคยแสดงอภินิหารด้วยการใช้ด้ายหลอด (ด้ายเย็บผ้าธรรมดาทั่วไป) ผูกหางระตั่วที่ดุร้ายที่ว่ายผ่านหน้าวัดของท่านให้ประจักษ์แก่ตาชาวบ้านในยุคนั้นอีกด้วย พระของท่านพุทธคุณรอบด้านครบทั้งเมตตามหานิยมแคล้วคาคดคงกระพันรวมไปจนถึงด้านมหาอุตม์ครับ

พระปิตตาของหลวงปู่เปี้ย วัดค้ำคาวได้กลายเป็นหนึ่งพระในตำนาน พระเก่ามาก อายุเป็นร้อยปี พวกเซียนพระเก่าถึงจะรู้จัก ถ้าเทียบราคาพระกับพระปิตตาของหลวงปู่เี่ยมวัดสะพานสูงแล้ว

พระปิดตาของหลวงปู่เปี้ยถือว่าราคาระดับต่ำกว่า พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยมราคาแสนปลายถึงหลักล้าน ส่วนราคาพระหลวงปู่เปี้ยราคาหลักหมื่นต้น ๆ ปัจจุบันหาได้ยากยิ่งนัก

พระปิดตานี้เนื้อผงลงรัก ขอบกว้าง ผิวแห้งสนิท ปลายพุทธศิลป์สวยงาม และมีพระอายุร่วมร้อยปี พุทธคุณเด่นเรื่องเมตตา แคล้วคลาด คงกะพัน ผู้สนใจสามารถบูชาพระปิดตาหลวงปู่เปี้ยแทนพระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม วัดสพานสูงได้เลย เพราะเป็นพระเก่าสร้างในยุคโบราณแบบผู้สร้างบริสุทธิ์สร้างในปริมาณที่น้อยมาก ไม่เพียงแต่เหมาะแก่การบูชาเท่านั้น ยังเหมาะสำหรับเก็บเป็นสมบัติให้ลูกหลานวงศ์ตระกูลได้อีกด้วย ช่วงชีวิตยากนักจะได้พบเจอ

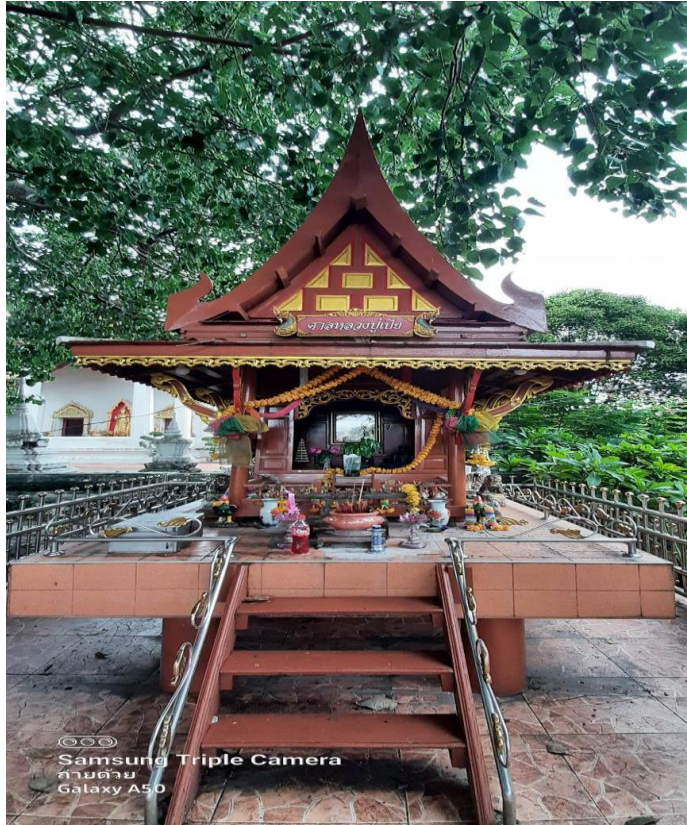
25.2 วัดมุงคลที่โดดเด่นและอัตลักษณ์

ในการสร้างพระเครื่องของท่าน ท่านสร้างไว้มากมายหลายรุ่นที่เห็นบ่อย ๆ ก็จะเป็นพระลอยเหรียญต่าง ๆ และพระปรกใบมะขาม ซึ่งมักจะลงเหล็กจารเล็ก ๆ ไว้ด้านหลังขององค์พระ ซึ่งรอยจารที่ปรากฏนั้นมีขนาดเล็กมาก (พระปรกใบมะขาม ท่านบรรจุอักขระจารไว้ถึง 4 ตัวอักษร) และขณะที่ท่านจารอักขระ ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์เล่าให้ฟังว่าท่านมิได้มองเหรียญแต่อย่างใด ท่านจะปรกหลับตาเฉย ๆ เหล็กจารก็อยู่หนึ่ง ๆ แต่เกิดเป็นรอยจารที่มีเส้นที่คมแน่น ไม่สั่นคลอน แสดงให้เห็นกลืนที่ไม่ธรรมดา วัดมุงคลของท่านมีทั้งหมดเพียง 15 รุ่น แต่ละรุ่น หายากบ้าง ง่ายบ้างแล้วแต่ความนิยมและประสบการณ์ มีตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักหมื่น แต่ดีและพุทธคุณครบเครื่องทุกรุ่น (พระครูธิรศาสน์ดำรง เจ้าอาวาสวัดค้ำดาว, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.81 พระปิดตานี้เนื้อผงลงรัก ขอบกว้าง ผิวแห้งสนิท ปลายพุทธศิลป์สวยงามของหลวงปู่เปี้ย

ภาพที่ 4.82 ศาลที่ตั้งรูปถ่ายหลวงปู่เปี้ย ประดิษฐานทางด้านหน้าทางเข้าวัดคางคาว

26. หลวงปู่สาย วัดบางรักใหญ่ พระเกจิที่โด่งดังที่สุดในเขต บางรักน้อย - ใหญ่

26.1 อัจฉิวิประวัติ

หลวงปู่สาย ปภาโส หรือ พระครูนนทการประสิทธิ์ เป็นเจ้าอาวาสวัดรูปที่ 8 ของวัดบางรักใหญ่ เกิดเมื่อปี พ.ศ.2444 ตรงกับปีฉลู นามสกุลเดิม ปังกัก บิดาชื่อ เทียง มารดาชื่อกุญแจ่ม เป็นคนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีแต่กำเนิด เมื่อหลวงปู่สาย อายุครบเกณฑ์ทหารจับได้ใบแดงเข้ารับราชการทหาร ประจำการอยู่ที่ค่ายทหาร จังหวัดกาญจนบุรี หลังจากปลดทหารเกณฑ์อายุได้ประมาณ 23 ปี อุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่อปี พ.ศ.2468 ที่วัดบางรักใหญ่ มี หลวงพ่อชุ่ม วัดประชารังสรรค์ (วัดหญ้าไทร) เป็นพระอุปัชฌาย์ หลวงพ่อแหลม วัดประชารังสรรค์ (วัดหญ้าไทร) เป็น พระกรรมวาจาจารย์ หลวงพ่อพรหม เจ้าอาวาสวัดบางรักใหญ่ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

หลังจากบวชแล้วท่านก็ได้ศึกษาพระธรรมสอบได้นักธรรมชั้นตรี นักธรรมโท และนักธรรมเอก หลังจากนั้นท่านได้เรียนกรรมฐานด้วยตนเองตามหลักพุทธธรรม และเล่าเรียนทางด้านแพทย์แผนโบราณ วิชาทางคงกระพันชาตรี ทางน้ำมันต์ ทางรักษาโรคต่าง ๆ ท่านไม่เคยไปจำพรรษาที่ใด

เลย จำพรรษาที่วัดบางรักใหญ่ตลอดอายุพรรษา หลวงปู่มักไปหาหลวงพ่อกะ วัดปากน้ำ ซึ่งเป็นพระเถระสายธรรมอยู่เป็นประจำ ไปแต่ละครั้งก็ครึ่งเดือนถึงจะกลับ

ท่านมรณภาพเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2530 สิริรวมอายุได้ 87 ปี พรรษา 58 นับแต่นั้นสังขารของหลวงปู่สาย ก็ยังคงสภาพไม่เน่าเปื่อยจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 4.83 หลวงปู่สาย ปภาโส หรือ พระครูนนทการประสิทธิ์

26.2 วัดมุงคลที่โดดเด่น

เหรียญทองแดง หรือพระปิดตา หรือยันต์ชายธง ผู้ได้บูชาก็ประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ แคล้วคลาดจากอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่กล่าวขานกันมาก ทำให้วัดบางรักใหญ่มีผู้มาทำบุญไม่ขาดสาย วัดมุงคลที่ได้รับความนิยม ได้แก่พระเหรียญ พระปิดตา และฝ้ายันต์ชูธง

ภาพที่ 4.84 รวมวัตถุมงคลหลวงปู่สาย ปภาโส หรือ พระครูนนทการประสิทธิ์

26.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

มีคำบอกเล่าที่บันทึกโดย พระอาจารย์ศิริเชษฐ สิริเชฎฺฐ ท่านบันทึกคำบอกเล่าจากผู้เฒ่าผู้แก่ไว้ ดังนี้

1. คำบอกเล่าจาก ยายหลงรวงธรรม หลานสาวหลวงปู่โดยตรง (ถึงแก่กรรม 24 สิงหาคม 64) หลวงปู่สาย ปภาโส (พระครูนันทการประสิทธิ์) นามสกุลเดิม ปังทีก เกิดวันจันทร์ พ.ศ. หลวงปู่สาย เป็นคนชาวอำเภอบางบัวทอง บิดาชื่อ นายเที่ยง นามสกุล ปังทีก มารดาชื่อ นางแจ่ม นามสกุล ปังทีก

หลวงปู่สาย ปภาโส มีพี่น้องร่วมมารดา 3 คน เป็นลูกคนโต มีน้องสาว 2 คน คนที่หนึ่งชื่อนางหลี่ ปังทีก และคนที่สองชื่อนางหุ่่น ปังทีก น้องสาวคนที่สอง เป็นมารดาของยายหลง รวมธรรมยายหลงเล่าว่า

หลวงปู่สาย อายุได้เกณฑ์ทหาร จับได้ใบแดงเข้ารับราชการทหาร ตามอายุ ประจำการอยู่ที่ค่ายทหาร จังหวัดกาญจนบุรี หลังจากปลดทหารเกณฑ์อายุได้ประมาณ 23 ปี เข้าอุปสมบท มีหลวงพ่อบุ๋ม วัดประชารังสรรค์ เป็นพระอุปัชฌาย์ หลวงปู่บวชประจำอยู่ที่วัดบางรักใหญ่ ไม่เคยไปจำพรรษาที่ใดเลย จำพรรษาที่วัดบางรักใหญ่ตลอดอายุพรรษา อาหารที่หลวงปู่ชอบ คือปลาสดทอดกระเทียมแดง และ M150 หลวงปู่มักไปหาหลวงพ่อก่ ไปกิจที่ก็ครึ่งเดือนถึงจะกลับ (สหายธรรม)

2. ทายกอนงค์ แสงเดือน นายอนงค์ แสงเดือน เป็นไวยาวัจกร ประจำวัดบางรักใหญ่ 2 สมัย อายุ 88 ปี เป็นไวยาวัจกรดูแลพระภิกษุสงฆ์สามเณร วัดบางรักใหญ่ รุ่นหลวงปู่สาย ได้เล่าถึงปฏิบัติและศิลาจารวัตร ในการปฏิบัติตนของหลวงปู่ว่า หลวงปู่บวชอยู่วัดบางรักใหญ่ ไม่เคยไปเรียนที่ไหนเลย หลวงปู่ปฏิบัติตนอยู่ในศีลในธรรม เป็นพระสุปถิปปโน สมควรแก่การกราบไหว้ หลวงปู่สายเป็นผู้มีวาจาสิทธิ์ พูดแต่ในสิ่งที่ดี คำไม่ดีไม่พูด

วัดอุ้มงคลที่หลวงปู่สร้าง ประกอบด้วย พระสมเด็จเจ้า โฉง และสร้งน้ำสเดาะห์เคราะห์ ธงหลวงปู่สร้างเอง เขียน (จารเอง) หลวงปู่สร้างธงสำหรับแจกศิษยานุศิษย์ สร้างทีละ 5 ปี ใช้เวลาสร้าง 3 ปี สวด 3 ปี วัดอุ้มงคลหรือมวลสารที่ใช้ในการสร้างสมเด็จเจ้า หลวงปู่ใช้ ผงของพระเก่า ๆ 108 วัด มาตำใส่รวมกัน (สมเด็จเจ้าวัดระฆัง) พอครบ 3 ไตรมาส 3 ปี มีคนมาลองของ (ก้านลซ้อน ก้านลตำบลงรักใหญ่) ยิงปืนใส่ ยิงไม่ออก 3 ครั้ง ครั้งสุดท้าย ปืนหล่นออกจากมือ พระคาถาประจำตัวหลวงปู่ “เมตตัญจะ สัพพะโลกัสมิง” และ น ถุชา เหริยญหยดน้ำ เป็นรุ่นสุดท้ายที่หลวงปู่สร้าง วาจาสิทธิ์ของหลวงปู่ ถ้าหลวงปู่โกรธใครมาก คนนั้นจะตายเลย

หลวงปู่ชอบการสวดสังคหการสวดต้องได้ทำนอง ถ้าทำนองไม่ได้ไม่เอา หลวงปู่สายส่งทายกนงค์ ไปเรียนไปอบรมที่วัดมหาธาตุ กับเจ้าคุณพระพิมลธรรม และส่งไปเรียนถึง 3 วัด หลวงปู่เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลเปาโล และโรงพยาบาลศิริราช และมรณภาพที่โรงพยาบาลศิริราช

3. ทายกนงค์เล่าว่า พระประธานในอุโบสถ เป็นพระองค์เก่าแก่ และมีอายุประมาณ 200-300 ปี องค์เดิมเป็นปูนเก่า ย้ายมาจากอุโบสถหลังเก่า อุโบสถวัดบางรักใหญ่สร้างร่วม 20 ปี พระอาจารย์หล่อร่วมกันกับญาติโยมช่วยกันสร้าง

ทายกอนงค์กล่าวถึง หลวงพ่อหิน พระพุทธรูปศักดิ์ ประจำวัดบางรักใหญ่ อายุประมาณ 200-300 ปีได้ เมื่อปี 2496 เกิดเหตุการณ์วิหารหลวงพ่อหินถล่มลงมา พระพุทธรูปองค์อื่น ๆ พังและหักลงเกือบทั้งหมด หลวงพ่อหินพระพุทธรูปเก่าแก่ ไม่เป็นอะไรเลย หลวงพ่อหินพระพุทธรูปเก่าแก่ สร้างด้วยหินศิลาแลง โฉน ๑ ตั้งเดิม ทายกนงค์คาดว่าประมาณอายุ 3 ชั่วโมงคนของอายุโยมทายก ณ ขณะนี้ ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อหิน พระพุทธรูปเก่าแก่ช่วยในการคุ้มครองป้องกันภัย ใครเอาของไปจากหลวงพ่อหิน เป็นอันต้องเอามาคืนทุกรายไป หลวงพ่อหิน หลวงปู่สายเป็นผู้ตั้งชื่อ ก่อนหน้านี้ไม่ได้ชื่อหลวงพ่อหิน

วัดบางรักใหญ่ทายกอนงค์ ได้เล่าว่า วัดนี้ไม่ใช่ชาวมอญเป็นผู้สร้าง คนไทยเป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง และชื่อว่าวัดโพธารามนั้นก็ไม่เคยได้ยิน

4.ศิลาจารวัตรหลวงปู่สาย ปภาโส (โยมพริ้ง จินแจ้ง) ลูกศิษย์ที่เคยบวชอยู่ด้วย เล่าว่า ที่เห็นได้ชัดคือ หลวงปู่ไม่เคยว่าร้าย ไม่เคยกล่าวร้ายใครเลย พุดแต่ในสิ่งที่ดี และดี และมีระเบียบมาก พระภิกษุสามเณรจำทำอะไรก็ตามต้อง ดูตามอายุพรรษาบวชก่อน บวชหลังตามลำดับ บวชให้แต่ไม่สึกให้ พระที่วัดทำอะไรหลวงปู่จะรู้หมด และจะมาพูดที่ศาลา ในเวลาฉัน หลวงปู่มักทำวัตรอุ้มงคล หรือนำมนต์มักทำในวันเสาร์ ช่วงเวลาตึก ๆ จะมีสมาธิมาก หลวงปู่ไม่เคยขาดลงฟังสวดพระปาติโมกข์ และเป็นองค์ตรวจทานพระปาติโมกข์เอง ฉันขำมือเดียว กิจนิมนต์ รับทุกกิจที่มานิมนต์ ถ้าใครมารับก่อนไปก่อนกับคนนั้น หลวงปู่ใส่ใจกับทุกคน และทุกคนที่ใส่ใจท่าน มักจะได้ก่อนเสมอ

5.คำบอกเล่า โยมพ่อทองอยู่ ฝั่งทอง อายุ 83 ปี ชาวบางรักใหญ่แต่ดั้งเดิม เกิดมาบอกว่าวัดบางรักใหญ่ มีศาลา มีอุโบสถ มีวิหารอยู่แล้ว และสมบัติเก่าแก่วัดบางรักใหญ่ มีจำนวนและปริมาณมาก และเล่าว่าหลวงปู่สายไม่เคยไปเรียนที่ไหน ท่านเรียนกับพระอุปัชฌาย์ หลวงปู่เป็นพระที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบมาก พุดแต่คำดีดี (วาจาสิทธิ์) ของหลวงพ่อ ใครทำไม่ดีต่อท่านไม่เกิน 7 วันตายโหง กิจวัตรส่วนใหญ่ นั่งสมาธิ นั่งจารตรงที่ตัดไว้ด้วยมือท่านเอง บริกรรมคาถาทุกฝืน หลวงปู่เก้ (วัดปากน้ำ) หลวงปู่สาย (วัดบางรักใหญ่) หลวงปู่เหรียญ รุ่นเดียวกัน สายเดียวกัน พระรอดรุ่นแรก ๆ มีคนมาถวายให้หลวงปู่ปลุกเสก รุ่นนี้ขลังมาก

ท่านเป็นพระปฏิบัติดี ที่เมตตาสูง มีวาจาสิทธิ์ มีเมตตารักษาโรคภัยไข้เจ็บแก่ญาติโยมที่เจ็บป่วยเป็นประจำ ขณะเดียวกันบรรดาศิษยานุศิษย์ก็ได้ขอเมตตาหลวงปู่ทำเครื่องรางของขลัง เพื่อใช้ติดตัวเมื่อต้องเดินทาง

ทำให้วัดมีปัจจัยพัฒนา เสนาสถานต่าง ๆ เกิดความสะดวกแก่ญาติโยมที่มาทำบุญกันถ้วนหน้า สร้างความเจริญแก่ชุมชนเป็นอย่างมากท่านทำงานเพื่อทำนุบำรุงพระศาสนาอย่างเต็มกำลังความสามารถ

26.4 สรูปอัตลักษณ์

ท่านเป็นพระปฏิบัติดี ที่เมตตาสูง มีวาจาสิทธิ์ มีเมตตารักษาโรคภัยไข้เจ็บแก่ญาติโยมที่เจ็บป่วยเป็นประจำ พุทธคุณที่เล่าสืบต่อกันมา ในด้านเมตตา แคล้วคลาด ปลอดภัย และคงกระพันชาตรี (พระอาจารย์ศิริเชษฐ์ สิริเชฎฺฐ์ เลขานุการวัดบางรักใหญ่, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.85 รูปหล่อหลวงปู่สาย ปภาโส หรือ พระครูนนทการประสิทธิ์ ประดิษฐานภายในวิหารวัดบางรักใหญ่

ภาพที่ 4.86 สรีระสังขาร หลวงปู่สาย ปภาโส หรือ พระครูนนทการประสิทธิ์ ประดิษฐานภายใน
 วิหารวัดบางรักใหญ่ มีสภาพไม่เน่าเปื่อย ประดิษฐานในโลงแก้วภายในวิหารวัดบางรักใหญ่

27. หลวงพ่อพร้อม วัดรวกบางศรีทอง

สำหรับอัตชีวประวัติ วัดถุมงคลที่โดดเด่น พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม การสงเคราะห์
 ชุมชน และอัตลักษณ์ของ หลวงพ่อพร้อม หรือพระครูนนทการประสิทธิ์นั้น ท่านเป็นพระที่มีเมตตาสูง
 ท่านมีความสามารถและโด่งดังมากในด้านเวทมนต์คาถา เสกเป่าทำน้ำมนต์รักษาเกี่ยวกับเรื่องกระดูก
 แดกหักและยังเชี่ยวชาญทางการแพทย์ จนเป็นที่รำลือในด้านต่อกระดูกให้กลับคืนเป็นปกติ จนได้รับ
 การขนานนามจากหมู่ลูกศิษย์ว่า หลวงปู่หมต่อกระดูก

สำหรับเหรียญรุ่นแรก ของท่านสร้างประมาณปี พ.ศ.2497 วัดถุมงคลของท่านล้วนแต่มี
 ประสบการณ์ดี ลูกศิษย์ลูกหาเสาะแสวงหามาครอบครองค่อนข้างหายาก

วัดรวกบางศรีทอง ตำบลบางสีทอง อำเภอบางบาล จังหวัดนนทบุรี เดิมเป็นวัดร้างมาก่อน ทั่ว
 บริเวณวัดมีป่าไผ่รกขึ้นเต็มไปหมด จึงตั้งชื่อว่าวัดรวก ต่อมาในปี พ.ศ.2467 หลวงพ่อพร้อม จตตเส
 โตะ เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก ได้เข้ามาบูรณะวัดรวกขึ้นใหม่

หลวงพ่อพร้อมท่านมีความสามารถและโด่งดังมากในด้านเวทมนต์คาถา เสกเป่าทำน้ำมนต์
 รักษาเกี่ยวกับเรื่องกระดูกแตกหักจนเป็นที่รำลือทำให้มีคนรู้จักวัดรวกมากขึ้น ต่อมาท่านได้รับแต่งตั้ง
 เป็นพระครูชั้นประทวนที่ “พระครูพร้อม” และได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น “พระครูนนทการ
 ประสิทธิ์” เมื่อ พ.ศ.2501

หลวงพ่พร้อมท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดรวกตั้งแต่ พ.ศ.2467 ถึง พ.ศ.2508 หลังจากหลวงพ่พร้อมได้มรณภาพลง เจริญหลวงพ่พร้อม รุ่นแรก ปี พ.ศ.2494 ที่แจกเหรียญรุ่นแรกหมดแล้ว จึงได้สร้างเหรียญรุ่น 2 แจกในคราวฉลองโบสถ์ ปี พ.ศ.2498 และรุ่น 3 ปี พ.ศ.2500 ในคราวฉลองพัศยศ และยังมีลือคเก็ตรูปถ่ายของท่าน สร้างระหว่างเหรียญรุ่น 2 และรุ่น 3 มีจำนวนน้อยมาก เหรียญรุ่นแรกนี้ นิยมในพื้นที่และส่วนกลาง พุทธคุณท่านใช้ดีตั้งแต่แล้วคลาด คงกระพันชาตรี (พระครูนนทวิราภิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดรวกบางศรีทอง, 2564: สัมภาษณ์)

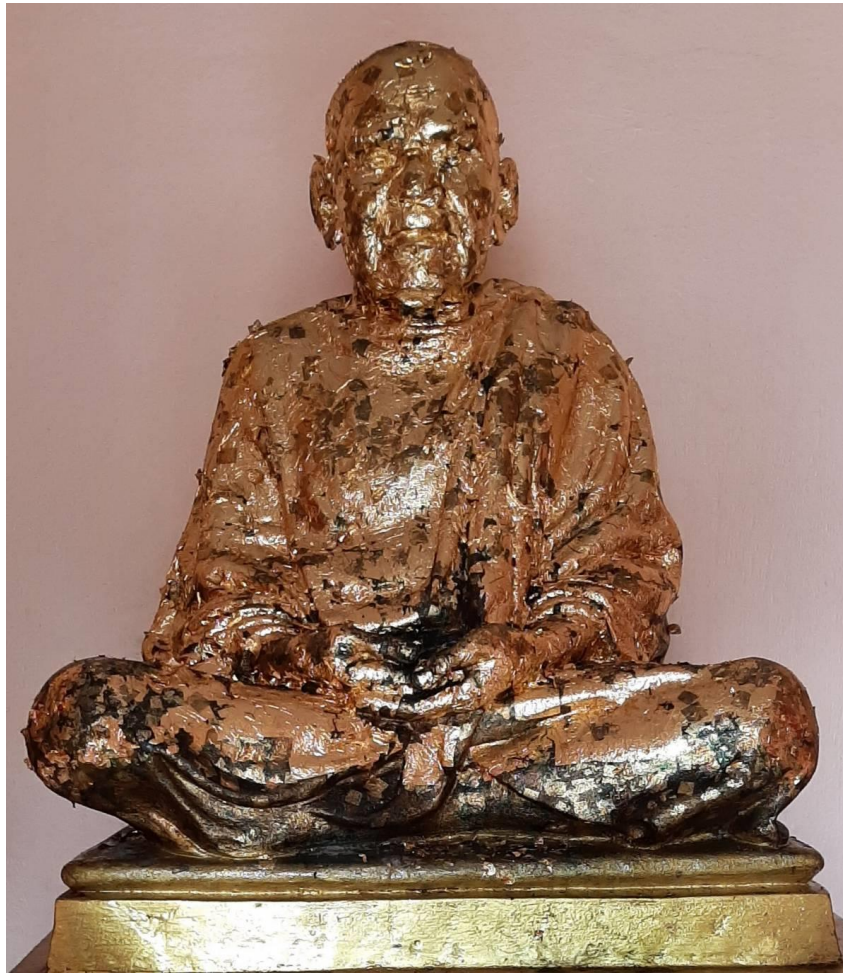

ภาพที่ 4.87 หลวงพ่พร้อม หรือพระครูนนทการประสิทธิ์

ภาพที่ 4.88 เหรียญหลวงพ่พร้อม วัดรวกบางศรีทอง รุ่นแรก ปี พ.ศ.2494

ภาพที่ 4.89 รูปหล่อพ่อพร้อม หรือพระครูนันทการประสิทธิ์ ประดิษฐานในวิหารภายในวัดรวกบางศรีทอง

28. หลวงพ่อสิริ วัดตาล (ปัจจุบันทราบว่าท่านพำนักที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

28.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อสิริ วัดตาล เดิมชื่อ สิรินามสกุล แก้วกาญจน์ เป็นคนไทยเชื้อสายรามัญ เกิดเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ.2484 ณ บ้านบางตะไนย์ อำเภอบางบาล จังหวัดนนทบุรี เป็นบุตรชายของนายเต๊ะ กับนางนาค แก้วกาญจน์ บิดามีอาชีพช่างไม้ มารดามีอาชีพทำนา ในวัยเยาว์โยมบิดามารดาได้พาท่านมาฝากตัวเป็นลูกศิษย์วัดคอยปรนนิบัติรับใช้ พระสงฆ์ภายในวัดตาล เมื่อ พ.ศ.2497 อายุได้ 14 ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดตาล หลังจากบวชเป็นสามเณรได้เพียง 1 ปีก็มีเรื่องแปลกกล่าวคือ “หลวงพ่อโอภาสี” ซึ่งเป็นพระเกจิที่มีอภินิหารสูงรูปหนึ่งในยุคนั้นได้ให้ลูกศิษย์พายเรือเอาธงชาติผืนใหญ่มาฝากไว้ให้สามเณรสิริ เป็นเวลา 7 วัน ในธงชาตินั้นเขียนยันต์ล้อมรอบ และเขียนพระราชประวัติของในหลวงไว้เป็นภาษาขอมโบราณ ได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับพระองค์ในภพชาติที่ผ่านมา

ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์ใจต่อผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ยิ่ง นึกว่าทำไมหลวงพ่อบุญโสภาจึงให้ความสำคัญกับสามเณรสิริ ซึ่งบวชเป็นสามเณรได้เพียงแค่ 1 ปีถึงขนาดนี้ เมื่ออายุครบ 20 ปี จึงเข้าอุปสมบท ณ พระอุโบสถวัดตาล เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2504 โดยมีพระอริยธัชเถระ วัดสวนมะม่วง จังหวัดปทุมธานี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการเปลื้อง เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระปลัดกัณฑ์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาว่า “สิริวฑฒโน”

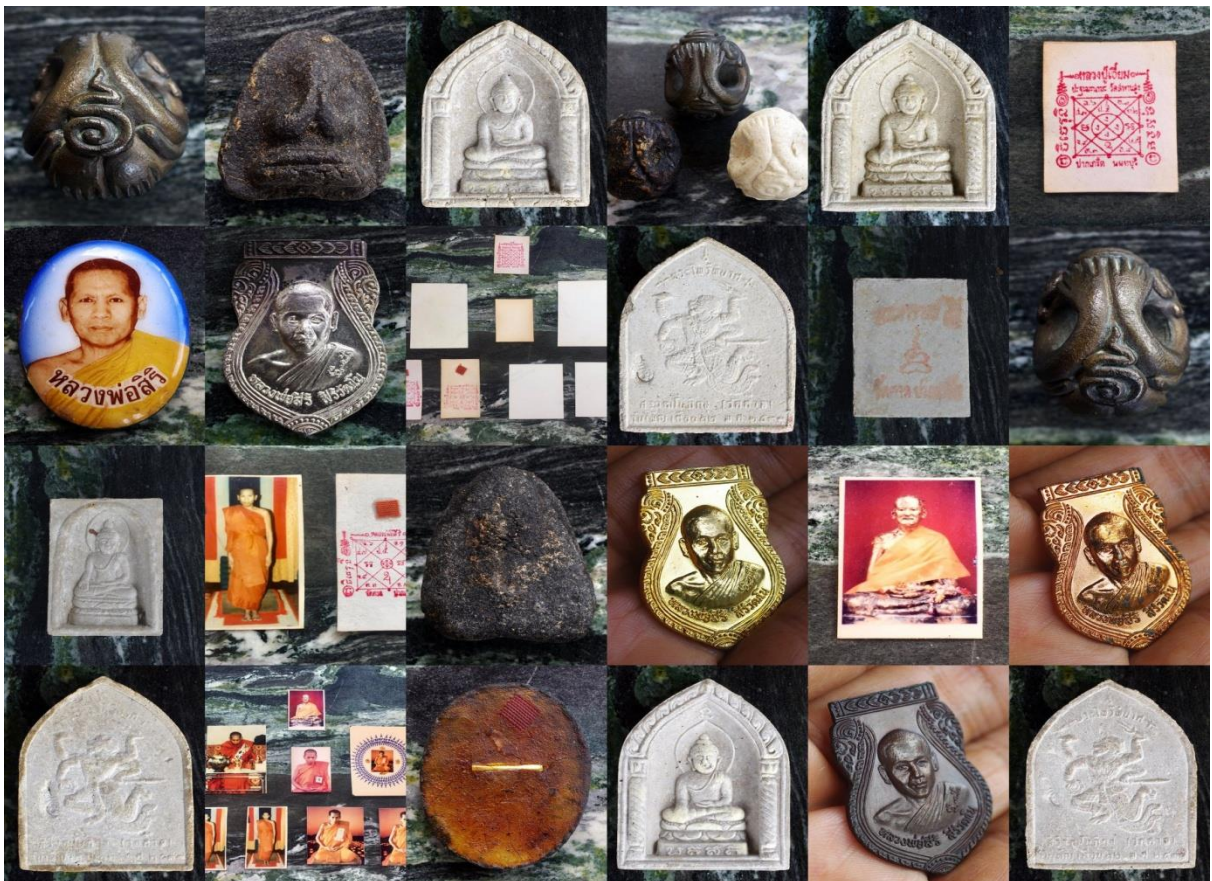
ภาพที่ 4.90 ล็อกเก็ต หลวงพ่อบุญโสภา สิริวฑฒโน

28.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่น

หลวงพ่อบุญโสภา ได้เคยสร้างไว้เมื่อปี พ.ศ.2540 ซึ่งวัดถุมงคลส่วนใหญ่ทางวัดตาลได้ออกให้บูชาหมดไปแล้วเมื่อปี พ.ศ.2540 และเป็นที่ต้องการของลูกศิษย์อย่างมากในปัจจุบัน อีกส่วนหนึ่งหลวงพ่อบุญโสภาได้เก็บรักษาไว้และได้อธิษฐานจิตมาตลอดระยะเวลา 10 ปี อันประกอบไปด้วยพระกริ่ง-พระชัยวัฒน์ สิริโสฬส เนื้อนวโลหะกันเงิน รูปหล่อรุ่นแรก เนื้อนวโลหะขนาด 1 ซม. ล็อกเก็ตรุ่นแรก อุดมพิเศษ และเกศา โดยเฉพาะเนื้อโลหะที่นำมาใช้หล่อพระในคราวนั้นเป็นเนื้อนวโลหะกลับดำผสมเต็มสูตร (ผสมทองคำ 2 บาทต่อโลหะ 1 ก.ก.) ผสมชนวนกริ่งวัดสุทัศน์ วัดบวรนิเวศ อาวุธโบราณ เงินพดด้วง เงินโบราณชนิดต่าง ๆ และตะกรุดเก่าอีกหลายร้อยดอก

มีอยู่คราหนึ่งหลวงพ่อสิริได้รับนิมนต์ไปพุทธรักษาได้ไปพบกับหลวงพี่แดงวัดไร่เกียดังทางใต้ ซึ่งไม่เคยรู้จักกันมาก่อน พอเสร็จสิ้นพิธี ท่านได้รับมากราบนมัสการหลวงพ่อสิริทันที ทั้งที่ก่อนหน้านี้ เดินผ่านกันเฉย ๆ

ใครที่เข้าไปกราบท่านตั้งแต่สมัยก่อน จะทราบตีว่าในกุฏิท่านมีรูปของผู้คนมากมายเต็มฝาห้อง ไปหมด รวมถึงรูปผู้หลักผู้ใหญ่บ้านเมืองช่วงหลังปี พ.ศ.2500 แม้กระทั่ง คณะปฏิวัติยึดอำนาจเมืองช่วง 14 ตุลา ก็ด้วยเช่นกัน จอมพลท่านนั้นที่มาให้หลวงพ่อสิริอาบน้ำมนต์ให้ ก่อนจะทำการยึดอำนาจและก็ ทำได้สำเร็จ การอาบน้ำมนต์กับท่านนั้นนั่งกันไม่ต่ำกว่าครึ่งชั่วโมงเพราะท่านตั้งใจในทุก ๆ ครั้งไม่เคยทำ ส่งเลย

ภาพที่ 4.91 รวมวัตถุมงคล หลวงพ่อสิริ สิริวิฑฒโน

28.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรม

ด้วยมีท่านความสนใจ ศึกษาทางด้านพุทธาคมตั้งแต่ครั้งยังเป็นสามเณร เมื่อได้อุปสมบทแล้ว ท่านก็ได้กราบขอฝากตัวเป็นศิษย์กับท่านเจ้าคุณพระอรุณรัชชเถระ ซึ่งท่านเป็นลูกศิษย์สายตรงของ

หลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า หลวงพ่อสิริจึงมีโอกาสได้ศึกษาพุทธาคมสายวิชาของหลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า ทั้งทางด้านวิปัสสนากรรมฐาน และคาถาอาคมต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง

28.4 การสงเคราะห์ชุมชน

ท่านถือได้ว่าเป็นพระเกจิอาจารย์ที่ยังมีชีวิตอยู่ในยุคปัจจุบัน ซึ่งมากด้วยเมตตาอาศัยให้การอุปถัมภ์กิจกรรมของคณะสงฆ์ภายในวัดตาล และวัดวาอารามต่าง ๆ ที่มาขอความเมตตาจากท่าน หรือท่านพิจารณาแล้วว่ามิเจตนาดีบริสุทธิ์เป็นประโยชน์ต่อพุทธศาสนาเห็นควร ให้การอุปถัมภ์ ท่านก็จะเมตตาช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังความสามารถทุกครั้งไป ซึ่งในปีที่ท่านได้พิจารณาแล้วเห็นว่า วัดสายวารี (บ้านคลอง) อำเภोजันทร จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นวัดที่ท่านให้การอุปการะมาโดยตลอด ได้ดำเนินการก่อสร้าง กำแพงแก้วและพระอุโบสถค้ำค่างมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว แต่ยังไม่แล้วเสร็จเนื่องจากเป็นวัดที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร จึงทำให้ยังขาดปัจจัยในการสนับสนุนโครงการโดยต่อเนื่อง และอีกวัดหนึ่งคือวัดจุฬามณี อำเภอมะขาม จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีโครงการจะบูรณะซ่อมแซมพระอุโบสถจตุรมุขหินอ่อนซึ่งมีสภาพทรุดโทรมไปตามกาลเวลา และต้องใช้ปัจจัยจำนวนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายในการบูรณะซ่อมแซมเพื่อเป็นการหาปัจจัยมาสนับสนุนทั้งสองโครงการข้างต้นให้สัมฤทธิ์ผล

28.5 สรุปอัตลักษณ์

ท่านเป็นพระที่มีวัตรปฏิบัติอันงดงาม สมถะ เรียบง่าย ไม่จำเป็นต้องเงินทอง หรืออามิส อันจะนำไปสู่วังวนแห่งกิเลสตัณหาใด ๆ ทั้งสิ้น

วัดดุมงคลของท่านนั้นมีมากมายและท่านจะแจกเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งท่านแจกทีละ 1 ถึง 100 องค์ เป็นพระที่มีกันตามตลาดพระเกี๋ย แต่ท่านนำมาเสกยาวนานให้มีพลังแล้วแจกกับมือตนเอง คนที่บูชาจะได้ไม่ยึดติดกับราคาและการเล่นหา แต่อยู่ที่คำว่า ศรัทธาอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนวัดดุมงคลอื่น ๆ อีกหลายชนิดที่สร้างอย่างเป็นทางการก็มีมากมายสามารถหาบูชาได้ ในราคาที่ไม่แพง แต่อะไรก็ตามที่ท่านเสกเสร็จสิ้น ถือว่าใช้คุ้มครองตัวได้ทุกชนิด

29. หลวงปู่จัน วัดโมลี

29.1 อัตชีวประวัติ หลวงปู่จัน วัดโมลี เท้าที่พอสืบค้นได้มี ดังนี้

หลวงปู่จัน ท่านเกิดประมาณ ปี พ.ศ.2355 และมรณภาพประมาณปี พ.ศ.2437 รวมสิริอายุ 82 ปี เป็นเจ้าอาวาสวัดโมลินานถึง 42 ปี

ในด้านประวัติของหลวงปู่จันค่อนข้างเลือนลางมากทราบแต่เพียงว่าท่านเป็นภิกษุชาวเขมรผู้เรืองวิชามารูปหนึ่ง ได้รุดงค์ผ่านมาเห็นภูมิประเทศอันเป็นที่ตั้งวัดโมลีจึงเบียดส่งัดเหมาะแก่การบำเพ็ญเพียรทางวิปัสสนาธุระ จึงจำพรรษาที่วัดนี้จนมรณภาพ ท่านเป็นพระชาวเขมรที่มีวิชาอาคมขลัง อีกทั้ง

วิชาไสยเวทย์ก็เก่งกล้ายิ่งนัก ได้เดินรูดงศ์ผ่านมาเห็นสถานที่วัดโมลีแห่งนี้เงียบสงบดี เหมาะสำหรับการบำเพ็ญภาวนายิ่งนัก ท่านจึงได้จำพรรษาตั้งแต่นั้นมาจนหมดอายุขัย

29.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่นพุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม และอัตลักษณ์

วัดถุมงคลที่มีชื่อของท่าน คือ พระปิดตาแร่บางไผ่ ซึ่งมีพุทธลักษณะแบบลอยองค์ ตรงกลางพระอุระหล่อเป็นรูปยันต์ เรียกกันว่ายันต์นะมหาอุต วิ่งม้วนเล่นทางคล้ายอุมาโลม ด้านหลังเป็นยันต์เตาะไขว้กัน ส่วนด้านล่างปรากฏตัว อักขระ อ่านว่า นะ มะ พะ ทะ

พระปิดตาเนื้อแร่บางไผ่ ของหลวงปู่จัน มีด้วยกันหลายพิมพ์ เช่น พิมพ์หมวดแก้ว พิมพ์เศียรตัด พิมพ์เศียรโต พิมพ์มีหู เป็นต้นพุทธคุณที่เล่าสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน วัดถุมงคลท่านเด่นทางด้านอยู่ยงคงกระพัน

ภาพที่ 4.92 พระปิดตาแร่บางไผ่ หลวงปู่จัน วัดโมลี

30. หลวงปู่เฝือก วัดโมลี

30.1 อัตชีวประวัติ

วัดโมลีเดิมสร้างสมัยรัชกาลที่ 3 ประมาณปี พ.ศ.2369 เดิมชื่อวัดใหม่สุวรรณโมลี แต่ภายหลังทางราชการเห็นว่าชื่อยาวเกินไปจึงตัดคำทิ้งเสียบ้าง ให้เรียกเพียงสั้น ๆ ว่า วัดโมลีเท่านั้น

จวบจนกระทั่งถึงลำดับเจ้าอาวาสรูปที่ 5 คือ พระแสง ได้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสได้ไม่นานก็ลาสิกขาบทไป ทำให้เจ้าอาวาสวัดโมลีได้ว่างลง ครั้นปี พ.ศ.2458 ประชาชนในถิ่นบางรักใหญ่และบางเลนซึ่งอาศัยทำบุญอยู่วัดนี้ ได้ปรึกษากันที่จะนิมนต์พระผู้ที่มีความรู้สืบทอดตำแหน่งเจ้าอาวาส ในตอนนั้นมีชาวบ้านคนหนึ่งชื่อสอน บรรพชาเป็นสามเณรอยู่วัดระฆังโฆสิตาราม ได้ทราบ

เรื่องจึงบอกสัปบุรุษของวัดว่า หลวงปู่เผือก ซึ่งกำลังศึกษาบาลีอยู่สำนักวัดระฆังและกำลังป่วยเป็นโรคเหน็บชาใครจะหาวัดชนบทอยู่เพื่อรักษาตัว ถ้าไปนิมนต์มาคงจักได้ จึงตกลงกันมอบให้บุคคลของวัด 3 คนคือ ลุงแจ้ ลุงเปีย ลุงสอด ไปนิมนต์หลวงปู่เผือกจากวัดระฆัง มาจำพรรษาอยู่ที่วัดนี้และกาลต่อมาปี พ.ศ.2460 หลวงปู่จึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสสืบมา จนมรณภาพ ในปี พ.ศ.2508 นับเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ 6 แห่งวัดโมลี

ประวัติหลวงปู่เผือก ดิสุสเถโร หรือ พระราชปรีชาญาณมุนี บิดามารดาของท่านเห็นว่าเป็นคนผิวขาวเหมือนเผือก จึงตั้งชื่อท่านว่าเผือก บิดาท่านชื่อว่า บุญโยม ส่วนมารดาชื่อ จ้อน (นามสกุลเดิม บัวปรี) ท่านเกิดเมื่อวันพุธ เดือน 6 ขึ้น 3 ค่ำ ปีมะแม (พ.ศ.2426) ณ ที่บ้านหาดชะอม ตำบลยางสูง อำเภอลำทะเมนชัยบุรี จังหวัดกำแพงเพชร มีพี่น้องร่วมกัน 5 คน ท่านใช้นามสกุล จุลพันธ์

เมื่อวัยเยาว์ได้รับการอบรมหนังสือไทย ในสำนักวัดอุดมศรีธรรมาราม ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ใกล้บ้าน ท่าน โดยครูเป็นพระในวัดเป็นผู้สั่งสอนทั้งศีลธรรมและอักษร พออ่านออกเขียนได้ พออายุครบบวช จึงได้อุปสมบทที่วัดโบสถ์ ตำบลบางแก้ว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีพระอธิการแหยม วัดบ้านแคน จังหวัดนครสวรรค์ เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูธรรมบาล (เปือก) วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดกำแพงเพชร เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูธีรธรรม(เคลือบ) วัดอุดมศรีธรรมาราม จังหวัดกำแพงเพชร เป็นพระอนุสาวนาจารย์

เมื่ออุปสมบทเรียบร้อยแล้วได้จำพรรษาอยู่ที่วัดอุดมศรีธรรมาราม 1 พรรษา เพื่อปฏิบัติอุปัชฌาย์ อาจารย์วัดและศึกษาพระปริยัติธรรม ครั้น พ.ศ.2447 ได้ย้ายไปอยู่วัดวังหินท้ายน้ำ จังหวัดพิจิตร เพื่อศึกษาด้านวิปัสณาธุระ พ.ศ.2447 ได้ย้ายไปอยู่วัดตะโก อำเภอบางคลาน จังหวัดพิจิตร เพื่อเรียนด้านคันถธุระ พ.ศ.2451 ได้กลับวัดอุดมศรีธรรมาราม ภูมิลำเนาเดิม พ.ศ.2452 ได้ย้ายไปอยู่วัดระฆังโฆสิตาราม บางกอกน้อย ธนบุรี เพื่อเรียนพระปริยัติธรรม และ พ.ศ.2458 ได้ย้ายมาอยู่วัดโมลี อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จนกระทั่งมรณภาพ

ความสามารถพิเศษของหลวงปู่ท่านได้มุลกัจจายนะ 1 คัมภีร์ (ไม่ได้สอบไล่) ในปี พ.ศ.2462 ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะหมวดบางใหญ่ แขวงบางบัวทอง นนทบุรี พ.ศ 2464 ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระครูเจ้าคณะแขวงบางบัวทอง นนทบุรี

ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ และได้รับสัญญาบัตรเป็นพระครูนนทปริชา เจ้าคณะแขวงบางบัวทองและบางใหญ่ นนทบุรี พ.ศ 2471 ได้จัดตั้งโรงเรียนธรรมบาลี สำนักวัดโมลี และเป็นผู้อุปการะบำรุงด้วย ใน พ.ศ 2473เป็นกรรมการตรวจประโยคนักธรรมตรีสนามหลวง พ.ศ.2475 เป็นกรรมการศึกษาประจำอำเภอบางใหญ่ พ.ศ 2479 เป็นผู้อำนวยการศึกษาอบรมปริยัติธรรม ประจำแขวงบางบัวทองและบางใหญ่

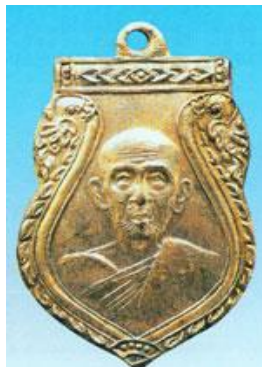
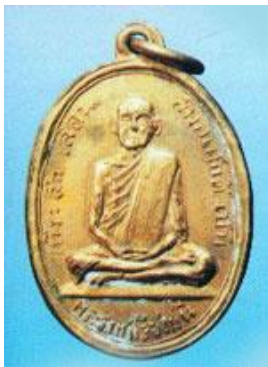
ในปี พ.ศ.2490 ได้รับพระราชทานแต่งตั้งเป็น พระราชาคณะชั้นสามัญ มีราชทินนามนามว่า พระราชปรีชาญาณมุนี เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2504

ภาพที่ 4.93 หลวงปู่เฝือก ติสสเถโร หรือ พระราชปริชานนทมนี

30.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรม การสงเคราะห์ชุมชน และอัตลักษณ์

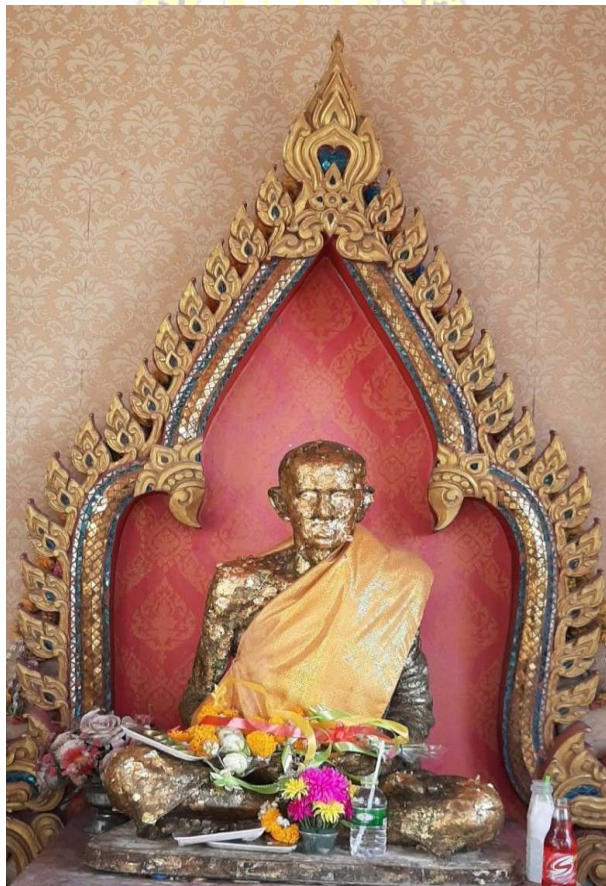
วัตถุมงคลของท่านมีประสบการณ์เลื่องลือในด้านความเหนียว คงกระพัน มหาอุด คนเมืองนนทบุรีมีความเคารพนับถือท่านเป็นอย่างมาก เกรียญหล่อเกรียญนี้ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2486 ในองค์ที่มีสภาพสวยงาม สนนราคาที่สูงหั้นขึ้นไป

ภาพที่ 4.94 วัตถุมงคลหลวงปู่เฝือก ติสสเถโร หรือ พระราชปริชานนทมนี

ภาพที่ 4.95 เหรียญพระ หลวงพ่อเผือก เหรียญเลื่อนสมณศักดิ์ปี พ.ศ.2504 พระเหรียญ หลวงพ่อเผือก เหรียญเสมาทองแดงกะไหล่ทอง พระพุทธชินราช หลวงพ่อเผือก เหรียญพระพุทธรูป พระพุทธรูปชินราช หลวงพ่อเผือก เหรียญพระพุทธรูปรุ่นแรกปี 2475 พระพุทธรูปชินราช หลวงพ่อเผือก เหรียญหล่อพิมพ์พระพุทธรูป พระรูปหล่อรูปหล่อปี 2500

ภาพที่ 4.96 รูปหล่อหลวงปู่เผือก ตีสถิติโร หรือ พระราชปรีชาพนมณี ประดิษฐานในวิหารวัดโมลี

31. หลวงปู่เกิด วัดมะเตือ

31.1 อัครชีวประวัติ หลวงพ่อเกิด วัดบางเตือ เท้าที่พอสืบค้นได้มี ดังนี้ ท่านเกิดประมาณปี พ.ศ.2400 และมรณภาพประมาณปี พ.ศ.2500

31.2 วัดอุ้มงคลที่โดดเด่น พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรมและอัตลักษณ์

วัดอุ้มงคลที่ได้รับความนิยม ได้แก่ พระปิตตาบางเตือ เนื้อทองเหลืองออกสัมฤทธิ์ พระปิตตา แร่บางไผ่ ของหลวงปู่เกิด ถ้าเป็นพระปิตตาเนื้อหาเหมือนปิตตาแร่บางไผ่แล้ว จะเข้าใจกันว่าเป็นปิตตา แร่บางไผ่ของหลวงปู่จันทร์ วัดโมลี แต่เพียงองค์เดียวเท่านั้น ทั้งนี้ยังไม่ทราบมาก่อนว่าพระปิตตา แร่บางไผ่ซึ่งลักษณะตลอดจนเนื้อหาเหมือนกับพระปิตตาแร่บางไผ่ของหลวงปู่จันทร์โดยไม่ผิดเพี้ยน ก็ได้ มีอาจารย์อีกท่านหนึ่งคือ หลวงปู่เกิด ได้สร้างไว้เช่นกัน วัดโมลีนั่นก็อยู่ใกล้ ๆ วัดมะเตือ วัดสองวัดนี้ ตั้งอยู่ใกล้ชิดกัน ซึ่งเปรียบเสมือนวัดพี่น้อง หลวงปู่จันทร์ท่านเป็นเจ้าของวัดโมลี หลวงปู่เกิดท่าน เป็นเจ้าอาวาสวัดมะเตือท่านทั้งสองมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากและเป็นนักเดินธุดงค์ทั้งคู่

เพื่อสืบสาวเรื่องราวพระแร่บางไผ่ของหลวงปู่เกิด วัดมะเตือ พระอธิการบำเพ็ญ ญาณฉนโท อดีตเจ้าอาวาสวัดมะเตือ ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหลวงปู่เกิดจากหนังสือ แจกในงานฌาปนกิจศพหลวงปู่เกิด วัดมะเตือ ได้ทราบว่าหลวงปู่เกิดท่านมรณภาพตอนอายุ 60 ปี (พ.ศ.2461)

พระปิตตามหาอู๊ด หลวงปู่เกิด (ปิตตาบางเตือ) จัดว่าเป็นพระปิตตายุคนิยมอันดับ 3 ของ เมืองนนทบุรี เพราะอันดับ 1 ต้องยกให้ พระปิตตามหาอู๊ดของหลวงปู่จันทร์ที่วงการเรียกว่า แร่บางไผ่ อันดับ 2 ก็เป็นของหลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูงนั่นเอง

พระปิตตามหาอู๊ด ของสำนักวัดบางเตือ มีพุทธลักษณะพิมพ์ทรงกลม้ายคล้ายกับพระปิตตา มหาอู๊ดของ หลวงปู่จันทร์วัดโมลีสัก และกาลเวลาที่สร้างก็นับว่ามีอายุใกล้เคียงกันมาก สำหรับหลวง ปู่เกิด นับว่าเป็นพระเกจิอาจารย์ที่ชาวเมืองนนทบุรี นับถือกันมานานนมแล้ว

วัดบางเตือนั้น ตั้งอยู่ริมฝั่งขวาของคลองอ้อม ด้านใต้ อยู่ห่างจากวัดโมลีเพียงเล็กน้อย ทั้งสอง วัดนี้อยู่ในเขตปกครองของตำบลบางรักใหญ่ หรือจะเรียกว่าวัดพี่น้องก็ได้ ทั้งสองวัดนี้ดั้งเดิมเป็นถิ่น กำเนิด พระปิตตา เนื้อแร่บางไผ่ ที่ขึ้นชื่อลือชาไปทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย ทุกคนต่างยอมรับให้ เป็นหนึ่งในด้านพระปิตตา

หลวงปู่จันทร์เป็นเจ้าอาวาสวัดโมลี ส่วนหลวงปู่เกิดเป็นเจ้าอาวาสวัดบางเตือ ท่านทั้งสองต่างมี ความสนิทสนมกันมาก และเป็นพระธุดงค์ทั้งคู่ อายุก็ใกล้เคียงกันหลวงปู่เกิดท่านเกิดในยุคเดียวกับ หลวงปู่จันทร์ ส่วนอายุก็อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน สำหรับหลวงปู่เกิดท่านมีวัยอ่อนกว่าหลวงปู่จันทร์ ประมาณ 10-15 ปี การสร้างพระปิตตาของ หลวงปู่เกิด ท่านปั้น หุ่นเทียน ขึ้นที่ละองค์ ด้วยฝีมือของ ท่านเอง โดยมีได้ใช้แบบพิมพ์มาตรฐาน ส่วนยันต์นั้น ท่านจะ คลึงขี้ผึ้ง เป็นเส้นเล็กๆคล้ายเส้นขนมจีน

แล้วนำมาติดที่องค์พระ เป็นรูปอักขระยันต์นะวิเศษเป็นเส้นนูนเด่น พุทธลักษณะขององค์พระ แบบลอยองค์ มีทั้งทรงต้อ และทรงชะลูด เป็นแบบภควัมบดี มีพระหัตถ์ทั้งสองยกขึ้นปิดพระพักตร์ บางองค์มีพระหัตถ์ทั้งสองโยงลงมาปิดทวารหนัก ตรงกลางระหว่างท้องเป็นเส้นยันต์นะล้อมยอดอุณาโลม ด้านหลังขององค์พระจะปรากฏเส้นยันต์นูนเด่นเป็นอักขระขอม ตัวเพาะวิชาติสมาธิ แถวล่างเป็นตัวนะมะพะทะ พระปิดตาของท่านส่วนมากจะไม่สวยงามเหมือนกับพระปิดตาวัตทอง และสำนักวัดหนึ่งขนาดของพระปิดตาทั้งสองสำนักคือ วัดโมลีฯ กับ วัดบางเตือ มีขนาดไม่เท่ากัน ในยุคนั้นนักเลงพระปิดตา แร่บางไผ่ จะใช้คำว่าน้ำหนักเป็นหลัก เช่น หนัก 1 สลึง 2 สลึง สูงสุดเคยพบ 2.50 บาท เป็นต้น โดยเฉพาะ หลวงปู่จันทร์ นิยมสร้างพระแต่เนื้อแร่ชนิดเดียว ส่วนหลวงปู่เกิด ท่านสร้างหลายเนื้อด้วยกันคือ เนื้อแร่บางไผ่ เนื้อสัมฤทธิ์ เนื้อทองผสม เนื้อทองแดงเถื่อน เนื้อตะกั่ว เป็นต้น ในคราวที่ทางวัดได้จัดสร้างพระอุโบสถขึ้นใหม่แทนหลังเก่า ได้รู้เจดีย์ที่หลวงปู่เกิดได้สร้างพระไว้ ทางวัดได้พบพระปิดตา มีหลายเนื้อด้วยกัน บรรจุไว้ในเจดีย์ประมาณ 200 กว่าองค์ แต่พบพระปิดตา เนื้อแร่บางไผ่ เพียงองค์เดียว บรรจุอยู่ในขวดแช่น้ำมันงาเอาไว้ แต่เป็นที่น่าเสียดาย พระได้ผุกร่อนไปหมด มองดูคล้ายกองแร่ก้อนหนึ่งเท่านั้น ปัจจุบันเจ้าอาวาสเก็บรักษาไว้ครับ พระองค์นี้มีขนาดเล็กถ้าเรียกตามขนาดที่คนโบราณเค้าเรียกกันนั้น องค์นี้ก็หนักประมาณ 2 สลึงวรรณะออกแดงพร้อมตลับทองปิดหลังอย่างดี พระปิดตาหลวงพ่อเกิดวัดมะเตือ หรือ ปิดตาบางเตือนั้นของแท้ ๆ ตัวจริง ๆ หายากมาก ๆ ครับ เรียกได้ว่าหายากไม่ได้แพ้พระปิดตาแร่บางไผ่เลยครับ ส่วนพุทธคุณของปิดตาบางเตือนั้นโดดเด่นทางดั่งคงกระพันและมหาอุดมีไม่แพ้แร่บางไผ่เลยครับ นักเล่นรุ่นเก่าของเมืองนนท์ท่านเล่าให้ฟังเกี่ยวกับอภินิหารของพระปิดตาบางเตือไว้ว่า “ขนาดเอามือข้างหนึ่งกำองค์พระไว้และเอามืออีกข้างหนึ่งเหนียวไถปีนยิ่งขึ้นฟ้ายังไม่ออกเลย” พระของท่านมหาอุดสมคำล่ำลือ พุทธคุณที่เล่าสืบทอดกันมาคือ ท่านเด่นทางด้านแคล้วคลาด และอยู่ยงคงกระพัน (พระอาจารย์จิริชาติ กตปุญโญ เลขานุการเจ้าอาวาสวัดมะเตือ, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.97 ล็อกเก็ตหลวงพ่อกิต วัดบางเตือ

ภาพที่ 4.98 พระชุดปิดตาแร่บางไผ่ หลวงปู่กิต วัดมะเตือ ปี พ.ศ.2547

ภาพที่ 4.99 รูปหล่อหลวงพ่อกิต ประดิษฐานในวิหารในวัดบางเตือ

32. หลวงปู่ช่วง วัดบางแพรกใต้

32.1 อัตชีวประวัติ

หลวงปู่ช่วง หรือ พระครูนนทภูมิจารย์ ท่านเกิดเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2404 ที่บ้านในคลองบางบัวทอง ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี บิดาชื่อ สิงห์โต มารดาชื่อกุ เพ็ญเมื่อนานอายุได้ 9 ขวบ บิดามารดาได้นำท่านไปฝากเรียนหนังสือกับพระที่วัดชวิด (วัดแสงสิริธรรม) ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ในละแวกบ้านของท่าน ต่อมาเมื่ออายุได้ 12 ปี ท่านก็ได้บรรพชาเป็นสามเณรอยู่ที่วัดเขมาภิถาราม โดยมี พระครูเขมาภิมุขธรรม เป็นพระอุปัชฌาย์ พออายุได้ 19 ปี ท่านก็ลาสิกขาบทมาช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพ

ปี พ.ศ.2424 ท่านจึงได้อุปสมบทที่วัดบางแพรกใต้ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิมของบิดาของท่าน เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2424 โดยมี พระอธิการทับ วัดนครอินทร์ เป็น พระอุปัชฌาย์ พระอธิการศรี วัดบางแพรกใต้ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์เสื่อ วัดนครอินทร์ เป็น พระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาว่า จันทโชโต เมื่อท่านได้อุปสมบทแล้วท่านก็ได้จำพรรษาอยู่ที่วัด บางแพรกใต้ ท่านได้ศึกษาพระธรรมวินัย และวิปัสสนากรรมฐาน กับพระอุปัชฌาย์และพระคู่สวดของท่านทั้ง 3 องค์ อีกทั้งทางด้านพุทธาคมต่าง ๆ ซึ่งท่านทั้งสามองค์นี้ มีชื่อเสียงโด่งดังในขณะนั้น นอกจากนี้ ท่านก็ยังได้ฝากตัวเป็นศิษย์ ศึกษาวิทยาคมกับหลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูง เรื่องวิชาไสยสมงคลและไตรสรณ

คณฺ์ เรียนวิชาทำผ้าประเจียดและธงแดงจาก พระธรรมานุสารี (สว่าง) วัดเทียนถวาย เรียนวิชาทำผงวิเศษห้าประการจากพระครูนิโรธมณี วัดตำหนักเหนือ เรียนทางคกกระพันธชาติรีกับ หลวงพ่อสุน วัดศาลากุน

ในปี พ.ศ.2435 พระอาจารย์ศรี เจ้าอาวาสวัดบางแพรกใต้มรณภาพ ท่านก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสสืบต่อแทน ต่อมาในปี พ.ศ.2450 หลวงปู่ช่วงท่านก็ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ หลวงปู่ท่านมรณภาพ ในปี พ.ศ.2498 สิริอายุได้ 94 ปี พรรษาที่ 74

ภาพที่ 4.100 หลวงปู่ช่วง จันทโชโต วัดบางแพรกใต้

32.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่น

เรื่องวัดถุมงคลของท่านมีตัวอย่างเช่น ผ้าประเจียด เสื้อยันต์ ตะกรุดพิสมร ซึ่งผู้ที่อยากจะได้ นำวิสตุมาขอให้ท่านทำให้ ปัจจุบันหาได้ยากมาก ท่านได้เคยสร้างพระเครื่องเนื้อดินสอพองผสมผงวิเศษและใบแคอดพิมพ์ ในคราวสงครามเอเชียบูรพา ปัจจุบันก็หาชมยากเช่นกันครับ ในปี พ.ศ.2488 ลูกศิษย์ได้ขออนุญาตท่านสร้างเหรียญที่ระลึกขึ้นเป็นรุ่นแรกในการทำบุญฉลองอายุครบ 85 ปี ปัจจุบันเป็นที่นิยมกันมาก สนนราคาสูงและหายากเช่นกัน

ภาพที่ 4.101 เหรียญที่ระลึกหลวงปู่ช่วง จนทโชโต รุ่นแรกในการทำบุญฉลองอายุครบ 85 ปี

32.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

หลวงปู่ช่วงท่านจึงมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ในเทศกาลออกพรรษาจะมีลูกศิษย์ของท่านมาให้ท่านช่วยลงกรรมมามาก ท่านจะใช้ดินสอพองที่ท่านได้ทำไว้มาลงให้

32.4 สรุปอัตลักษณ์

ท่านเป็นพระสงฆ์ที่มีศีลจารวัตรตรงดงาม เคร่งครัดในระเบียบวินัย และมีเมตตาธรรมสูง (พระครูศรีนันทวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดบางแพรกใต้ (พระครูศรีนันทวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดบางแพรกใต้, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.102 รูปหล่อหลวงปู่ช่วง จนทโชโต ประดิษฐานในวิหาร วัดบางแพรกใต้

33. หลวงพ่อสนธิ์ วัดปราสาท

33.1 อัตชีวประวัติ

หลวงพ่อสนธิ์ ธมมสโร เกิดเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ.2434 บิดาชื่อนายบุญ มารดานางอิม อิมบุญ มีพี่น้อง 6 คน หลวงพ่อสนธิ์ เป็นคนสุดท้อง เป็นท่านเกิดในชุมวัดปราสาทโดยกำเนิด ท่านมรณภาพเมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2518 เวลา 17.00 น. สิริอายุ 85 ปี

เมื่อถึงวัยเรียน บิดามารดาจึงนำไปฝากเรียนหนังสือ ที่สำนักเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลาราชวรวิหาร โดยมีพระพระนันทวิริยะ (โพธิ์ ติสสทสโส) เป็นเจ้าอาวาส ท่านได้มอบให้พระภิกษุผู้มีหน้าที่สอนหนังสือภาษาไทยให้ช่วยสอน หลวงพ่อสนธิ์ ท่านเรียนหนังสือภาษาไทยอ่านออก เขียนได้ ท่านเจ้าคุณโพธิ์ จึงให้เรียนอักขระขอม เพื่อศึกษาพระบาลีต่อไป

เมื่อท่านเรียนอักขระขอมจนอ่านออกเขียนได้แล้ว ท่านเจ้าคุณโพธิ์ จึงให้ท่องสูตรมูลกัจจายน์ต่อไป เมื่อมีอายุพอสมควร จึงให้บรรพชาเป็นสามเณร โดยท่านเจ้าคุณพระนันทวิริยะ เป็นพระอุปัชฌาย์ ท่านได้ศึกษามูลกัจจายน์อย่างจริงจัง ในช่วงที่เป็นสามเณรท่านก็ได้มาจำพรรษาอยู่วัดอุทยาน ฝากตัวเป็นศิษย์ของหลวงปู่เพิ่มอีกด้วย

หลวงพ่อสนธิ์ อุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ.2454 เวลา 05.00 น. ณ วัดชัยพฤกษ์มาลาราชวรวิหาร โดยมี พระนันทวิริยะ (โพธิ์ ติสสทสโส) เป็น พระอุปัชฌาย์ พระอธิการชื่น วัดปราสาท เป็น พระกรรมวาจาจารย์ พระปลัดเล็ก วัดชัยพฤกษ์มาลาราชวรวิหาร เป็น พระอนุสาว

นาจารย์ ได้นามฉายาว่า ธรรมสโร และจำพรรษาอยู่วัดชัยพฤกษมาลาราชวรวิหาร ท่านก็ช่วยบูรณะปฏิสังขรณ์วัดชัยพฤกษมาลาราชวรวิหาร ทำให้หลวงพ่อสนต์ จึงมีความชำนาญในการบูรณปฏิสังขรณ์วัดเป็นพิเศษ

ต่อมาวัดปราสาทว่างเจ้าอาวาส ท่านพระนนทวิริยะ (โพธิ์ ติสสทสโส) สมัยนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จึงมีบัญชาแต่งตั้งให้หลวงพ่อสนต์ ธรรมสโร ย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดปราสาท เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ.2472 ขณะท่านอายุประมาณ 38 ปี

เมื่อมาอยู่วัดปราสาท ท่านได้บูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัดปราสาท อาทิ บูรณะและสร้างกุฏิ 12 หลัง บูรณะหอสวดมนต์ทรงปั้นหย่า 2 ชั้น 2 หลัง บูรณะอุโบสถและกำแพงแก้วรอบอุโบสถ สร้างโรงเรียนวัดปราสาท ปี พ.ศ.2507 บูรณะศาลาการเปรียญ 1 หลัง และปี พ.ศ.2516 สร้างเมรุเตาเผาศพ

ภาพที่ 4.103 หลวงพ่อสนต์ ธรรมสโร วัดปราสาท

33.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่น

ด้วยวัดปราสาทในปัจจุบันศาลาการเปรียญและเสนาสนะภายในวัดได้ชำรุดทรุดโทรมเป็นอย่างมาก พระมหานที ธรรมธีโร เจ้าอาวาสวัดปราสาท และคณะกรรมการวัด จึงได้ดำริให้จัดสร้างวัดถุมงคล เจริญยั่งยืนยุคและรูปเหมือนขนาดหน้าตัก 5 นิ้ว ขึ้น เพื่อให้ศิษยานุศิษย์ได้บูชา และเพื่อร่วมทำบุญบูรณะศาลาการเปรียญ ได้จัดให้มีพิธีเสกขนวนมวลสารเก่าของหลวงพ่อสนต์ โดยมี

พระนันทวิริยาภรณ์ (หลวงพ่อบ้าง) วัดใหญ่สว่างอารมณ์ จังหวัดนนทบุรี นั่งปรกอธิฐานจิตเดี่ยว ทางวัดได้จัดพิธีเททองหล่อหน้าฤกษ์ ได้รับความเมตตาจากท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาสวัดไตรมิตรวิทยาราม กรุงเทพมหานคร เป็นประธานพิธีในการเททองหล่อรูปเหมือน พร้อมด้วย นางสุวรรณา โลัสุมบุรณ์ นายกองค้การ บริหารส่วนตำบลบางกร่าง เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

ในวาระพิธีมหาพุทธาภิเษกวัดถุยมงคลเหรียญย้อนยุคจะจัดขึ้น วันอาทิตย์ที่ 8 กันยายน 2562 ในเวลา 17.00 น. จุดเทียนชัยมงคล โดยมีพระเกจิณาจารย์ชื่อดังทั่วประเทศ อาทิ พระพรหมวชิรญาณ เจ้าอาวาสวัดยานนาวา กรุงเทพมหานคร เป็นประธานจุดเทียนชัยมงคล พระพรหมมังคลาจารย์(เจ้าคุณธงชัย) วัดไตรมิตรวิทยาราม ประธานดับเทียนชัยมงคล โดยมีพระเกจิณาจารย์นั่งปรกอธิฐานจิตอาทิ เช่น หลวงพ่อสุรศักดิ์ วัดประดู่ หลวงพ่อชำนาญ วัดชินวราราม หลวงพ่ออิฐ วัดจุฬามณี หลวงพ่อบ้าง วัดใหญ่สว่างอารมณ์ หลวงพ่อพรหมา วัดยานนาวา หลวงพ่อตี๋ วัดมณีชลขันธ์ หลวงพ่อทอง วัดบ้านไร่ พระอาจารย์สุริยัน วัดป่าฉัพพรรณรังสี ฯลฯ หลังพิธีพุทธาภิเษก ท่านที่ร่วมพิธีจะได้รับเหรียญเนื้อทองระฆังแจกฟรี มีจำนวนจำกัด

ภาพที่ 4.104 เหรียญหลวงพ่อสันธิ วัดปราสาท

33.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

เมื่อมาอยู่วัดปราสาท ท่านได้บูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัดปราสาท อาทิ บูรณะและสร้างกุฏิ 12 หลัง บูรณะหอสวดมนต์ทรงปั้นหย่า 2 ชั้น 2 หลัง บูรณะอุโบสถและ กำแพงแก้วรอบอุโบสถ สร้างโรงเรียนวัดปราสาท ปี พ.ศ.2507 บูรณะศาลาการเปรียญ 1 หลัง และปี พ.ศ.2516 สร้างเมรุเตาเผาศพ

33.5 สรุปลักษณะ

เหรียญหลวงปู่สนธิเรื่องแคล้วคลาดคงกระพันชาตรียอด ติดอันดับวัดอุ้มผางตั้งแห่งเมือง นนทบุรีเล่าลือนักเลงยกพวกตีกันป็นยังไม่สิ้น

ภาพที่ 4.105 รูปหล่อหลวงปู่สนธิ รมสโร ประดิษฐานในมณฑป วัดปราสาท

34. หลวงพ่อทองย้อย วัดอัมพวัน

สำหรับอดีตชีวิตประวัติ วัดอุ้มผางที่โดดเด่น พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแผ่ธรรม การสงเคราะห์ ชุมชนและอัตลักษณ์ของหลวงพ่อทองย้อย มงคล หรือ พระครูมงคลกิจจาทรนั้น ชาวบ้านทั่วไปเรียก กันอีกชื่อหนึ่งว่าเทพเจ้าแห่งคลองบางม่วง ท่านเป็นศิษย์หลานสมเด็จพระวันรัต (เผื่อน) วัดพระเชตุพน (วัดโพธิ์ ท่าเตียน) ที่ทรงนั่งปรกเสกแทนสมเด็จพระสังฆราช (แพ) อย่างเอกอุ หลวงพ่อทองย้อย ท่านได้เรียนกรรมฐานจากสมเด็จพระวันรัต ตั้งแต่เป็นสามเณรจนสำเร็จพระกรรมฐานที่ดี มีพลังจิตที่

เข้มแข็ง และท่านก็ได้เรียนวิชาคาถาอาคมจากหลวงปู่ดิษฐ์ วัดอัมพวัน อดีตพระเกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดนนทบุรี ผู้สร้างพระปิดตาแร่บางม่วงหรือเรียกอีกอย่างว่า แร่เศษฐีไม่มีจน เป็น 1 ใน 3 ของแร่ที่วิเศษมากของจังหวัดนนทบุรี หลวงพ่อดิษฐ์ วัดอัมพวัน ท่านได้สอนหลวงพ่ทองย้อยเล่นแร่แปรธาตุ เอาขี้เลนคลองบางม่วงมาสุ่มกันแล้วกลายเป็นทองคำได้ ซึ่งหลวงพ่ทองย้อยได้สำเร็จวิชานี้ แต่หลวงปู่ดิษฐ์กลับเททองคำลงคลองหมดแล้วบอกว่า น้ำมันคือกิเลส ทำให้เราหลงได้ จากนั้นหลวงพ่ทองย้อยได้ฝึกกรรมฐานกับหลวงปู่ดิษฐ์ วัดอัมพวัน จนสำเร็จต่อมาได้เรียนวิชาที่โด่งดังมากของหลวงปู่ดิษฐ์คือวิชาไสยสงมกล และ วิชาชนะปิดตลอด จนเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ และได้เรียนวิชาอาคมแขนงต่าง ๆ อย่างเชี่ยวชาญด้วยความที่หลวงพ่ทองย้อย เป็นพระที่ฝึกกรรมฐานไม่เคยขาดและมีญาณหยั่งรู้เหตุการณ์ล่วงหน้าครั้งนี้เวลาอันดี วันเสาร์ที่ 5 เดือน 5 ปี พ.ศ.2555 หลวงพ่ทองย้อยได้จัดสร้างตะกรุดโสฬสมงคลที่เปี่ยมวิชาที่หลวงปู่เชี่ยวชาญ กุมารทองรุ่นแรกที่ผสมกระดูกเด็กตาย ดิน 7 ป่าช้าโคลเสมวโบสถ์ ที่ขณะปลูกเสกกระโดดออกมาจากบาตรจนเป็นที่ฮือฮาของผู้ร่วมพิธี ผ้ายันต์ลายมือรุ่นแรกในขณะที่ปั้มนั้น หมึกได้ติดทะลุไปถึง 5 แผ่น โดยที่แผ่นแรกไม่มีรอยซึมของหมึก จนลูกศิษย์ที่ช่วยทำผ้ายันต์ถึงกลับฮือฮามาก ทำหัวเราะจนน้ำมากไหลแล้วบอกว่า เขาเรียกว่าวิชานะปิดตลอด พระปิดตาโภคทรัพย์ผสมแร่เศษฐี ผงหลวงพ่แก้ว วัดเครือวัลย์ ผงวัดระฆัง ผงปลมั่งหลวงพ่อู้น วัดตาลทอง เกสาหลวงพ่ทองย้อย และผงอีก 108 ชนิด พระยอดตรงปรอท ผสม ปรอทเก่า หลวงปู่ดิษฐ์ วัดอัมพวัน หลวงพ่ท่านเป็นพระสันโดษ มัคน้อย เครื่องครัดในพระธรรมวินัย เป็นพระเถระอีกรูปหนึ่งในนนทบุรีที่น่ากราบไหว้ได้อย่างสนิทใจ

หลวงปู่ทองย้อย วัดอัมพวัน
นนทบุรี ถ่ายรูปในโบสถ์
หลังเสร็จพิธี มหาพทธาภิเษก

ภาพที่ 4.106 หลวงพ่ทองย้อย มงคลโธ หรือ พระครูมงคลกิจจาทร วัดอัมพวัน

ตามประวัติระบุว่า หลวงปู่ทองย้อย ท่านเป็นลูกศิษย์สายตรงของ หลวงพ่อดิษฐ์ ซึ่งท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังเมืองนนท์ รุ่นสงครามโลก ผู้สร้างวัตถุมงคลเนื้อ แร่บางม่วงอันวิเศษ ขึ้นชื่อว่า เป็นแร่เศรษฐี มีแต่ทรัพย์ล่าสุดท่านได้จัดทำพระปิดตาแร่เศรษฐี หรือ พระปิดตาแร่บางม่วง

แร่บางม่วง หรือแร่เศรษฐี เกิดในคลองบางม่วง หลวงปู่ทองย้อย ศิษย์หลวงพ่อดิษฐ์ นำแร่ก้อนเก่าที่หลวงพ่อดิษฐ์ปลุกเสกไว้นำมาสร้าง พระปิดตายันต์ยุ่งหัวใจเศรษฐี สร้างได้จำนวนไม่มากนัก เพราะแร่มีน้อย ท่านทำพิธีปักเทียนเบิกบายศรี กระทบข้าวตอก ถั่วงา ดอกไม้ บอกกกล่าวบวงสรวงครูบาอาจารย์ รวมถึงขอขวามีหลวงพ่อดิษฐ์ และเทวดาที่รักษาแร่วิเศษนี้ ในวันอังคารที่ 9 ขึ้น 5 ค่ำ เดือน 5 ปี 2555 ฤกษ์มงคลภูมิปาโลฤกษ์ ลูกศิษย์คนหนึ่งเล่าว่า วันนั้นขณะทำพิธีเกิดลมพายุพัดเข้าวัดอย่างน่าประหลาด ผุ่จนกแก้วที่อยู่บริเวณวัดร้องระงม ชาวบ้านที่มาดูเหตุการณ์ประหลาดใจและพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า แร่นี้ศักดิ์สิทธิ์นัก เทพเทวาเบื้องบนท่านคงรับรู้ว่แร่วิเศษเศรษฐีนี้จะเปิดตำนานอีกครั้ง มีอานุภาพจะให้คนรับรู้ขึ้นอีกครั้ง หลังจากที่หายไปนานร่วม 50 ปี

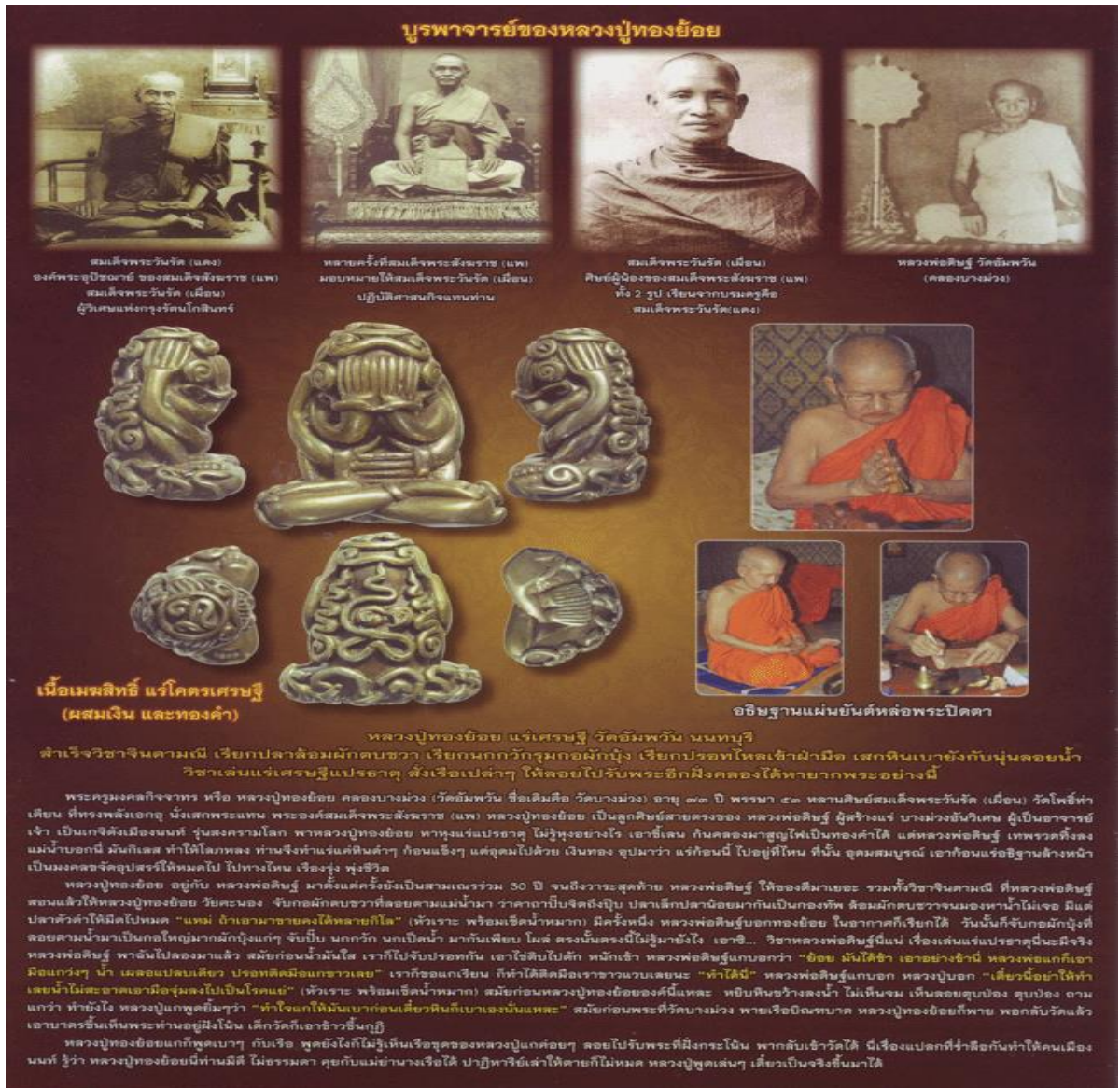
พระปิดตาแร่เศรษฐี เป็นพระปิดตาลอยองค์ยันต์ยุ่งขัดสมาธิเพชรทำนั้งบนลือสิงหนาท ปิดทวารทั้ง 5 เติมนันต์เส้นขนมจัน อิติ ปราศจากศัตรู ยันต์เจาะว่ หมายถึงมนต์บทธอภิธรรมเจ็ดคัมภีร์ ด้านหลังลงยันต์ พิเศษที่พระปิดตามหาอุมไม่มีคือ หัวใจเศรษฐี มั่งมีทรัพย์ เรียกเงิน เรียกทองให้ไหลมาเทมา ทำมาหากินดีจ้งไม่ฝืดเคือง มือประสานกันที่พระนาภี หรือที่ท้อง หมายถึงประคองทรัพย์สินสมบัติไม่ให้หลุดหล่นหายไปไหน พระปิดตาสร้างเนื้อ เนื้อเมฆสิทธิ์แร่โคตรเศรษฐี ซึ่งผสมแร่บางม่วง และทองคำ เงิน เนื้อจ้งเป็นสีทองดอกบวบ แต่มีประกายเขียวอมแดงเหมือนปีกแมลงทับ เนื้อเมฆพัคแร่โคตรเศรษฐี ผสมแร่บางม่วง เนื้ออมดำเงางาม เนื้อสัมฤทธิ์แร่โคตรเศรษฐี ผสมแร่บางม่วง

จำนวนจัดสร้าง

1. พระปิดตายันต์ยุ่ง เนื้อเมฆสิทธิ์แร่โคตรเศรษฐี จัดสร้าง 599 องค์
2. พระปิดตายันต์ยุ่ง เนื้อเมฆพัคแร่โคตรเศรษฐี จัดสร้าง 999 องค์
3. พระปิดตายันต์ยุ่ง เนื้อสัมฤทธิ์แร่โคตรเศรษฐี จัดสร้าง 3,999 องค์

พระปิดตายันต์ยุ่ง หลวงปู่ทองย้อย วัดอัมพวัน เนื้อสัมฤทธิ์แร่โคตรเศรษฐีผสมแร่บางม่วง จัดสร้างและพุทธาภิเษก วันที่ 25 พฤษภาคม 2555 ณ วัดอัมพวัน จังหวัดนนทบุรีสภาพพระสวยมาก ๆ ผิวพระมีความเงาวาวมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง เจตนาการสร้างดี มวลสารดี พิธีดี เภจดี พระปิดตา รุ่นนี้จ้งนำบูชาจ้ง (พระมหานที รมณีโร เจ้าอาวาสวัดปราสาท, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.107 วัดถุวมงคลหลวงพ่ทองย้อย มงคโล หรือ พระครูมงคลกิจจาทร วัดอัมพวัน

35. หลวงปู่รอด วัดขวิด หรือวัดแสงสิริธรรม

หลวงปู่รอดมีประวัติที่ไม่แน่ชัด เพราะท่านเป็นพระเกจิชาวมอญ ซึ่งเดินทางมา ณ จังหวัดนนทบุรี และมาจำวัดที่วัดขวิด (ปัจจุบันคือวัดแสงสิริธรรม) ต่อมาท่านได้ขึ้นเป็นเจ้าอาวาส ในช่วงประมาณปี พ.ศ.2400 ท่านเป็นครูคนแรกที่สอนหนังสือให้กับ หลวงปู่ช่วง วัดบางแพรกใต้ เมื่อครั้งท่านมีอายุได้ 9 ขวบ

หลวงปู่รอดท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ในยุคเดียวกับปรมาจารย์ใหญ่ของจังหวัดนนทบุรี คือ หลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม แห่งวัดสพานสูง ท่านที่มีวิชาของทางมอญเป็นส่วนใหญ่ พระเครื่องของทางจึง

มีศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์และสวยงาม พระเครื่องของท่านมีด้วยกันหลายเนื้อหลายพิมพ์ อาทิเช่น เนื้อดินเผา เนื้อผงใบลาน เนื้อผงเกสร ฯลฯ พระเครื่องของท่านนั้นเป็นพระเก่า แต่ความนิยมเล่นหาไม่มากนัก เนื่องด้วย ประวัติท่านไม่แน่ชัด คนส่วนใหญ่ไม่รู้ ชาวบ้านละแวกทำอิฐหลายๆคนยังไม่มีใครทราบเรื่องของท่านหรือเคยพบเห็นวัตถุมงคลของท่านเลย พระเครื่องของท่านนั้น มีทั้งลงกรู และ ไม่ลงกรู พระที่ลงกรูสร้างขึ้นตอนบูรณะเจดีย์และศาสนสถานภายในวัดใหม่ครั้งอดีต ก่อนที่จะเปลี่ยนชื่อ ส่วนพระที่เหลือจากการลงกรูท่านก็จะนำมาแจกให้กับชาวบ้านที่มาร่วมงานบุญ ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อดินเผา ประวัติการสร้างพระเครื่องของท่านเกิดขึ้นในปีประมาณ (พ.ศ.2440-2450 โดยประมาณ) โดยเป็นการปลุกเสกกันภายในวัดเท่านั้น (พระครูประภากรสิริธรรม เจ้าอาวาสวัดแสงสิริธรรม, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.108 วัตถุมงคลของหลวงปู่รอด วัดมะขวิด

36. หลวงพ่อสุน วัดศาลากุล

36.1 อัฐชีวประวัติ

หลวงพ่อสุน หรือ พระอธิการสุน วัดศาลากุล เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เดิมชื่อ สุน เป็นชาว เกาะเกร็ดโดยกำเนิด แต่ไม่มีการบันทึกประวัติของท่านเก็บไว้ ดูจากปีที่มรณภาพและสิริอายุ ประมาณการว่าน่าจะเกิดในราวปี พ.ศ.2403-2404 เมื่ออุปสมบทได้ฉายาว่า “จันทโชติ”

ภาพที่ 4.109 หลวงพ่อสุน วัดศาลากุล

36.2 วัดถุมงคลที่โดดเด่น

หนุมานหลวงพ่อสุน อันถือเป็นต้นตอานการสร้าง “หนุมาน” ที่ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ มี อานุภาพคุ้มครองป้องกันภัย คงกระพันชาตรี แคล้วคลาด และเมตตาตามทานิยม เป็นที่ปรากฏแก่ ผู้ บูชาจนได้รับสมญา “ขุนกระบี่วานร ฤทธิเกริกไกร หนึ่งในสยาม” ถึงขนาดมีคำเปรยว่า “เขี้ยวเสือ ต้องยกให้หลวงพ่อบาน ส่วนหนุมาน ก็ต้องหลวงพ่อสุน” ซึ่งเป็นที่ใฝ่ฝันและแสวงหาอย่างสูงของ บรรดานักนิยมสะสมเครื่องรางของขลัง แต่จะหาของแท้ได้ยากยิ่งนัก

เมื่อครั้งท่านยังเป็นพระลูกวัด ปลูกต้นไม้ไว้ในบริเวณกุฏิ 2 ชนิด คือ ต้นรักซ้อนและต้นพุด ซ้อน” และหมั่นดูแลรดน้ำ โดยนำน้ำสะอาดมาทำเป็นน้ำมนต์เพื่อรดต้นไม้ทั้งสองทุกครั้งจน

เจริญเติบโต กระทั่งเมื่อท่านได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาส จึงเข้าใจกระจ่างว่า เหตุใดท่านจึงให้ความสนใจดูแลต้นไม้ทั้งสองนี้เป็นพิเศษ เมื่อต้นไม้เจริญเติบโตได้ที่ ท่านจึงดุกฤชยามทำพิธีพืธีและสังเวยก่อนแล้วลงมือขุดด้วยตัวเอง

จากนั้นนำไปตากแดดจนแห้ง แล้วให้ช่างแกะเป็นรูปหนุมาน รวบรวมห่อด้วยผ้าขาวใส่บาตรเพื่อปลุกเสกในกุฏิ จนถึงวันเสาร์ซึ่งถือว่าเป็นวันแรง ท่านก็จะเข้าไปปลุกเสกในอุโบสถ โดยจะนั่งบริกรรมบนศาสตราวุธต่าง ๆ ที่นำมากองรวมกัน หนุมานจะกระโดดโลดเต้นอยู่ในบาตรจนท่านเห็นว่าขึ้นแล้ว จึงเก็บไว้แจกจ่ายบรรดาลูกศิษย์ลูกหาและผู้ถวายปัจจัยในการบูรณปฏิสังขรณ์วัด นอกจากนี้หนุมานแกะที่ทำจากต้นรักซ้อนและต้นพุทธรักษาแล้ว ท่านยังแกะหนุมานจาก “งาช้าง” ด้วย แต่สร้างในรุ่นหลัง ไม่ค่อยได้พบเห็นกันนัก และสนนราคาค่อนข้างสูงมาก

หนุมานแกะหลวงพ่อสุ่น แบ่งได้เป็น 2 พิมพ์ คือ พิมพ์หน้าโขน และพิมพ์หน้ากระบี่ “พิมพ์หน้าโขน” นั้น เรียกกันว่า “หนุมานทรงเครื่อง” ก็จะเก็บรายละเอียดต่าง ๆ จนครบ มีความสวยงามและแลดูเข้มขลังยิ่งนัก ส่วน “พิมพ์หน้ากระบี่” จะเป็นแบบเรียบง่าย ไม่ค่อยมีเครื่องเครา แต่ก็คงความเข้มขลังงดงามในอีกรูปแบบหนึ่ง

โดยมีคาถากำกับหนุมาน เริ่มด้วยตั้งนะโม 3 จบ แล้วว่า “นะมัง เฟลิง โมมัง ปากกระบอก ยะ มิให้ออก อุดรังไรอุด ธงอัถ อะสังวิสุ โรปุสะพูพะ มะอะอุ โอมยะพุทธา ทะโยสตรี สตรี นิสังโห”

ภาพที่ 4.110 หนุมานของหลวงพ่อสุ่น วัดศาลากุล

36.3 พุทธวิธีเฉพาะแบบเผยแพร่ธรรมและการสงเคราะห์ชุมชน

มีเรื่องเล่าว่า ในสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ.2475 โดย คณะราษฎร ซึ่งนำโดย พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา ท่านได้ไปหาหลวงพ่อสุ่น หลวงพ่อก็ให้ “หนุมานหน้าโขน” มาตัวหนึ่ง พร้อมบอกในเชิงว่า “ผ่านไปสักพักเรื่องเลวร้ายก็ผ่านไปด้วยดี” แล้วก็เป็นที่หลวงพ่อกล่าว กิตติศัพท์และชื่อเสียงของ “หนุมานหลวงพ่อสุ่น” จึงขจรไกลนับแต่นั้นมา

36.5 สรุปอัตลักษณ์

ณ ปัจจุบัน จะหาดูหาเช่า “หนุมานแกะหลวงพ่อสุ่น” นั้นยากยิ่งทุกเนื้อทุกพิมพ์ ด้วยผู้มีไว้ต่างหวงแหน อีกทั้งสนนราคาสูงมาก นอกจากนี้ยังมีการทำเทียมเลียนแบบสูงอีกด้วย ดังนั้น จึงต้องใช้การพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ถ้าเป็น “เนื้อไม้” ให้นึกถึงสภาพไม้ที่ตากแห้งที่นำมาแกะ เมื่อผ่านกาลเวลาเนิ่นนาน เนื้อจะแห้งสนิทและมีน้ำหนักเบา ถ้าผ่านการสัมผัสจะฉ่ำมัน แต่ตามซอกยังคงแห้งอยู่ ส่วน “เนื้องา” ให้ความแก่ของงาเป็นสำคัญ จะออกเป็นสีเหลืองธรรมชาติ ถ้าผ่านการสัมผัสจะฉ่ำมัน สีดูใสและเข้มกว่าส่วนที่ไม่ผ่านการสัมผัส เวลาคนจะทำงานให้เก่าเขาจะเอาด่างทับทิมมาผสมน้ำแช่ลงไป แล้วนำขึ้นมาขัดจะปรากฏคราบความแก่ขึ้นอย่างรวดเร็ว (พระครูธรรมคุณากร เจ้าอาวาสวัดศาลาลูก, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.111 หนุมานหลวงพ่อสุ่น ตั้งไว้ ณ หน้าอุโบสถวัดศาลาลูก และรูปหล่อหลวงพ่อสุ่น ประดิษฐาน ณ วิหารหลังเล็ก ภายในวัดศาลาลูก

37. หลวงพ่อสิน วัดบางบัวทอง

37.1 อัฐิประวัติ

วัดบางบัวทอง สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2335 เดิมชาวบ้านเรียก วัดโน ต่อมาได้ประมาณ พ.ศ.2400 พระอธิการสิน ได้ร่วมกับชาวบ้านทำการบูรณะวัดและได้ตั้งชื่อวัดบางบัวทองซึ่งใช้เรียกกันจนปัจจุบัน อาคารเสนาสนะประกอบด้วย อุโบสถสร้างเมื่อ พ.ศ.2500 ศาลาการเปรียญสร้างเมื่อ พ.ศ.2520 เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กทรงไทย 2 ชั้น หอสวดมนต์สร้างเมื่อ พ.ศ.2534 กุฏิสงฆ์เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก และครึ่งตึกครึ่งไม้ ศาลาเอนกประสงค์สร้างเมื่อ พ.ศ.2549 และศาลาบำเพ็ญกุศลปูชนียวัตถุ มีพระประธานประจำอุโบสถปางพิชิตมาร สร้างเมื่อ พ.ศ.2500 พระประธานประจำศาลาการเปรียญปางพิชิตมาร สร้างเมื่อ พ.ศ.2535

ภาพที่ 4.111 หลวงพ่อสิน วัดบางบัวทอง

37.2 วัตถุมงคลที่โดดเด่น

หลวงพ่อสิน (เจ้าอธิการสิน) ยอดพระคณาจารย์เมืองนนทบุรี ที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาก ตามประวัติท่านไม่เคยสร้างเหรียญเลย เหรียญรุ่นนี้สร้างโดยพระครูโสภณศาสนกิจ ในปี พ.ศ.2481 หลังจากหลวงพ่อมรณภาพแล้ว 2 ปี หลวงพ่อช่วง วัดบางแพรกใต้ ร่วมปลุกเสกด้วยครึบ จำนวนการสร้าง 1,000 กว่าเหรียญเท่านั้น เป็นเหรียญแบบโบราณข้างป้อมขอบกระบอก เกจิอาจารย์สายหนึ่งเหนียวคงกระพันชาตรีของจังหวัดนนทบุรี (พระมหาพิสิษฐ์ ฐานิสโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบางบัวทอง, 2564: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 4.112 เหรียญหลวงปู่สีรุ่นนี้ สร้างโดยพระครูโสภณศาสนกิจ ในปี พ.ศ.2481

ภาพที่ 4.113 รูปหล่อหลวงปู่สี ประดิษฐานในวิหารภายในวัดบางบัวทอง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า อັตลัษณNพระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรีมี 2 อັตลัษณ์ คือ

1. อັตลัษณ์ส่วนตัว

1) มีเมตตาพัฒนาตัวเอง

เพราะพระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี เป็นผู้เปี่ยมด้วยความรักและเมตตาต่อตนเอง (self compassion) และผู้อื่นเป็นอย่างมาก คือการยอมรับได้ในสิ่งที่ตัวเองเป็น ปฏิบัติต่อตัวเองด้วยความเข้าใจ อ่อนโยน แม้ในยามที่ผิดพลาด ล้มเหลวหรือทุกข์ใจ พระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี มีการพัฒนาศัภษาภายในของตนเองอย่างสม่าเสมอ สิ่งที่จำเป็นและขาดไม่ได้ในการดำเนินการเรื่องใหญ่ คือ ปัญญา ซึ่งหมายถึง ความรอบรู้ ความรู้ทั่ว การจะเกิดปัญญาได้คงจะต้องมีสมาธิ ซึ่งหมายถึง ภาวะจิตมั่นคง จิตแน่วแน่ การฝึกสมาธิมีหลายรูปแบบซึ่งคงมีผลลัษณ์ที่จะทำให้อุ้ฝึกสมาธิมีความสงบในจิตใจเพื่อให้อุ้ภาวะที่เกิดศัภษาภาสงในความคิดสร้างสรรค์ทางด้านต่าง ๆ ที่ต้องการ

2) เคร่งครัดพระธรรมวินัย

พระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี เป็นผู้เคร่งครัดในพระธรรมวินัย ไม่ยอมประพฤดิล่วงพระบัญญัติ แม้ในสิ่งที่ผู้อื่นโดยมากเห็นว่าเล็กน้อย เป็นผู้สำรวมในศีลให้บริสุทธิ์ไม่บกพร่องต่างพร้อย แต่ประการใด จึงไม่ม้ง่ายในความเป็นอยู่ ก่อนออกไปประกอบภารกิจน้อยใหญ่เช่น ไปเทศน์ที่อุโบสถ แม้แต่ก่อนจำวัดทุกคืน ต้องเรียกพระใกล้ชิดมารับปลงอาบัติก่อน พระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี เป็นผู้หมั่นตรวจทานศีลในตนเองอยู่เสมอ ท่านจึงเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่เป็นนิจ ในข้อนี้ต้องนับว่า พระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี เป็นผู้ตรงไปตรงมา ไม่มีแ่งอนมายาเป็นปฏิบัติทาของสงฆ์ข้อ อุชุปฏิบัติปันโน ที่ใช้ความซื่อตรงเป็นเครื่องเพ่งเล็งความประพฤดิของตนเอง พระธรรมวินัยนั้น เป็นของซื่อของตรง ผู้ปฏิบัติตาม ต้องเป็นคนซื่อคนตรงด้วย

พระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี เป็นผู้ที่สมถะ เรียบง่าย ไม่ชอบข้องเกี่ยวกับใคร ยินดีในการอยู่คนเดียวอย่างสงบในชีวิตจึงไม่เคยไปต่างประเทศ ไม่เคยท่องเที่ยว พระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี เป็นผู้สันโดษพอใจในความเป็นอยู่ของตน เป็นผู้มัธยัสถ์ ผ้าไตรจีวรที่ใช้เป็นประจำก็เก่าจนซีด เป็นผู้ไม่สะสมในห้องจำวัดนอกจากผ้าสามผืน นิยมในการครองธรรมวินัยและความรู้ด้วยตนเองเสมอ เมื่อสุดท่ายของสังขารท่านถูกโรครภัยเบียดเบียนแต่มีกัณฐ์ตรีภกรรมและความรู้ต่าง ๆ รวมถึงวัตรปฏิบัตินำเลื่อมใส่น่ากราบไหว้ของพระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี เหล่านี้เป็นคุณสมบัตินันต์เด่นชัดของพระเกจิจาจารย์เมืองนทบุรี โดยแท้

3) จิตใจใฝ่สงเคราะห์

พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นผู้ริเริ่ม ส่งเสริม และสนับสนุนงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ถือได้ว่าเป็นงานที่เป็นพลังสำคัญในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เป็นงานที่มหาเถรสมาคมกำหนดให้พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือและพัฒนาสังคมยามเกิดปัญหาภัยธรรมชาติ อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย หรือปัญหาสังคมคนไร้ที่พึ่ง ซึ่งเป็นหน้าที่ 2 ลักษณะ คือ

1. ในภาวะปกติ พระสงฆ์มีหน้าที่ธำรงตนเป็นแบบอย่าง และคอยให้คำปรึกษา รวมทั้งเป็นผู้นำในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ถูกที่ควร เห็นได้จากการที่พระสงฆ์เป็นผู้นำในการจัดการชุมชน จัดการป่า จัดการน้ำ และจัดการวัดให้เป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นศูนย์ฝึกสัมมาชีพ เป็นต้น จึงนับได้ว่าพระสงฆ์มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่ง

2. ในภาวะวิกฤต ประเทศชาติมีสาธารณภัยเกิดขึ้น คณะสงฆ์เป็นองค์กรที่สำคัญในการประสานศรัทธาของสาธุชน สนับสนุนภาครัฐในการเข้าไปช่วยเหลือเกื้อกูล บรรเทาความทุกข์ทางกาย ด้วยวัตถุสิ่งของจำเป็นเบื้องต้น ที่สำคัญคือ พระสงฆ์สามารถเข้าไปมีส่วนช่วยบรรเทาทุกข์ทางใจ โดยการนำหลักธรรมไปประดับประดาจิตใจให้ผู้ประสบภัยก้าวพ้นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น ภายใต้วิสัยทัศน์ “พระพุทธศาสนามั่นคง พุทธศาสนิกชนดำรงคุณธรรม นำสังคมมีสุข”

พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีทั้งในอดีตและปัจจุบัน ยังทำงานสงเคราะห์ เกื้อกูล พัฒนา และบูรณาการตามหลักพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดและชัดเจนเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน

4) ไม่ปมพะอะตตะ

พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี เป็นผู้ปฏิบัติปฏิบัติไม่ยึดมั่นถือมั่นในตัวตนและวัตถุ เป็นผู้มักน้อยและสันโดษ หมายถึง ความยินดีด้วยของของตนด้วยเรี่ยวแรง และความเพียรด้วยความชอบธรรม ความยินดีด้วยปัจจัย 4 ตามมีตามได้ ความรู้จักอิม รู้จักพอ แบ่งออกได้เป็น 3 ประการดังนี้

1. ยถาลภสันโดษ ยินดีตามที่ได้ หมายความว่าตนหาสิ่งใดได้มาด้วยความเพียรอันชอบธรรม ก็ยินดีในสิ่งนั้น ไม่ติดใจอยากได้สิ่งอื่น ทั้งไม่เดือดร้อนเพราะสิ่งที่ตนไม่ได้มา และไม่ริษยาคนอื่นเขา

2. ยถาพลสันโดษ ยินดีตามกำลังคือตนทำเต็มที่ตามศักยภาพที่มีอยู่ และได้มาแค่ไหนก็ยินดีแค่นั้น ไม่ยินดีอยากได้เกินกำลัง

3. ยถาสารูปสันโดษ ยินดีตามสมควรหมายถึงยินดีตามที่เหมาะสมกับตน ทั้งในแง่ของเพศภาวะ ฐานะทางสังคมและแนวทางการดำเนินชีวิต

ทั้ง 3 ประการดังกล่าวข้างต้น คือพุทธพจน์ที่ทรงสอนพุทธบริษัท เพื่อนำไปเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยมุ่งให้ทุกคนอยู่ได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของแต่ละคน และป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งอันเกิดจากแตกต่างกัน

2. อັตลัษณ์ทงวັตถุมงคค

2.1 พระปิดต

ถือว่าเป็นตำนานพระปิดต สดุดยอเรื่องโชคลาภ และมหาอุด เชื่อว่าคนไทยส่วนใหญ่น่าจะรู้จัก “พระปิดต” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปขนาดเล็ก มีลักษณะสำคัญคือ องค์พระจะยกพระหัตถ์ ปิดพระพักตร์ ซึ่งเป็นการปิด ตา หู จมูก และปาก ถือเป็นพระเครื่องที่มีลักษณะเฉพาะตัวมาก คนไทยเชื่อว่าพระปิดตเป็นเครื่องรางที่มีความศักดิ์สิทธิ์เป็นอย่างมาก

สำหรับพระปิดตานั้น เป็นการสร้างจำลอง ของอัครสาวกของพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ชื่อว่า “พระควัมปติ” หรือพระมหากัจจายนะ หรือที่คนไทยรู้จักกันในชื่อ “พระสังกัจจายน์” หรือ “พระสังกระจาย” ตามตำนานแล้วพระมหากัจจายนะท่านมีรูปร่างลักษณะงดงามมาก ผิวพรรณผุดผ่องดุจทองคำ จนเป็นที่ต้องตา ต้องใจแก่คนทั่วไป จนสตรีเพศทั้งหลายต่างพากันหลงใหล จนเป็นการขัดขวางการปฏิบัติธรรม และกิจต่าง ๆ ท่านจึงขออนุญาตจากพระพุทธเจ้า อธิษฐานจิตขอเปลี่ยนสรีระ โดยใช้ฤทธิ์อภิญญาของท่าน ให้ไม่หล่อ ไม่งดงาม ต่ำเตี้ย ขาสั้น อ้วน พุงพลุ้ย แต่ก็ขอมีใบหน้าที่ยิ้มอ้มเอิบ ด้วยความเมตตาบารมี แห่งความมีโชค มีลาภ แต่ถึงแม้จะอธิษฐานเปลี่ยนสรีระแล้ว ผลแห่งกุศลในอดีตชาติยังส่งผลให้พระสังกัจจายนะเป็นที่รักใคร่ นิยม มีแต่ผู้ให้ลาภสักการะ สรรเสริญตลอดมา

ด้วยเหตุนี้พระมหากัจจายนะจึงเป็นที่เคารพบูชาของชาวพุทธทุกนิกายเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าบูชาท่านแล้วจะโชคดี ร่ำรวย มีโชคลาภ เมตตามหานิยม และเป็นคติที่ใช้พระสังกัจจายนะ หรือ พระควัมปติ เป็นองค์รูปของพระปิดต

สำหรับรูปแบบของพระปิดตนั้นแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. พระปิดตนั้นขัดสมาธิ ยกมือขึ้นปิดตาทั้ง 2 ข้าง ซึ่งพุทธคุณเน้นทางด้านเมตตามหานิยม โชคลาภ มหาลาภ
2. พระปิดตชนิดปิดตานั้นขัดสมาธิยกหัตถ์ปิดทวารทั้ง 9 มีความหมายถึงการเข้านิโรธสมาบัติ คือ ไม่นินดี ยินร้ายกับกิเลสทั้งหลาย มีด้านพุทธคุณพระปิดทวารทั้ง 9 จะเด่นในทางป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ
3. พระปิดตนั้นงยอง หรือพระปิดตามหาอุด มีพุทธคุณด้านคงกระพันชาตรี แคล้วคลาด ป้องกันอันตรายต่าง ๆ

พระปิดตาของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีนั้น แยกออกเป็น เนื้อผง กับ เนื้อโลหะ แต่ที่นิยมที่สุดก็คือพระปิดตาเนื้อผง ซึ่งถือว่าเป็นสุดยอดพระปิดตาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ของนักสะสมทั้งยุคเก่า และยุคปัจจุบัน เพราะไม่ว่าจะเป็นพุทธศิลป์ เนื้อหา มวลสาร รวมถึงกรรมวิธีในการสร้าง และปลุกเสก ก่อให้เกิดพุทธคุณ และประสบการณ์มาตั้งแต่ครั้ง ปู่ย่า ตายาย ว่า เมตตามหานิยม โชคลาภการเงิน ค้าขายเจริญรุ่งเรือง ลาภยศสรรเสริญสูงส่งยิ่ง

2.2 ตะกรุด

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตะกรุดมงคลโสฬส หลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูงจ.นนทบุรี (ราคาประมาณ 2-3 ล้านบาท) มีเอกลักษณ์เฉพาะ ใส่น้ำมันเป็นโลหะทองแดง ลงยันต์มงคลโสฬส ล้อมรอบปิดด้วยคาถาอิติปิโส ยันต์มงคลโสฬสเป็นยันต์ที่มีมงคลมากสำหรับเกจิอาจารย์ในยุคเก่า ถือว่าเป็นของมงคล คู่ครองทั้ง 16 ชั้นฟ้า 15 ชั้นดิน ผู้ที่บูชาตะกรุดนี้ติดตัว จะมีความศักดิ์สิทธิ์ปกป้องสิ่งชั่วร้ายทุกอย่างที่มาจากทุกชั้นฟ้าและทุกชั้นดิน และจะมีแต่สิ่งอันเป็นมงคลทุกอย่างเข้ามาในการดำเนินชีวิต แม้แต่เทพเทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายยังต้องให้ความเคารพในยันต์ที่ลงในตะกรุดนี้ นักสะสมพระและเครื่องรางของขลังจึงปรารถนานำมาบูชากันมาก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ใดมีไว้ครอบครองและหมั่นบูชากราบไหว้ด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่น จะเป็นสิริมงคลแก่ตนและวงศ์ตระกูลอย่างยิ่ง พ้นจากภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นมหามงคลยิ่งใหญ่มาก มีเมตตามหานิยม เจริญด้วยลาภผล แคล้วคลาดปลอดภัยคงกระพันชาตรี

ตะกรุดใช้บูชาอยู่ 3 แบบ คือ

1. ใช้คล้องคอ
2. ใช้คาดเอว และปัจจุบันนิยมนำมา
3. ใช้คล้องแขน

โดยดอกตะกรุดจะขนานกันไปในแนวนอน ตะกรุดหากเป็นดอกเดียว เรียกว่า ตะกรุดโทน หากเป็นสองดอกจะเป็น ตะกรุดแฝด หรือเป็นโลหะสามชนิดเรียกว่า ตะกรุดสามกษัตริย์ หาก 16 ดอกเรียกว่า ตะกรุดโสฬส

ในยุคปัจจุบัน ตะกรุดสายแพชั้น กลับมานิยมกันอย่างแพร่หลายอีกครั้งในหมู่คนดังและเหล่าวัยรุ่น อาทิ เหล่าตะกรุดหลากสี ตะกรุดมหาเสน่ห์ ตะกรุดปลดหนี้ ตะกรุดมหามนต์จนไม่เป็น ตะกรุดแฝดพญาเทคริ้ว ครอบบาชัย ตะกรุดมงคลจักรวาล หลวงปู่บุญยัง ตะกรุดร้อยชู้ ตะกรุดนะเศรษฐีเหนือดวง เป็นต้น เพราะเป็นเครื่องรางที่ผสมผสานกับความเป็นเครื่องประดับได้ด้วย จึงทำให้ไม่ดูเชย ล้าสมัย สามารถนำมา믹ซ์แอนด์แมทซ์ในการแต่งกายได้ด้วย อีกทั้งยังเสริมดวงในด้านต่าง ๆ ตามพุทธคุณ การบูชานั้นก็ไม่ได้ยุ่งยาก ไม่ได้มีอันตรายใด ๆ แต่ผู้บูชาก็ควรทำตัวให้เหมาะสมไม่ด่าครู

อาจารย์ พ่อ แม่ ไม่ทำหาลองของต่าง ๆ จะเป็นการดีต่อตัวผู้บูชา ซึ่งในเรื่องนี้ก็เป็นความเชื่อส่วนบุคคล

2.3 หนุมาน

ในแวดวงพระเครื่องหรือเครื่องรางของขลัง มักจะพูดกันติดปากว่า “เสือหลวงพ่อปาน หนุมานหลวงพ่อสุน” ซึ่งแสดงถึงความเก่งกล้าสามารถในการปลุกเสกเครื่องรางของขลังแต่ละชนิด ของแต่ละพระเกจิอาจารย์ ที่เชี่ยวชาญเวทย์วิทยาคมไม่เหมือนกัน และถ้าเป็นเรื่อง หนุมาน แล้วก็คงไม่มีใครเกิน หนุมานของพระเกจิอาจารย์เมื่อนนทบุรียุคเก่า ที่เรื่องเวทย์วิทยาคมอย่างหลวงพ่อสุน วัดศาลากุล เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ถือเป็นขุนกระบี่วานร ฤทธิเกริกไกร หนึ่งในสยามของจริง คือสมญานามที่คนในวงการพระเครื่องตั้งให้กับ หนุมาน หลวงพ่อสุน นับเป็นสุดยอดของขลังหนึ่งในชุดเบญจภาคี ที่นักสะสมใฝ่หาไว้มาครอบครองบูชา

ในสมัยที่ท่านยังเป็นพระลูกวัด ท่านได้นำไม้สองชนิดคือ “ต้นรักซ้อน” และ “พุทซ้อน” มาปลุกไว้ในบริเวณวัด ท่านได้ทำน้ำมนต์รดอยู่ทุกวันจะกระทั่งไม้ทั้งสองนั้นโตได้ที่ และได้ฤกษ์ยามยามดี ท่านจึงลงมือขุด โดยทำพิธีพลีก่อนขุด พอเสร็จท่านก็นำไปตากให้แห้งสนิท เมื่อได้ที่แล้วท่านก็ให้ช่างฝีมือแกะสลักหนุมาน เมื่อแกะเสร็จท่านก็รวบรวมหนุมานที่แกะเสร็จทั้งหมดใส่ลงในบาตรของท่าน แล้วเอาผ้าขาวห่อหุ้มภายนอก เก็บไว้ในกุฏิ ครั้นพอถึงวันเสาร์ท่านก็ให้พระลูกวัดลูกศิษย์ของท่านยกเข้าโบสถ์แล้วทำพิธีบวงสรวงบัตพลี เสร็จแล้วท่านจะปิดประตูหน้าต่างลั่นदानโบสถ์ทั้งหมดเพื่อทำการปลุกเสก และจัดเวรยามไม่ให้ไปรบกวนท่าน ซึ่งท่านจะทำการปลุกเสกทุก ๆ วันเสาร์ และเอาไปปลุกเสกต่อในกุฏิเช่นนี้ตลอดมา จนกระทั่งครบถ้วนกระบวนการวิธี ท่านจึงนำมาแจกจ่ายแก่ลูกศิษย์

หนุมานมีสองชนิด คือ

1. หนุมานหน้ากระบี่
2. หนุมานหน้าโขน

ซึ่งหนุมานแต่ละตัวนั้นทำยากมากเพราะต้องใช้ฝีมือช่างที่วิจิตรโดยแท้จริง หนุมานของท่านนั้นดูแล้วมีความเข้มแข็ง แสดงออกถึงความแกล้วกล้า สมเป็นยอดทหาร แต่ของเทียมจะมีลักษณะทรหดทรงต่าง ๆ ที่แข็งกร้าว ไม่ผึ่งผาย ขาดเอกลักษณ์ สำหรับเนื้อหนุมานนั้นมียู้อยู่ด้วยกัน 3 เนื้อ คือเนื้อไม้พุทซ้อน เนื้อไม้รักซ้อน และเนื้องาช้าง

กล่าวกันว่าที่เป็นเนื้องาช้างนั้นเพราะพอนำไม้พุทและไม้รักซ้อนมาแกะจนหมดแล้ว ท่านถึงได้นำงาช้างมาแกะสลัก และมีจำนวนน้อยมาก ให้พิจารณาจากความแห้งของเนื้อไม้ และหนุมานทุกองค์จะเบา ไม่มีน้ำหนัก เพราะไม้หมดยางแล้ว สำหรับเนื้องาช้างนั้นให้ดูจากความเก่า และความวิจิตรของการแกะ เพราะเนื้องาช้างมีอายุนานเข้าจะเหลือง แห้งสวยงาม

อิทธิฤทธิ์ของหนุมานของพระเกจิเมืองนนทบุรีมีพุทธคุณเน้นไปทางด้านคงกระพันชาตรี แคล้วคลาด และเมตตามหานิยม มีคาถากำกับหนุมานให้ว่า “นะมัง เพลิง โมมังปากกระบอก ยะมิให้ออก อุดรังโธอุด รังอัด อะสังวิสุโรปุสะพุพะ มะอะอุ โอมยะพุธา ทะโยสตรี้ สตรี้ นิสังโห”

2.4 เหยี่ยรูปเหมือนและรูปหล่อ

เหยี่ยรูปเหมือนและรูปหล่อพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่เคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่า เหยี่ยและรูปหล่อที่เป็นวัตถุมงคลของท่านก็ล้วนเป็นที่นิยมสะสมสืบเนื่องจากประสบการณ์ด้านพุทธคุณเป็นเลิศเป็นที่ปรากฏ เป็นที่นิยมสะสมและแสวงหาอย่างสูง

1. เหยี่ยช่วงปี พ.ศ.2440-2485 นิยมสร้างเหยี่ยที่มีลักษณะเป็นรูปทรงกลม รูปไข่ รูปทรงอาร์ม และทรงเสมา รูปทรงเหยี่ยทั้งสี่แบบนี้ สามารถแยกกรรมวิธีการสร้างได้เป็น 2 ชนิด คือ เหยี่ยป้อมชนิดข้างเลื่อย และเหยี่ยป้อมชนิดข้างกระบอก ซึ่งเหยี่ยที่มีกรรมวิธีการสร้างทั้ง 2 ชนิดนี้มีรายละเอียด คือ

1) เหยี่ยป้อมข้างเลื่อย คือ การนำแผ่นโลหะที่มีขนาดใหญ่กว่าขนาดของตัวเหยี่ยมาทำการป้อม

ขึ้นรูปเหยี่ย ให้ได้ตามลักษณะรูปทรงของเหยี่ย ตามต้องการ จากนั้นนำมาเลื่อยฉลุโลหะส่วนที่เกินออกมาเป็นเหยี่ยตามรูปทรงนั้น ๆ วิธีการนี้จึงเรียกว่า “เหยี่ยป้อมข้างเลื่อย” ซึ่งบริเวณด้านข้างของเหยี่ยจะปรากฏรอยเลื่อยให้เห็น

2) เหยี่ยป้อมข้างกระบอก คือ เหยี่ยป้อมข้างกระบอกนั้น ส่วนใหญ่โรงงานป้อมเหยี่ยจะทำ

บล็อกกระบอกเป็นรูปทรงกลม และรูปไข่เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการทำกระบอกที่จะนำมาป้อมเหยี่ยจะมีวิธีทำที่ไม่ยุ่งยาก และไม่เสียเวลามากนัก แต่เหยี่ยที่มีข้างกระบอกไม่ได้มีเพียงรูปทรงกลมและรูปไข่เท่านั้น รูปทรงเสมาและรูปทรงอาร์มก็มีเช่นกัน แต่น้อยมาก เนื่องด้วยกรรมวิธีการทำที่ยุ่งยากกว่า เท่าที่พบในการสร้างเหยี่ยป้อมข้างกระบอก รูปทรงอาร์ม และรูปทรงเสมา การป้อมแบบข้างกระบอก คือ การนำแผ่นโลหะมาเลื่อยตามรูปทรงของเหยี่ยที่จะทำการป้อม เพื่อเข้ากระบอก และทำการป้อมรูปเหยี่ยนั้น ๆ แผ่นโลหะที่ถูกแรงกระแทกจากการป้อมขึ้นรูปนั้นขอบด้านข้างจะปลิ้นไปเบียดกับขอบกระบอก ที่เป็นตัวบังคับ ดังนั้น ด้านข้างของเหยี่ยป้อมชนิดนี้จึงเรียบเนียน เนื่องจากการป้อมเข้ากระบอก โดยมีตัวกระบอกเป็นตัวบังคับ แต่หากพบรอยเส้นทิวบาง ๆ ในขอบข้างของเหยี่ยชนิดนี้ก็อย่าตกใจ เพราะสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการที่ช่างแต่งตัวบล็อกกระบอก ที่จะป้อมเหยี่ยไม่เรียบ เวลาป้อมออกมาจึงมีลักษณะไม่ค่อยเรียบตามตัวบล็อก

2. เหยื่อปี่มข้างตัด (ปี่มตัดแบบยุคเก่า) การสร้างเหยื่อชนิดนี้จะอยู่ในช่วงประมาณ พ.ศ. 2486-2499 เนื่องจากการสร้างชนิดแบบเก่าที่มีการเข้ากระบอก และแบบเลื่อยขอบ มีความยุ่งยาก และเสียเวลา อีกทั้งในช่วงนี้เริ่มมีวิวัฒนาการในการสร้างเหยื่อปี่มขึ้นมาตลอด เครื่องจักรก็เริ่มมีความทันสมัยขึ้น โรงงานมีการทำตัวตัดขึ้นเพื่อความสะดวกในการตัดเหยื่อให้ขาด โดยไม่ต้องมาเลื่อยให้เสียเวลาอีก แต่การปี่มเหยื่อและตัดในยุคนี้ จะแตกต่างกับเหยื่อในปัจจุบัน คือ ด้านข้างของเหยื่อจะมน ๆ ไม่ค่อยมีรีวรอยมากนัก อีกทั้งเหยื่อช่วง พ.ศ.นี้ลักษณะของเหยื่อด้านหน้าจะนูนเล็กน้อย แต่ด้านหลังจะเป็นแอ่งกระทะ ซึ่งเกิดจากการปี่มและตัดเหยื่อนั่นเอง

3. เหยื่อปี่มยุค พ.ศ.2500-ปัจจุบัน ใน ยุคนี้มีการพัฒนาตัวตัดด้านข้างเหยื่อที่ทันสมัย เพื่อความสะดวกในการตัดเหยื่อจำนวนมาก ๆ การพัฒนาตัวตัดยุคนี้จึงค่อนข้างคมชัด บางครั้งในเหยื่อหลงพ้อเดียวกัน มีตัวตัด 2 ตัว เนื่องจากการสร้างเหยื่อในแต่ละครั้งมีจำนวนมากขึ้น เพื่อสะดวกในการตัดเหยื่อจำนวนมากๆ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัยและคำถามการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการสร้างเอกลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี

คำถามการวิจัย

วิธีการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีเป็นอย่างไร

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงเอกสาร และเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนาม (field study) กับกลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้คือ จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) จำนวน 40 คน/รูป ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสหรือตัวแทนเจ้าอาวาสวัด ผู้ช่วยเจ้าอาวาส หรือ ประชาชนประจำวัด ผู้เกี่ยวข้องในวัด และผู้ที่มีความรู้ของวัดนั้นๆ

5.2 สรุปผลการวิจัย

5.2.1 พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีความเชื่อมโยงทางสังคมและความสัมพันธ์กันในรูปแบบจากอาจารย์ถ่ายทอดมาถึงศิษย์ และแบบเครือข่าย เช่น หลวงปู่เอี่ยม วัดสวนสูง เป็นอาจารย์หลวงปู่กลั่น วัดสวนสูง และหลวงปู่กลั่นเป็นลูกศิษย์ หลวงพ่อทองสุข วัดสวนสูง เป็นต้น ความสัมพันธ์เหล่านี้ก่อให้เกิดรูปแบบการเคารพนับถือซึ่งกันและกัน เป็นต้นแบบของความกตัญญูกตเวทิต

ในหลักพุทธธรรมที่เรียกว่า คารวะ หรือ คารวตา 6 คือ ความเคารพ หรือการถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะพึงใส่ใจและปฏิบัติด้วยความเอื้อเฟื้อ หรือด้วยความหนักแน่นจริงจัง การมองเห็นคุณค่าและความสำคัญแล้วปฏิบัติต่อบุคคลหรือสิ่งนั้นโดยถูกต้อง ด้วยความจริงใจได้แก่

1. การเคารพในพระผู้มีพระภาคเจ้า คือ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ก็ไปสู่ที่บำรุง เมื่อพระองค์ทรงดับขันธปรินิพพานแล้ว ก็ไปสู่ที่เจตียสถาน โภชสถาน ไหว้พระเจดีย์ หรือตันโพธิ์ เป็นต้น นี่คือการปฏิบัติเป็นการกระทำความเคารพในพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

2. การเคารพในพระธรรม เช่น ผู้ที่สามารถไปฟังพระธรรมได้แต่ไม่ไปสู่ที่ฟังพระธรรมหรือฟังพระธรรมอยู่ แต่มีจิตฟุ้งซ่าน ไม่เอื้อเฟื้อนั่งอยู่ฟังทราบว่าเป็นผู้ที่มีความเคารพในพระธรรม ถ้า

เคารพจริงย่อมกล่าว ธรรมกถา แล้วก็มิจิตไม่ฟุ้งซ่าน ในขณะที่ฟังพระธรรม คือ ฟังพระธรรมด้วยความเคารพนี่เป็นการเคารพในพระธรรม

3. การเคารพในพระสงฆ์ เช่น ขณะที่ไม่มีศรัทธาในพระเถระ ในพระภิกษุใหม่ในพระภิกษุผู้ปานกลางมีการคะนองกาย ในที่ทั้งหลายมีโรงอุโบสถ เป็นต้น สำหรับพระภิกษุได้แก่พระภิกษุที่ไม่ไหว้ตามลำดับผู้แก่ (อาวุโส) ก็ทราบได้ว่า ผู้นั้นไม่มีความเคารพในสงฆ์

4. การเคารพในสิกขา (ศึกษา) มีข้อความว่าฝ่ายผู้ใดไม่สมทาน ศึกษาในไตรสิกขาเสียเลยฟังทราบว่า ผู้นั้น ไม่เคารพในสิกขาคือ ไม่เห็นประโยชน์ ไม่เห็นคุณค่า ไม่เคารพ เพราะเห็นว่าเป็นการที่ต้องศึกษา จึงไม่ศึกษา การไม่เคารพในสิกขาคือ การไม่เคารพในการเจริญสติปัญญาเพราะไม่เห็นคุณค่า ไม่เห็นประโยชน์ แต่สำหรับผู้ที่มีความเคารพในไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ก็คือเห็นคุณค่าเห็นประโยชน์แล้วศึกษา (ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ) ด้วยความเคารพ

5. การเคารพในความไม่ประมาท สำหรับผู้ที่ไม่เคารพในความไม่ประมาท คือ ผู้ที่อยู่ปราศจากสติ ไม่พอกพูนลักษณะแห่งความไม่ประมาท แสดงว่าไม่มีความเคารพในความไม่ประมาท เพราะฉะนั้นความเคารพทั้งหมด เป็นการปฏิบัติ ถ้าเคารพในความไม่ประมาท คือ มีสติ ระลึกรู้ลักษณะของสภาพธรรมตามความเป็นจริง เป็นการพอกพูนแห่งลักษณะของความไม่ประมาท เพราะเห็นประโยชน์จึงเคารพในความไม่ประมาท

6. การเคารพในการปฏิสังขาร สำหรับการปฏิสังขารมี 2 ประการ ได้แก่ อามิสปฏิสังขารกับธรรมะปฏิสังขาร ถ้าบุคคลนั้นเห็นคุณค่าเห็นประโยชน์ในการปฏิสังขารทั้งสองประการ คือ การต้อนรับด้วยอามิส ด้วยวัตถุสิ่งของ ซึ่งจะเป็นที่สบายใจสะดวกใจแก่ผู้ที่มาเยี่ยมเยียน ผู้นั้นก็เป็นผู้ที่ปฏิบัติ คือ ให้อามิสปฏิสังขารเพราะเป็นผู้เคารพในอามิสปฏิสังขาร สำหรับธรรมะปฏิสังขาร คือการเป็นผู้เคารพ การเห็นคุณค่าของพระธรรม และคิดว่าสิ่งที่ควรที่จะให้แก่ผู้อื่นที่สุด คือ พระธรรมคำสอน เพราะฉะนั้น เมื่อพบปะบุคคลใด ก็มีธรรมะปฏิสังขารเพราะว่าเป็นผู้ที่มีความเคารพธรรมะปฏิสังขาร

5.2.2 พระเกจิอาจารย์เมืองนนท์บุรีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีความเชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์หมายความว่า วัดที่ท่านจำพรรษามีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน สามารถไปหาหาสูกันได้ง่ายไม่ลำบาก เช่น วัดสพานสูง วัดอินทาราม วัดบางจาก อยู่ในอาณาบริเวณที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ง่ายต่อการไปศึกษาหาความรู้ ซึ่งตรงกับหลักพุทธธรรมที่ว่าเรียกว่า สัปปายะ 7 (พระไตรปิฎก, 2546) หมายถึงสิ่งที่เหมือนกัน สิ่งที่เกื้อกูล ช่วยสนับสนุนในการบำเพ็ญภาวนาให้ได้ผลดี ช่วยให้สมาธิตั้งมั่น ไม่เสื่อมถอย ได้แก่

1. อาวาสสัปปายะ คือ ที่อยู่ซึ่งเหมือนกัน เช่น ไม่พลุกพล่านจอแจ
2. โคจรสัปปายะ คือ ที่หาอาหาร ที่เที่ยวบิณฑบาตที่เหมาะสมดี เช่น มีหมู่บ้านหรือชุมชนที่มีอาหารบริบูรณ์อยู่ไม่ใกล้ไม่ไกลเกินไป

3. ภัตตสัปปายะ (การพุดคุษที่เหมาะสม เช่น พุดคุษเล่าขานกันแต่ในกถาวัตถุ 10 และพุดแต่พอประมาณ
4. บุคคลสัปปายะ คือ บุคคลที่ถูกกันเหมาะสม เช่น มีท่านผู้ทรงคุณธรรม ทรงภูมิปัญญาเป็นที่ปรึกษาเหมาะสมใจ
5. โภชนสัปปายะ คือ อาหารที่เหมาะสม เช่น ถูกกับร่างกาย เกื้อกูลต่อสุขภาพ ฉันทไม่ยาก
6. อุตสัปปายะ คือ ดินฟ้าอากาศธรรมชาติแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ไม่หนาวเกินไป ไม่ร้อนเกินไป เป็นต้น
7. อิริยาปถสัปปายะ (อิริยาปถที่เหมาะสม เช่น บางคนถูกกับจกกรม บางคนถูกกับนั่ง ตลอดจนมีการเคลื่อนไหวที่พอดี

5.2.3 พระเกจิอาจารย์เมืองนันทบุรีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีวัตถุมงคลที่เด่นโด่งดังเป็นการเฉพาะ เช่น พระปิตตา หนูมาน ตะกรุดแล่น เหริญญต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีความเชื่อว่าเข้มขลังมีคุณค่าทางจิตใจ พร้อมไปด้วยพุทธคุณทุกด้านเช่นเมตตามหานิยม แคล้วคลาดหนังเหนียว คงกระพันชาตรี และมีมูลค่าในการซื้อขายที่มาก เป็นที่ต้องตาต้องใจของประชาชนทั่วไป แม้แต่ปัจจุบันก็เป็นทีเสาะแสวงหาของประชาชนทั่วไป แต่มีคุณค่าที่เหนือกว่าราคานั้นคือคุณค่าทางจิตใจ ซึ่งวัตถุมงคลเหล่านี้ถือว่าเป็นเครื่องการระลึกถึงพระพุทธองค์ ที่เรียกว่า พุทธานุสสติ และเป็นการระลึกถึงพระสงฆ์ ที่เรียกว่า สังฆานุสสติ การระลึกถึงสิ่งเหล่านี้เรียกว่าอนุสสติ 10 คือ ความระลึกถึง หรืออารมณ์อันควรระลึกถึงเนื่อง ๆ ได้แก่

1. พุทธานุสสติ คือ ระลึกถึงพระพุทธเจ้า คือ น้อมจิตระลึกถึงและพิจารณาคุณของพระองค์
2. ัมมานุสสติ คือ ระลึกถึงพระธรรม คือ น้อมจิตระลึกถึงและพิจารณาคุณของพระธรรม
3. สังฆานุสสติ คือ ระลึกถึงพระสงฆ์ คือ น้อมจิตระลึกถึงและพิจารณาคุณของพระสงฆ์
4. สीलานุสสติ คือ ระลึกถึงศีล คือ น้อมจิตรำลึกพิจารณาศีลของตนที่ได้ประพฤติปฏิบัติบริสุทธ์ไม่ต่างพร้อย
5. จาคานุสสติ คือ ระลึกถึงการบริจาค คือ น้อมจิตระลึกถึงทานที่ตนได้บริจาคแล้ว และพิจารณาเห็นคุณธรรมคือความเผื่อแผ่เสียสละนี้ที่มีในตน
6. เทเวตานุสสติ คือ ระลึกถึงเทวดา คือ น้อมจิตระลึกถึงเทวดาทั้งหลายที่ตนเคยรู้และพิจารณาเห็นคุณธรรมอันทำบุคคลให้เป็นเทวดานั้น ๆ ตามที่มีอยู่ในตน
7. มรณสสติ คือ ระลึกถึงความตายอันจะต้องมีมาถึงตนเป็นธรรมดา พิจารณาที่จะให้เกิดความไม่ประมาท

8. กายคตาสติ คือ สติอันไปในกาย คือ กำหนดพิจารณาภายใน ให้เห็นว่าประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ อันไม่สะอาด ไม่งาม น่ารังเกียจ เป็นทางรู้เท่าทันสภาวะของภายใน มิให้หลงใหลมัวเมา

9. อานาปานสติ คือ สติกำหนดลมหายใจเข้า

10. อุปสมานุสติ คือ ระลึกถึงธรรมเป็นที่สงบ คือ ระลึกถึงและพิจารณาคุณของพระนิพพาน อันเป็นที่ระงับกิเลสและความทุกข์

5.3 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า พระเกจิอาจารย์เมื่อนนทบุรี มีรูปแบบและวิธีการสร้างอัตลักษณ์เฉพาะตน เป็นบุคคลต้นแบบที่มีคุณค่า พัฒนาตนและพัฒนาสังคมชุมชนท้องถิ่นจนเป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและนอกประเทศ นำความสุขมาสู่สังคมชุมชนท้องถิ่น ทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีอาชีพที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนทางเศรษฐกิจ

ซึ่งอัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมื่อนนทบุรี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

5.3.1 การสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัว ประกอบด้วย

- 1) ความมีเมตตาพัฒนาตัวเองและสังคมชุมชนท้องถิ่น
- 2) มีความเคร่งครัดพระธรรมวินัย
- 3) ความจิตใจใฝ่สงเคราะห์สังคมชุมชนท้องถิ่น
- 4) ความเป็นผู้ไม่ยึดติดในตัวตนและวัตถุสิ่งของภายนอก

5.3.2 การสร้างอัตลักษณ์ด้านวัตถุมงคล

1. สร้างอัตลักษณ์ส่วนบุคคล

ในด้านการสร้างอัตลักษณ์บุคคล พระเกจิอาจารย์มีอัตลักษณ์ ที่สามารถอธิบายได้ตามลักษณะ ดังนี้

1) มีเมตตาพัฒนาตัวเอง

จากผลการวิจัยพบว่า พระเกจิอาจารย์เมื่อนนทบุรีมีอัตลักษณ์ด้านความเมตตากรุณาต่อประชาชนทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง ของคลังที่มีเมตตาตามหาานิยมเป็นเมฆ จิตที่มีเมตตาเป็นบรรยากาศความชื่นเมื่อมีเมฆผ่าน ความชื่นที่มีจะทำให้เกิดสายฝนโปรยลงมาได้ พระเกจิอาจารย์เมื่อนนทบุรีจึงต้องสร้างเมตตาให้มีในจิต ผู้ที่มีเมตตาจะไม่ประทุษร้ายและจะไม่ใช้ให้ผู้อื่นกระทำการสิ่งนั้นแทนตน เมื่อถูกให้ร้ายหรือทำร้ายก็ไม่ให้ร้ายหรือทำร้ายตอบ โอกาสของความรุนแรงจึงลดลง เมื่อผู้ใดมีเมตตา ผู้ที่เกี่ยวข้องก็จะได้รับบรรยากาศแห่งความสุขซึ่งเท่ากับช่วยรักษาอารมณ์ของผู้อื่นในขณะเดียวกัน กระแสของเมตตาทั้งในระดับของจิตและพฤติกรรมที่สืบเนื่องกันจึงมีผลต่อความสัมพันธ์ทางสังคม สังคมรอบข้างย่อมมีความสุขสงบและมีมิตรไมตรีตามไปด้วย

เมตตารวมทั้งความกตัญญูเป็นความดีงาม การภาวนาที่ระลึกถึงเมตตาและกตัญญูจึงเป็น
 สุกกรรมฐาน การแผ่เมตตาเริ่มที่มารดาบิดาและผู้มีพระคุณก่อนผู้ใกล้ชิดและผู้อื่นจากนั้นจึงขยายวง
 ออกไปทั้งประเภทบุคคลและสัตว์โลกที่มองไม่เห็น จิตที่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและพ้นทุกข์นั้น
 ย่อมเป็นที่สรรเสริญ แม้ว่าเทวดาและอมนุษย์จะมีได้จัดอยู่ในภพของมนุษย์ซึ่งโลกสมัยใหม่ถือเป็น
 เรื่องเหนือจริง การแผ่เมตตาต่อเทวดาและอมนุษย์ก็จะช่วยให้รู้สึกมั่นคงปลอดภัยและไม่หวาดระแวง
 เทวดาและอมนุษย์ที่รับรู้ได้ย่อมมีสาธุการด้วย

สอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์คุณ ศิริสาราญ (สุภาจาโร) มนตรี ศรีราชเลา และ ธีระพงษ์
 มีไรสง (2562: หน้า) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พระเกจิอาจารย์อีสานใต้: กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลัง
 ศรัทธา และความมั่นคงของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์
 อีสานใต้ ผลการวิจัยพบว่า พระเกจิอาจารย์อีสานใต้ โดยมากเป็นพระที่มีความเมตตา...กระบวนการ
 สร้างพลังศรัทธาแต่ละรูปมีความเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ทั้งมีพลังสมาธิจิตสูง ทั้งข้อวัตรปฏิบัติ
 ธรรม และการสร้างคุณประโยชน์ สาธารณประโยชน์ไว้มากมายหลายอย่าง จนกลายเป็นรูปธรรม
 เป็นที่มาแห่งความศรัทธาเชื่อถือ

นอกจากนั้นแล้ว พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรียังได้สร้างศรัทธาความเชื่อความเลื่อมใสให้แก่
 ประชาชนเป็นอย่างมาก จนต้องสร้างวัดถุมนกต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อมอบให้แก่พุทธศาสนิกชนที่มาพบ
 และกราบไหว้บูชา สอดคล้องกับ กิตติ ภิญโญ (2561: หน้า19) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อ
 ความนิยมพระเครื่องของประชาชนที่มีความสนใจพระเครื่องในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา ศูนย์
 พระเครื่อง ห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์พลาซ่า งามวงศ์วาน ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อ เป็นสิ่งแรกและ
 สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้พระเครื่องเกิดความนิยม พระเครื่อง ได้เริ่มต้นขึ้นมาจากความเชื่อที่เป็นส่วน
 หนึ่งในการใช้ชีวิตของคนในอดีต เช่นการเชื่อ เรื่องผีสิง การเชื่อเรื่องดวง หรือการเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์
 สิ่งเหล่านี้ทำให้ความเชื่อเหล่านี้ ได้มาผูกกับพระ เครื่อง จึงทำให้ความเชื่อ มีความสำคัญที่สุดในการ
 สร้างความนิยม

2) เครื่องครัตธรรมวินัย

จากผลการวิจัยพบว่า พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีมีอัตลักษณ์ด้าน เป็นพระสุปฏิปันโนคือ
 พระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และชอบเดินธุดงค์เพื่อปฏิบัติสมถกรรมฐานและวิปัสสนา
 กรรมฐานตามสถานที่ต่าง ๆ โดยการเดินเที่ยวจาริกไปตามที่ต่าง ๆ เพื่อฝึกฝนอบรมตนจากครูบา
 อาจารย์และจากสำนักต่าง ๆ เมื่อฝึกฝนอบรมตนเองดีแล้วจึงกลับมาสั่งสอนประชาชนต่อไป

สอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์คุณ ศิริสาราญ (สุภาจาโร) มนตรี ศรีราชเลา และ ธีระพงษ์
 มีไรสง (2562: หน้า) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พระเกจิอาจารย์อีสานใต้: กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลัง
 ศรัทธา และความมั่นคงของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ...สร้างพลังศรัทธาแต่ละรูปมีความเฉพาะที่

แตกต่างกันออกไป ทั้งมีพลังสมาธิจิตสูง ทั้งข้อวัตรปฏิบัติธรรม และการสร้างคุณประโยชน์
สาธารณประโยชน์ไว้มากมายหลายอย่าง จนกลายเป็นรูปธรรม เป็นที่มาแห่งความศรัทธาเชื่อถือ

เมื่อพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีได้ปฏิบัติการเจริญสมถกรรมฐาน ทำให้ได้ประโยชน์สูงสุด
เรียกว่าโลกียอภิญา เป็นปัญญาที่รู้อารมณ์ทั้งหลายในโลกอย่างพิเศษ 6 ประการ คือ (พระไตรปิฎก,
2546)

1. อิทธิวิชา หรือ อิทธิวิธี คือ ความรู้ที่ทำให้แสดงฤทธิ์ต่าง ๆ ได้ มีการเหาะเหินในอากาศ
เดินบนน้ำ หรือดำดินได้ เป็นต้น

2. ทิพโสต คือ ญาณที่ทำให้มีหูทิพย์ เหมือนหูของเทวดา หรือพรหม

3. เจโตปริยญาณ คือ ญาณที่ให้กำหนดใจคนอื่นได้

4. ปุพเพนิวาสานุสสติ คือ ญาณที่ทำให้ระลึกถึงชาติได้ ปัญญาที่ระลึกชาติ คือ ภพ ภูมิ และ
ขันธ 5 ที่เคยเกิด เคยพบเห็นมาแล้วในชาติก่อน

5. ทิพจักขุ คือ ญาณที่ทำให้มีตาทิพย์ เหมือนตาของเทวดา หรือพรหม รวมทั้งการรู้จุดและ
การปฏิสนธิของสัตว์

6. อาสวักขยญาณ คือ ญาณที่ทำให้อาสวะสิ้นไป

จะสังเกตได้ว่า พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี เป็นผู้มีความฉลาด นั่นคือเป็นผู้มีคำพูดหรือวาจา
ที่เอ่ยจากปากแล้วสำเร็จเป็นไปตามที่กล่าว เพราะอานุภาพแห่งด้วยศีล สมาธิ และปัญญา หรือ
ไตรสิกขาที่ท่านประพฤติปฏิบัติ

สอดคล้องกับ ภัทรพร สิริกาญจน (2553: 38) (พระพุทธศาสนาในประเทศไทย: เอกภาพใน
ความหลากหลาย) ที่กล่าวว่า ความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ อิทธิปาฏิหาริย์และพฤติกรรม
ทางไสยศาสตร์

ต่าง ๆ เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ประชาชนพยายามแก้ปัญหาสร้างความสันติสุขให้แก่ตนเองและ
ชุมชน ความพยายามดังกล่าวทำให้ลัทธิวิญญาณนิยม (Animism) แทรกซึมเข้าสู่พระพุทธศาสนาใน
เวลาต่อมา และได้แปรเปลี่ยนพระพุทธศาสนาแนวจารีตนิยมไปเป็นพระพุทธศาสนาแบบผสมผสาน
(Syncretic Buddhism) ซึ่งหมายถึงพระพุทธศาสนาที่นับถือทั้งพระรัตนตรัย ผีสงฆ์เทวดา สิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์ อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์เวทมนต์คาถาตลอดจนพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ต่าง ๆ และผู้ที่เชื่อใน
พระพุทธศาสนาแบบผสมผสานนี้เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นประชาชนทั่วไปทั้งในเมืองและใน
ชนบท จึงเรียกพระพุทธศาสนาแนวนี้ได้อีกอย่างหนึ่งว่าพระพุทธศาสนาแบบประชานิยม (Popular
Buddhism)

3) จิตใจใฝ่สงเคราะห์

จากผลการวิจัยพบว่า พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีมีการพัฒนาวัดโดยการสร้างถาวรวัตถุ และเสนาสนะสถานต่าง ๆ ให้มีความเจริญงอกงามไพบุลย์คู่กับพระพุทธรูปศาสนา ในอดีตและปัจจุบันพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ได้ทำหน้าที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านการศึกษา ทั้งส่วนที่จัดการศึกษาเองโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่ทางรัฐบาลไม่สามารถจัดการศึกษาบริการได้ทั่วถึง ได้แก่ กลุ่มประชากรที่ด้อยโอกาสทางสังคม ด้อยโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ เป็นเหตุให้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็ได้อาศัยพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีให้การศึกษา และอนุเคราะห์ด้วยเงินและอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณจากรัฐบาล แต่ใช้ทุนจากประชาชนโดยตรง ทั้งที่อยู่อาศัย อาหารและในการใช้จ่าย โดยที่รัฐไม่ต้องลงทุน หากมองอย่างนี้แล้วจะเห็นได้ว่าพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ได้ช่วยเหลือสงเคราะห์รัฐบาลด้วย ไม่เพียงแต่ได้ช่วยอนุเคราะห์กับประชาชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสเพียงฝ่ายเดียว แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี การศึกษา อาจมองได้ทั้งที่เป็นระบบ คือ จัดตั้งโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน มีหลักสูตรที่แน่นอน และอีกที่จัดอย่างไม่เป็นระบบ อาจเป็นลักษณะการให้ทุนสนับสนุนการศึกษา การให้ทุนในสร้างอาคารเรียน ให้ทุนซื้อสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ทางการศึกษา ให้ทุนการศึกษากับครูเพื่อพัฒนาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เป็นต้น

บทบาทของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีระสงฆ์ในด้านการพัฒนาชุมชน ยังเห็นได้ชัดเจนว่า พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ที่มีบารมี มีเอกลาภมาก ๆ ท่านไม่ได้เก็บไว้เพียงตัวท่านเอง หากแต่ได้ช่วยสร้างโรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ อนามัยตำบล ศาลาที่ประชุม ศาลาพักริมทาง ทำบ่อน้ำ ทำสะพาน ฯลฯ

หากมองลึกลงไปถึงการพัฒนาในด้านจิตใจ พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีได้พัฒนาจิตใจของคนในชุมชน จากคนที่ติดยาเสพติดให้เลิก จากที่เคยติดเหล้าให้เลิกเหล้า จากที่เคยติดการพนันให้เลิกจากการพนัน จากที่เคยลุ่มหลงในไสยศาสตร์ ที่เคยมงายให้รู้ใช้สติปัญญา จากความเห็นผิด (มิจฉาทิฐิ) ให้มีความเห็นที่ถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี พัฒนาจิตใจของคนในชุมชนให้ขยันหมั่นเพียรในการทำมาหาเลี้ยงชีพ คือ แสวงหาและสอนให้ขยันเก็บออม ประหยัดใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่า ไม่ฟุ่มเฟือย หรุหรธา หลงตามค่านิยมที่ผิด ๆ (ค่านิยมที่ไม่น่านิยม) สอนให้คนที่อยู่สังคม แต่สอนให้รู้จักเลือกคบคน โดยให้เลือกคบกับบัณฑิต ให้หลีกเลี่ยงจากคนพาล และสอนให้วางตนให้เหมาะสมกับภาวะแห่งตน รู้จักฐานะของตน

นอกจากนั้น พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรียังเป็นหมอยาสมุนไพร คือการศึกษาหาความรู้เฉพาะทาง แล้วนำวิชาหมอยาสมุนไพรเหล่านั้นมารักษาประชาชน

สอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์คุณ ศิริสาราญ (สุภาจาโร) มนตรี ศิริราชเลา และ ธีระพงษ์ มีโรสง (2562: 9) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พระเกจิอาจารย์อีสานใต้: กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลัง

ศรัทธา และความมั่นคงของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์ อีสานใต้ พบว่า ...รู้ศาสตร์ในด้านการรักษา และบรรเทาทุกข์ของประชาชนได้

นอกจากนั้น พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรียังได้พัฒนาชุมชน โดยพบว่า ทุกวัดที่พระ เกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีจำพรรษาอยู่ ในอดีตและปัจจุบันมีตลาดนัดชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นชุมชนมาวางขายให้ประท้วงไปได้ซื้อหา ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการงานของเจ้าอาวาสและผู้เกี่ยวข้อง

สอดคล้องกับแนวคิดของนิลรัตน์ กลนิลจันทร์ ประยูร สุยะใจ และพระมหานภดล เตชธมโม (2552: 271) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาศาสนสถานที่สำคัญต่อการอนุรักษ์การท่องเที่ยวของวัดใน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การให้ศาสนสถานดำรงอยู่ได้อย่างยาวนานขึ้น อยู่กับการบริหารจัดการของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ จากการศึกษาผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาสซึ่งการบริหารจัดการของผู้รับผิดชอบจะแตกต่างกันตามลักษณะความสำคัญของ วัด

4) ไม่ปมเพาะอิตตา

จากผลการวิจัยพบว่า พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี มีหลักธรรมคำสอนที่ถูกต้องตาม หลักการของพระพุทธศาสนา นั่นคือ การไม่ยึดติด ยึดมั่นถือมั่นในตัวตนหรือวัตถุต่าง ๆ และบางรูป เมื่อท่านมรณภาพแล้วก็มีสิริระว่างกายไม่เนาเปื่อย คำสอนของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ล้วนเป็น กุศโลบายในการสอน แม้ท่านให้วัตถุมงคลเพื่อความเป็นสิริมงคล แต่ก็ยังกล่าวว่าต้องประพฤติตนใน ศิล สมาธิ และปัญญา ต้องมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ

พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีผู้เมตตาจิตเมื่อมีความประจักษ์แจ้งใน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมถึงมาที่จิต พระพุทธเจ้าท่านเห็นแจ้งเช่นนี้หรือ พระธรรมเป็นเช่นนี้หรือ พระอริยสงฆ์ บริสุทธิหมดสิ้นอวิชชาเป็นเช่นนี้หรือ ทั่วโลกธาตุสรรพสิ่งทั้งหลายล่มสลายลงหมดไม่เหลือ มีแต่จิต แห่งพุทธะที่สว่างจ้าเด่นดวงบริสุทธิ ธรรมะนี้ยากยิ่งที่สัตว์โลกจะละวางกิเลสให้สิ้น พระอริยสงฆ์ผู้ บรรลุธรรมท่านจึงเหลือแต่เมตตาสงสารสัตว์โลก เห็นทุกข์ทั้งหลายที่สัตว์โลกเห็นดีเห็นงามหยิบฉวย เอาไว้แสวงหาอยู่ร่ำไป หนทางแจ้งสู่ความเป็นหนึ่งแห่งจิตพุทธะแจ้งพระนิพพานยากเข็นลำบาก นักหนา ความบริสุทธิจะมีได้ก็ด้วยปัญญาล้างความเห็นผิดธรรม เจริญมรรคผลนิพพาน และด้วย เมตตาเท่านั้นจึงจะช่วยเหลือเพื่อนเหล่ามนุษย์เหล่าเทวดา ให้แจ้งหนทางแห่งธรรมนี้

สอดคล้องกับ พระธรรมธัชชัยสิทธิ์ ชยธมโม (ศรชัย) (2561: 99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษา การบูชาวัตถุมงคลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมดีในทางพระพุทธศาสนาของประชาชนอาเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การบูชาวัตถุมงคลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมดีในทางพระพุทธศาสนา ด้านละความชั่วแม้ในสังคมไทยจะมีมุมมองต่อสถานะและบทบาทของวัตถุมงคลในหลายรูปแบบ ไม่

ว่าจะเป็นในฐานะเครื่องรางของขลัง ในฐานะปูชนียวัตถุทางศาสนา หรือในฐานะเป็นกุศโลบายในการปฏิบัติธรรม

แม้ว่าพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี จะมีชื่อเสียงโด่งดังและสร้างวัตถุมงคลที่มีมูลค่ามากก็ตาม แต่คำสอนของท่านทั้งหลาย ก็ได้ให้ยึดติดเพียงเท่าวัตถุนั้น แต่ก่อให้เกิดความเป็นพุทธะและคุณค่าตามหลักธรรมทางพุทธศาสนาในลักษณะ ดังนี้

1. พุทธคุณ คือ พระคุณของพระพุทธเจ้า ที่เกิดจากการตั้งความปรารถนาอย่างแน่วแน่การบำเพ็ญบารมีมาอย่างต่อเนื่องและ การพัฒนาตนตามหลักอริยมรรคจนกระทั่งได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยสรุปมี 3 ประการ คือพระปัญญาธิคุณ พระวิสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ ซึ่งแก่นแท้ของพุทธคุณไม่ใช่เรื่องของความขลังความศักดิ์สิทธิ์ หรืออำนาจที่ดลบันดาลเรื่องต่าง ๆ ให้แก่ผู้บูชา แต่เป็นเรื่องของปัญญา ความบริสุทธิ์ และพระมหากรุณาอัน ยิ่งใหญ่ที่ชาวพุทธจะต้องบูชาด้วยการปฏิบัติตามหลักคำสอนที่พระองค์ทรงแสดงไว้ ไม่ใช่มีไว้เพื่อสวดอ้อนวอนหรือร้องให้ดลบันดาลในเรื่องที่ต้องการ เพื่อป้องกัน การเข้าใจผิด และรักษาสัจธรรมของพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ต่อไป

2. พุทธบูชา คือการเคารพนบถบุคคลที่ควรยกย่อง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. อามิสบูชา คือ การบูชาสักการะด้วยวัตถุสิ่งของ
2. ปฏิบัติบูชา คือ การบูชาด้วยการปฏิบัติตามคำสอน
3. พุทธานุภาพ คือ ความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากพระพุทธเจ้า
4. พุทธานุสสติ คือ การระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า ดังนี้

1. อรหัง คือ เป็นพระอรหันต์ เป็นผู้บริสุทธิ์ ไกลจากกิเลส ทำลายกำแพงสังสารจักรได้แล้ว เป็นผู้ควรแนะนำสั่งสอนผู้อื่น ควรได้รับความเคารพบูชา เป็นต้น

2. สมมาสมพุทโธ คือเป็นผู้ตรัสรู้ชอบเอง

3. วิชชาจรณสมปนโน คือ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชา คือความรู้ และจรณะ คือความประพฤติ

4. สุกโต คือ เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว คือ ทรงดำเนินพระพุทธรจรรย์ให้เป็นไปโดยสำเร็จผลด้วยดี พระองค์เองก็ได้ตรัสรู้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญพุทธกิจก็สำเร็จประโยชน์ยิ่งใหญ่แก่ชนทั้งหลายในที่ที่เสด็จไป และแม้ปรินิพพานแล้ว ก็ได้ประดิษฐานพระศาสนาไว้เป็นประโยชน์แก่มหาชนสืบมา

5. โลกวิทู คือ เป็นผู้รู้แจ้งโลก คือ ทรงรู้แจ้งสภาวะอันเป็นคติธรรมตาแห่งโลกคือสังขารทั้งหลายทรงหยั่งทราบอรรถาัยสันดานแห่งสัตว์โลกทั้งปวง ผู้เป็นไปตามอำนาจแห่งคติธรรมตาโดย

ถ่องแท้ เป็นเหตุให้ทรงดำเนินพระองค์เป็นอิสระ พ้นจากอำนาจครอบงำแห่งคติธรรมดานั้น และทรงเป็นที่พึ่งแห่งสัตว์ทั้งหลายผู้ยังจมอยู่ในกระแสโลกได้

6. อนุตตโร บุริสทम्मสารถิ คือ เป็นสารถิฝึกบุรุษที่ฝึกได้ ไม่มีใครยิ่งไปกว่า คือ ทรงเป็นผู้ฝึกคนได้ดีเยี่ยม ไม่มีผู้ใดเทียมเท่า

7. สตถา เทวมนุสสานิ คือ เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

8. พุทโธ คือ เป็นผู้ตื่นและเบิกบานแล้ว คือ ทรงตื่นเองจากความเชื่อถือและข้อปฏิบัติทั้งหลายที่ถือกันมาผิด ๆ ด้วย ทรงปลุกผู้อื่นให้พ้นจากความหลงงมงายด้วย อนึ่ง เพราะไม่ติด ไม่หลง ไม่หวั่นกังวลในสิ่งใด ๆ มีการดำเนินประโยชน์ส่วนตน เป็นต้น จึงมีพระทัยเบิกบาน บำเพ็ญพุทธกิจได้ถูกต้องบริบูรณ์ โดยถือธรรมเป็นประมาณ การที่ทรงพระคุณสมบูรณ์เช่นนี้ และทรงบำเพ็ญพุทธกิจได้เรียบร้อยบริบูรณ์เช่นนี้ ย่อมอาศัยเหตุคือความเป็นผู้ตื่นและยอมให้เกิดผลคือทำให้ทรงเบิกบานด้วย

9. ภควา คือ ทรงเป็นผู้มีโชค คือ จะทรงทำการใด ก็ลุล่วงปลอดภัยทุกประการ หรือ เป็นผู้จำแนกแจกธรรม

5. พุทธธรรม คือ ธรรมที่พระพุทธรองค์ทรงแสดงไว้มี 2 ประเภทคือ

1. สมมติสังขจะ คือ ความจริงโดยสมมติ ความจริงที่ถือตามความกำหนดตกลงกันไว้ของชาวโลกเช่นว่า คน สัตว์ โตะ หนังสือ เป็นต้น

2. ปรมัตถสังขจะ คือ ความจริงโดยปรมัตถ์ ความจริงตามความหมายขั้นสุดท้ายที่ตรงตามสภาวะและเท่าที่จะกล่าวถึงได้ เช่นว่า รูป นาม เวทนา จิต เจตสิก เป็นต้น

สอดคล้องกับ พระธรรมธรชัยสิทธิ์ ชยธมโม (ศรชัย) (2561: 100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการบูชาวัตถุมงคลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมดีในทางพระพุทธศาสนาของประชาชนอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า วัตถุมงคลคือการรักษาศีลดังจะเห็นได้ในข้อห้ามในการใช้วัตถุมงคล และทุกกระบวนการขั้นตอนของการสร้างหากเป็น ฆราวาสก็ต้องนุ่งขาวห่มขาว สมาทานศีล 5 หรือศีล 8 หากเป็นพระสงฆ์ก็ต้องปลงอาบัติ สารรวมในศีลให้บริสุทธิ์จึงจะสามารถดำเนินการสร้างวัตถุมงคลอย่างสมบูรณ์บริสุทธิ์ถูกต้องตามแบบแผนของการสร้างวัตถุมงคลของโบราณจารย์

ซึ่งเท่ากับว่าผู้สร้างวัตถุมงคลทุกคนนั้นย่อมมีโอกาสได้ปฏิบัติธรรมด้วยการรักษาศีลให้บริสุทธิ์ อยู่เสมอ การทาความดีคือวัตถุมงคลเป็นอุบายที่จะโน้มน้าวให้ผู้สร้างวัตถุมงคลรวมทั้งผู้ใช้วัตถุมงคลเองให้หันมาสู่การปฏิบัติธรรม และเมื่อได้มาแล้ว นำมาบูชากราบ ไหว้ นอบน้อมทั้งตื่นและก่อนนอน เวลาห้อยติดตัวไปไหน ก็นำมาจับเหนือหัวกราบไหว้บูชา สวดมนต์อาราธนาด้วยความนอบน้อมอยู่ เสมอ ทำจิตใจให้ผ่องใสคือการบูชาวัตถุมงคลและการกราบไหว้ นอบน้อมบูชาพระเกจิอาจารย์ต่าง ๆ ที่วัดเพื่อขอหรือเช่าบูชาพระเครื่องมาบูชา

ซึ่งผู้ใช้พระเครื่องได้มีโอกาสปฏิบัติอบรมปัญญา ยกจิตขึ้นสู่วิปัสสนาให้เกิดความรู้แจ้งกับตนเองอย่างลึกซึ้ง โดยการสวดมนต์ภาวนาบทพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณต่าง ๆ ในการอาราธนาพระเครื่องอันเป็นพุทธานุสสติ ธัมมานุสสติ สังฆานุสสติ ซึ่งเป็นการฝึกสมาธิในการใช้พระเครื่องที่เป็นพื้นฐานที่จะช่วยผลักดันจิตของผู้ใช้พระ

เครื่องให้ยกขึ้นสู่การปฏิบัติวิปัสสนา อบรมปัญญาความรู้ แจ้งให้เกิดแก่ตน สุดทำใจของผู้ใช้พระเครื่องนั้นก็กลายเป็นพระที่แท้จริงคือเป็นใจของผู้ที่หมดสิ้นซึ่งกิเลสเหตุแห่งทุกข์โดยสิ้นเชิง ไปในที่สุด เมื่อใจผู้ใช้พระเครื่องกลายเป็นใจพระอย่างแท้จริง

2. สร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ในด้านการสร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของวัดมุงคลของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ได้สร้างคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ความเป็นพุทธศิลป์ และมูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ผู้ที่ได้ครอบครอง อันเป็นการสร้างความมั่งคั่งและยั่งยืนของผู้มีไว้บูชา วัดมุงคลของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี มีลักษณะเฉพาะเช่น พระปิดตา ตะกรุด รูปเหมือนหนูมาน และเหรียญชนิดต่าง ๆ เป็นต้น ล้วนเป็นที่ต้องการของประชาชนทั่วไป

ซึ่งจากการวิจัยพบว่า พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ได้สร้างวัดมุงคลมีราคาสูงและไม่ตกยุค แม้แต่ปัจจุบัน ก็มีคุณค่าและราคาสูง บางรุ่นไม่สามารถหาเช่าบูชาได้ นำมาซึ่งความมั่งคั่งและยั่งยืนแก่ผู้มีไว้ครอบครอง และเป็นที่เสาะแสวงหาของผู้ที่อยากได้

สอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐกานต์ แนพพิมาย (2557: 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การค้าพระเครื่องข้ามชาติระหว่างไทยและมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า การรับเอาความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับพระเครื่องไทยจึงเป็นเรื่องไม่ยากนัก สำหรับความศักดิ์สิทธิ์ของเกจิอาจารย์และพระเครื่องไทยถูกถ่ายทอดผ่านสิ่งที่เรียกว่า “เรื่องเล่าศักดิ์สิทธิ์” ที่แพร่หลายในสังคมผ่านการบอกเล่าของผู้คน รวมถึงสื่อต่าง ๆ เช่น นิตยสาร หนังสือ เป็นต้น โดยเรื่องเล่าศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับเกจิอาจารย์และพระเครื่องแพร่หลายในไทยก่อนนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา และต่อมาจึงแพร่กระจายสู่ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน ส่งผลให้พระเครื่องไทยเป็นที่นิยมในมาเลเซีย ซึ่งเรื่องเล่าศักดิ์สิทธิ์นับเป็นทุนทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของพระเครื่องที่ส่งผลต่อการเกิดมูลค่าของพระเครื่อง และมูลค่าที่สูงขึ้นของพระเครื่องด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติ ภิญโญ (2561: 124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมพระเครื่องของประชาชนที่มีความสนใจพระเครื่องในกรุงเทพมหานครกรณีศึกษา ศูนย์พระเครื่องห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์พลาซ่า งามวงศ์วานผลวิจัยพบว่า พระเครื่องถือเป็นวัตถุที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า เพื่อระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า ต่อมาได้มีการสร้างรูปตัวแทนของพระเกจิอาจารย์ที่มีผู้คนนับถือมาก จึงเกิดความนิยมที่จะหาวัตถุมงคลที่พระเกจิอาจารย์ที่เคารพเป็นผู้

จัดสร้าง และเมื่อการความนิยมมากขึ้น ผู้คนที่นำไปบูชาได้มีประสบการณ์ต่างๆในการบูชาวัตถุมงคล ขึ้นนั้น ๆ จึงทำให้เพิ่มความนิยมมากขึ้นจนทำให้เกิดการเช่าพระเครื่อง (ซื่อ - ขาย) เพื่อครอบครอง พระเครื่องที่ตนต้องการ พระเครื่ององค์ใดที่มีความหายากและเก่าแก่มาก ยิ่งเป็นพระที่เก่าแต่ยังมีความสวยงามเชิงศิลป์ของตัวพระอยู่ ยิ่งทำให้พระเครื่ององค์นั้นมีมูลค่ามาก จึงเกิดการสร้างพระเก็ หรือพระปลอมขึ้นมา เพื่อหวังหลอกลวงประชาชนทำให้เกิดการดูพระเครื่องและเกิดเขียนพระเครื่อง ขึ้น เป็นบุคคลที่ชี้เป็นชี้ตายพระเครื่องว่า พระเครื่ององค์นั้นเป็นของแท้หรือของปลอม มีความสวยงามมากน้อยเท่าใด เขียนพระเครื่องส่วนใหญ่จึงมีรายได้จากการทากาไรพระเครื่องสูง เพราะสามารถหาพระเครื่องราคาถูกและทามาขายต่อในราคาแพง และเมื่อเกิดการวัดความสวยงามเชิงศิลป์ ของพระเครื่องขึ้น จึงเกิดการประกวดพระเครื่องขึ้น มีจุดประสงค์หลักเพื่อแข่งขันความสวยงามของ พระเครื่อง พระเครื่องที่ได้รับรางวัลจากการประกวดจะ ทำให้พระเครื่องมีราคาเพิ่มขึ้นอีก เกิดจากการการันตีของกรรมการงานประกวดว่า พระเครื่องที่ได้รับ รางวัลคือพระเครื่องที่เป็นของแท้และมีความสวยงามระดับงานประกวด และเมื่อพระเครื่องมีการ สร้างมูลค่ามากขึ้น จึงทำให้ผู้คนหันมาสนใจพระเครื่องมากขึ้น

3. วัตถุมงคลกับพุทธมงคล

3.1 วัตถุมงคล

หมายถึง เครื่องของหรือสิ่งของอันเป็นที่ประโลมใจ เช่น เครื่องรางของขลังที่เชื่อว่าจะนำ ความสุขความเจริญเป็นต้นมาให้ หรือป้องกันภัยอันตรายต่าง วัตถุมงคลเป็นเรื่องของความเชื่อและ ศรัทธาในสิ่งของที่สร้างขึ้นมีความสัมพันธ์ทางด้านศาสนา ตามสมัยนิยมตั้งแต่โบราณกาลมีหลักฐาน เป็นวัตถุมงคลที่สร้างขึ้นมีอายุเก่าแก่เกือบ 2,000 ปี วัตถุมงคลจะมีมากมายในสังคมไทย เช่น พระ เครื่อง พระกริ่ง พระกริ่งปวเรศปลัดขิก ผ้ายันต์ ตะกรุด มีดหมอ องค์กรที่เป็นทางศาสนาอื่น ๆ เช่น พระพรหม พระตรีมูรติ พระราหู

ส่วนวัตถุมงคลในพุทธศาสนา หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า พระเครื่องราง หรือ พระเครื่อง คือ รูปสมมุติของพระพุทธรูปที่มีขนาดเล็ก สร้างเพื่อเป็นที่ระลึกถึงพระพุทธรูป และเพื่อสืบทอดพระ ศาสนา พระเครื่องอาจรวมถึงรูปสมมุติของพระโพธิสัตว์ พระอริยสงฆ์และเทพเจ้าที่มีขนาดเล็กด้วย

วัตถุมงคลทางพุทธศาสนานั้นประกอบด้วย 2 ประเภท

1. วัตถุมงคลภายนอก เช่น วัตถุที่สร้างมาจากดิน โลหะ ฯลฯ
2. วัตถุมงคลภายใน หรือที่เรียกว่า มงคลชีวิต คือคำแนะนำในการดำเนินชีวิตเพื่อความสุข และความเจริญก้าวหน้าของชีวิต ที่พระพุทธรูปทรงแสดงไว้ 38 ข้อ ในมหาเมฆคสูตรหรือเรียกว่า มงคล 38 ประการ

3.2 พุทธมงคล

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า วัดมณฑลเป็นมณฑลภายนอกที่ปฏิเสธไม่ได้ว่า พุทธศาสนิกชนมีความเชื่อความเลื่อมใสในระดับหนึ่ง แต่ยังมีมณฑลที่สูงกว่าที่เรียกว่า พุทธมณฑล ซึ่งพระพุทธรูปองค์นี้เรียกว่า มณฑลชีวิต 38 ประการ ได้แก่ (พระไตรปิฎก, 2546)

1. การไม่คบคนพาล

บาลี: อเสวนา จ พาลานํ (อเสวะนา จะ พาลานัง)

ความหมาย: ไม่คบผู้ที่ชักจูงไปในทางที่ผิด และโง่เขลาเบาปัญญา เพราะมีแต่จะทำให้ชีวิตเสื่อม

2. การคบบัณฑิต

บาลี: ปณทิตานญจ เสวนา (ปณทิตานัญจะ เสวะนา)

ความหมาย: คบผู้มีความรู้ ความคิดที่ดี การปฏิบัติตนที่ดี เพื่อจะได้รับการชี้แนะแต่เรื่องอันเป็นมงคล

3. การบูชาบุคคลที่ควรบูชา

บาลี: ปูชา จ ปุชฌิยานํ (ปูชา จะ ปุชฌิยานัง)

ความหมาย: การเชิดชูผู้ประพฤดีดี และผู้มีพระคุณ เป็นการลดทอนจิตใจของตนเอง ไม่สักการบูชาในสิ่งที่ไม่เป็นมงคล

4. การอยู่ในถิ่นอันสมควร

บาลี: ปฏฐูปเทสวาโส จ (ปะฐฐูปะเทสะวาโส จะ)

ความหมาย: พาตัวเองไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี แวดล้อมไปด้วยบัณฑิตทั้งทางโลก และทางธรรม

5. การเคยทำบุญมาก่อน

บาลี: ปุพเพ จ กตปุญญาตา (ปุพเพ จะ กะตะปุญญาตา)

ความหมาย: ฝึกชำระล้างจิตใจ สัมมาอันสงส์ ความดี ความสุข ทุกการกระทำส่งผล ต่อปัจจุบันและอนาคต

6. การตั้งตนชอบ

บาลี: อตตสมมาปะณิธิ จ (อตตะสัมมาปะณิธิ จะ)

ความหมาย: วางตนอย่างเหมาะสมในการดำรงชีพ และประกอบสัมมาอาชีพ

7. ความเป็นพหูสูต

บาลี: พาหุสัจฉญจ (พาหุสัจฉัญจะ)

ความหมาย: เป็นผู้ที่สตรับฟังมาก จึงมีความรู้ มีปัญญา ในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างถูกวิธี

8. การรอบรู้ในศิลปะ

บาลี: สิปฺปญฺจ (สิปฺปญฺจะ)

ความหมาย: มีความรู้ในการใช้มือปฏิบัติกรงานต่าง ๆ สามารถประกอบวิชาชีพได้
ชีวิตไม่อับจน

9. การมีวินัยที่ดี

บาลี: วินโย จ สุสฺสึกฺขิตฺโต (วินะโย จะ สุสฺสึกฺขิตฺโต)

ความหมาย: ปฏิบัติตนตามระเบียบ และกฎเกณฑ์ของสังคม ไม่สร้างความเดือดร้อน
แก่ผู้อื่น

10. การกล่าววาจาอันเป็นสุภาสิต

บาลี: สุภาสิตา จ ยา วาจา (สุภาสิตา จะ ยา วาจา)

ความหมาย: พูดดี ไม่เหลวไหล เปล่งวาจาอันเป็นมงคล ทั้งทางโลกและทางธรรม

11. การบำรุงบิดามารดา

บาลี: มาตาปิตุอุปฺภูฏานํ (มาตาปิตุอุปฺภูฏานํ)

ความหมาย: เลี้ยงดูบิดา มารดา กล่าวยกย่องสรรเสริญผู้มีพระคุณ เป็นมงคลชีวิตที่
ทำให้เจริญก้าวหน้า

12. การสงเคราะห์บุตร

บาลี: ปุตุตฺตสงฺคโห (ปุตุตฺตสงฺคโห) แยกมาจาก ปุตุตฺตทวารสฺส สงฺคโห (ปุตุตฺตทวารสฺส

สงฺคโห) ความหมาย: เลี้ยงดูบุตรให้ได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดี ได้รับการศึกษา บำเพ็ญตนเป็น
ประโยชน์ต่อสังคม

13. การสงเคราะห์ภรรยา

บาลี: ทวารสงฺคโห (ทวารสงฺคโห)

ความหมาย: เลี้ยงดูภรรยาให้ดี กล่าวยกย่อง ไม่ดูหมิ่น สร้างความมั่นคงให้
ครอบครัว

14. การทำงานไม่ให้คั่งค้าง

บาลี: อนากุลา จ กมฺมนฺตา (อนากุลา จะ กัมมนฺตา)

ความหมาย: ทำงานทั้งทางโลก และทางธรรมให้สำเร็จสมบูรณ์ ไม่เห็นแก่ตัว และ
ประโยชน์ส่วนตน

15. การให้ทาน

บาลี: ทานญฺจ (ทานญฺจะ)

ความหมาย: ฝึกจิตให้เป็นผู้มีความเสียสละ ลดความเห็นแก่ตัว ไม่ทุจริตในสิ่งของที่ไม่ชอบธรรม

16. การประพาศิธรรม

บาลี: ธมมจริยา จ (ธัมมะจริยา จะ)

ความหมาย: ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ยกระดับจิตใจให้สูงด้วยศีล และธรรมะ

17. การสงเคราะห์ญาติ

บาลี: ญาติกานถจ สงคโ (ญาติกา ญาติจะ สังคโ)

ความหมาย: ให้ความช่วยเหลือญาติพี่น้องตามกำลัง สงเคราะห์ญาติเมื่อเดือดร้อน

18. การทำงานที่ไม่มีโทษ

บาลี: อนวชชานิ กมมานิ (อนนะวัชชานิ กัมมานิ)

ความหมาย: ทำงานหาเลี้ยงตน โดยต้องเป็นงานที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดประเพณี และศีลธรรมอันดี

19. การละเว้นจากบาป

บาลี: อารตี วิรตี ปาปา (อาระตี วิระตี ปาปา)

ความหมาย: บาปคือสิ่งที่ไม่ดี ไม่เป็นมงคล ทำแล้วรู้สึกไม่สบายใจ สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

20. สำรวมจากการดื่มน้ำเมา

บาลี: มชชปาณา จ สญญโม (มชชะปาณา จะ สันญญโม)

ความหมาย: ดื่มของมีนเมาแล้วไม่สามารถควบคุมตนได้ ย่อมนำมาซึ่งการเสียหาย เสียสติสัมปชัญญะ

21. การไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย

บาลี: อปปมาโท จ ธมเมสุ (อปปะมาโท จะ ธัมเมสุ)

ความหมาย: เป็นผู้มีความพร้อม ไม่ประมาท ไม่หุนหันพลันแล่น ปฏิบัติตนในทางที่ดี

22. การมีความเคารพ

บาลี: คารโว จ (คาระโว จะ)

ความหมาย: ให้ความเคารพในบุคคลที่ควรแก่การเคารพ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ผู้คนจะสรรเสริญ

23. การมีความถ่อมตน

บาลี: นิวาโต จ (นิวาโต จะ)

ความหมาย: มีมารยาท สงบเสงี่ยม ไม่หยิ่งผยองตน จะทำให้ไม่เสียคน และไม่เสียมิตร

24. การมีความสันโดษ

บาลี: สันตุภฺฐี จ (สันตุภฺฐี จะ)

ความหมาย: พึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมี ไม่น้อยเนื้อต่ำใจ ยินดีตามกำลังทรัพย์ของตน

25. การมีความกตัญญู

บาลี: กตถญฺจตา (กตถญฺจตา)

ความหมาย: เป็นผู้รู้คุณ รู้จักตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ และมีผู้ที่เมตตาในยาม

เดือดร้อน

26. การพึงธรรมตามกาล

บาลี: กาเลน ธมฺมสฺสวณฺ (กาเลนธะ ธัมมัสสะวะนัง)

ความหมาย: เมื่อมีโอกาสให้พึงธรรมะ คิดทบทวนถึงประโยชน์แห่งหลักธรรม แล้ว

นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

27. การมีความอดทน

บาลี: ขนฺตี จ (ขันตี จะ)

ความหมาย: เป็นผู้มี ความอดทนต่อความยากลำบาก และอดทนต่อกิเลส และความ

โลก

28. การเป็นผู้ว่าง่าย

บาลี: โสวจสฺสตา (โสวจะจัสสะตา)

ความหมาย: เป็นคนที่ว่านอนสอนง่าย ไม่ทำตัวกลบเกลื่อนความผิดของตน พร้อม

ปรับปรุงตัว

29. การได้เห็นสมณะ

บาลี: สมณานนฺจ ทสฺสนฺ (สะมะณานันฺจจะ ทัสสะนัง)

ความหมาย: สำหรับผู้ที่อยู่ในสมณเพศ ต้องเป็นผู้ที่สงบกาย วาจา และใจ

30. การสนทนาธรรมตามกาล

บาลี: กาเลน ธมฺมสากฺจจา (กาเลนธะ ธัมมะสากัจจา)

ความหมาย: แลกเปลี่ยนสาระความรู้กับผู้อื่น พูดด้วยวาจาที่ไม่โอ้อวด และมีความรู้

จริงในสิ่งที่พูด

31. การบำเพ็ญตบะ

บาลี: ตโป จ (ตะโป จะ) ตบะ

ความหมาย: ฝึกปฏิบัติตนให้กิเลสหมดไป สรรวมกายใจ ไม่ยึดติดในสัมผัสภายใน

นอกเกินไป

32. การประพาศิพรหมจรรย์

บาลี: พรหมจรรย์จ (พรหมจะริยัญจะ)

ความหมาย: ผู้บวชให้ละเว้นจากการเสพเมถุน ส่วนฆราวาสให้ยึดปฏิบัติโดยการให้ทาน ช่วยเหลือผู้อื่นตามสมควร และรักษาศีล

33. การเห็นอริยสัจ

บาลี: อริยสัจจาทสสน (อริยะสัจจาทสสะนะ)

ความหมาย: เห็นความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ คือ อริยสัจ 4 อันเป็นมูลเหตุแห่งการเกิดทุกข์ และวิธีทำให้ทุกข์หมดไป

34. การทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน

บาลี: นิพพานสัจฉิกิริยา จ (นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ)

ความหมาย: ปฏิบัติตน ใช้หลักกรรมดับทุกข์ และความไม่สบายใจ ระลึกถึงคุณแห่งพระนิพพาน

35. การมีจิตไม่หวั่นไหวในโลกธรรม

บาลี: ผุฏฐสส โลกธมเมหิ จิตตํ ยสส น กมปต (ผุฏฐัสสะ โลกะธัมเมหิ จิตตัง ยัสสะนะ กัมปะตะ)

ความหมาย: ฝึกจิตใจตนให้ไม่หลงในลาภ ยศ และการสรรเสริญเยินยอ

36. การมีจิตไม่เศร้าโศก

บาลี: อโสภํ (อะโสภัง)

ความหมาย: การพลัดพรากเป็นเรื่องธรรมดาของชีวิต ใช้ปัญญาพิจารณาความเศร้าและความอาลัยอาวรณ์

37. การมีจิตปราศจากกิเลส

บาลี: วิรชํ (วิระชัง)

ความหมาย: ฝึกปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากกิเลส และสิ่งที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง

38. การมีจิตเกษม

บาลี: เขมํ (เขมัง)

ความหมาย: รักษาไว้ซึ่งสภาพที่มีจิตใจเป็นสุข ละแล้วซึ่งกิเลส ไม่ยินดีในวัตถุ ในภพ ในอวิชาทั้งหลาย

มงคล 38 เป็นหลักปฏิบัติที่เรียบง่าย สามารถปฏิบัติตามหลักอันเป็นมงคลชีวิตได้ด้วยตัวเอง หากพิจารณามงคล 38 ประการแล้ว จะเห็นว่า ทุกข้อล้วนเกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อมิตร ครอบครัว และสังคม ซึ่งเป็นหลักธรรมเบื้องต้นที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงผู้ที่ปฏิบัติธรรมก็สามารถยึดมงคลชีวิต 38 ในการฝึกตนเองได้อีกด้วย เมื่อ

พิจารณาถึงพุทธมงคลทั้ง 38 ประการจะพบว่า พุทธมงคลข้อที่ 1 การไม่คบคนพาล คือไม่คบผู้ที่ชักจูงไปในทางที่ผิด และโง่เขลาเบาปัญญา เพราะมีแต่จะทำให้ชีวิตเสื่อม เป็นมงคลที่สำคัญ พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี ถือว่าเป็นกัลยาณมิตรที่ดีสำหรับผู้ได้ไปกราบไหว้บูชา อันพาไปสู่ข้ออื่น ๆ เป็นลำดับไป

3.3.นวัตกรรมการด้านภาษาบาลี

จากผลการวิจัยพบว่า มีการสร้างคำภาษาบาลีเป็นบทคาถาใหม่ เพื่อบูชาพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี และวัตถุมงคลที่สร้างขึ้น และมีการผสมผสานประยุกต์ระหว่างภาษาบาลีกับภาษาไทยที่นักภาษาศาสตร์รับได้และไม่ปฏิเสธ แม้ว่าจะผิดหลังภาษาบาลีหรือไม่สามารถแปลความหมายทางไวยากรณ์ได้ เพราะบทคาถาต่าง ๆ นี้ ถือว่าเป็นการสวดมนต์แบบหนึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ อธิเทพ ผาทา (2560: 699-700) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของการสวดพระพุทธรูปที่มีต่อสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า การสวดพระพุทธรูปนั้นมีคุณค่าต่อสังคมไทย คือ

- 1) มีคุณค่าต่อการพัฒนาชีวิต คือ ทำให้เกิดศรัทธาและเร่งเร้าให้สร้างความคิด
- 2) มีคุณค่าในด้านการพัฒนาสติปัญญา คือ การสวดมนต์ทำให้จิตใจสงบและหากพิจารณาตามบทสวดมนต์ก็สามารถสร้างเสริมสติปัญญาได้
- 3) มีคุณค่าในการศึกษาหลักคำสอน คือ การกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในคำสอนที่ปรากฏในบทสวดมนต์แต่ละบทนั้น
- 4) มีคุณค่าในด้านการพัฒนาจิตใจ คือ การสวดมนต์ถือว่าการทาสมาธิอย่างหนึ่งเมื่อจิตสงบย่อมมีผลต่อการกระทำในด้านอื่นๆได้
- 5) มีคุณค่าในการพัฒนาสังคม คือ การสวดมนต์ถือว่าเป็นกิจกรรมของชุมชนหรือสังคมที่มีการจัดเตรียมสถานที่และพิธีกรรมมีการมาร่วมกันสวดมนต์ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีส่วนสร้างความสามัคคีให้เกิดกับชุมชนอย่างหนึ่ง

ดังนั้น บทบาทของพระสงฆ์ เป็นบทบาทจริงในทางปฏิบัติ ที่พระสงฆ์ที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัยพึงปฏิบัติกัน โดยเฉพาะในด้านหลัก ด้านการปกครอง ต้องปกครองโดยธรรม เป็นธรรมาภิบาลปกครองเพื่อเกื้อหนุนให้เกิดการศึกษา ด้านการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์ ทั้งที่พระสงฆ์เองสอนพระเณรด้วยตนเอง และสงเคราะห์กุลบุตร กุลธิดา เพื่อให้ได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง พร้อมทั้งวิชาความรู้ จรรยา ความประพฤติ การศึกษาที่สร้างวิถีชีวิตที่เป็นสัมมาทิฐิ การเรียนรู้คู่ความสุข (Learning And Happiness)

ด้านการเผยแผ่ งานเผยแผ่เป็นงานที่นำคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกเผยแผ่สู่ประชาชน เป็นภารกิจที่มีความสำคัญ ในสมัยพุทธกาลพระพุทธรองค์ ใช้คำว่าไปประกาศ

พรหมจรรย์ ประกาศวิถีสีวิตอย่างพรหม อันเป็นชีวิตที่ประเสริฐ นั้นหมายถึง พระสงฆ์ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของการดำเนินชีวิต สังคมสงฆ์ต้องเป็นสังคมจำลอง สังคมแบบอย่างหรือสังคมต้นแบบของสังคมชาวบ้านที่ดีให้ได้ สังคมสงฆ์ต้องเป็นระเบียบ ต้องมีการจัดระเบียบสังคมสงฆ์ให้ดี ไม่ใช่ให้รัฐมนตรีมาจัดระเบียบวัด ให้กระทรวงมหาดไทยมาจัดระเบียบให้กับพระสงฆ์ เหตุเพราะพระสงฆ์เรา ได้เสียสถานะของความเป็นผู้นำไปแล้วโดยสิ้นเชิง เพราะวัดเต็มไปด้วยการพนัน หวยเถื่อน ยาบ้า วัดกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ เมื่อสังคมสงฆ์ยังช่วยตัวเองไม่ได้แล้วจะไปช่วยพัฒนาชาวบ้านได้อย่างไร เพราะแทนที่จะใช้วัดให้เป็นสถานที่บำบัดผู้ติดยาเสพติด แต่วัดบางแห่ง กลายมาเป็นสถานที่รวบรวมของผู้ติดยาและขายเสียเอง จึงเป็นประเด็นน่าเป็นห่วงเป็นอย่างมาก ยิ่งพวกเราต้องมาช่วยกู้สถานภาพในประเด็นนี้ให้ได้ในยุคของพวกเรา

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

4.1.1 โครงการ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการความสัมพันธ์ตามโครงการ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน)

4.1.2 ผู้ที่สนใจในเรื่องความเชื่อ ความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในตัวของพระสงฆ์ และวัดอุ้มงคสามารถนำไปปรับใช้ได้

4.1.3 ผลการวิจัยเรื่องอัตลักษณ์พระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรี สามารถนำไปประชาสัมพันธ์จุดเด่นของจังหวัดนนทบุรี เพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ควรให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับเสขียวัตรของพระสงฆ์ไทยกับการเผยแพร่ทางสื่อในยุคดิจิทัล

4.2.2 ควรให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดเก็บบันทึกข้อมูลของพระเกจิอาจารย์เมืองนนทบุรีในระบบฐานข้อมูล

4.2.3 ควรให้มีการวิจัยเกี่ยวกับพิธีกรรมและขั้นตอนของการจัดทำวัดอุ้มงครูปแบบเฉพาะพระเกจิอาจารย์สายเมืองนนทบุรี

บรรณานุกรม

- กิตติ ภิญาญ. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมพระเครื่องของประชาชนที่มีความสนใจพระเครื่องในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา ศูนย์พระเครื่อง ห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์พลาซ่า งามวงศ์วาน**. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารธุรกิจบัณฑิตและการผลิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สมนึก ธนเดชากุล, พยัพ คำพันธุ์. (2559). **105 ปี สี่แผ่นดิน พระมวงคณนทคุณ (หลวงปู่แก้ววโร)**. กรุงเทพฯ: บริษัทดูโอ-อาร์ต จำกัด.
- ปรัชญาเบื้องต้น. (2554). **คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จังหวัดนนทบุรี. ค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2564, จาก <https://sites.google.com/site/5430500518aew/khwam-samarth->
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2545). **แนวคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ความเป็นไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ณัฐกานต์ แน่พิมาย. (2557). **อุตสาหกรรมความศรัทธา: การค้าพระเครื่องข้ามชาติระหว่างไทยและมาเลเซีย**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ, (2544). **พระพุทธศาสนากับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: หจก.สหાયบล็อกและการพิมพ์.
- นิลรัตน์ กลนิลจันทร์ ประยูร สุยะใจ และพระมหานภดล เตชธมโม (2553). **ศึกษาศาสนสถานที่สำคัญต่อการอนุรักษ์การท่องเที่ยวของวัดในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการคณะสงฆ์) มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 1, 11, 17, 20 และ 22**.
- พนิดา ปากพรหม. (2559). **พฤติกรรมและการตัดสินใจเช่าบูชาพระเครื่องของประชากรเจนเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร**. บทความวิจัยการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 6/2559.
- พระครูสังฆรักษ์คุณ ศิริสำราญ (สุภาจาโร). (2562). **พระเกจิอาจารย์อีสานใต้: กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธา และความมั่นคงของชุมชน**. ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พระมหาอุทัย ญาณธโร (2507). **วิถีแห่งกลไกแบบพุทธ อภิปรัชญาของพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสาร.
- พระมหาอุเทน ปัญญาปริทัศน์, (2546). **พระไตรปิฎกร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.
- พระธรรมธัชชัยสิทธิ์ ชยธมโม (ศรชัย) (2561). **ศึกษาการบูชาวัตถุมงคลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมดี ในทางพระพุทธศาสนาของประชาชนอาเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎกภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก. (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2518). **ปรัชญาการศึกษาไทยภาคพุทธธรรม: แขนงนำการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผลิธรรม.
- พระราชนิโรจนรังสี, (2560). **พุทธานุสสติ**. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- พระราชมนี (ป.อ. ปยุตโต). (2527). **สถาบันพระสงฆ์กับการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พระอริยคุณาธาร (ปุสโส เส็ง). (2557). **นิตยสารธรรมลีลา ฉบับที่ 166 ตุลาคม 2557**.
- พิมพ์ชนก กลิ่นสุทโธ. (2554). **การศึกษาอัตลักษณ์แห่งตน**. วิทยาลัยนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พุทธทาส อินทปัญโญ. (2553). **คู่มือปฏิบัติอานาปานสติ 16 ชั้น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เมตตาพราย.
- ศุภชัย ไกรแก้ว. (2556). **พระเครื่องดี ๆ ที่อยู่รอบตัว**. นนทบุรี: ธิงค์ บีคอน บุ๊คส์.
- สนิท ศรีสำแดง, (2544). **พระพุทธศาสนา: กระบวนทัศน์ใหม่**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. (2527). **พุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2530). **พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุเทพ พรหมเลิศ. (2552). **พระไตรปิฎกศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภัชฉานัน ศรีเอี่ยม. (2554). **การพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อภิญา เพ็องฟูสกุล. (2546). **อัตลักษณ์: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติเทพ ผาทา (2560). วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ มจร. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (ฉบับพิเศษ) เมษายน-มิถุนายน 2560
- อิทธิปาฏิหาริย์พระเครื่อง. (2558). **มูลเหตุของการสะสมพระเครื่อง**. ค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2564, จาก <http://www.mis.ms.su.ac.th>

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 การใช้พุทธวิธีเฉพาะตนในการเผยแพร่ธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 หลักการสงเคราะห์ชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 วิธีสร้างอัตลักษณ์

.....

.....

.....

.....
.....
.....

ลงชื่อ (ผู้ให้สัมภาษณ์) .....

(.....)

วัน/เดือน/ปี .....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พิทักษ์ สีนาลาด
วัน เดือน ปีเกิด	28 เมษายน 2520
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต สาขา ปรัชญา พ.ศ. 2544 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา พุทธศาสนศึกษา พ.ศ. 2549
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	ผู้อำนวยการสำนักศาสนาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

